
MARIA ARSENE
700282
LOS

MARIA ARSENE

LOS

Coperta : *Jules Perahim*

MARIA ARSENE

L O S

ROMAN

Cu o postfaţă de
TUDOR TEODORESCU-BRANIŞTE

1968
EDITURA PENTRU LITERATURĂ

...N-am avut curajul s-o conduc la aeroport. M-am izolat în cameră, cu perdelele trase, lumina stinsă și privirea agățată de telefon. Ca niciodată aparatul rămăsese mut. Apoi a zbîrnîit puternic. Am ridicat ca-n friguri receptorul și-am așteptat.

— Alo, eu...

— Greșeală!

Era o cunoștință.

Omul din fața mea, cu părul prăfuit de stele și privirea obosită mi-este o veche cunoștință. Mă leagă de el ani mulți și depărtați. Ani de suferință, de speranță, dintr-aceia pe care nu vrei nici să-i uiți, și nici să ți-i aduci aminte...

Nu-l mai văzusem de peste douăzeci de ani. Mi-am reamintit de noaptea cînd, cu urechea atentă la emisiunea specială a postului de radio, camuflat chiar în țarcul cu sîrmă ghimpată în care mă aflam, mi-am spus cu satisfacție: „Acum îi dă și lui drumul din lagăr, ori închisoare". Și pe urmă o undă neagră a prins să mă bîntuie: „Dar dacă... ?"

Curînd am aflat că fusese într-adevăr eliberat din închisoare, iar după nu prea mult timp, o altă veste: prietenul meu începuse să lucreze, reintegrîndu-se în munca cea de toate zilele, care — vrei ori nu — presară nisip peste amintiri.

Și acum, iată-l în fața mea.

Doborît, covîrşit, pradă unei nelinişti care numai bine nu-i poate face inimii lui bolnave, cerîndu-mi din ochi, din efortul sleit al gesturilor, din întreaga lui făptură şi aproape fără cuvinte — ajutorul...

...M-am repezit la fereastra săliţei, pe care am deschis-o larg, cu pumnii strînşi. Am privit acoperişul de sticlă al atelierelor învecinate, acoperişurile clădirilor mărginaşe, apoi terasele cu alte acoperişuri înghesuite, nefiresc înmulţite... Şi totuşi de-acolo, de undeva, din creasta nevăzută a Arcului de Triumf, printre copacii cu crengile neputincioase să reţină şoseaua netedă şi repede care duce către aeroportul Băneasa...
Şapte fără trei minute...

Am ridicat privirea de pe foaia de hîrtie, mărunţit bătută la maşină, şi l-am privit întrebător.

— Citeşte... — mi-a răspuns cu un glas atît de epuizat, încît mai mult am bănuit înţelesul cuvîntului.

Mi-am aplecat din nou fruntea peste maldărul de foi.

...O revăd lîngă mine. Alături. Aproape. Povestindu-mi, cu glasu-i şoptit, despre oameni şi dureri. Despre speranţe şi-ndoieli. Despre dragoste şi moarte.
Şapte fără două minute...

Dau peste cap un pahar cu apă. Dar gura-mi rămâne uscată. Citesc mai departe, grăbit, nervos, enervat de capătul încîlcit al poveştii care leagă, în febră, manuscrisul de cel prăbuşit pe scaun, la doi paşi de mine.

...Şapte fără un minut.
Pulsul îmi bate violent în gît. Acul ceasului-brăţară indică secundele care se sfîrşesc pe toate cadranele : şapte !
Încerc... Încerc să dezleg, să deznod şi să trag un fir din ghemotocul exasperant de încurcat şi din care doar un singur capăt, unul...
Care... ?
Şi ce să fac ? Ce pot face în fracţiunile acelea de clipe... Încerc să prind huruitul cvadruplelor motoare care o smulg pe deasupra puzderiilor de clădiri... Atît !
Dar nu pot să-l desluşesc în scrîşnetul străzilor înjunghiate...

Brusc, am impresia că prind și trag de firul cel bun. Literele capătă o strălucire subită. Cuvintele se-ncheagă în forme coerente de fraze, iar frazele se înșiră susurînd pîrîiașe, într-un fluviu ce, iarăși, presimt că-i tumultuos și-n stare să sfarme zăgazuri...

...Cum ai putut pleca? Cum m-ai putut părăsi? Cum ai reușit să te desprinzi de trupu-mi arzînd și-nsîngerat?

— Ai iubit-o atît de mult?

Nu-mi răspunde. Întrebarea e stupidă. Mă cuprinde o jenă amestecată cu milă, cu înțelegere. Ori poate nici nu există așa ceva decît în imaginaru-mi cocteil de adjective...

Tîrziu, spre ziuă, am pus încet pe noptieră ultima filă din manuscris. Am stins lămpița și am încercat să dorm.

Personajele din trenul-bordel îmi apăreau clare în dramatica lor ambianță. Dar romanul celălalt, romanul de dragoste al prietenului meu, m-a emoționat în identică măsură.

— ...Ți-am spus destul... Nu mă mai întreba... Nu mă mai chinui...

— Totuși, dragul meu... Să publici un roman... Oricît, este nu numai o strădanie, cum bănuiești, un curaj, dacă accepți, dar și un act de răspundere. De mare răspundere.

— Te rog... Poate că cineva, careva dintre cititori, o va întîlni... și...

— ...

— Îmi dau seama... Îți cer prea mult...

— Nu. Nu e vorba, nu vreau să fie vorba despre asta. Am însă o obiecție. Una singură. Peste care nu-i de trecut.

— Obiecție...?

— Da. Nu pot folosi trucul cu manuscrisul descoperit în pod ori într-o veche ladă de zestre. Sau arhitocitul clișeu al „prietenului" care-mi lasă în pachet romanul, apoi dispare ori se sinucide... În deceniul și zilele noastre, superpretențioșii amatori de literatură nu mai înghit ca un scriitor să găsească, chipurile, pe stradă, la teatru, restaurant, eventual în cutia cu scrisori, un plic cu romanul pe care apoi, tulburat și după o noapte de nesomn și lectură, să se grăbească a-l preda editorului său, care, la rîndu-i, entuziasmat, îi telefonează că a trimis imediat manuscrisul la tipar și... *et caetera... et caetera...*

— Atunci, mă refuzi?

— Da. Te refuz. Nu-mi poți pretinde, oricît m-a impresionat *Los*-ul, să devin caraghios, la vîrsta mea, cu atît mai mult cu cît există

o asemănare uluitoare, fizică şi a sensibilităţii — da, nu mi-e ruşine, să afirm — o stranie coincidenţă de sentimente între cel căruia îi ceri să semneze lucrarea şi eroul ei...

— ...

— Dar, i-a spune-mi, de ce nu încerci să predai la editură romanul ca să-ţi apară sub proprie semnătură?

— Nu, n-am putere, n-am răbdare... De ce să nu recunosc? Ar însemna să-mi ofer laolaltă dragostea şi suferinţa, ca pe-o marfă, din care să mă tai, să mai ajustez, ori să completez. Nu, nu, nu pot. N-aş fi în stare...

— Astea nu-s, după părerea mea, motive suficiente care se împiedice pe cititori să afle că-i vorba de drama ta.

— Arsene, dragul meu Arsene, dacă te-ai convins că am scris cu peniţa muiată în inimă... Dacă încerci, chiar şi numai o clipă, să speri, alături de mine, că paginile tipărite vor ajunge pînă la ea şi o vor ajuta să se reîntoarcă...

— ...

— Şi dacă vechii noştri ani, cei tineri şi-nsîngeraţi, pot cîntări într-atît, încît să treci peste convenţionalele obiecţii care ţin de formă, de mîndrie, de prestigiu, fie — dar nu de prietenie...

Am oftat. Nu pentru că mă convinsese împotriva raţionamentului şi-a logicii, ci din milă pentru slăbiciunea mea.

— Bine. Accept. Cu o condiţie. Să-mi spui numele femeii. Ca să-i dedic cartea.

— Numele...? Pentru nimic în lume...! Ce-ţi trebuie? Ce vrei să faci cu el...? Cititorii o vor descoperi în roman fără... Nu! Nu te ambiţiona... Nu pot. Nu vreau. N-ar admite. Nu! De o mie de ori nu! Nu-i nevoie să-l ştii. Nici tu, nici altul, nimeni... Nimeni! Doar eu... Numai eu...

— ...

— Şi fără asta nu se poate? Nu se poate...

— ...

— Atunci... Atunci... Încearcă alt nume... Vrei...?

— Ce fel de nume?

— Numele unei alte femei... O femeie pe care ai iubit-o... Ori poate, ca şi mine, ai visat-o şi o mai aştepţi..

...Şi pentru că mi-ai cerut să nu-ţi trec numele, îngăduie-mi să folosesc, pentru această dedicaţie, doar cea dintîi şi a şaptesprezecea literă din alfabet.

Lui A. R.

CAPITOLUL 1

La vremea prînzului, fetele se odihnesc, împărțite în cele trei vagoane-dormitoare. Programul de culcare e relativ, depinzînd de numărul clienților și de gradul lor militar. De pildă, în zonele doi și trei ale frontului, orele de închidere se pot prelungi, dacă un domn colonel sau mai mulți vor să-și continue cheful pînă către miezul nopții. După această oră însă, numai generalii pot pretinde să fie serviți la bar, ori în cușeta fetei din vagonul-dormitor. Bineînțeles, există derogări. Coloneii din SS, ca și generalii din Wehrmacht, pot rămîne noaptea în bordel.

În zona întîi a frontului, ordinele sînt însă deosebit de stricte: de la ora 20 în sus, nimeni, indiferent de grad, nu mai are voie să folosească bordelul pe roate. Excepție fac, totuși, ofițerii superiori germani, piloții de vînătoare și cei decorați cu frunzele de stejar și briliante la crucea de fier clasa întîi. Dar și aceștia, din cauza partizanilor care mișună pretutindeni, au obligația de a nu părăsi trenul înainte de orele 5 dimineața vara și orele 6 iarna.

Hurenzug-ul — trenul tîrfelor —, astfel e numit de cei care-l conduc și răspund de el, precum: maior medic-șef Schwalbe, ajutat de moașele Bibel și Mimsel, plutonierul administrator Schmalke, Puffmutter Laube, apoi mecanicul-electrician Tiersche, care, ca și cele două chelnerițe, Lotte și Grete, sînt foști infractori de drept comun. Tiersche a fost de cinci

ori condamnat pentru furt prin efracție, iar chelnerițele sînt foste prostituate profesioniste. Ele au salariu, uniformă militară și cinci mărci la mie din încasările la bar. Sumă din care sînt nevoite să dea două treimi, prin Schmalke, maiorului și țaței Laube.

Puffmutter, recomandată de generalul SS Müller, a fost aleasă de forurile în drept ca să impună fetelor și să corespundă misiunii ce i s-a încredințat. Este originară din Hamburg, unde a patronat o casă de toleranță, în preajma portului, bordel în care, cu foarte mulți ani în urmă, debutase ca ucenică. E înaltă și voinică. Cîntărește peste o sută patruzeci de ocale.

Trenul plăcerilor, cum l-au botezat vizitatorii, e format din trei vagoane-dormitor, un vagon-bar, alt vagon administrativ — în care locuiesc Puffmutter, medicul-șef, contabilul-plutonier — și un vagon-depozit. În acesta se află garda, compusă dintr-un caporal și șase pușcași, bucătarul Schüpp, care a purtat într-unul din lagăre triunghiul roz al homosexualilor, magazia de alimente și dormitorul gărzii. Pe un semivagon-remorcă, ultimul, sînt montate instalațiile de încălzire cu păcură și motorină, precum și uzina care furnizează curentul electric; ambele sub răspunderea lui Tiersche. Garda se schimbă după posibilități, din două în două săptămîni. Hrana este aceeași pentru fete ca și pentru personalul inferior. Medicul-șef și Puffmutter au dreptul la supliment de friptură, dulciuri și o sticlă cu bere. Ei închid însă ochii cînd contabilul-plutonier și lăcătușul-electrician se aranjează cu bucătarul.

Fetele nu sînt obligate să curețe cartofii ori zarzavaturile și nici să spele vasele. Ele trebuie să-și păstreze mîinile curate și moi. De obicei, refuză să ia parte la masa comună, fiind sătule din tratațiile de seară ale ofițerilor. Bufetul este bine și din belșug aprovizionat cu toate soiurile de lichioruri, șampanie, bere, fructe conservate, gustări reci și calde, la prețuri obișnuite. Sub aspră sancțiune, chelnerițele sînt oprite să servească la pachet. Totul trebuie consumat în local. Adică în salonul-bar, ori, dar iarăși numai pentru ofițerii germani, în cușetă, de unde fata respectivă are obligația să predea bufetierei, imediat după consumarea „numărului", sticlele goale. Ca nu cumva să se scoată alimente și alcool în afara bordelului, căci atunci n-ar fi de-ajuns nici zeci de tone. Și asta ar însemna

un răspuns necinstit și nesincer la gestul *Führer*-ului, care, în marea lui grijă pentru ostașii săi, le trimite, o dată cu muniții și hrană, femei la dispoziție.

Sosirea *Hurenzug*-ului în spatele liniei frontului nu este întîmplătoare. Motivele care-i determină direcția, parcursul și punctul strategic de oprire este în strînsă legătură cu evoluția frontului. Ca și hrana mai substanțială, o dată cu munițiile din abundență, fetele trebuie să-ntărească moralul trupelor aflate în grele defensive, după lupte decimante, sau în zilele pregătitoare ofensivelor. Trupul cald al femeilor tinere și conduct tare trebuie să-i facă pe ofițeri să uite larma cumplită care-i înconjură, sumbrele și repetatele retrageri, desele atacuri ale partizanilor, veștile proaste de pe celelalte fronturi, numele camarazilor pieriți pe cîmpiile ninse ale Ucrainei și căminele scrumite în țară de bombardamentele aeriene de noapte.

...Motiv suficient pentru ca Lady Quindmoore să privească atentă, prin cristalele șlefuite pînă la albăstrui și prinse în montura de aur a *pince-nez*-ului. Să privească și să tresară. Să tresară însă pe dinăuntru — reușea să facă acest tur de forță — fără ca pe din afară să i se miște o singură fibră vizibilă, fibră ce i-ar fi putut demasca neliniștea de care era cuprinsă.

Lady nu purta monoclu. Deși încă tînără, la cei 40 de ani ai săi — mărturisiți, e drept, doar în pașaport —, îi repugnau excentricitățile care, în loc să completeze — păi nu ? —, dimpotrivă, șarjau farmecul feminin.

A privit deci scrutătoare prin ambele lentile, punîndu-și în același timp întrebarea : cine dintre cei doi pasageri aflați în compartimentul pullmanului o va ucide ? Lordul care-și purta plastronul de celuloid, de-o nerușinată albeață, strangulat de cravata lată, verde crud, cu fir auriu, peste gulerul cu colțți tari și răsfrînți ? Ori insul același dubios și necuviincios, cu ulsterul încă nescos și pus pe umeri și șapcă-n carouri ?

Care dintr-înșii e cu adevărat lord ori voiajor, și-n hainele căruia dintre ei se află ucigașul plătit de unicul său nepot Patrick Gilmoore ? Ah, Patrick Gilmoore ! Nepot de sînge, astfel după cum reiese din rămurica anexată arborelui familial și genealogic — nepot de soră, avid de moștenire și însetat după vestitul colier de perle ce ține, prins, celebrul diamant galben,

poreclit, pe bună dreptate, de bătrînii șlefuitori din Antwerp, „Ochiul lui Ra"... Ha ! E bine să se știe !

Lady Quindmoore își îndreptă minunații ei ochi verzi spre fereastră. Înapoia geamului gros, prins strict etanș în rama paralelipipedică, Mediterana își prezenta într-o cromatică neverosimilă spinarea. Adică apele, valurile, undele.

Dar pe nobila doamnă ce părea amestecată fără de voie, de către un necunoscut autor, într-unul din prea binecunoscutele subiecte de roman polițist n-o interesau solzii italienești ai uriașei oglinzi albastre, și nici deocheatul concubinaj între firul închipuit al țărmului răscolit — santinelă în post fix — și neostoita întindere marină care exala iz de pește sărat și catran dat în clocot.

— Permiteți ?

În loc de răspuns, femeia în uniformă germană încercă, convențional, să zîmbească. Răstimp în care, așezat lîngă fereastră, domnul cel gros, cu plastron de celuloid deosebit de alb și cravată de modă veche, verde-aurie, petrecută juvăț după gît, își aprinse trabucul.

„El este !" — își spuse tînăra în tunică și fustă cazonă. Plastronul bătrînesc, cravata demodată, trabucul, trupul umflat de bere și crenvurști... Agentul Gestapo-ului ! Unde s-a urcat ? La Iași ? Nu. La Iași era singură în compartimentul vagonului... Insul acesta gros s-a urcat mai tîrziu, nu ? După doamna cu copilul adormit din dreapta, dar înaintea militarului blond și spelb, care stă aproape nemișcat și se preface a fi cufundat de atîtea ore în citirea unei reviste ilustrate, tipărită într-o limbă străină. Probabil în română, care seamănă cu italiana și portugheza... Cine i-a spus cu ce seamănă limba română ? Inge. Inge cea roșcată i-a spus, după ultima recomandare : „... Și mai ales, iarăși mai ales și de o mie de ori mai ales, încearcă să fii calmă, degajată și indiferentă. Să nu uiți să zîmbești, dacă noțiunea acestui cuvînt îți mai poate spune ceva. Zîmbește mereu, mereu... De asta depinde, în primul rînd, salvarea ta."

Salvarea ei... Dacă acest cuvînt nu și-ar spînzura valoarea de *Obersturmbannführer*-ul care o examinează atît de liniștit, atît de sigur de pradă. E și ăsta un sistem. Este și asta o metodă. Privirea rece, absentă, rigidă... Teribilul amestec de trufie și dispreț prusac, pigmentat de vulgara șiretenie. Dar e mon-

struos, oameni buni şi neştiutori care călătoriţi cu atîta indiferenţă alături de mine !... Fiţi atenţi ! O, vă rog, o clipă, două numai. Observaţi cît de compătimitor mă priveşte... ? Din pur sadism, numai din crunt sadism îmi mai lasă încă otrăvita iluzie a libertăţii. De bună seamă că-i un încercat membru al partidului nazist... Trebuie să fie vreun şef, neapărat unul dintre ştabii celei mai organizate instituţii de depistat, urmărit, înscenat, arestat... Arestat, schingiuit, lichidat... Ce poate însemna pentru el o victimă în plus ?

Neapărat acest bunic gros, cu genunchii rotunjiţi într-adins de perfect pentru funduleţele nepoţeilor, se va crăcăna peste cîteva zile în cizme şi, de la catedra cursurilor de instructaj şi perfecţionare, va explica şi teoretiza despre tactica arestărilor în trenuri, pe teritoriile aliate, dar stăpînite :

— ... *Taktisch und strategisch, meine Herren !... Das ist die Sache !...* Tactic şi strategic, domnii mei !... Aceasta-i chestiunea !...

Încercă al doilea zîmbet. Nu reuşi. Se sforţă. Dar imediat şi fără oglindă îşi dădu seama că-şi imprimase pe chip un rictus oribil, o grimasă schimonosită de fiinţă strînsă cu menghina de picioare, aşa cum i-a povestit, după a treia sticlă de coniac, locotenentul Schultze :

„...Nu mă interesa dacă aveam de-a face cu o partizancă sau numai cu o colaboratoare... Strîngeam şurubul menghinei cu miezul ei viu de carne... Îmi era indiferent dacă era simpatizantă ori n-avea nici un fel de legătură cu cei care ne pîndeau din păduri şi de sub poduri... Strîngeam şurubul, ascultînd ca dintr-un fotoliu al sălii de concert acordurile oaselor plesnite, împletite în simfonii de gemete şi urlete... Şi puţin îmi păsa dacă femeia cu pulpele crucificate şi labele prinse în dubla cizmă spaniolă, perfecţionată şi mecanizată de noi, era rusoaică, jidancă, mamă ori fecioară... Strîngeam tareee ! Tareee, micuţa mea... Unde fugi ? Te-ai speriat ? Pentru ce ? Un şurub doar. Un simplu şurubel, *mein Ehrenwort !* Pe cuvînt de onoare ! Hai, nu mai face mofturi ! Vino să te mîngîi ! *Noch eine Flasche, bitte !* Înc-o sticlă, vă rog ! Ce mă priveşti aşa ? Remuşcări ? De ce-mi vorbeşti fără cuvinte ? De ce strigi fără să deschizi gura ? Cum semănaţi toate la ochi cînd vă strivesc în braţe ori pe scaunul de anchetă... Remuşcări ? Asta voiai să-mi spui ? Recunoaşte ! Pe mine nimeni nu mă poate minţi,

nici chiar atunci cînd se-ndărătnicește să-și înțepenească limba. Remușcări... Puah ! Păduchi, astea-s remușcările ! Te pișcă doar cîteodată... Cîteodată, am spus, nu uita !... Atunci le prind cu mîna, le așez pe unghia degetului gros și... Ha-ha-ha ! Trosc ! Ha-ha-ha ! *Fertig* ! Gata ! Pot iarăși să string șurubul... *Noch eine Flasche, unbedingt, bitte* ! Inc-o sticlă, imediat, vă rog ! Tareee ! Ha-ha-haaa...

...In cele din urmă, Lady Quindmoore reuși să-i zîmbească lordului într-atît, încît să nu i se remarce neliniștea crescîndă ce o înhățase de-a binelea. Zîmbi prelung, întinzînd fir, spre colțul stîng al buzei, cifrul convențional și încă făr-de angajament : „Nu-mi displaci, Mylord !" Ceea ce avu culminantul efect pentru răs-strănepotul în linie bărbătească directă a uneia dintre istoricele lupte navale ori terestre, că puțu să se apropie țeapăn și totuși fără morgă, cu paharul de șampanie în mîna dreaptă (între timp, în compartimentul de lux al pullmanului șampania fusese servită de valetul personal al lordului), aceeași vitează mînă cu care ilustrul său strămoș trăsese spada pentru a pedepsi pe cineva, pe oricine, în orice caz un dușman...

— Mylady !

— Mylord !

S-au ciocnit cupele de cristal autentic de Baccara. Dar chiar în clipa — bolnavilor de inimă și copiilor sub 16 ani ar trebui să le recomandăm, ba chiar insistăm să se abțină —, chiar în clipa, reluăm, cînd posesoarea unicului ochi în carate al zeului Ra vru să ducă la buze licoarea spumoasă și parfumată, o mînă...

O altă mînă ? Nu. Aceeași istorică și legendară mînă, serioasă și gravă, rapidă dar precisă, smulse cupa fin cizelată în cleștar, din dreptul gurii roz a Lady-ei, vărsîndu-i conținutul pe covorașul micuț și persan, așezat de subretă.

Tot atunci, omul în ulster exclamă clipind în chip ciudat, dar foarte semnificativ :

— Pardon !

Era — după cum prea bine v-ați dat seama — chiar prepusul voiajor, care lovise din greșeală cotul lordului, continuînd totuși să semnalizeze discret și numai în direcția Lady-ei... N-a fost nevoie de mai mult.

Din numai două mişcări, Lady Quindmoore înţelese cu o groază, potrivit meritată, că sampania ce i se oferise era cel puţin otrăvită, dacă nu şi mai rău... Ca să sară peste penibilele clipe, desfăcu tabachera extraplată din aur masiv şi scoase o ţigară fină, îndopată cu cel mai blond fir pe care l-au putut recolta vreodată întreprinderile Chesterfield.

Lordul îi măsură de-a-ntregul pe voiajorul în ulster — care şi-l purta cu încăpăţinare tot pe umeri —, rezumîndu-se apoi doar la şapca în carouri ; totul — preţ de cîteva secunde. Suficiente însă pentru ca, în cel mai pur şi autentic stil englezesc — stil ce-l putem găsi de-a lungul coastelor ca şi în interiorul marelui Albion —, să zvîrle cu două palmi bricheta şi să aprindă ţigara, dar de platină inimitabilă, pe care ulsterul plus şapca-n carouri se grăbise s-o ofere Lady-ei.

La întrebarea stupefiată, deşi numai din priviri, a graţioasei şi nobilei doamne, lordul nu răspunse decît printr-o unică şi definitivă silabă :

— ...ită !

— Adică ? insistă de data asta cu propria-i voce şi ca să se audă, proprietara ochiului galben al lui Ra, preţuit pe Champs Elysées la 32 de carate, în dolari peşin.

— Dinamită, scumpă doamnă !

Abia acum, la auzul acestei veşti, Lady Quindmoore se rezemă mai confortabil în fotoliu, destul de spaţios altminteri, şi-şi permise să leşine...

Senzaţia de sufocare nu a prins-o deodată, ci încet. Mai întîi ca o mîngîiere de palmă umedă, apoi, ca doage grosolane, care au înhăţat-o de beregată, golind-o pînă la leşin. Pînă la bariera unde conştiinţa liniştitoare a propriei greutăţi trecîndu-i nefiresc — doar totul în juru-i şi-n ea, erau nefireşti — dincolo de zero, a avut senzaţia certă că s-a transformat într-un abur, într-atît cît să n-o poată vedea cei ce petrece cu ea şi ce se-ntîmplă pe lîngă ea. Şi totuşi, fluidă pînă la desperare...

Oboseala se topise... Nu mai simţea nimic... Ba da, fumul trabucului care o ridica înspre tavanul compartimentului — dac-ar fi vrut, ar fi putut să se aşearnă pe el ca pe o saltea umplută cu rotocoalele albăstrii —, scuturată doar de rulul respiraţiei nazale şi zgomotoase a aceluiaşi domn gros şi fals astmatic, de vreme ce tot pufăia, şi... care reuşise, credea el, să-şi ca-

mufleze cizmele și epoleții cu insigna capului de mort, într-o duioasă și civilă uniformă de bunic...

Acum, neapărat acum ar fi trebuit să fie lîngă Inge... Să i-l arate pe agent... Pe acest cumplit *Obersturmbannführer*... Să-l cerceteze cu ochii ei de Roentgen... Și apoi să-i răspundă dacă el, ori domnul acela cu mustață neagră groasă — cînd o fi intrat în compartiment? —, care se preface că-și examinează manșetele, butonii, unghiile... Dar Inge nu-i aici. Ea e departe... Cîți kilometri or fi de la valea aceasta nu prea largă, prin care trenul se strecoară gîfîind în ritm sincopat, și pînă la salonul pe roate, părăsit pe-ascuns și-n spaimă în gara Chișinăului?

Închise pleoapele, ca s-o readucă pe Inge în capotul ei mov de *crêpe* de China, care-i displăcea atît, dar pe care Puffmutter o obliga să-l poarte, motivîndu-i: „Ca să fii mai nervoasă, îngerule, și să te placă domnii ofițeri".

Inge... Înapoia celor două ecrane, sincronizate, ale pleoapelor, o dezbrăcă de capot, lăsînd-o în cămașă și pantofii de saten cu pompon. Așa cum stătea în pat, turcește și în *relâche*, sfătuind-o...

Spune, Inge! „...Dacă reușești să ajungi la Iași, cobori din tren și te urci în prima trăsură liberă. Îi dai birjarului biletul cu adresa scrisă de mine. Nu e nevoie să-i vorbești. Profită că ești unica grecoaică blondă din Elada... Are să te creadă o nemțoaică veritabilă, venită de pe front, pentru concediu de refacere în România..."

Spune, Inge! „...Cobori în Piața Unirii. Nu saluți decît pe ofițerii germani. Cei români nu pretind asta de la o femeie... Chiar dacă vor purta grade superioare pe umeri... Din piață te urci în altă trăsură... Îi prezinți biletul numărul doi, cel împăturit în două. Te reîntorci și cobori iarăși la gară... Bine că nu mă mai întrebi de ce... De la gară..."

Spune, Inge! „...De la gară vei lua cea de-a treia trăsură... Biletul numărul trei și tot de atîtea ori îndoit... Te va duce în Sărărie... La numărul 8 te dai jos... O iei înapoi, la stînga, apoi drept înainte... Cobori, urci... Așa cum ți-am însemnat pe ultimul bilet..."

Spune, Inge! „...Să nu-ți fie frică: asta-i principalul... Vin atîția militari germani în România ca să bea lapte și să mănînce miere! O să fii și tu printre ei. De acte patrulele românești n-au să te întrebe... Nu trebuie însă, pentru nimic în

lume, să te-ntîlnești cu o patrulă de control germană... Dacă-ți iese cumva în cale... Salută reglementar pe ofițerul ori subofițerul care o comandă. Îi prezinți foaia de ieșire din spitalul militar de la Kiev, în care ai trecute două săptămîni de concediu în București pentru refacere... Știu, draga mea, documentul e fals... Un fals atît de grosolan, încît numai un *Gefreiter*, un caporal beat l-ar putea lua în considerație... Dar încerci, n-ai altceva de făcut. Sînt sigură c-o să ajungi cu bine la adresa ce ți-am dat-o. Trebuie să mai fie cineva în viață dintre ei. Oricine. Te va ajuta să-ți cumperi un bilet pentru acceleratul de București... Abia acolo, în locuința unde ai să fii găzduită, o să-ți poți scoate uniforma asta teribilă și să te ascunzi, pînă la sfîrșitul războiului..."

Spune, Inge! „...Bucureștiul este un oraș mare, întins, cu străzi nu prea largi și multe clădiri ca-n vechiul Paris... Cu bulevarde presărate cu vile și grădini înflorite ce se zăresc printre copaci... Străzi și bulevarde prin care n-o să ai voie deocamdată să mergi... Bucureștiul cu parcurile lui verzi și florile în zeci de culori. Va trebui cine știe cîte luni sau ani doar să ți-l imaginezi... Căci vei sta ascunsă într-un pod ori într-o pivniță, ferită de soare, de lună, de mireasma aspră și iute a sevei grăbite de primăvară, de mustul răscopt și dulce-acrișor al toamnei și de agenții Gestapo-ului, pînă ce..."

Spune, Inge! „...Să nu-ți fie frică... Să înfrunți totul cu unica armă pe care ei nu vor putea să ți-o confiște: zîmbetul! Nimeni nu va fi în stare să ți-l interzică. Nici chiar atunci cînd vor încerca — trebuie să te aștepți și la asta — să ți-l spargă în pumni..."

Spune, Inge! „...Ce mai vrei să știi?"

Vreau să știu dacă insul cu mustață neagră, stufoasă, de lîngă doamna cu copilul adormit, nu e cumva un agent care mă urmărește. Îl vezi cum își controlează fără rost și aparent absorbit unghiile, butoanele manșetelor? Spune, Inge! De ce taci?

Nu, tu nu-mi mai poți răspunde. Ești departe. Și ocupată. Foarte ocupată. Dac-ai scăpat din ghearele lui Puffmutter, de interogatoriul doctorului Schwalbe și al plutonierului Schmalke, înseamnă că totuși ai reușit să-i convingi că nu știi unde și cum am evadat... Că preocupările tale în clipele acelea erau să-l faci să creadă pe burtosul maior, cu proaspăta panglică a crucii de fier prinsă sub al doilea nasture al tunicii,

că ţie, Inge roşcata, îţi fierbe în vine amestecul de Tokay şi Chianti şi gemi de plăcere, ameţită de toate mărcile de alcool cu care el te-a tratat ; butelii bondoace şi subţirele cu etichete verzi, negre şi roşii, furate între frontiera Belgiei şi zona de demarcaţie a Vichy-ului şi din care mai are în valiza de campanie, provizie, pentru sărbătorit decoraţiile şi stropit tîrfele...

...Căci îndoiala, teribila îndoială, cu ghearele ei puternice şi dinţi foarte ascuţiţi, puse din nou stăpînire pe Lady Quindmoore. Era şi firesc. După cum la fel de normal va trebui să punem întrebările : ce se petrece, de fapt, în compartimentul acela de lux ? O crimă ? Va fi cumva biata Lady ucisă ? O să reuşească să scape cu viaţă din mîinile celor doi indivizi stranii şi suspecţi ? Ori, silită, are să se lase victimă otrăvii şi dinamitei, pe care cu atîta cinism şi abilitate asasinul le va folosi, fără milă, pînă la scopul final şi deocamdată de neînlăturat ?

Abia cînd fumurile îndoielii puseră pînă la urmă şi de-a binelea stăpînire pe raţiunea nefericitei Lady Quindmoore, providenţa ori numai simpla întîmplare — cum se petrece adesea în romane şi uneori chiar şi-n viaţă — îi scoase în cale, sub forma banală a unui al treilea pasager, pe marele ei salvator. Dar — se pune acum problema — era el chiar un salvator ? Dacă sub masca acestui, precum s-a mai spus, providenţial călător se ascundea un al treilea, mai precis, chiar adevăratul asasin ? Dacă, dimpotrivă, cei doi pasageri inofensivi de pînă atunci nu erau în realitate decît nimic, ba chiar absolut nimic, şi abia un al treilea era ce era ?

Dacă insul cu mustaţă, preocupat de unghii şi butoanele manşetei, nu e un agent al Gestapo-ului, apoi militarul cel blond cu revista ilustrată, care-i acoperă într-adins chipul... Da, într-adins, nu se înşală. Îi putea observa bine mîinile de-o albeaţă nefirească, cum au spiţerii, dar cu degete lungi de pianist...

Cine-i omul ăsta, Inge ?

În urmă cu o lună, Vera, rusoaica din Rostov, îi spusese :

„...Să nu te-ncrezi în tipi dintr-ăştia, ce par fini şi delicaţi. Să nu te laşi înşelată de privirile lor extaziate, cînd îi spală muzica pe frunte. Să te fereşti de gingaşii şi mai ales de romanticii în uniformă. Pe Janette — «John», cum o bo-

tezase un general de intendență, și așa îi rămăsese numele pentru țața Puffmutter și plutonierul Schmalke — n-ai cunoscut-o. A fost adusă și a pierit înainte să vii tu. Pe John a ucis-o un locotenent beat. Pînă la el nu mai văzusem o astfel de beție. Se-mbătase de rușine. De o neașteptată și nemaipomenită rușine. Ofițerul era, desigur, un romantic. Neapărat un romantic și poate ultimul descendent din familia Wertherilor. Chiar așa îl chema. Mi-aduc bine aminte: Karl Franz Werther. Numai că el fusese îmbrăcat în uniformă și-nvățat că întotdeauna țeava armei trebuie îndreptată spre o inimă străină. Indiferent care. Locotenentul de tancuri Karl Franz Werther avea mîinile exagerat de albe cu degete lungi, subțiri. Și, deși pianul era un Blüthner hodorogit, de transport și proastă întreținere, diafanul ofițer reușise să treacă îndemînatic și cu talent, de la *Lilly Marlen* — îl rugase un colonel chel de la aprovizionare — la *Văduva veselă, Prințesa circului* și un necunoscut tangou argentinean. După care căzu brusc în transă. Probabil că, fără să-l vedem, străbunicul său îi șoptise ceva la ureche. *Herr Leutnant* își propti bărbia în piept, oftă — da, a fost singurul militar hitlerist pe care l-am auzit, închipuie-ți, oftînd. Apoi și-a frecat degetele, le-a plimbat cîteva clipe aerian deasupra clapelor și, pe nesimțite, a reușit să țeasă o pînză cu fir de păianjen peste noi, prinzîndu-ne... Te pricepi la muzică? Să nu mă-ntrebi cum îi spunea bucății pe care a cîntat-o și nici numele compozitorului. Partitura era divină... Îl ascultam transfigurate... Werther ne-nfășurase strîns în plasa invizibilă a armoniilor și, fără să știe, fără să vrea, a reușit să ne scoată din vagonul cu măsuțele din teck norvegiene, din salonul cu canapelele moi, daneze, de lîngă bufetul cu cîrnăciori de porc din Ucraina, sticlele cu bere belgiană și mai ales din fălcile saboților cehi de fontă care încremeniseră roțile bordelului pe șine: vagonul-tractir unde fiece obiect purta pecetea prădei, iar chipurile, tresele și baretele ofițerești duhneau a sînge dospit.

În mijlocul nostru, lîngă noi și gata-gata să bușească și în sufletele noastre, Werther. Pianistul magician...

Atunci... Atunci John se apropie de el. Îndrăzni. Mai întîi își puse coatele brațelor goale pe coada de abanos a Blüthner-ului de concert. Werther își înălță fruntea și-i zîmbi. Biata Janette! Crezuse că poate să-l redescopere sub tunica de postav cehoslovac și cămașa de mătase franțuzească... Oh, prăzile ca-

re-și strigau ura și neputința în fiece obiect jefuit și pe care John nu le mai auzea ! Fusese credulă și fermecată de efluviile acordurilor...

Și iarăși Werther... Și din nou muzica aceea vrăjită... Și încă o dată...

Ofițerul îi făcu semn cu capul, John trecu lîngă el. Mai mult, îi veni așa, deodată, să-și plimbe ușor palma peste creștetul lui. Aveam impresia că interpretul se topește de plăcere, de emoție. Poate că nu era puțin lucru să frăgezească, doar prin gimnastica clapelor, dîrzenia fetelor care se dădeau obligate, gemînd și scrîșnind blesteme printre dinții încleștați, mîngîind obligatoriu, cu pumnii strînși și unghiile înfipte în palme, clienții care pretindeau dragoste, cît mai de calitate dragoste, contra bonului de serviciu, eliberat de Puffmutter din carnetul cu cotor contabilizat.

Pianistul Karl Franz Werther — ne dădeam seama că nu era un amator — își lipi obrazul de sînul Janettei și-n cea mai imposibilă franceză o întrebă :

— Gine ejdi du, borumbidzo ?

John îi răspunse trist :

— *Ta soeur, mon amour*. Sora ta, dragostea mea.

Parcă un trăsnet l-ar fi despicat în două. Sări, zvîrlit ca de un arc de pe scăunelul rotund și cu ghivent. O prinse pe Jeanette de pieptii rochiei, zgîlțîind-o cu furie. Privi roată turbat : nimic deosebit în afara mutrelor noastre uimite și cea nepăsătoare a colonelului de la aprovizionare, care gîfîia sub povara unei fete ce i se așezase pe genunchi ; alături, un căpitan, indiferent față de femeia de lîngă el, povestea sughițînd, după a zecea bere de malț, o întîmplare banală ori interesantă... Ofițeri, femei... La bar, la cele cinci măsuțe... Și noi, celelalte, în picioare, lîngă perete, privind îngrozite, paralizate, cum Werther o strînge pe Jeanette de gît și, înnebunit și beat de rușine — de ce alt ? —, o trîntește pe venele zbîrnîinde ale pianului...

Nici una n-am sărit, n-am mișcat cînd, înșfăcînd o sticlă goală de șampanie, Werther a ucis-o, sfărîmîndu-i capul...

M-am trezit tîrziu... Salonul-bar se golise de ofițeri, de fete. Doar eu, stropită de sifon pe față zăceam pe canapea cu Puffmutter la capul meu și Jeanette acolo, pe coardele de oțel, cu trupul cald încă, acoperită de la gît în sus cu cîteva partituri...

Pianistul Karl Franz Werther... Locotenent în divizia de blindate... Un bărbat slăbuț, delicat, romantic, cu palmele extrem de albe și degete lungi, predestinate..."

...Pentru că abia cel de-al treilea personaj avea să hotărască în mod decisiv de viața Lady-ei Quindmoore, ca și de ulterioara desfășurare a acțiunii, în strîmtul, dar pe drept cuvînt luxosul compartiment al pullmanului, care, cu peste o sută pe oră, străbătea plaiurile aurii, înmiresmate de portocali și lămîi, de pe coasta veșnic tinerei Italii.

Chiar din primele secunde, personajul pe care-l vom înregistra, deocamdată, doar cu numărul 3 n-a vrut cu nici un chip să țină seamă de minunatele priveliști care se desfășurau dincolo de fereastra compartimentului, ci l-a scrutat cu vehemență pe bănuitul lord și, fără să mai stea pe gînduri, l-a demascat cu hotărîre pe impostor :

— Știu cine ești, Mr. Wauwrick !

— Nu mă cheamă Wauwrick, bîigui stupefiat lordul.

— N-are importanță. Te-am văzut în boxa acuzaților la tribunalul din Midlethworth !

— Nu cred... Nu există vreun oraș cu-n astfel de nume... Și-n viața mea n-am intrat într-un tribunal !

— Nu te lega de amănunte nesemnificative. Erai acuzat de șantaj profesional, extorcare de fonduri prin galeșe priviri, oftări, ocheade filate pe sub gene, apoi pentru folosirea a opt seturi complete de șperacle, guri de lup printre care un monseigneur [1] franțuz dintr-un aliaj de crom-vanadium și alte instrumente de borfaș și acte de corupție a sexului slab.

În fața evidenței fatale de neînlăturat, ex-lordul ridică mîinile în sus, predîndu-se împreună cu monoclul, de asemenea fals — nu avea dioptrii, și de aceea îl purta mai mult în vestă — precum și cu gulerul, care, cu toată albeața lui exagerată, nu-și mai putea ascunde celuloidul ieftin și de duzină, frecat cu miez de pîine albă și pînă la urmă cu radiera.

Fatalitatea — întruchipată banal printr-un semnificativ scîrțîit al canapelei — făcu să intre pe firul imanent al descoperirilor și așa-zisul voiajor comercial, cel cu ulsterul ciudat și, din păcate, aceeași șapcă în carouri geometrice, în zeama nesfîrșitei serii a demascărilor.

---

[1] Gură de lup — unealtă de rupere a broaștelor, folosită de spărgători.

— Parcă ne-am mai întîlnit noi, mister Smuck ?

— Nicicînd, monseniore.

— Fără epitete, te rog.

— Fără, Mylord. Nu m-am referit la ce v-ați gîndit. Folosesc franceza doar așa, involuntar și...

— Poate vrei și dumneata să insinuezi că nu te cheamă Smuck ? începu pasagerul cel nou să marcheze puncte...

— Chiar că mă numesc altfel, dar eu n-am să mă leg de această ciudată nepotrivire.

— Lasă tonul de roman în fascicule și răspunde-mi precis : unde am mai avut „cinstea" să ne vedem ?

— Regret, monseg... Mylord, dar nu vă cunosc. Credeți-mă ! Vă jur. Sînteți pentru mine o față care nu-mi reamintește cît de cît ceva.

— Într-adevăr, n-aveai cum să mă cunoști, căci te urmăream doar la Londra și în mare travesti.

— O ! E simplu atunci. Întrucît nici eu nu mă plimbam, vă-nchipuiți, pe străzile capitalei, în această înfățișare, ci complet machiat și-ntr-altfel îmbrăcat, ați filat, precis, pe altcineva.

— Dimpotrivă. Dumneata ești, căci mi-ai dat, fără să vrei... Ba chiar ți-a scăpat din gură titlul meu de lord.

— Din greșeală, domnule, numai din greșeală.

— Nu-i greșeală, stimate Smuck. Ci purul adevăr pe care bunul Dumnezeu și Scotland Yard-ul încearcă de multă vreme să-l dovedească. Dar iată că a sosit momentul !

Și într-adevăr, sosise. Lady Quindmoore scoase un țipăt ascuțit de o dulceață catifelată, dar inutilă, recunoscînd în cel care rostise ultimele cuvinte pe celebrul detectiv internațional...

— Maxter Baxter ! Dumneata ?

Celebrul detectiv se-nclină ceremonios ca într-o sală de bal, dar numai pentru nobili :

— La ordinele dumneavoastră, Lady, irupse el, rostind cît putu de ironic ultimul cuvînt. Și, fără să ezite — în timp ce nici un mușchi nu-i vibră pe chipul său imobil, tăiat într-o stîncă de Carara fără fisură —, scoase din buzunar, cu o neverosimilitate de-a dreptul strigătoare la cer, dublată de binecunoscuta-i dexteritate, o pereche de cătușe subțiri. E drept, subțiri, dar foarte rezistente, fiind din cel mai pur oțel englezesc de Suedia. Cu ajutorul lor neprețuit, îl imobiliză mortal pe mult căutatul asasin Smuck „Anatomistul", poreclit și „Fi-

cat" în lumea interlopă, pentru că dădea lovituri de pumni și de cuțit în pomenita regiune abdominală. După care Maxter Baxter, pe adevăratul lui nume Lordul Mixby, își șterse agilele lui palme ca după un lucru necurat și iarăși, cu cel mai simplu și mai neafectat glas din lume, se auzi rostind :

— Scumpă Lady, fii amabilă și scoate rapid Ochiul lui Ra. Îți dau răgaz treizeci de secunde.

Acestea fiind spuse și o dată cu ele și browningul tras cu prestidigitație din manșetă, dar a cărui gură amenințătoare se îndrepta tacit cu calibrul 9 spre sînii zvîcnind ai femeii, vestitul polițist începu să numere glacial în engleza lui preferată și totodată maternă :

— *One, two, three*... Unu... doi... trei...

Cînd ajunse, cu multă ușurință, pînă la nouă, se auzi un ciripit :

— E fals, mister Baxter...

— Ce-i fals ?

— Diamantul... Ochiul lui Ra e autentic fals...

In sfîrșit, o cută invizibilă se cusu pe unul din obrajii acestui detectiv mondial, dar îndată, vădit, se descusu. Ochiul lui Ra fals ? Minunata piatră pe care șlefuitorii din Antwerp... ? Era prea mult ! Ba chiar pînă-ntr-atît, încît, pentru întîia oară în lunga sa carieră, tînărul lord și detectiv pasionat lăsă să-i scape pe frunte o efemeră undă de durere. „Em." Baxter reluă :

— Unde se află piatra veritabilă, Fanny Cogney ? întrebă, aparent placid, dar cu binecunoscuta-i voce de stentor.

— La gîtul proprietarei... Lady Quindmoore...

— Și Lady Quindmoore ?

— ...

— Și Lady Quindmoore ? repetă neînduplecatul detectiv.

— Dispărută...

Țeava revolverului, în trecut amenințătoare, își aplecă acum neputincioasă cătarea spre podeaua mișcătoare a pullmanului... O tristețe adîncă se întipări pe chipul mai adineauri de bronz, inflexibil, al marelui copoi...

Maxter Baxter... Pe propriul său nume Lord Mixby, care în urma unei dragoste nefericite... Dar să nu anticipăm prin informații indiscrete, chiar dacă se va bănui că-i vorba de adevărata Lady Quindmoore, care l-a făcut pe tînărul și elegantul Mixby să renunțe la viața mondenă și să intre, cu capul ras

și mustăți supraadăugate, în tagma de sacrificiu a abililor detectivi internaționali englezi, numiți mai mult greșit, decît pe nedrept, copoi, ei fiind în realitate autentici apărători ai legilor și dreptății consfințite și tipărite în texte, articole și paragrafe peste care nu se poate trece decît eludîndu-le ori cu ambii ochi închiși.

Mă rog, toate-s bune, toate-s bune, dar unde se afla Lady, veritabila Lady Quindmoore? Cît de nouă — și stranie, nu? — problemă! Oare la gîtu-i superb, de lebădă, mai atîrnă Ochiul lui Ra, astfel cum am dori, dar și cum am vrea să-l știm? Dar viața ei... Minunata ei viață, neîntrecută decît de frumusețea-i, nu era cumva în pericol? Cine ar fi putut să știe?

Informațiile lui Inge au fost precise: „...De la Ploiești..."
Cum am să știu care este Ploieștiul?

„... De la Ploiești, adică îndată ce ai să vezi în dreapta ferestrei rezervoarele de petrol, o rafinărie, apoi convoaie de cisterne — de o parte și de cealaltă a liniei — nu-ți mai rămîn decît vreo 60 de kilometri pînă la București. Mai puțin de șaizeci de minute cu acceleratul."

Se afla în accelerat. Rezervoarele de benzină, cîteva sonde și coșurile rafinăriilor trecuseră, înghițite de viteză. Peste alte zece ori cincisprezece minute, are să coboare în capitală. De la gară va lua un taxi care o va duce pînă în strada Viitor. De acolo, cu tramvaiul care poartă numărul 16, o să pornească spre piață. Din piață are să se urce într-alt taxi, care o va lăsa, cum scrie pe ultimul bilet, în Calea Griviței, la numărul...

„...Bucureștiul este un oraș mare, cu parcuri și grădini. ...Copacii se-nșiră de-a lungul străzilor și bulevardelor, iar aproape în fiecare curte sînt flori..."

Și-a privit ceasul-brățară. 9 și 30. Peste opt ori zece minute... Nu s-a uitat la cadran cînd a pornit din Ploiești. Dar nu pot să mai fie decît încă opt sau zece minute... Închise ochii. Își adună zîmbetul de serviciu care o scotea din fire pe Puffmutter: „Parc-ai fi o fetiță de cinci ani care primește o acadea. Nu se zîmbește așa idiot." „Dar cum, Puffmutter?" „Mai suav, mai senzual, ca o femeie care vrea să atragă bărbatul, nu ca un copil după ce a făcut pipi în chiloți..."

În compartimentul cu covor persan al pullmanului e liniște. Nu se mai aude nici un clinchet de pahare ori de cătușe,

nu mai țăcăne piedica trasă a browningului și nici o șoaptă nu răzbate înspre culoar.

Locomotiva gonește cu toată forța aburului, presărînd, cu peste 120 kilometri la oră, semințele lunguiețe ale stîlpilor de telegraf de-a lungul coastei Mediteranei.

Ce se-ntîmplă oare ? Mister Maxter Baxter a căzut pradă nurilor falsei lady, ori a fost ucis de pseudo-lordul cu guler ieftin de celuloid, în cîrdășie cu misteriosul voiajor care poate abia după această ispravă și-a scos, în sfîrșit, ulsterul... ?

Nu... Undeva, departe, acolo unde buzele vinete ale mării sărută pleoapa cu cearcăn ultramarin a orizontului, neapărat un bătrîn lup de mare, cu pipă, tatuaje și tricou în dungi, la cîrma unei caranele... Ori mai aproape, mult mai aproape, în gara Ploiești, unde trenurile opresc, fac cruce și pornesc grăbite, care-ncotro, un lup mai tînăr, cu manta de piele cenușie și pălăriuță verde...

— Lady Quindmoore, dacă-mi permiteți...

— Cine ești dumneata ?

— Sînt o fată urmărită...

Lady Quindmoore făcu o grimasă. „Urmărită" ? Îi displăcea expresia. Totuși, curiozitatea o împinse :

— Furt ?

— Da.

— Aur, bancnote, briliante ?

— Nu. Ceva mult mai ieftin...

— O pereche de ciorapi, o rochie sau... Poate o pîine ?

— Nu.

— Spuneai că ai furat ceva ieftin.

— Am exagerat, nu-i ieftin, ci de pomană, gratuit : mi-am furat viața, Milady.

Lady Quindmoore pufni în rîs.

— Și ești urmărită pentru asta ?

— Da. Mă urmărește. Și de aceea am venit la dumneavoastră să mă scăpați.

— Înainte de a întinde cuiva mîna, vreau să știu dacă o merită. Deci, răspunde : îți aparține viața care, susții, a fost a dumitale, deși se pare că, totuși, abia acum ți-ai însușit-o ? Să nu mă minți !

— Bănuiam că era a mea pînă ce...

— Ei ?

— Nu. Nu-mi aparţinea, după legile de la Nürnberg, dac-aţi auzit cumva de acest înfiorător nume de oraş.

— Oraşul jucăriilor, susură Lady Quindmoore.

— De-acolo au pornit scrumul şi cenuşa care au înecat întreaga Europă. Scrumul şi cenuşa... Dar nu mai am timp de discutat... Clipele îmi sînt numărate, Milady... Agentul Gestapo-ului e de neînduplecat şi poate e chiar la uşă. Salvaţi-mă!

— Ce pot să-ţi fac eu, drăguţă? Am atîtea probleme pe care nu ştiu cum şi cînd să le rezolv... Dacă te mulţumeşti cu mai puţin...

— Cu orice!

— Îţi pot oferi... Ce pot eu să-ţi ofer? Doar o confidenţă. (Şoptindu-i:) Trebuie să-mi ascund identitatea sub masca unei escroace, pînă mă voi putea salva din ghearele nepotului care urmăreşte cu o înverşunare diabolică şi demnă — aşa se zice? — de o cauză mai bună... Da, de o cauză mai bună, să mă jefuiască de vestitul diamant Ochiul lui Ra. Ai auzit probabil despre această vestită şi neprecupeţit de preţioasă piatră?

— Îmi reamintesc... Am citit într-un roman poliţist de voiaj... Ba în trei, dacă nu mă-nşel... Ochiul lui Ra... Bijuteria faraonului... Ultimul titlu îmi scapă. Dar era identic de captivant, la gura sobei, lîngă calorifer ori în tren...

— Vezi? Cum mai poţi pune atunci problema, simplă şi ieftina dumitale problemă?

Fata în ticăloasa uniformă oftă şi spuse:

— N-o mai pun — şi adresîndu-se celuilalt pasager:

— Dumneavoastră atunci, Mr. Maxter Baxter? Sînteţi un om cu faimă, care luptaţi pentru dreptate...

— Exact! Pentru asta lupt! Şi pînă la urmă am să descopăr Ochiul lui Ra, fie el ascuns în fundul pămîntului.

— Dacă acest caz vă preocupă cu precădere... Atunci poate că dumneata, domnule voiajor... Mă puteţi cumva ajuta? Sînt urmărită de Gestapo... De teribilul Gestapo care torturează, asasinează şi... Trebuie să vă mai repet?

Ulsterul părea că are toată bunăvoinţa, dar...

— Gestapo? Torturi, asasinate? Habar n-am de toate astea! Nici în vis n-am auzit despre cele ce spuneţi că s-ar fi întîmplat ori chiar se-ntîmplă... Credeţi-mă! Doar ştiţi prea bine că visurile n-au vise...

— Uneori se-ntîmplă să aibă...

— Dar atunci e groaznic. Să te trezești din visul visului iarăși în vis!

— O! Ce minunat și izbăvitor ar fi!

— Se poate... Dar, în ce mă privește... Repet! Vă jur! Nu știu nimic. Dar nu așa nimic, ci total nimic! — se dezvinovăți voiajorul, în timp ce urmărea atent mișcările lui Baxter, hotărît să-i pună o piedică definitivă.

Și lordul fu solicitat. Dar numai din priviri. Și tot astfel răspunse, negativ, însoțindu-și refuzul cu cea mai convingătoare mișcare din cap.

— Dar e absurd, e stupid, e îngrozitor, e inadmisibil, pricepeți? — urlă deodată fata hăituită, fără să-și miște buzele, fără să deschidă gura. I-nad-mi-si-bil ca aproape de voi, lîngă voi, sub propriii voștri ochi să se asasineze noțiunea de om și de umanitate, cea mai veche, mai apreciată și mai nobilă noțiune din bătrîna și cinstita Europă... Rușine! Rușine!

Asprele cuvinte o scoaseră pe Lady Quindmoore din aristocraticele-i balamale, turnate din argint curat, care încă de la naștere îi fuseseră dăruite. Pe adevărata Lady Quindmoore, căci totuși și în pofida prezumțiilor tot ea era. Încă un motiv ca să strige ofensată, cu indignare și cît putut mai sincer:

— În definitiv, ce pretenții ai de la noi? Ai spus că urmăritorul dumitale e neînduplecat? De acord. Ei și? Ce putem face? Și cum să te ajutăm? În ce fel crezi că te-am putea salva? Să-l gonim pe agentul Gestapo-ului? Ți se pare că-i atît de simplu? Cine-ar fi în stare? Noi nu! Ce spui? Să-l... Cum? Să-l zvîrlim prin ușa compartimentului? Chiar afară, din mersul terenului, fără să judeci că s-ar putea accidenta? Ei, asta-i bună! Pe un gestapovist? Și încă unul aflat în exercițiul funcțiunii? Adică ce mai, să-i luăm viața? Cum îți permiți și drept cine ne iei? Într-adevăr, nu sîntem decît niște fantoșe... Dar fantoșe cu demnitate. Nicidecum asasini. Personajele de vis? Da. Himere? De acord. Ucigași? Nu! Niciodată și pentru nimic în lume. În lumea noastră, a fantoșelor, unde realitatea e fum și sufletele-s sculptate în ceață...

— De aceea nu vă puteți permite să-ncercați și omenia?

— Cum să încerc ceva care nu există?

— N-aveți dreptate! Nu aveți dreptul s-o contestați! Și-apoi, ce vă costă? Încercați-o! Chiar așa cum e, din pîclă și funingine.

— Dar, înțelege, noi... Ce sîntem ? Idei, gînduri, proteste ? Nimic draga mea, nimic... În primul rînd ar trebui să fim oameni... Dar nu așa, simbolic, ci oameni concreți. Și-abia după ce ne-am înlocuit cerneala din vene cu sînge adevărat...

— Mila, omenia s-au născut înaintea omului. Nu e necesar să existați ca s-o practicați...

— S-o practicăm fără a exista ? Imposibil. Logica spune *verboten*, pardon... Voiam să spun că logica se opune acestei idei.

— Știu. Mai mult : o interzice.

— Atunci ?

— Și totuși, totuși... Nu se poate altminteri. Căci n-ar avea logică nici apariția omului pe pămînt, de vreme ce omenia cu anticipație l-a așteptat să se nască și să i se dăruiască.

— Semințe uscate ale imaginației dumitale răsucite de spaimă. Conștiința...

— Ea a crescut întîi... Apoi copacii și fructele... Și abia în urmă s-a ivit omul care le-a găsit și renegat, jefuindu-le !

— Conștiința. Afirmi că exista și că a găsit-o de-a gata ?

— Negreșit. Înainte ca el să se fi născut. Nu trebuia decît s-o culeagă. Dar pentru asta a fost nevoit să se-nalțe pe numai două picioare, iar mîinilor să le dea o nobilă întrebuințare. S-a ridicat în vîrfuri, și desigur că s-a simțit bine de vreme ce, după cules, a continuat să rămînă pe verticală. A cules fructele și s-a bucurat. Apoi...

— Apoi le-a pierdut...

— Doar conștiința, Milady... Fructele și le-a păstrat, că-s dulci... Conștiința trebuie să fi fost amară...

— De unde știi ?

— Bănuiesc... De vreme ce atîția o scuipă cu silă... Iertați-mi expresia ! Nu sînteți de aceeași părere ?

— Dacă aș răspunde da, la ce ți-ar folosi ?

— Oare conștiința expulzată din om moare ? Ori continuă să se tîrască ca umbra după făptura care a izgonit-o ?

— Nu există conștiință, ci numai suflete slabe, nevolnice, care-și inventează, din teamă, această caraghioasă cîrjă...

— N-ai inimă, Milady.

— M-ar încurca povara acestui organ.

— Și totuși exiști, Milady ! Vorbești, te miști și chiar cugeți.

— Fireşte. Dar numai în imaginaţia dumitale. Nu poţi nega asta !

— Da... nu pot nega. Prezenţa dumitale este încastrată numai în imaginaţia mea... Dar, chiar şi acolo, inima nu-i de prisos. Poate nu-i decît un defect de construcţie. Nu-i vina mea. Am luat însă modelele strict din viaţă. Semănaţi atît de bine şi perfect cu toţi cei din juru-mi...

— Bagă de seamă ! Nu voi permite nimănui să ne jignească.

— Dar cele ce se întîmplă în compartimentul acceleratului Iaşi—Bucureşti nu vă jignesc, Milady ? Nu-ţi îngroapă în noroi picul acela de umanitate, de care pînă şi păpuşile cu inima din rumeguş şi carnea din cîlţi nu se pot lipsi ?

— Obrăznicia dumitale a întrecut de mult măsura.

— Iertaţi-mă ! Asta cred că sînteţi în stare să faceţi !

— Ne-ai închipuit şi construit în batjocură, mai rău ca-ntr-un roman-foileton de pe vremuri, din cele de un penny fascicula ; ne-ai folosit atribuindu-ne un stil grotesc, un limbaj caraghios, infernal !

— De teamă...

— *Quatsch ! Sorry !* A fost o expresie germană ! Vezi ? Şi în momentele acestea de viaţă şi moarte pentru dumneata, continui să ne dăruieşti, în dialog, cuvinte şi fraze stupide.

— Vreau să uit că sînt urmărită.

— Şi pentru asta compui caraghioase romane poliţiste ?

— Aş fi făcut versuri... Dar nu mă pricep.

— Mmda ! Eşti un fel de... prozatoare, nu ?

— Nu. Doar urmărită, asta sînt. O grecoaică, fugită dintr-un tren-bordel... Aveţi milă... Trebuie s-aveţi... Căutaţi-o ! Repede ! O veţi găsi, nu se poate... Nu se poate...

— Ne acorzi acest atribut doar ca să-ndrăzneşti a ni-l cerşi ! Nouă, personaje fictive, inexistente şi fără act de naştere, create din groază ori stupizenie, într-un colţ de canapea din acceleratul Iaşi—Bucureşti... Inutil ! Nu-ţi dai seama, fetiţo, că nu existăm ?

— Nu mai am cui să mă rog...

— N-ai cui... Mi faci să mă-nduioşez... Sînt gata să-mi dea şi lacrimile... E bine ! N-am să te las chiar atît de părăsită. O Quindmoore, o autentică Quindmoore, nu dintr-acelea cu galeriile de strămoşi cumpărate o dată cu ramele la anticari ori în licitaţii publice... O lady, spun, nu abandonează pe cei care-i solicită ajutorul !

— Nici noi! declarară ritos și chiar într-un singur glas cei trei gentlemeni din compartiment — voiajorul suspect, cu ulsterul — culmea — tot nescos, bănuitul lord cu monoclul din vestă și preavestitul detectiv pe cont propriu.

— Atunci ?... întrebă fata în uniformă, c-un licăr de speranță în glas.

— Voi închina o cupă de șampanie pentru reușita încercării dumitale de a te salva singură, rosti sportiv și în engleză Maxter Baxter, sorbind licoarea spumoasă a șampaniei dintr-un Baccara cu picior înalt. După care, repetînd gestul, vru să-l anticipeze cu „Hip-hip-huraah !", dar renunță.

— Domnișoară ! se oferi, cavaler și supralicitîndu-și filotimia, lordul. Nu te putem lăsa pradă monștrilor întunericului, deși există un dubiu asupra legitimității dreptului dumitale la viață, pe care susții că l-ai posedat cîndva, dar, din păcate, nu ai cum să dovedești afirmația cu documente. Documente care, conform convențiilor uzuale și internaționale — și e suficient să citez doar Haga — trebuie acceptate și de partea adversă. Vă promit însă că voi interveni la forurile superioare și în drept, cerîndu-le să numească o comisie, în stare să aleagă cîțiva anchetatori, al căror referat să servească de bază, pentru ca guvernul țării mele să poată protesta cu vehemență... În ce mă privește, dacă o cutie cu lapte praf și-o trusă de buzunar pentru manichiură. foarte simpatică și drăguță în același timp, îți poate cumva fi de folos, îndată ce voi fi acasă — cointeresînd cu cota-parte și amicii mei de peste ocean care practică de asemenea filantropia — vi le voi expedia prin pachet, Crucea Roșie, cu sincer interes creștinesc și dragă inimă.

— Eu voi păstra un minut tăcere în fiece an, la aceeași oră din lună și zi, întru amintirea suferințelor pe care va trebui să le-nduri — făgădui solemn și la rîndu-i Lady Quindmoore, pecetluindu-și cu dreapta, ridicată măreț către tavan, jurămîntul.

Gentlemenul cu ulsterul n-a mai avut timp să ofere ceva căci, reușind să scape de vigilența maestrului detectiv Baxter, dispăru ca un abur, tot atît de repede pe cît nici nu fuse...

Dac-ar putea să doarmă... Să doarmă...

Aproape de țintă a prins-o, deodată, oboseala... I s-au îngreunat picioarele... Apoi cineva i-a prins de gît coliere grele și multe de fier... „...Cobori în piață. De acolo..." De ce i s-a

făcut somn ? *„Meine liebste*, draga mea, hîrîi căpitanul de infanterie, duhnind a vermut și nădușeală, pentru mine nu actul în sine contează... Am cincisprezece luni de front, zi de zi, în linia întîi... Fără femeie... Fără picior de damă... Cincisprezece luni... *Sage und schreibe*... În cuvinte și-n scris... Puteam să mai rămîn cincisprezece... Nu actul, ci preactul mă satisface Preliminariile... Cît mai lungi și mai... *Verstehen Sie ?* Înțelegi, tu, *wilder Schatz*, pisicuță sălbatică ?"

Monei olandeza i s-a oferit un cadou, după o noapte de chinuri. O pereche de saboți-miniatură, din Heilow... De către un inginer-colonel... N-a vrut să-i primească. S-a-nroșit. L-a refuzat... „Pentru ce ?" a întrebat-o mirat ofițerul. În loc de răspuns, Mona l-a privit drept în ochi. Colonelul a înțeles-o. Dar nu s-a jenat. Dimpotrivă. A rîs și i-a zis : „Biletele și autorizațiile de călătorie la control !" Ce i-a spus domnul inginer cu epoleți de trese ? „Biletele și autorizațiile..." În ce limbă vorbește domnul ofițer ? Cine a întrebat asta ? Mona ? Nu. Eu ? Ce prostie ! Eu l-am rugat doar să-mi traducă... În ce limbă ne vorbești, domnule colonel ? Ciudat. Nici n-a deschis gura Mona ! Cum de-a putut atunci să-l întrebe ? Iată că *Herr Ingenieur* se încăpățînează și spune nemțește :

— Biletele și autorizațiile de călătorie la control !

A deschis ochii. În ușa compartimentului stă conductorul trenului ; lîngă el un comisar de poliție român, în uniformă și eghileți albi. Exact cum a mai văzut și la Chișinău ; dar alături, împărțind spărtura largă a ușii...

„...Să te ferești de patrulă ori de vreun control german..." Și dacă le întîlnesc ? „N-ai să le întîlnești..." Și dacă Marcu, bătrînul tău unchi, cu proteză de lemn, care nu seamănă nici a ungur și nici a italian, ci mai degrabă... Dacă l-au urmărit cînd mi-a cumpărat biletul de tren ? „Nu l-au urmărit..." Și dacă, totuși, să presupunem... Atunci ? „Atunci... Zîmbește... Cît mai firesc, cît mai vesel... E singura și ultima ta armă..." O să mi se ceară permisul militar. „Zîmbește-le... !" Au să-și dea numaidecît seama că e fals, grosolan de fals ! „Zîmbește-le..."

— *Ihre Papiere, bitte !* Actele dumneavoastră, vă rog ! i se pretinde neînduplecat din pragul ușii rupte din ramă.

Ce fac acum, Inge ? „Continui să zîmbești..." Dar înțelege că nu mai pot zîmbi... E doar sfîrșitul ! „Gîndește-te la altceva..." Nu pot... E sfîrșitul, ți-am spus... Chiar și Lady

Quindmoore a fost demascată... „La altceva !..." Nu se poate. Lordul e fals ca și permisul meu, iar Maxter Baxter... „Încearcă..."

S-a scotocit în buzunarul tunicii și a întins insului cu manta cenușie de piele și cu pălăriuță verde de vînător permisul, furat în alb, din servieta *Feldwebel*-ului adormit în patul și-n brațele Hankăi, poloneza... Permisul militar de concediu și călătorie, completat pe numele Hanelore Schmidt, radiotelegrafistă, semnat apoi de Inge și ștampilat cu o monedă de 20 pfenigi, înmuiată în zeama creionului chimic.

„...Zîmbește ! Zîmbește ! Zîmbește !"

Omul cu mantaua în culoarea blănii de șoarece, pălăriuță prăzulie cu șnur și pană de tirolez nici nu clipi (ca și Maxter Baxter) cînd citi autorizația Hanelorei Schmidt, radiotelegrafistă pe lîngă Corpul II operații, căreia i se acordă dreptul să intre în București și-n concediu medical pe termen de paisprezece zile. A strecurat hîrtia în buzunar și i-a făcut semn să iasă pe culoar.

S-a prefăcut că nu l-a înțeles.

— *Bitte !*

Dar, cum ea nu s-a clintit, *Bitteee !* — a repetat cu-n ton mai sus agentul Gestapo-ului.

A privit prin el, peste el, undeva, nicăieri...

— *Heraus !* Afarăăă ! urlă deodată insul cu mantaua și falsa pălărie de vînător.

Trebuie să fugă, să dispară... Îndată, pînă nu pune mîna pe ea, de astă dată, adevăratul agent al Gestapo-ului... Începu să desfacă, să închidă, să descuie și să-ncuie valiza... Secunde, zeci de secunde... Iarăși a descuiat... ori a închis ?... Pălăria verde cu pană așteaptă. Își aranjează inutil, boțind, șifonînd bluza și fusta civilă, cămășile, două, ciorapii... Mantaua de piele cenușie privește atent, crunt, păzind ușa, supraveghind fereastra...

Expresul de lux gonea cu Lady Quindmoore și partenerii ei de dramă de-a lungul Mediteranei. Dar de dincolo de mare, de departe, de foarte departe, din Valea Prahovei și compartimentul acceleratului Iași-București, vocea urlătoare a mantalei cenușii răzbătu, furtună de smoală în clocot și pucioasă aprinsă :

— *Heraus !*

Femeia în uniformă încetă să-și mai închidă și să deschidă cu degete tremurînde valiza.

„O să ne rugăm pentru dumneata", încercă s-o mîngîie Lady... „Dacă vor îndrăzni să vă facă vreun rău, nu uitaţi, noi precis vom protesta", o reasigură lordul. „Şi chiar dacă scribii istoriei vor bagateliza tragedia dumneavoastră, istoria însăşi, ea şi de una singură, va înregistra protestul nostru în numele justiţiei şi al umanităţii... Europa şi bisericile ei vă asigură că îndată ce crima va fi confirmată fără putinţă de tăgadă, iar făptuitorul învins şi prins, vă va compătimi cu toată certitudinea, va protesta cu cea mai mare energie pentru ca viitorii agresori-asasini să ştie ce-i aşteaptă, dacă vor mai îndrăzni cumva să repete. Vom protesta! Vom protesta! Vom protestaaa! Hip-hip... *Sorry* ! *Amen* !" Cine o trage de mînă cu atîta brutalitate ? Nu se poate ! Nu vrea !

— Maxter Baxter ! Ajutor !

La uşă mai putu să se smucească şi să se refugieze pe locul de lîngă fereastră, chircindu-se cu picioarele strînse, pe canapea...

— Lady Quindmoore ! Salvaţi-mă ! Ajutaţi-mă ! Spuneţi-mi că visez... Că doar mi se pare că sînt în compartimentul acceleratului Iaşi—Bucureşti, urmărită de Gestapo... Minţiţi-mă! Asta nu mai puteţi spune că nu sînteţi în stare... Minţiţi-mă !

De ce s-a revoltat domnul cel gras cu trabuc ? Ce-i spune comisarului şi agentului german doamna cu copilul care s-a trezit şi plînge cu sughiţuri ? Pe cine ameninţă, cu braţele ridicate în sus pasagerul cu mustăcioară şi butonii misterioşi de la manşetă ? De ce continuă să tacă şi-şi ascunde capul în revistă militarul care are mînile locotenentului pianist şi ucigaş, Werther ?

A fluierat locomotiva, aidoma Pacificului care goneşte pe lîngă coasta Mediteranei. S-a făcut deodată linişte în compartimentul acceleratului Iaşi—Bucureşti.

Mantaua cenuşie a înaintat cu doi paşi grei. Numai doi. A rînjit cu sfidare. Din buzunar a scos o telegramă pe care a întins-o comisarului de Siguranţă ce-l însoţea.

— *Übersetzung, bitte* !

Vădit jenat şi nemulţumit, comisarul traduse :

— Arestaţi o tîrfă blondă... Marissa Janolis. Originară din Pireu... Evadată dintr-un bordel aflat sub supravegherea medico-militară germană...

— Pericol de sifilis! *Klar, mein Herren?* Limpede, domnilor!

Vecinii de drum își feresc privirile de tînăra femeie blondă în uniformă germană. Un căpitan român dintr-un compartiment vecin a apărut, fără chipiu, la ușă. Ce spune? E înfuriat că a fost deranjat? Nu. Dimpotrivă... Protestează cu vehemență pe lîngă cei doi, ba chiar vrea să-i împingă cu pieptul dincolo de ușă. Inutil.

Abia atunci, temîndu-se ca protestele să nu cuprindă întregul vagon, de sub pălăria de crunt vînător și din mantaua sură s-a răcnit:

— *Los! Los! Schneller!* Mișcă! Mișcă! Mai repede!

In prag, Marissa grecoaica a mai întors o dată capul:

— ...Adio, fantomatică și imaginară Lady Quindmoore, care nu m-ai putut păstra pînă la București... Păzește-ți bine Ochiul galben al lui Ra... Iartă-mă, bunicuțule, cu cravata învechită și guler demodat... Mii de scuze, domnule cu mustăcioară, care-ți cercetai atît de ciudat butonii, și dumneavoastră, doamnă cu copilul trezit din somn și speriat din vina mea. Îți mulțumesc și dumitale, inimosule căpitan român. Rămas bună și ție, tinere militar cu mîini albe, cu semnele degete de criminal și pianist, dar cu steaua de medic evreu prinsă pe ingrațiii epoleți. V-am bănuit... Și-mi pare rău...

Acesta-i Bucureștiul de care mi-ai vorbit cu atîta pasiune, Inge? Orașul în care ar fi trebuit să m-ascund? Minunata capitală a țării tale, cu parcuri, grădini și flori, dar unde am fost coborîtă cu țeava pistolului în spate?

M-ai mințit, Inge. Bucureștiul, frumoasa ta capitală, nu-i decît o uliță de pămînt... Cîteva căsuțe îndepărtate... Cocioabe și bordeie peste liniile de cale ferată... Un coș de fabrică la marginea din fund a șoselei... O îngrămădire de acoperișuri din carton asfaltat ori țiglă.

Și-o gară pitică, deasupra căreia stăruie o tablă cu litere șterse de ploi și vînturi: Chitila...

— Semnează!

— Doriți un coniac franțuzesc?

— Mai la urmă. Semnează!

Puffmutter ofta și-și trecu cu stîngăcie numele în josul paginii bătute la mașină, unde, pe propria-i răspundere, relata

cum reușise grecoaica Marissa Janolis să-i înșele vigilența și să fugă din trenul garat de trei zile pe linia a doua a gării Chișinău pentru reîmprospătarea cu provizii și femei.

Reprezentantul Gestapo-ului are, desigur, un grad militar, dar nu se știe care anume, deoarece a venit pentru anchetă în civil. Din frazele lui aspre și iscoditoare reiese că fuga unei fete din bordelul cu locomotivă afectează serios răspunderea temutei organizații de cercetări. O *Feldhure*, o tîrfă de front, nu trebuie sub nici un motiv să fie liberă, respectiv să vorbească în afara cușetei și a salonului-bar. Destăinuirile fetei ridicate din Pireu ca și ale tuturor celorlalte femei, care au fost obligate să se prostitueze cu ofițerii de pe front, pot submina „onorabilitatea" regimului nazist în fața aliaților săi. În afară de riscul ca țările neutre și mai ales dușmane să afle despre favorurile acordate ofițerilor germani aflați în luptă. Ori, în etapa aceasta, cînd în răsărit trupele *Führer*-ului sînt încleștate în crîncene și uriașe bătălii, cel de-al treilea Reich are nevoie, pe lîngă grîu, combustibil, grăsimi și alte alimente, dar și de o cît mai mare încredere a celor ce-l secondează întru „victoria finală", „dreptatea cauzei germane" și „viitorul Europei". Petru asigurarea acestor trei mari și mărețe obiective, Hitler și formidabilul său aparat de propagandă cer tuturor țărilor aliate și mai ales invadate sacrificii. De aceea, indicațiile forurilor superioare în legătură cu „trenurile vesele" au fost transmise mai departe, sub formă de ordine stricte, de către organele Gestapo-ului : „Supravegheați tîrfele oferite de *Führer* frontului. Libere, ele știrbesc onoarea germană și viitorul Europei."

— O cafea, *Herr Inspektor* ?

— Mai tîrziu. Pe care din fete o bănuiești că ar putea imita pe Marissa Janolis ?

— Pe toate !

— Îți dai seama ce risc îți asumi prin aceste vorbe ?

— Aduceți-mi alte fete.

— Deocamdată trebuie să le folosești pe cele pe care le ai. Nu vom mai admite nici un caz de dezertare.

— Ce face domnul general Müller ? L-ați mai văzut ?

— ? !

— Ultima veste de la dînsul o am de peste o lună : o carte poștală ilustrată din Paris. Să v-o arăt. Uitați-vă, *Herr In-*

spektor, ce vedere frumoasă! Champs Elysées... Am fost înainte de război acolo. Eram tînără... Ei, trec anii...

— Îl cunoaşteţi pe excelenţa-sa domnul general?

— O! Sîntem prieteni vechi.

— ...

— Un pahar cu şampanie, poate?

— Cu plăcere, *gnädige Frau*.

— Fetele astea, zău, mi-au scos prea din vreme peri albi. O să-i scriu generalului să mă schimbe. Mi-ajung doi ani de cînd tot călătoresc prin Rusia asta blestemată cu tîrfele după mine.

— Faceţi cum puteţi, *gnädige Frau*... De altminteri, semnătura dumneavoastră nu-i decît o simplă formalitate... Răspunderea revine direct maiorului-medic şi militarilor subalterni... *Prosit!*

Generalul Müller este unul dintre temuţii conducători ai Gestapo-ului.

I-am atins ușor cu degetul obrazul. Am trecut palma, ca o mîngîiere, pe sub bărbia ce-i tremura.

— Iarăși ? m-a-ntrebat cu același ton de dulce mustrare cu care îmi supraveghea gîndurile, agitația, sănătatea...

— Vreau să verific... Să mă conving că nu m-am trezit.

— Dar nu visezi, dragul meu ! Sînt vie și aevea în fața ta.

— Pînă cînd ?

— Pînă... Mereu și-ntotdeauna.

Am privit-o drept în undele umbroase ale ochilor. Pleoapele i se zbătură scurt, de cîteva ori. Și deodată întinderea apelor mi se păru imensă, imposibil de străbătut, ca un ocean pe care ai vrea să-l treci având doar de zbatul celor două palme... Așteptam la mal, prăbușit, părăsit, jefuit...

Și-nainte ca-nvolburarea sărată să-i izbucnească aprigă și nezăgăzuită de sub pleoape, am lovit cu pumnul în fața subțire de tablă. Cupele de aluminium zvîcniră. Paharele zăngăniră.

— Nu ! Nu se poate !

La masa vecină, din cofetărie, bătrîna doamnă și fata cea tînără întoarseră mirate capul.

— Nu ! Pe tine n-am să te pierd !

— Dar nu mă pierzi, încercă să mă consoleze glasul înfășat în pînza fierbinte a lacrimilor.

Şi-a-nghiţit licoarea dulce-amară şi a continuat cu-n tremolo sugrumat, prinzîndu-mă de braţ.

— Nimeni n-are să te mai jefuie, dragule... Eu rămîn cu tine...

Ridicai neîncrezător fruntea.

— Cum adică ? N-ai să mă părăseşti ?

Am aprins o ţigară. Şi, ca de obicei, i-am dat-o ei s-o fumeze. A tras adînc în piept şi a zîrlit cu ură fumul.

— Ştii pentru ce plec... M-aşteaptă şi nu pot să-i las... Dar eu rămîn cu inima şi trupul meu mai departe lîngă tine, în tine... Nimeni nu mă va putea despărţi... Nu eşti încă convins de asta ?

Am oftat ? N-am scos decît un geamăt. Şi-abia după aceea :

— Da, cred... Numai să pot... E atît de greu, atît de cumplit să-mi închipui că eşti lîngă mine şi-apoi, deodată, să mă trezesc că prind doar văzduhul în braţe... Şi să încep să te caut şi să nu te mai pot regăsi decît în gînd şi cu ochii închişi... Ca să te reconstitui, va trebui să te-ncrustez pe frunţile albe ale foilor de hîrtie... Şi fiece pagină va fi un perete din cuibul nostru pe care l-am părăsit... Şi fiecare frază o coastă a divanului cu spătarul ridicat... Biblioteca, figurinele şi pietrele minerale... Măsuţa cu ghivecele de plante...

— Taci ! Lasă-mă !

Şi-a desprins degetele de pe braţul meu, smulgînd o bucată din el. Căldura falangelor îşi mai purta încă amprenta în carnea mea.

— Să plecăm şi să...

N-am putut pronunţa cuvîntul despărţire...

Ştiu. De peste o sută, de peste o mie de ani, ori mai mulţi, puzderii de autori au vărsat tot atîtea tone de sirop înecînd „despărţirile" din povestiri şi romane, din tragedii în rate şi fascicule, piese de teatru şi filme.

Ştiu. Nu sînt unicul pe lume care a fost silit să se despartă, strivindu-şi dragostea în pumni şi privind năuc cum i se risipeşte printre degete.

Ştiu. In lume au fost dureri mai mari şi tragedii un pic mai puţin mărunte. Dar eu mi-am plătit de două ori tributul.

Iar a treia oară nu mă mai las prădat, chiar dacă cineva ar avea acest drept asupră-mi...

— Da, ei au acest drept... Sînt fata lor cu mult înainte ca să fiu a ta. Dar rămîn numai pentru tine. Am să te-aștept...

— ...

— Și, dacă nu vei veni tu, am să mă-ntorc eu la tine, dragule, băiatule...

CAPITOLUL AL II-lea

— Sînteţi de profesie istoric ?

— Nu. Poet.

Colonelul îşi smulse aproape monoclul din orbită, îl şterse nervos cu imaculata-i batistă de mătase şi după ce şi-l potrivi cu grijă în cerculeţul vineţiu, săpat în pielea-i grasă dimprejurul ochiului drept, privi curios la „mobilizatul" din faţa lui.

— Bine, bine, poet, dar care v-a fost profesiunea în civilitate ?

Aspirantul surîse stins. După care avu impresia că nasturele de sus al tunicii îi e desfăcut. Se pipăi cu degetul şi se convinse de îndată că era încheiat reglementar.

— Profesiunea mea ? Versuri, domnule colonel.

— Cîte volume de poezii ţi-au apărut ?

— Nici unul.

— Ai publicat doar în reviste ?

— Nici atît.

— Şi... Din ce ai trăit ?

— Dacă-mi permiteţi, aş putea să vă răspund puţin mai simplu : din oxigen. Am consumat O_2. N-am abuzat. Cu economie...

— Îţi baţi joc de mine ?

— Cum aş putea îndrăzni ? M-aţi înţeles greşit. Scuzaţi. Eu nu. Dar soţia mea... Numai ea... N-am putut lucra afară din casă vreme îndelungată. O, să nu vă-nchipuiţi...! E drept,

am fost departe de politică... Totuşi, nu sînt un poet interzis... Stăteam în cameră şi o aşteptam pe Grete să se-ntoarcă de la serviciu... E una dintre cele mai bune dactilografe din Saar... Trei premii înainte de război... Concursuri grele. Intre o sută şi o sută douăzeci de cuvinte pe minut, cu cinci copii la indigo...

— Nu-nţeleg, ce rost au amănuntele ?

— Un moment. Numaidecît... Stăteam în fotoliul meu bătrînesc, moştenire de la bunicul şi o aşteptam... Numai eu şi Mausi... Mausi, pisicuţa... O aşteptam împreună pe soţia mea, dar numai eu scriam versuri. Era tăcea... Scriam versuri şi consumam oxigen... Oz... Modest : doar cu a treia parte din plămîni...

Colonelul îşi împinse scaunul înapoi cît un lat de palmă.

— Aaa ! *So* !... Şi cum de ţi-au pus uniforma ?

— Am doar o singură cavernă. La dreapta. Serioasă, într-adevăr. Dar cicatrizată. Am fost reformat, apoi revizuit şi trecut în evidenţă. De două ori amînat, iar în toamna aceasta a lui '43 socotit bun pentru serviciul militar... La administraţie.

— Ai şcoala comercială ?

— Nu. Mă pregăteam pentru arhitectură... Din păcate, n-am mai putut-o face decît în hexametri, iambi şi alexandrini...

— Ce vrea să spună ? întrebă căpitanul pe maior.

Maiorul prinse între index şi inelar bockwurstul cald, şi tăvăli prin muştar, frînse cu dinţii o jumătate din el şi, în timp ce-şi morfolea bucătura, răspunse :

— S-a exprimat în greceşte. Am să-ţi explic mai tîrziu.

— *Danke*. Nu trebuie să vă mai obosiţi. Construcţie în stil antic grec. Am înţeles.

Colonelul sorbi pînă la fund cizma de gresie înflorată cu căpăcel de nichel — „ustensilă" de băut cu care se servea berea la cererea exclusivă a gradelor superioare, de la colonel în sus —, îşi tamponă cu batista buzele mînjite de spumă şi pofti, ridicîndu-şi bărbia, pe aspirantul la gradul de sublocotenent de intendenţă să continue.

— Dacă-mi permiteţi, o să închei... propuse plutonierul aspirant.

Colonelul infirmă violent cu capul şi hotărî .

— Nu înainte de a ne preciza : cum ar trebui, după dum-

neata, să procedăm cu barbarii, cu bombagiii și criminalii civili, cei ce ne pîndesc din podul caselor, de după copaci ?... Așa-zișii partizani, în realitate tîlhari la drumul mare care nu respectă legile războiului și atacă pe la spate !

Aspirantul își săltase cu anticipație și a neputință umerii. Dar fu nevoit să întărească și prin cîteva fraze, care însă se dovediră în flagrantă neconcordanță cu cele mimate :

— Concluzia nu poate fi decît una : procedînd cu cît mai multă blîndețe față de populația civilă, va scădea nu numai numărul partizanilor, recrutați din rîndurile maselor, normal nemulțumite, dar și ajutorul moral și material pe care ea îl dă celor care s-au înarmat și ne atacă.

— Cu duhul blîndeții, ca în *Evanghelie ?* întrebă ironic maiorul.

— Cu duhul blîndeții, ca într-o politică deșteaptă. Să nu uităm că forțele pentru distrugere nu stau în ele însele, și mai puțin în genialele creiere care le-au descoperit ori zămislit, ci în viața noastră, în ancestrala și blestemata satisfacție de a trage cu arcul, de a înfige adînc sulița, de a comanda „foc“ ori „atac“ unei baterii de 120 țoli sau escadrilei de bombardament. Cele mai teribile explozive se află nu în carapacele de oțel și fontă ori în lădițele din depozitele militare, ci în instinctele și complexele noastre...

— Cea mai deșteaptă, pardon, cea mai eficace politică rămîne tot forța, opină colonelul.

— Să nu uităm istoria, domnilor, și, dacă-mi permiteți, să vi-o reamintesc. Da, iarăși istoria, domnule căpitan ! — Greșeala lui Atila în secolul al cincilea, cînd prin cruzimea hunilor săi și a groazei provocate de aceștia în Europa, a determinat pe germanii noștri să se alieze cu romanii, cu galii și cu goții, ca să-l înfrîngă pe Cîmpiile Catalane. Alt exemplu : în ciuda măsurilor luate de șoguni, daimio și samuraii japonezi, care vîrau pe țăranii răsculați în saci pe care-i coseau și apoi le dădeau foc, *utioovasi*, răzmerițele țărănești, se-nmulțiseră cu sutele.

— Interesant, binevoi colonelul să sublinieze. Continuați.

— După înfrîngerea armatei bulgare, condusă de Teleț Ugvin în secolul al optulea, comandamentul din Bizanț a ordonat ca prizonierilor să li se taie mîinile și picioarele, iar Vasile I, împăratul, a poruncit la 29 iulie 1014, după ce învinsese

și el pe bulgari, să se scoată ochii la 15 000 de prizonieri, lăsînd doar o călăuză la cîte 100 de orbi. Iată însă și reversul medaliei : aceeași cruzime au trebuit să sufere, la rîndul lor, aristocrații bizantini, măcelăriți de către oștile lui Mahomed al II-lea, după cucerirea Constantinopolului în mai 1453.

— *Schrecklich !* Îngrozitor ! se lamentă căpitanul.

— Printr-o vădită lipsă de tact, amiralul Nelson bombardează în 1801 Copenhaga, prejudiciind prestigiul Angliei, întărind poziția lui Napoleon de apărător al danezilor.

— Ah, Napoleon, exclamă maiorul. Dacă ar fi putut termina cu Rusia în 1812...

— Aceeași greșeală am făcut-o și noi în războiul trecut, scufundînd vasul „Lusitania“ și împingînd astfel opinia publică americană să ne fie ostilă, după cum inutilitatea scufundării vasului „Leicester“ la 16 octombrie 1918, unsprezece zile după ce am solicitat lui Wilson armistițiul, ne-a înrăutățit situația, într-un moment foarte critic.

— De acord cu dumneata, domnule aspirant, în ce privește prăfuita politică wilhelmiană, dar azi situația e cu totul diferită, nu ? *Führer*-ul ne-a ridicat din genunchi și, așezîndu-ne în picioare, ne-a indicat politica de forță, singura în stare să ne asigure, în sfîrșit și definitiv, vechile drepturi, care ne-au fost contestate, ca și cele noi, pe care le revendicăm prin sîngele fiilor noștri. *Evanghelia* n-are ce căuta în relațiile cu cei ce vor să ne înăbușe, nepermițîndu-ne să respirăm, în timp ce ei se lăfăie într-un spațiu de o mie de ori mai mare decît le este necesar și-l merită...

— *Sicher !* Absolut sigur, întări căpitanul.

— Și-n afară de asta, reluă ofițerul de grad superior și cu monoclu, nu trebuie să ascundem necesitatea, obligația de a răspunde celor care, roși de îndoială, îndrăznesc să pună întrebări. S-a afirmat aci că noi... Fals ! Fals ! De trei ori fals. Nu noi am dat exemplul. Să nu se uite asta de nimeni, nici chiar de istorici ca dumneata, domnule aspirant. În urma misionarilor englezi și francezi cu biblia în mînă, veneau puștile Lebel și *dreadnaught*-urile din Glasgow, cucerind în numele regilor și președinților de republică ceea ce negrii, arabii și asiaticii au refuzat să doneze „domnului“ : cafea, aur, scorțișoară și diamant, colți de elefant și brațe care să le adune de pomană pentru ei. Ca să nu mai vorbim de domnii americani,

care n-au îndrăznit să culeagă o singură banană dintr-un sat, mulţumindu-se să îmbarce în corăbiile lor doar satul întreg, vînzîndu-l apoi în pieţele de sclavi din noua şi libera Americă!

— Domnule colonel, dacă-mi reamintesc şi-mi daţi voie să-mi reamintesc, în ceea ce se referă la noi, germanii, discuţia o purtam numai asupra metodei.

— Nu-mi reamintesc, dar ce-are a face ? Şi, deocamdată, nu-ţi dau voie, pentru că vorbesc eu şi încă n-am terminat. Ce-ţi spuneam ? Care era ideea cînd m-ai întrerupt ?

— Dacă credeţi că-i necesar să continuăm...

— *Ja!* Nu-i chiar necesar să fii un istoric ca să cunoşti toate astea. E suficient să reţii doar esenţialul fie şi din numai cîteva conferinţe, dacă-ţi lipsesc alte surse de documentare. Ce spuneam ? Voiam să afirm... Să confirm... Nimic mai simplu şi mai evident ! Forţa, mereu şi pretutindeni este singurul element care domină şi aduce nu numai victoria, dar implicit dreptatea istorică. Noi nu vom spune ca alţii „dreptatea este dintotdeauna de partea învingătorului", ci „am învins pentru că am avut dreptate" ! În asta constă deosebirea şi meritul marelui nostru *Führer*, care ne-a deschis ochii, explicîndu-ne de ce învingem şi de ce trebuie să cîştigăm războiul. Pentru că dreptatea e de partea noastră şi numai a noastră. Ei... Ce mai ai de spus, domnule aspirant ?

Plutonierul de administraţie închise ochii pe jumătate. Suficient ca să poată cuprinde în ei pe colonel şi maior, pe căpitan şi fetele de la mese aflate în faţa lui. Respiră cu prudenţă aerul îmbîcsit de fumul ţigărilor şi izul acru al băuturilor. Răspunse tîrziu, dar destul de devreme pentru ca maiorul, pregătit cu două duşti de bere, care-i frăgeziseră gîtlejul, să nu-şi poată începe micul discurs în care era vorba despre stilul modern al războiului german, despre jertfele celor de-acasă, viitorul lor şi, probabil, despre încă ceva, la care nu se gîndise, dar desigur avea să-i vină pe parcurs în minte.

Poetul în uniformă de *Feldwebel* vorbi cu glas obosit :

— Atacurile aviaţiei noastre din 1940, care au pulverizat oraşele Coventry, Plymouth, Birmingham şi o bună parte din Londra, nu ne-au adus — drept rezultat — decît înteţirea ritmului recrutării şi organizării armatei engleze, care, într-un timp record pentru binecunoscuta lor comoditate, a ajuns la cinci milioane de oameni îmbrăcaţi în uniformă.

— Dar spaima ce le-am vîrît-o în oase? Dar prestigiul uriașei forțe aeriene germane? Dar...

— Eu v-am citat, domnule colonel, exemple din istorie. De la Atila la „Leicester" și de la... Însă... Mai bine să-ncheiem.

— Ce vrei să mai demonstrezi cu poveștile astea?

— În urmă cu o lună, mai precis la 7 noiembrie, o mină cu efect întîrziat a explodat în clădirea poștei din Neapole, la o oră de vîrf a aglomerației și nu prea multe ore și zile după ce comandamentul nostru a hotărît părăsirea străvechiului oraș de la poalele și mai vestitului Vezuviu...

— Insinuarea e evidentă!

— Nu insinuez, ci-mi exprim doar îndoiala că, în fața zecilor de morți din poștă, dragostea italienilor pentru aliatul lor german de pînă atunci a crescut în aceeași măsură cu regretul nostru că a trebuit să părăsim frumoasa localitate de pe țărmul Mediteranei.

— Bine le-a făcut trădătorilor! strigă cu satisfacție căpitanul. Ah! izbucni el mai departe. Sînt venit doar de o săptămînă pe front. Am făcut parte dintr-un *Einsatzkommando*[1]. Să ne fi lăsat nouă pe macaronarii din Neapole și...

— Fără amănunte, Fritzl! porunci maiorul.

— Am înțeles.

— De unde ai informația? întrebă colonelul pe plutonier.

— Din presa noastră.

— Am scris noi că...? E posibil să fi citit dumneata undeva că armata noastră...?

— Nu, asta n-am citit. Ci doar că partizanii italieni au pus bomba. Așa s-a scris în informația apărută în presă... Partizanii au așezat bomba ca să-și ucidă proprii compatrioți, veniți cu treburi la poștă. Și astfel să ne compromită pe noi...

— Cum încerci și dumneata, îndrăznind să insinuezi...

— Eu? Nici gînd de așa ceva. Am vreun amestec? Istoria. Ea afirmă, confirmă și presupune.

Colonelul privi cu tîlc către maior. Apoi, adresîndu-se subofițerului.

— Deci dumneata susții că bomba explodată în localul poștei din Neapole...

---

[1] Unitate militară germană avînd ca scop lichidarea fizică a populației civile dintr-un oraș sau numai a evreilor, prizonierilor etc.

— Susţin că n-am pus-o eu. Nici măcar cu ideea. Iar Grete susţine şi ea la rîndu-i că, uneori, ideile mele sînt chiar inteligente...

— Atunci dumneata afirmi că politica noastră...

— Mă iertaţi, dar eu nu fac politică.

— Dar ce dracu faci de o oră, înşirîndu-ne teorii şi baliverne defetiste ?

— Fac istorie, domnule colonel.

— Eşti un istoric, ca să ai tupeul şi să-ţi arogi acest titlu, încercînd a rezolva un lucru atît de important ?

— V-am mai spus. De fapt, sînt numai poet. Dar, liniştiţi-vă...

— Deci, a fost o greşeală să se ordone vajnicei noastre aviaţii să bombardeze oraşele Coventry, Birmingham, Londra?

— Cine a îndrăznit să afirme asta ? se minună plutonierul, cu-n zîmbet batjocoritor în colţul gurei.

— Chiar dumneata.

— Eu? Iertaţi-mă, domnule colonel! Îmi atribuiţi idei şi intenţii pe care nu le am. Eu doar înregistrez faptele şi trag concluziile, în sensul în care ar trebui să fie mai bine, adică, în interesul comun...

— Ah, cum ar trebui... Aşadar, ce am făcut pînă acum nu e bine ?

— Dimpotrivă. Excelent ! Şi din ce în ce va fi mai bine... Numai că eu sînt..., aşa cum spune Grete, un...

— Defetist.

— De ce nu-mi permiteţi să vă informez eu ce spune soţia mea despre mine ?

— Cam ce ar mai putea spune ?

— Că sînt, de pildă, un grăbit care vreau...

— Fericirea Reichului...

— Întocmai. Dar n-am răbdare, şi-atunci cînd nu se realizează dintr-o dată, încerc să analizez... Respectiv, cum ar fi fost bine să fie şi mai bine... Pe cînd un defetist... Un defetist spune : „Dacă e atît de bine, de ce e atît de rău ?" Cît despre Birmingham, Coventry şi Londra...

— Ai nişte idei ! Şi practici un fel de filozofie rafinată şi-n cimilituri...

— Doamne fereşte ! Vorbesc doar despre Birmingham, Coventry şi Londra.

— Cunoscute focare iudeo-plutocrato-masonice — completă savantul căpitan.

— Fritzl, nu întrerupe ! îl repezi maiorul. Lasă-l pe domnul colonel.

— Da. Lasă-mă să-l lămuresc pe domnul istoric. Am bombardat prea puțin. Trebuie ca întreaga Anglie să fie transformată în viitoare terenuri de sport, numai de sport, reluă colonelul înfierbîntat. A fost însă bine cum și cît am făcut. Greșeala a constat în faptul că n-am continuat în același ritm. Asta am vrut să-ți explic și reamintesc și apoi să te întreb pe care dintre negustorii englezi din Coventry sau anarhiștii bolșevici italieni din Neapole îi plîngi, domnule aspirant ?

— Pe nici unul. N-am avut relații și nici cunoștințe în aceste orașe.

— Vreau să-mi spui, totuși, părerea dumitale : a fost ori nu bine că am tras cîteva rînduri serioase de bocanci în fundul bătrînei curve, pe numele ei de salon Anglia ?

— Războiul este un fenomen natural care decurge din tendința etern umană spre autoconservare.

— Perfect și bine spus, domnule aspirant.

— Nu eu am spus asta, ci altul. Hugo Grotius.

— Și totuși, părerea dumitale ? se-ncăpățînă colonelul.

— Eu... Dacă, de pildă, italienii, cei din imediata apropiere a excelenței-sale domnul duce Mussolini, m-ar fi întrebat : Plutonier aspirant Alois, avem drepturi istorice asupra teritoriilor albaneze și iugoslave, pentru că la Spalata-Split și la Dyrractum-Tirana s-au găsit, precum de-a lungul coastei de răsărit a Adriaticii, antice așezări romane ? Ei bine, eu le-aș fi răspuns...

Aspirantul tăcu și sorbi o dușcă zdravănă de aer.

— Ce le-ai fi răspuns ? vru să știe cu o clipă mai devreme căpitanul.

— Le-aș fi răspuns și-atît. Nu e nevoie de mai mult !

— Dar ce anume ? își falsifică la rîndu-i, vocea, cu-n diez, maiorul.

— Vreți să vă spun acum ? Ei bine... Atunci, le-aș fi dat următorul răspuns italienilor : mai întîi, lumea trebuie să fie un produs al războiului ?

— Așa precum *Führer*-ul ne-a poruncit, completă colonelul.

— Dar domnul plutonier în loc de răspuns ne-a pus nouă o întrebare! constată între două sughiţuri maiorul.
— Asta am făcut? se miră aspirantul.
— Chiar aşa, dragă domnule plutonier, îl linguşi căpitanul nemaiputînd de curiozitate. Şi repede, revenindu-şi sub epoleţii gradului: Şi-acum, dă-i drumul, că murim de curiozitate! Ce le-ai fi răspuns italienilor?
Plutonierul respiră iarăşi. De cîteva ori şi din adînc. Părea că se-năbuşă. Poate ar fi trebuit să se ridice în picioare, să salute scurt şi, după ce-şi va fi cerut scuze pentru că timpul, gradul şi biletul de voie special nu-i permit să zăbovească prea mult în plăcuta companie din bordel... După care ar fi ales o fată — pe norvegiana cu cozi, care stă tristă şi singură la bar, ori pe Vera, rusoaica, ce părea că-l urmăreşte atentă...
— Ei bine, ei bine, de zece mii de ori şi de diavoli, ei bine! Spune odată! urlă colonelul cuprins de furie.
— Atunci le-aş fi spus, precum Du Bois Raymond...
— Cine mai e şi franţuzul ăsta? vru să afle căpitanul.
— Fritzl! Gura! îl repezi, binenţeles, maiorul.
— Eroare! Nu-i franţuz, ci un cunoscut filozof german care încă dinaintea războiului din '14 a publicat un manifest cu titlul — care este şi răspunsul ce-l aşteptaţi dumneavoastră şi presupuşii italieni — *Ignorabimus!* Să nu cătăm să ştim!

Cea dintîi care a sărit de pe scaun a fost barmaniţa Lotte. A privit îngrozită spre uşa căpitanată a vagonului care se afla la trei paşi de ea. Şi-a pus palma la inimă, apoi, scuturîndu-se ca de sub o găleată cu apă zvîrlită în cap, a întrebat cu o nebănuit de dulce inflexiune în glas:
— Cine ai spus că vine, draga mea?
— Partizanii! i-a trîntit Vera răspunsul, bolovan rostogolit din vîrf de munte.
Deodată s-a făcut tăcere. Dar nu o tăcere oarecare, ca, de pildă, atunci cînd trîrîu şi-nspre zori, noaptea strînge în menghina regretelor vechile clipe irosite. Nu. Altfel. O tăcere groasă, foarte groasă şi unsuroasă, în care tăcănitul aţîţat al inimii încurcă şi-apoi sparge cadenţa regulată, toarsă de cilindrii motorului din vagonul-uzină alăturat...

— Ah, *ja... Die Partisanen...* — repetă muiată Lotte, într-un suprem și comic efort de indiferență.

Paharele au fost așezate cu grijă pe farfuriuțe, precum, grenadele vechi, cu declanșatorul tras, în răstimpul numărătorii dintre „unul și cinci"...

Clienții de la masa colonelului și cei doi locotenenți tanchiști din fundul salonului au tăcut brusc, îndoindu-se cuminți pe scaune, dar încă neîncrezători.

A doua rafală dinspre pădure, la numai cinci sute de metri de halta liniei ferate, nu le mai îngădui însă nici un fel de îndoială asupra iminenței primejdiei, stîrnind în grabă și cu vădită panică pe chefliii întîrziați la ticăloasele taclale, din barul bordelului.

Lotte se repezi la ușă și împinse cîrligul de siguranță, sau cel puțin așa i se păru Verei, căci iat-o acum pe sfidătoarea barmaniță la celălalt capăt al vagonului, repetînd temerara operație. Un cîrlig lăsat în jos. Și încă unul. Două cîrlige de bronz vor trebui să rețină moartea, de cealaltă parte a rambleului panglicilor de oțel, pînă cînd se va alarma garda, care, desigur, ghiftuită cu conservele de porc românești și amețită cu șnapsul de 60 de grade unguresc, doarme cu cugetul împăcat și iluzia că, 20 de kilometri mai departe, glorioasele armate ale *Führer*-ului trag desigur și, în sfîrșit, încă o porție bună și de mult făgăduită, rușilor. Iar 20 000 de metri mai aproape, sub acoperișul de tablă înzăpezită și pe somierele moi, domnii ofițeri ai aceluiași mare conducător de oști și destine își reîmprospătează forțele cu coniac franțuzesc și cu tinere pulpe din rasele de *Untermenschen*.

Garda sforăia însă liniștită. Încă două-trei minute pînă ce va fi nimicită. Căci santinelele, două, erau desigur și de-acum asasinate. Firele telefonice cu precizie tăiate. Aparatul de radio-emisie neapărat defect, iar trenul-bordel înconjurat și prins între rîndurile dese de dușmani, porniți turbați pe răzbunare.

Cei unsprezece clienți din bar, militari de carieră ori numai de război, își luară de îndată pozițiile de luptă și de rezistență. Mai ales de rezistență, pînă...

Pînă ce ? Iarăși pînă cînd dincolo de-a doua haltă și prima stație, plutonierul-major sesizat de ecoul, problematic, al rafalelor din balalaici și intuind pericolul care amenință trenul, minus pensionarele, își va strînge plutonul strategic și de re-

zervă din *Feldgendarmerie*, pornind în marş forţat — inutil! — ori cu drezinele — prea tîrziu! — ca să-ncerce a salva ce se mai poate din onoarea germană cu fesele ciuruite de mitralii.

— *Die Partisanen*... !

Puteai acum să-ţi lingi tăcerea de pe buze ori chiar s-o mesteci dacă voiai ; dar avea gustul gumei de praştie, frămîntată îndelung între măsele ; s-o înghiţi nu mergea, neputînd trece de omuşor, iar s-o scuipi nu se cădea, încă nu se cădea. Dar în curînd... Cît de curînd ? Cine ştie ?... Cum cine ? Toţi cei lungiţi subit pe burtă — cum scrie la regulament — şi în aşteptare, cu grumajii vîrîţi între umeri şi trufia de serviciu strînsă cocă în pumni... Peste cîteva minute... Numai peste cîteva minute...

— Stingeţi lumina ! răcni de sub una din măsuţe, caraghios transformată în cazemată, maiorul. Lumina ! mai urlă el o dată. Şi pe dată tăcu, speriat de propria-i voce.

Era descheiat la tunică, cu gîtul şi faţa în culoarea tomatelor în pîrg, cu mauserul, calibru maxim, în mînă.

Afară, salvele se dezlănţuiră năpraznic.

Nimeni nu îndrăznea să se clintească. Fetele aveau privirile răvăşite şi tălpile pantofilor încă nedezlipite de pe linoleumul vagonului ; acolo unde, cu ochii înrăiţi de teamă, le îngrămădiseră domnii ofiţeri. Barmaniţa păru brusc contaminată de-o groază care-i răvăşi părul şi culoarea, subit nedefinită, a ochilor. Însăşi Puffmutter se scufundase în fotoliul uriaş din stînga semicercului de zinc al tejghelei ce străjuia rafturile cu băuturi, necutezînd să se clintească din loc, trudindu-se să demonstreze, bătîndu-şi anapoda andrelele, că, netulburată, îşi continuă croşetatul mînecii de pulover.

— Lumina ! de astă dată cu-n muget, atrase atenţia şi tot de sub masă, căpitanul.

Inge se îndreptă cu paşi uşori spre comutator şi-l întoarse de două ori. S-au stins un şir de becuri mate. Şi-apoi altul. Vagonul se scufundă în întuneric, tăiat doar pe coastă de sîngeria şi uitata fîşie a lămpii exterioare de scară.

Opt ferestre mari de vagon-salon împărţeau lumea şi visurile în drepte figuri geometrice şi-n neegală măsură. În stînga, cîmpia de zăpadă gonea, încercînd să ostoiască loviturile de tîrnăcop ale temerilor, revărsîndu-se miraculos prin sticla groasă, pentru a da iluzia salvării pînă hăt, la linia de tuş a orizontului intuit. În dreapta, pădurea de salcîmi şi arţari

nedomesticiți amenința, cu violență fățișă și cruzime nedomolită, răzbunarea purtată la umăr și centură...

Die Partisanen...!

Pericolul — cum se exprimase bestial de cinic, cîteva minute mai înainte, plutonierul aspirant — nu era obligatoriu grav, ci numai cu iminență permanent... În spatele frontului, departe de branduri și catiușe, ferit de șenilele *T*-urilor blindate și ale aripilor cu stea ca și în pauza orgii care-și întindea corzile pe imense traiectorii subceleste, atacau partizanii. Loviturile lor cuprindeau o măiestrită și eroică gamă, care începea cu atacul adînc în inima aparent izolată a vreuneia dintre principalele nervuri militare și sfîrșea cu podul prăbușit sub Wanderer-ul comandamentului SS-ist ; fără a uita farfuria cu *Ochsenschwanzsuppe*, care, în chiar popota ofițerească, exploda sub bărbia generalului, mînjindu-i șervetul cu propriul bulion din vene.

Die Partisanen!

Cîteodată, uneori, rareori, veștile ajungeau și în trenul-bordel, aduse de o halbă în plus la bar, de o triplă porție de șnaps la masă, ori o clipă de destindere în cușetă. Acolo unde adevărul molfăit pe sub limbă — un zvon relatat cu voce insuficient voalată ori o șoaptă — rămînea înregistrat, amplificat de o acustică complice. O frază scăpată cu ciudă, cînd frînele secretului militar și ale mîndriei își slăbesc, pe cearșaful martirajului, rezistența...

Din întregul acestui mozaic de prețioase fărîmituri se-nchează imaginea. Și cu ea, nădejdea...

— ...Ați auzit ? Sst ! Veniți mai aproape, fetelor ! Să vă spun ce-am aflat adineauri de la un honved ungur. Ofițerul de cavalerie... Sst !... Un colonel SS a fost prins la margine de sat, tîrît în pădure, judecat „ilegal" de frații cu surorile violate ori de feciorii părinților împușcați pentru că au dosit o pungă cu tărîțe. Spînzurat în miezul nopții de stîlpul din fața primăriei cu firmă nemțească, ofițerul de elită, căzut la datorie, a fost înhumat cu toate onorurile prevăzute de regulament : o companie în ținută de front, trei salve irosite în cerul care se-ncăpățîna să nu se lase asasinat și 30 de țărani bătrîni, pedepsiți, drept represalii, să privească cu tălpile goale soarele — fiind prinși de picioare și ținuți cu capul în jos — doar 3 zile și nici o secundă mai mult.

...Pe generalul din conducerea detașamentelor de muncă forțată ale lui Todt l-au găsit asfixiat cu mangal, într-o cameră particulară din Rostov. Fusese atras în cursă de însăși interpreta lui de limbă rusă, care, în prealabil, i se oferise pentru dragoste. Judecarea tinerei interprete s-a făcut cu ușile închise. În lipsa eroinei, sucombată chiar după întîia oră de cercetări. Executarea vinovatei, care trebuia să aibă loc în piața publică, a fost amînată. Pînă la obținerea trupului neînsuflețit al fetei, răpit de partizani într-un atac pe cît de fulgerător, pe atît de neverosimil : în plină zi, sub ochii populației aduse cu sila să asiste la un fel de condamnare în efigie. Pe sub nasul plutonului de execuție și al cătărilor automatelor nemțești nedescărcate, din lipsă de timp.

...In ziua aniversării providențialului conducător, la masa care a avut loc în orășelul de lîngă Don — sediu al statului-major al unuia dintre glorioasele lui corpuri de armată, sub cizmele căruia s-au mînjit obrajii bulevardelor din Bruxelles și Paris —, înalților oaspeți li s-au servit, îndată după cegă în aspic franțuzesc, cel de-al doilea fel al meniului, compus exclusiv din grenade, trecut însă din greșeală, pe cartonul lunguieț și înflorat de pe masă, drept *kawiar*. Se spune — Vera a subliniat cu mult umor textul original al zvonului — că bubuiturile acelea, deloc potrivite cu ambianța destul de veselă altminteri, au făcut o impresie penibilă invitaților morți, în clipele cînd mai trăiau, cît și celor vii, bineînțeles, pînă ce au sucombat...

Dar veștile acestea, transmise în rate și-n spinii umorului negru, nu puteau ostoi trupurile arse de febra neputinței și nici încropi un termen, fie el cît de îndepărtat, primei zile a mult așteptatei eliberări.

Și totuși, de fiece dată cînd erau silite să privească tavanul scund al cușetelor — evitînd oribilul peisaj al crîmpeielor de albuș răscopt și învăpăiat de plăcere, din ochii dați peste cap ai clienților-ofițeri — gîndul neîncarcerat al fetelor intrate în panica spasmului străin chema din păduri și creste de munți partizanii, introducîndu-i pînă la marginea somierei plîngătoare...

Partizanii... ! Palma lor grea, pe care gerurile crunte și arșițele mari n-au putut-o încremeni și nici usca, prinde ceafa maimuțoiului din cușetă, bîntuit de rut și desferecat de crucile în colțuri și gheare, de barete și pistol. Ridicat la un cot dea-

supra pernei, scîrbosul ghemotoc de mușchi și fese se mai bîțîie încă, în virtutea inerției... Spăimit întoarce capul și vede pe unul din cei, abia ieri spînzurați, coborît cu gîtul nevătămat din ochiul strîns al frînghiei, teafăr și în pîslarii făr-de-zgomot, cu trei rînduri de cartușe peste piept și-un automat să seceri cu el o recoltă întreagă de zvastici... Abia atunci Herr Offizier poate verifica neasemuita perspicacitate a *Führer*-ului, cînd nu numai pentru eleganță a hotărît ca ofițerii lui să poarte pantalonii cu dublu bufant și fund bine bazonat...

— Partizanii ! Vin încoace... Auziți-i !

Afară, înspre peria deasă a copacilor, rafalele se-ntețiră și parcă vîntul sau numai ecoul aduse și-un lătrat de cîine.

— De unde știi că sînt partizanii ? se auzi glasul ciudat de întinerit al lui Puffmutter, realizînd în sfîrșit o dublă reușită : să-ntrebe și să se salte fără gemete și icnituri din fotoliu.

— Eu i-am chemat ! spuse Vera, sorbind un pahar plin cu coniac ; se scutură sub licoarea aspră a băuturii și, cu privirea sfidătoare, aprinse un singur rînd de lumini și se urcă pe masă.

— *Du ?...* se bîlbîi Puffmutter. Și chiar în aceeași clipă simți nevoia să se așeze din nou pe fotoliu. Cum acest important accesoriu pentru menținerea echilibrului fusese chiar atunci părăsit și deși nu se găsea prea departe, bătrîna codoașă fu nevoită să-și lase, totuși, cu îndeajunsă decență — fundul incomensurabil pe linoleumul de pe podea, aruncînd maiorului de sub masă cea mai dezolată privire. Și, fără să se rețină :

— Ei, ce spuneți de asta, *Herr Major ?*

Surprins de cruzimea descoperirii, maiorul socoti într-o mică străfulgerare că nu-i rămîne decît s-o împuște pe rusoaică. și să-și tragă un glonte în gură. Le-ar putea face pe amîndouă, dar curajul — acum își dădea bine seama — nu consta în focul de revolver zvîrlit în muierea care se hlizea sus pe masă, ci... Dacă partizanii năvălesc în vagon înainte ca degetul lui să poată apăsa trăgaciul pentru ca prin tubul de metal ce-l va ține strîns între dinți... A încercat cu limba. Puah ! Ce gust scîrbos poate avea o țeavă de Mauser, chiar din cel mai pur oțel renan... Nici nu și-ar fi închipuit !

Alte rafale. Cu repetiție, însoțite de veritabile și furioase hămăituri de cîini... Cîinii ciobănești ai partizanilor... Fioroșii dulăi învățați în păduri cu diabolică perseverență să sară în

beregata momîii cu tunică, chipiu german şi colanul de cîrnat înfăşurat după gît...

— Am impresia, începu Vera calm, atît cît poate fi scrîşnetul de calm, că v-a cuprins teama, domnule colonel. Sau numai mi se pare ? Iertaţi-mă ! Am uitat baretele decoraţiilor care aproape v-acoperă pieptul stîng. Se spune, după unii anatomişti, că tot acolo s-ar afla şi inima. Cît de bine trebuie să vă simţiţi că vă lipseşte acest organ inutil ! Ce v-aţi fi făcut şi cu o inimă pe front ? De ce mă priviţi aşa ? Nu m-am exprimat bine în germană ? *Herz*, inima... Despre ea vă vorbesc. Ce şansă pe dumneavoastră că aţi fost lipsit — chiar de la naştere ? — de acest păcătos şi incomod obiect din muşchi şi vine, în care, iarăşi se afirmă, dar numai de către poeţi şi romancieri sentimentali, că ar sălăşlui şi mila. Unii pomenesc chiar de suflet. Cel puţin, cei care-s obligaţi, oarecum, să-i atribuie acestui mic motoraş neobosit calităţi şi merite : gazdă a sufletului... Dar cum de atîta timp nimeni nu i-a putut dovedi existenţa, pentru că tot de atîta vreme nu a mai fost văzut... De ce vă agitaţi ? Vin partizanii. În cel mult cincisprezece-douăzeci de minute vor fi aici. Ei şi ? Asta nu trebuie să vă sperie. Îi veţi înfrunta. Aveţi doar curaj. Mai mult ! Sînteţi obligat, prin regulament, să aveţi în bagajul dumneavoastră, chiar şi la bordel, pe lîngă jumătatea de duzină de prezervative, şi o doză respectabilă de curaj.

— *Aber, liebes Fräulein...* Dar, scumpă domnişoară...

— Vai, cît de drăguţ ştiţi să vorbiţi ! „Dragă domnişoară"... Vă ascult... *Bitte !* Poftim !

Colonelul se gîndi că trebuia să profite de timp şi să încerce a-şi apropia cît de cît fata, care, în fond, nu ar fi avut ce să-i reproşeze lui, personal. Contactul cu partizanii se solda mai întotdeauna cu trimiteri şi repartizări pentru lumea cealaltă. Dacă reuşeau să treacă de viforul primelor momente ale întîlnirii cu bandiţii bărboşi şi cruzi, poate ar mai fi vreo speranţă ca să scape cu viaţă ori să fie luat prizonier. A mai auzit de astfel de cazuri. Un maior a reuşit chiar să fugă din tabăra partizanilor, după ce o lună curăţase cartofi pentru cazan. Dacă va putea s-o înduplece pe tîrfă să-l ajute ca să... E nevoie să-i vorbească cît mai mult... Cît mai corespunzător. Cine şi-ar fi închipuit asta în urmă cu numai cinci-zece minute ?

Se ridică gemînd, în picioare. Supse buzele, parcă l-ar fi înţepat un ac pe limbă. Căută un surîs convingător, dar nu

găsi decît o grimasă ieftină. O acceptă nevoit şi, înarmat cu ea şi pistoletul belgian, făcu trei paşi către Vera. Şi, brusc, rîse atît de forţat şi nefiresc, încît durerea fălcilor brutal descleştate din crispare îl spintecă precum o muchie de satîr.

— La urma urmelor... nu sîntem decît ostaşi, indiferent de grad... General, maior, soldat, partizan... Am primit ordin, executăm... *Nicht wahr?* Nu-i aşa ? Noi conducem războiul ?

— Nu, cine ar îndrăzni să spună ?

— Noi dăm ordinele ? Doar le retransmitem. Aşa cum le primim : bune, rele, mă rog, ordine ! E o vină ? Noi am declarat războiul ? reluă cu-n ton mai sus, colonelul. Te rog frumos, stimată domnişoară, să explici domnilor partizani. Nu noi...

— Absolut sigur că nu dumneavoastră aţi declarat războiul... Nu aţi dat ordine... Ci doar aţi asasinat, aţi incendiat şi jefuit. Domnule maior, vă rog, nu umblaţi pe la revolver, că s-ar putea descărca... Vă-nchipuiţi ce plăcut ar fi dacă mă vor găsi partizanii însemnată de plumbii dumneavoastră... Şi, dumneata, colonele. Vîră-ţi tunul acesta de-mpuşcat rîndunele în buzunar. Din moment ce am căzut de acord amîndoi, nu mai are rost să-mi argumentaţi în continuare cu ţevuşoara pistoletului... S-ar putea să-mi facă o butonieră în plus la rochie...

— ...Cum puteţi afirma că eu... pardon, că noi am... Cum aţi spus ? Asasinat ?

— Îngrozitor, se văită, fără a preciza pentru ce, Puffmutter.

— Nu vi-e bine, Frau Puffmutter ? Un coniac, Lotte ! Unul dublu, franţuzesc şi în contul apei cu care botezi sticlele originale. Aşadar, domnule colonel... Nu-mi răstălmăciţi ideile ! N-am spus că aţi asasinat !

— Aşa ni s-a părut că auzim, izbuti şi căpitanul să-ntărească spusele colonelului.

— M-am exprimat destul de corect în germană... Dumneavoastră aţi executat umili şi supuşi doar ordinele primite.

— *Wunderbar!* Minunat ! Îmi dau seama că aţi înţeles prea bine.

— Mai mult. Am şi văzut, domnule colonel. Pe cuvînt de onoare că am văzut : raziile care adunau laolaltă, sub loviturile paturilor de armă, mii de ochi speriaţi, pentru a fi îmbarcaţi în identicele condiţii în care se transportă pietrişul şi nisipul. Am făcut parte din coloanele care şi-au săpat singure groapa

acolo unde oamenii au fost împușcați și acoperiți, încă zbătîndu-se, încă în stare să tragă oxigenul amestecat cu țărînă în plămîni... Acoperiți apoi cu-n deal de pămînt... Un deal urlător care zvîcnea săltat de trupurile încă vii...

— *Mein Gott!* Dumnezeule! Ce tot spune nebuna asta? — icni Puffmutter.

— Dar s-a reglementat, scînci căpitanul.

— Da. S-a reglementat, cum bine spuneți... reluă Vera. Unii la groapă, alții la muncă silnică și fericitele, cîteva dintre noi, la bordel... S-a reglementat... Doar nimeni nu vă poate întrece în organizare.

— Asta a fost doar la-nceput, chițăi mai departe căpitanul... Pe urmă s-a reglementat foarte bine...

— Foarte bine... Am ascultat urletele femeilor smulse din barăci și plînsul strîns în nodurile sughițului, al copiilor porniți înainte ca zorile să le șteargă fața, spre gropile comune. Și am scăpat, domnule maior, și dacă mai umbli la Mauserul dumitale și încă nu tragi, înseamnă că mai riști o jumătate de marcă pe onorata dumitale piele... Ce ați rămas cu gurile deschise și-ncremenite ca la dentist? Ori nu văd eu bine? Lotte, servește-mă cu-n coniac dublu și nebotezat! Ai să nimerești și fără lampadarul cel mare. Nu-i chiar beznă. Se-aude? Cu tine vorbesc, domnișoară Lotte! Repede, că pe urmă ai să te sperii rău și n-ai să mai ai timp și de altceva! Așa... Multe mulțumiri! Brrhh!... Ăsta e, în sfîrșit, un coniac natural.

Împușcăturile rare păreau să se depărteze, dar îndată se-nteţiră, apropiindu-se. Parcă și ploaia galbenă și făr-de carate a lunii, reflectată prin ferestre de zăpada de-afară, își înmulțise numărul vaților reci. Și iarăși lătră furios și repetat un dulău acolo, nu prea departe, la marginea pădurii, ori pe aproape, pe lîngă canton.

— ...M-au bătut cu biciul pe fesele goale... Mai am și-acum urmele... Dar tot era mai bine în bucătăria spitalului, unde m-au prins furînd din cartofii fierți, decît sub dealul de pămînt care gemea și blestema... Și voi, fetelor, ce-ați rămas în picioare? E rușine să vă găsească partizanii atît de năuce! Luați loc la mese! Poftiți și pe domnii ofițeri... Hai domnilor, îndrăzniți! Credeți că va fi mai puțin periculoasă întîlnirea dacă veți rămîne în picioare? Și deoarece n-are să fie nici o luptă și nici un schimb inutil de focuri — vă garantez că n-are rost să rămînă careva sub mese! Băieții ar considera-o ca pe-o

insultă ! Sîntem doar în Rusia, aici oaspeţii se primesc chiar de la uşă cu braţele deschise. Căpitan Fritzl, dacă ai să te decizi să-ţi lipeşti o dată maxilarele poate că te vei hotărî şi să iei loc. Domnilor ! Vă previn, trece-ţi de-ndată la mese...

— Domnişoara e bună, o ştiu eu, gîfîi Puffmutter. Nu-i aşa, Lotte ?

— Da, da... Şi miloasă.

— Tolstoi a scris undeva că viaţa lipsită de milă e fără sens... Poate că ar fi trebuit să completeze că, lipsită de sentimentul milei, viaţa, ca şi o floare pe care încerci s-o creşti într-un borcan cu vid, s-ar usca... Milă... Ce ştii tu despre ea, Lotte ?

— Multe, domnişoară... L-am văzut şi pe Tolstoi... Într-un film, mai de mult... Eram mică, dar mai ţin minte... Tolstoi a plecat în Siberia după o fată pe care a iubit-o. Dar el nu se putea însura cu ea, deoarece era graf... Şi pe urmă, fiind urmărit de Gestapo, de Kriminalpolitzei, s-a predat singur.

Aspirantul ridică două degete, ca de pe banca şcolii, şi ceru, cuminte, cuvîntul. Colonelul îl străfulgeră cu dispreţ : „Ce ne mai încurcă acum socotelile şi palavragiul ăsta ?" Maiorul îi făcu semn cu mîna să stea jos şi să renunţe, iar căpitanul protestă cu vehemenţă, cerîndu-i să termine cu „poveştile" şi să nu mai bată capul domnişoarei, nefiind momentul pentru...

— Te rog, domnule aspirant, îl încuviinţă Vera.

Plutonierul respiră din adînc de cîteva ori.

— Mila nu există. Ceea ce ne repugnă să facem rău este un *Mischung*, un amestec de stîngherească şi de neîndemînare. Ca să faci rău, să practici răul, vreau să spun, ai nevoie de talent. Cu acest talent te naşti şi pe parcurs îl perfecţionezi. Al treilea element care intră în acest biblic *mixtum compositum* este „ecranul permanent".

— Ce-nseamnă „ecranul permanent" ? întrebă Vera, zvîrlind pe furiş o privire spre uşă, încercînd să dea o pondere de calm discuţiei, deşi cuvintele îi ardeau buzele.

— Un ecran al minţii în care jucăm „în travesti" rolul personajului supus focului concentrat al milei noastre. Adică luăm locul subiectului principal, transpunîndu-ne în identică situaţie. Şi atunci, să nu-i plîngi de milă cerşetorului, schilodului, celui chinuit, cînd pe ecran sîntem noi, „eu", cel care,

virtual, sufăr și suport ? Nu știu dacă am reușit să mă pot face explicit.

Vera tăcu, neatentă la spusele aspirantului. Trebuia să tragă de timp. Cît de mult. Pînă cînd ? Pînă vor intra partizanii în vagon și-i vor da foc ? Nu. Partizanii nu vor intra în blestematul tren al plăcerilor. Și nici foc nu-i vor da. Atunci ? Ce se va întîmpla ? Nu se va întîmpla nimic important. Însă va fi ceva cu totul deosebit pentru ea. Dar, pînă atunci, să tragă de timp, să-i scuipe în obraz, să-i umilească pe țapii ăștia sîngeroși. Să-i îngenunche în umilință pe turmacii în uniformă... Și-apoi, apoi va fi ce e firesc să fie... Dar, pînă atunci, să-și potolească setea de ură și răzbunare care o mistuie ca soda caustică pe dinăuntru... Pînă atunci...

— Da, da. Te-am înțeles, însă... Vă rog, domnule colonel... Aveți vreo obiecție la cele afirmate de subalternul dumneavoastră ? Nimic ? Atunci... Ce se-ntîmplă, domnule plutonier, cu cei care, deși nu practică activ răul, îl admiră sau îl tolerează — bineînțeles, cînd e făcut altora, și astfel îl încurajează ?

— Vorbiți de cei care acceptă răul, cum se zice, pe pielea altuia ?

— Da, de ei vorbesc.

— Aceștia eu îi trec în rîndul hermafrodiților morali. Nici răul nu-l practică direct, nici mila nu o folosesc concret. De la ei te poți aștepta la orice.

— Iar pe ecranul lor ?

— Apar în roluri de lupi turbați ori de mari umaniști... După cum le-ar conveni să fie, dac-ar avea curajul, minimul de curaj și de sentiment necesar răului sau binelui.

— Sînt mulți dintr-ăștia în lume ?

— Bănuiesc că da.

— Dar în Germania ?

Plutonierul săltă din umeri.

— În orice caz, cu mult mai mulți decît cei care produc direct răul...

— Ce vrei să insinuezi cu asta ? îi zvîrli peste umăr colonelul.

— O părere doar... Istoria va stabili. În ce ne privește pe noi, cei în uniforma militară... oricum, sîntem un popor care ne-am dat din plin tributul pentru îmbogățirea moștenirii de civilizație ce o vom lăsa urmașilor. Am făcut și rău, dar

și mult bine... Nu am încă posibilitatea — îmi lipsesc toate datele — ca să cîntăresc și să pun în balanță... Dar, în ce privește răul pe care noi l-am făcut, nu vreau să mă desolidarizez de răspunderi, deși, personal, nici o muscă nu-s în stare să strivesc. O, nu, pentru propria-mi imagine de pe ecran, despre care vă vorbeam... Ar fi caraghios. Ci doar pentru principiul meu, de buzunar, dacă-mi admiteți formula. Nu am dreptul să stric ceea ce nu pot repara. Nu distrug ce nu pot face la loc.

— Cum explicați atunci ?...

— Știu ce vreți să spuneți. Dar nu uitați, domnișoară Vera, că noi ne-am pomenit deodată cu dreptul de a face rău, monopolizat de către stat, care ne-a pus cu largheță la dispoziție posibilitatea de a-l practica în afara fruntariilor noastre. Și asta nu o dată, ci de trei ori pînă acum, dacă ne limităm doar la ceea ce istoria a înregistrat în 870, în 914 și de la 939 încoace.

— Fals ! Fals ! Nu-i ascultați neroziile, *gnädiges Fräulein !* În afara fruntariilor n-am făcut decît să ne apărăm...

— Ce să vă apărați ?

— Viața... Teritoriul... Demnitatea...

— Vi le-a amenințat cineva ?

— Toți... Toată lumea geloasă și incapabilă de a ne concura.

— Se poate. Ați putea să-mi răspundeți de cîte ori a fost atacată Germania, poporul german, în ultima sută de ani ?

— Permanent... Un perpetuu atac moral, spiritual, economic, de peste tot, de pretutindeni... Germanii fac, germanii dreg, germanii sînt... Cultura noastră a fost principalul atac.

— Cultură... Un fel straniu de a te exprima, obiectă aspirantul.

— Dumneata contești patrimoniul de cultură al poporului nostru, domnule *Feldwebel ?* se zborși maiorul la plutonier.

— Dacă este vorba de cultura de castă a *Herr Professor*-ilor, a acelor fosile anchilozate în tomuri nedigerabile, a celor care au făcut din școala germană o cazarmă pentru dresat și dezvoltat spiritul de turmă...

— Nemaipomenită îndrăzneală ! exclamă colonelul.

— Dacă-mi spuneți despre cultura propovăduită de gulerele scorțoase și cărțile de vizită cu cîte trei caturi de titluri care au abolit dreptul la imaginație... Acest drept care trebuie

respectat cu sfințenie, dar pe care statul nostru îl condamnă și-l ucide prin obligația de a trăi înfipt în drapele, diplome și certificate. Cele mai epocale invenții le-au făcut autodidacții... Spiritele libere și inventive... Talentele native și neîncadrate în peceți și ștampile... Ce s-ar fi întîmplat cu primul pitecantrop care a simțit nevoia să zgîrie cu stilexul într-un perete de cavernă umbra unui mamut care-i umbla prin cap? Ori cu sălbaticul care a muiat huma, a frămîntat-o în pumni și-apoi și-a trecut-o între degete, dîndu-i o formă omenească? Sau cu sclavul sleit de puteri sub povara blocurilor de piatră ce trebuiau cărate și care a visat într-o noapte roate și pîrghii? Ce s-ar fi făcut toți acești dacă inventivitatea, geniul lor, nu s-ar fi putut exprima — precum azi — decît cu autorizația diplomelor?

— Exagerați puțin, domnule plutonier, deși se pare că vă cunoașteți bine familia în mijlocul căreia trăiți, dar aș vrea să știu dacă pentru a minți și jefui, pentru a silui și ucide vi se cere cumva o diplomă?

Aparent, fiecare dintre cei intrați în discuție încercau pe cont propriu să-și măsluiască partenerii. Și toți laolaltă negustoreau timpul pe care voiau să-l cîștige, să-l fure ori să-l înșele în naiva speranță că-și vor mai putea obloji cu el zilele, speranțele...

A bătut cineva în fereastră? Nu. Vîntul a smuls de undeva o crăcuță și a lovit cu ea în geam.

Colonelul vru să-ntrebe ceva. Dar tot atunci își aduse aminte că poartă monoclu. Il scoase cu-n gest brusc.

— Domnișoară! Să lăsăm filozofia, istoria și teoriile. Sîntem prinși într-o cursă, deși am intrat în acest local cu cele mai bune intenții... *Mein Ehrenwort*...! Pe cuvîntul meu de onoare!

— În ce cursă, domnule colonel?

— Ați fost în legătură cu partizanii fără ca știm ceva.

— E drept. Am omis a vă informa.

— Dar noi trebuie să plecăm numaidecît de aci! Avem treburi! se repezi căpitanul.

— Ai încă puțină răbdare, Fritzl! îl asigură maiorul, mai mult pentru liniștea sa proprie. Domnișoara ne va ajuta să părăsim în mod civilizat localul.

Vera ridică brațul în sus. Se afla tot pe masă. Părul castaniu i se revărsase pe umeri. Rîse forțat, apoi cu-n geamăt de înjunghiată :

— În mod civilizat... Ha-ha-ha ! N-am bănuit atîta umor la dumneata, maiorule ! Lotte, înc-un coniac, te rog. În contul dumnealui, dacă vrea să-mi facă cinste.

— Cu plăcere ! confirmă maiorul.

— Atunci, două, trei... Servește pe toată lumea ! Dar luați loc odată ! Fetelor, mai vesele ! Mișcați-vă ! Sînteți gazde, ce naiba ! Uite-o și pe tanti Mimsel, moașa. Nici n-am știut că ești și dumneata aici. Nu te-a răbdat pipota să-ți torci somnul în dormitor ? Atunci îți pot spune că ai nimerit bine. Frau Puffmutter, ce faci, ți-ai uitat rolul ? Parc-am fi la o înmormîntare dinainte de război... Cu mutre acre și regrete... La dracu ! Ce s-a-ntîmplat de v-ați opărit atît ? A... ! Partizanii. Da... Asta era ? Ei și ? Am invitat cîțiva băieți să ciocnească un pahar cu onorații domni ofițeri. Și pentru atîta lucru... ? Va fi foarte amuzant. Vă făgăduiesc. O să vedeți ce flăcăi simpatici sînt. Veseli. Glumeți. O să aibă atîtea să vă povestească. Numai vreme de ascultat să aveți ! Bravo, domnule aspirant. Foarte bine că te-ai așezat la masă. *Prosit* ! Noroc ! Să știi că tu îmi placi.

— Regret, domnișoară...

— De ce regreți ?

— Că nu sînt decît un biet poet căruia îi trebuie timp ca să vă toarne în versuri. Dacă aș fi însă pictor, desenator... V-aș schița pe loc portretul. Așa urcată pe masă și cum încercați să bravați... Interesant ! Sînteți o figură, duduie ! Poate chiar o mare figură. Domnule colonel, nu aveți întîmplător un aparat fotografic la dumneavoastră ?

Colonelul îi zvîrli o privire pumnal.

— Faci pe nebunul ori pe idiotul ?

Feldwebel-ul săltă din umeri.

— Încă nu știu... Dar îndată ce am să mă decid, vă voi raporta.

O salvă susținută de arme militare. O salvă ? Ori o rafală de mitralieră ? Cine a fost atent s-asculte ? Nimeni. Dar, în răstimpul de tăcere pînă la salva următoare se putu desluși distinct uruitul unui avion greu, de bombardament. Colonelul avu impresia certă a desantului din-nalturi și-n valuri a parașutiștilor inamici... Maiorul socoti că, doar cu-n dram de mai

mult curaj, tîrfa cocoțată pe masă s-ar fi prăvălit într-un lac de sînge, după care — cu al doilea dram de curaj — ar fi tras în primul partizan bărbos croit în uşa vagonului şi-apoi... cu alt dram... Nu. De ce să-şi ia viața, cînd acasă îl aştepta Ema cea mică, Peter, fiul său cel mai mare, şi Bertha, soția? O decorație, un citat şi eventual o notiță în ziar post mortem? Doar pentru atît?

Căpitanului îi crescuse o cocoaşă. Pentru ca se silea să devină mic. Cît mai repede mic. Fritzl, căpitanul, voia să știe doar un singur lucru: va fi executat de partizani ori va scăpa rănit? Şi, dacă va fi executat. îl vor timpina doar țevile automate, ori îl vor spînzura de picioare, cum a auzit de la locotenentul Schnabel că i-au făcut unui secretar al poliției secrete de lîngă Kiev? Iar dacă totuşi va fi atîrnat cu tălpile în sus, asta se va întîmpla după ce va primi buchetul de gloanțe în burtă sau în piept, ori după, cînd va începe să se zbată cu valurile de sînge năvălite-n cap şi care-i vor sparge arterele? Doar atît vrea să afle Fritzl-căpitanul şi uite că nu poate şi nici nu îndrăzneşte să-ntrebe pe *Herr Major* care, palid, s-a aşezat la masă şi priveşte, cline — dar absolut cline bătut — spre ferestrele vagonului. Şi tocmai spre ferestrele care dau spre pădurice...

Feldwebel-ul se apropie cu paşi lenți şi nereglementari de Vera. Îi întinse mîna şi o felicită:

— Am în față o mare artistă!

Femeia se descumpăni, dar își reveni repede. Îi răspunse înfiptă:

— Eu mi-am ratat cariera, dar voi de-abia acum o să-ncepeți să jucați!

— De ce o jignești, plutonier? urlă la el, speriat că ruşoaica va fi întărîtată şi amintindu-şi de nesăbuitele cuvinte ale aspirantului.

— Lăsați, îl potoli Vera, îmi face plăcere. E un tip interesant, deosebit. Dumneavoastră nu găsiți? se adresă ea deodată celor doi ofițeri tanchiști, aflați încă în umbra pătată a ferestrelor de lîngă măsuța din fund a vagonului.

Locotenenții săltară-n tălpi și ciocniră simultan călcîiele, confirmîndu-şi unii și fără cuvinte aprobarea. Apoi, tăcuți, se reaşezară. Cîteva clipe se-aşternu din nou tăcerea. Dar, în loc să alunece din afară, irupsese dinăuntru, din fiecare dintre ei. Dacă în clipa aceea ar fi picat un client în bordel,

ar fi putut să jure că toate personajele aflate și descoperite între pereții vagonului așteptau, tăiate în sare, o sentință.

— Ei, gata! Descrețiți-vă frunțile, domnilor! O să pun o vorbă bună pentru dumneavoastră pe lîngă băieți. N-am să-i las să vă supere. În definitiv, tot ce-ați făcut a pornit de sus. *Befehl ist Befehl!* Ordinul e ordin! Cine are dreptul să vă tragă pentru asta la răspundere?

...*Befehl ist Befehl!* Magice cuvinte! Numai bestiile de partizani să le priceapă. Și tîrfura asta să-i poată domoli. Încolo... Dacă vor da de băutură și se vor încurca...

— *Fräulein Lotte, bitte!* Cîte sticle de coniac, rom și *ungarische Schnaps* mai ai?

Lotte, barmanița, crezu că *Herr Colonel* s-a țicnit brusc de spaimă. De ce-i ardea hodoroguluí, cînd partizanii sînt la trei pași de ei! Însă Puffmutter, codoașa versată în a prinde sensurile din gesturi și vorbe, restabili situația, zvîrlind o frază-făgăduință, capabilă să le amestece prin vine o lingură de curaj.

— Avem băutură suficientă pentru invitați și pentru toată lumea!

Fritzl aplaudă. Dracu să știe de ce. Maiorul respiră adînc („cît îmi mai pot folosi plămînii" — îi trecu prin minte, dar reuși să alunge gîndul) — și-și vîrî Mauserul în buzunar.

— Nu aveți de ce să vă temeți! Garantez pentru viața dumneavoastră! continuă Vera. Flăcăii vin doar să se aprovizioneze.

— Dac-am fi știut, ne pregăteam mai complet bufetul... reluă Puffmutter cu-n perfect aer candid.

— A fost o surpriză! o lămuri Vera.

— Dar cum de n-am aflat mai din vreme ?... Țțț! se văicări codoașa în falset. Puteam oferi cîțiva purceluși la cuptor, două, trei gîște pe varză, pulpă de porc... Pulpă mai avem. Și salamuri. Și crenvurști. O să mai punem la fiert... Cel puțin una din fete să-mi fi spus, să-mi fi șoptit...

— Ți-am spus că-i o surpriză! bătu Vera cu piciorul în masă. Ce amesteci fetele? De unde să fi știut ele că am reușit să stabilesc o legătură cu două grupuri de partizani?

— Douăăă?... strigă Fritzl. Nu era de-ajuns unul?

— Fritzl, de ce contrazici? interveni ca de obicei maio-

rul. Dacă domnişoara a spus două, înseamnă că-s două şi nici unul mai mult sau mai puţin.

— Şi foarte bine a făcut, întări colonelul. În fond — *nicht wahr?* Nu-i aşa? — şi unii, şi alţii sîntem ostaşi şi-n serviciu comandat. *Befehl!*

— *Befehl!* repetară, ca în corurile antice, ofiţerii.

Lotte începu să şteargă, automat, paharele. Puffmutter dădu din cap.

— Vă rog, reluă Vera, pentru ultima oară şi-n interesul dumneavoastră, treceţi la locurile pe care le-aţi părăsit. V-am promis că vă voi garanta viaţa. Dar trebuie să-mi daţi ascultare! Mai întîi, este necesar ca partizanii să vă găsească liniştiţi la mese. Executarea! Hai, *los! Los!* Foarte bine! Puffmutter, ar fi preferabil să faci şi dumneata puţină mişcare! Strînge toată artileria de la domni! Artileria am spus, nu se-nţelege? Revolverele. Vreţi să vă găsească cu armele la voi? Doar sînteţi oameni paşnici. Cei mai paşnici şi mai inofensivi ofiţeri germani pe care i-am putut întîlni de-a lungul patului din cuşetă şi al războiului. Aţi venit doar să petreceţi. Din proprie plăcere? Nu? Tot din ordin? Ordinul *Führer*-ului: beţi, mîncaţi, siluiţi şi-apoi ucideţi!

— *Gnädiges Fräulein...*

— Domnule colonel, n-am terminat. Predă-ţi pistoletul. Puffmutter, aşază tot armamentul acela sus pe raft. Nu, nu e bine! Dă-i-l lui Lotte. Mai sus. Perfect. Acum, domnule plutonier, roag-o pe stimata *Frau* Puffmutter să-ţi dea o coală mare albă de hîrtie şi-un toc. Aveţi stilou? Cu atît mai bine. O coală mare, am spus. Lotte, tai-o tu cu cuţitul... Drept! Scrie, domnule plutonier.

— La ordinul dumneavoastră.

Vera se gîndi cîteva clipe. Se gîndi şi tăcu. Tăcu şi aşteptă. Dar nici un foc de armă de partizan nu mai răsună în apropiata pădurice. Şi nici un fioros lătrat de dulău înviat anume să-răsfece țărănimea ce colac cu gît cu tot...

— Cu litere mari..., continuă usor răguşită: jos războiul!

— Jos războiul!

— Ai repetat bine. Cred că eşti cea dintîi gură de german în uniformă care în ultimii ani a îndrăznit să rostească, public, cuvintele astea. Mai departe: moarte fasciştilor!

— Am înţeles. Atît?

— Nu. Mai departe. Moarte cîinelui de Hitler!

— Ooo !... Nu se putu stăpîni căpitanul, şi-ntoarse capul către maior, aşteptind o mustrare ori o aprobare. Dar domnului maior i se înşurubase capul direct între umeri, ceea ce-l făcu să nici nu clintească.

— Ai scris „moarte cîinelui de Hitler "? Aspirantul ridică foaia scrisă, prezentînd-o de la distanţă. Bine. Şi-acum prinde-o sus pe raft... Nu, nu acolo, mai sus. Stai! Te-pe-un scaun ca s-ajungi. Lotte, de ce nu-i dai ajutor? Acolo, e bine... O piuneză, Lotte... Cum, n-ai piuneze? Nici măcar un cui? Atunci scoate mutra caporalului... Ba nu! Pune-i-o de-a supra... În acelaşi cifliz... Bravo, domnule aspirant, ai reuşit! Pentru că eşti atît de priceput... Stai! Ia jos manifestul!

— Ma-ni-fest? bîigui căpitanul şi iată că acum se desurubă dintre umeri capul maiorului, apăru şi gîtul, deasupra gulerului pe care pivotează şi azvîrle:

— Fritz! Gura!

Vera i-a mulţumit ironică, salutîndu-l cu mîna, şi-şi completă comanda:

— Dă preţiosul document la semnat.

Se pare că această poruncă nu a fost prea bine înţeleasă de docilul *Feldwebel*.

— Unde şi cine să-l semneze, domnişoară Vera?

— Sub text să semneze. Toţi domnii ofiţeri de faţă.

Operaţia a cerut cîteva minute şi, dacă ecoul binevenit al întîrziatelor salve nu l-ar fi stimulat, poate că... Cine ştie?

— Pune manifestul la loc, domnule plutonier. Peste bot îlă scîrbos din ramă. Da. Stă bine şi unde trebuie. Acum nu mai rămîne decît să iei armele din raft şi să le aşezi deasupra bufetului... Repede, repede! Din clipă-n clipă pot să dea buzna băieţii...

Colonelul zvîrli o privire furioasă către coala de hîrtie şpînzurată peste mustăţile *Führer*-ului.

— Ne-ai silit să ne semnăm propria condamnare la moarte! urlă aproape şi se neaşteptate căpitanul.

— Dimpotrivă, rîse acum Vera cu scrîşnituri. Nu vă daţi seama că într-adins şi-n propriul vostru interes v-am cerut-o? Piesa aceasta de sus o să vă absolve de moarte în faţa partizanilor! Şi pentru ultima oară, repet, ul-ti-ma oa-ră, aşezaţi-vă liniştit la mese! Armele le-aţi predat, pe Hitler l-aţi condamnat, de ticăloşiile lui v-aţi lepădat, pot să vină

de-acum flăcăii! Pentru voi și pentru cîteva ore, războiul este *kaput!* Ce, nu-i bine?

Discuția devenise prea lungă și nefirească. Brusc se slei. O gură imensă sorbi deodată cu aerul din salon și ultimele așchii uscate ale pălăvrăgelii. Și îndată, bubuiturile de armă începură o ofensivă prelungită. Replica acustică a rîndurilor dese de copaci amplifica tîrziu și-n vibrații prelungi, hăulite către cer, asaltul gurilor de foc. Se-nmulțiră și cîinii, de vreme ce-și semnalau prezența și-ndîrjirea printr-un concert susținut de lătrături.

— S-ar putea să...

— Ce anume?

— S-ar putea să nu mai vină?

— Mașina care v-a adus?

— *Nein.* Partizanii. Mașina trebuie să sosească la unu din noapte să mă ia, dacă domnii flăcăi ai dumneavoastră vor permite. astfel cum ne-ați făgăduit.

— Nu are să mai fie nevoie. Pînă să vină mașina, băieții vor fi plecați.

— Totuși, s-ar putea cumva ca stimații domni partizani să renunțe a ne mai face vizita? Au trecut — își cercetă ceasul de la mînă — mai mult de treizeci de minute... S-ar putea, spun, *gnädiges Fräulein...*

Vera se uită scurt către ferestrele din spatele ei.

— Nu s-ar putea, domnule căpitan. Iar dacă mai întîrzie cinci, zece, ori poate douăzeci de minute, înseamnă că nu vor să ne vadă înainte de a lichida ultima rezistență armată din pădure.

— Ah, *ja, ja...*

— Probabil vreun grup, ori un rest dintr-un pluton de jandarmerie sau...

— *Vielleicht...* Probabil...

— Ori, cine știe... Poate domnul colonel dacă este bun să ne spună ce unități sînt pe-aproape...

— O patrulă în control... fu de părere maiorul.

— *Quatsch!* Da, de unde? interveni colonelul. Dac-ar fi fost o patrulă, se termina demult... Dacă-mi permiteți, *gnädiges Fräulein*, ce număr de partizani o să ne onoreze astă-seară cu prezența lor?

— O să-i puteți număra cînd vor veni... În vagon și afară...

— Parcă spuneați de-o cifră, dacă nu mă-nșel... Două grupuri, *nicht wahr*, nu-i așa ?

— Așa am spus. Două.

— Asta ar însemna... Ar însemna... Cam cîți oameni ?

— De-ajuns ca să-și facă treburile. Dar n-ați vrea să vorbim despre alte subiecte ? Nu e bine, socot, să fim surprinși într-o discuție care ne-ar implica la răspunsuri nedorite ori justificări asupra motivelor reale care ne împing să aflăm componența, numărul membrilor unei grupe de partizani... Oricum, au și ei secretul lor militar... Nu, nu, să vorbim despre altceva, mai vesel, mai neutru și inofensiv... Și, cînd primul flăcău cu automat, grenade la brîu și cartușiere în bandulieră va năvăli în acest tren, o să surîdem împreună, oferindu-i un pahar cu bere și o bună porție de crenvurști cu muștar, invitîndu-l să ia parte la discuția noastră. După care...

— După care, *ja, ja, gnädiges Fräulein*, după care...? vru să știe numaidecît căpitanul.

— După care își vor lua cu ei o provizie de alimente, ne vor spune bună seara, și, urîndu-ne sănătate, au să mai rîdă o dată și chiar o să aplaude, din prag, omagiul ce l-ați adus *Führer*-ului și cu asta, basta !

— Sigur, basta, *gnä...?*

— Fritzl, n-ai nici un motiv să pui la îndoială afirmațiile domnișoarei.

— Serviți, domnilor ! Lotte, *Frau* Puffmutter, prea puțină băutură la masă !

Paharele ciocniră.

Se spune că „doar cocoșul de munte nu mai poate auzi, atunci cînd își zvîrle trilurile și arpegiile aspre", prilej pentru vînător de-a se apropia de el și a-l găbji din coama cătării. Fals, *dreimal falsch* ! Cum atît de plastic se exprimă domnul colonel. Și berea de malț, bockul negru ori blonda rece și cu spumă, îți pot provoca acest fenomen „cinegetic" atunci cînd tragi dușcă șipul la gură, iar urechea nu mai poate prinde semnale din afară.

Și numaidecît colonelul puse pe masă cizma de gresie cu capac argintat și ascultă. Nimic. Nici o împușcătură, nici un lătrat de cîine, nici o speranță că lupta din pădure, conti-

nuind, ar putea surveni de undeva, atras de zgomotul salvelor, vreun ajutor care ar pune pe goană şi-apoi ar nimici bandele de partizani... Şi totuşi, dacă focul armelor continuă, înseamnă că acolo, nu prea departe de ei, rezistenţa jandarmilor nu s-a sleit... Ba, dimpotrivă... De ce nu ? Însă ecoul nu mai poartă şi nici nu mai vrea să repete efortul degetelor pe trăgaciuri... Asta presupune că lupta s-a isprăvit şi din clipă-n clipă banditii bărboşi şi-n cizme vor da năvală peste noi... Ce ochi mari au să facă văzînd barul, fetele, ofiţerii germani bînd liniştiţi — pe dracu ! — la mese... Şi foaia impertinentă agăţată peste chipul conducătorului, cu iscăliturile celor de faţă... Şi revolverele neutralizate în raft deasupra sticlelor cu şnaps... Şi tîrfa asta de rusoaică care nu fără un anume şi pervers scop a luat legătura — cum de-a izbutit şi cine va dezlega misterul ? — cu tîlharii... Ce spune idiotul ăsta de căpitan ? Ei, nu, asta e culmea ! Ba mai şi repetă prostia.

— Despre ce să vorbim, *gnädiges Fräulein* ?

Vera îşi duse teatral un deget la tîmplă :

— Despre ceva neutru, vesel... Ia povesteşte-ne ceva, *Herr Hauptmann*... Spuneaţi, nu-s două ore de-atunci, că sînteţi proaspăt pe front şi aţi făcut parte dintr-o unitate specială care urma de-ndată trupelor ce înaintau şi ocupau... Desigur că aveţi multe şi interesante amintiri... Am cunoscut şi eu o astfel de unitate... Într-un mic orăşel, nu departe de Kiev... În dimineaţa aceea mama avusese o presimţire... Păcat că nu aţi cunoscut-o... Aveţi şi dumneavoastră, bineînţeles, o mamă... Trăieşte ? Vi s-a întîmplat cumva să vă plimbaţi cu dînsa ? Într-un parc... Pe stradă... Ori la o margine de şanţ în care picioare de femei dezgolite pînă la brîu, picioare de bărbaţi şi de copii, se zbat, de-avalma, în timp ce de sus, nu din cer, pe cuvînt, ci din lopeţi, curg bulgări de ţărînă ?... Cum, n-ai fost cu mama dumitale niciodată la o margine de şanţ, domnule căpitan ? De ce nu vrei să vorbeşti ? De ce eşti atît de nepoliticos şi refuzi să-mi răspunzi ? Poate eşti preocupat de alte probleme şi eu îţi bat capul cu prostiile mele ? Într-adevăr... Ai, trebuie să ai probleme... Probleme grele... Unele din ele — te-ai gîndit vreodată ? — le-ai fi putut re-

zolva înainte ca băieţii să se-ndrepte către veselul nostru tren... Auzi cum le scîrţie paşii pe zăpada îngheţată ?

— *Bitte, Herr Inspektor*, serviţi !

— *Danke* ! Mai aveţi, mai aveţi rezerve ?

— Destul de puţin... Aprovizionarea noastră a slăbit în ultimul timp... Dar pentru oboseala dumneavoastră am să mai găsesc o sticluţă de Henessy originală, cu nu mai puţin de cinci stele.

— O ! *Vielen Dank* ! Multe mulţumiri. Putem să reluăm ?

— Vă rog.

— Aşadar, unde-am rămas ?... încă sub ameninţarea... Da... Prostituata Vera... da, da, ac! Deci continuăm procesul-verbal... şi în clipa în care domnul general Hochberg, însoţit de suita sa, şi-au făcut intrarea în local. Da... Ceea ce ne-a permis să constatăm că împuşcăturile dinspre pădurice proveneau de la armele ofiţerilor noştri care vînau...

— Vulpi şi...

— *Nein* ! Nu e bine. Sîntem în război. Nu ne arde de vînat...

— *Herr General* a adus cu dumnealui trei bucăţi superbe... Vulpi aproape negre, cu fire argintii... A spus că le va trimite soţiei la Nürnberg... Blănurile ruseşti sînt renumite...

— *Nein* ! *Nein* ! Mm... care vînau... o haită de lupi ce-i atacaseră pe drum. *Nein* !... Haită ce-i atacase în timp ce străbăteau prin pădure ca să scurteze drumul...

— Erau îngheţaţi, înfometaţi, şi-nfometaţi...

— *Gut* ! Bine !... Îngheţaţi şi-nfometaţi... În faţa acestei situaţii, cînd au intrat în salon, domnul colonel a tras în prostituata ce se afla încă urcată pe masă, da... întrucît afirmase, beată fiind... Foarte important asta !

— Foarte important !

— ...Că a luat legătura cu două grupuri de partizani, da, fapt care a îndîrjit atît de mult pe domnii ofiţeri, încît, nemaiţinînd seama de interesele unei cercetări, da, cercetări, au tras...

— Domnul colonel a împuşcat-o.

— *Nein* ! Au tras în ea, lichidînd-o.

— Două focuri în cap cu pistolul pe care mi l-a cerut...

— Lăsaţi, *gnädige Frau*...

— ... Cu o salvă repetată.

— Nu, nu.

— Mă rog, cum doriţi şi ştiţi că e mai bine... Deşi tot aia e...

— Şi-acum, numai două întrebări asupra plutonierului aspirant...

— El a scris ticăloşia aceea!

— Deci, susţineţi şi confirmaţi la fel ca şi toţi domnii ofiţeri aflaţi în local... Pe neobservate, da? Şi, fără ca nimeni să-l vadă, *Feldwebel*-ul a prins în cui şi peste imaginea scumpă a *Führer*-ului...

— Dumnezeu să-l ţină-n viaţă pe iubitul nostru *Führer*.

— Providenţa îl apără! Deci: a prins în cui şi a... Peste imaginea scumpă a *Führer*-ului, mîrşava provocare?

— Mîrşavă, foarte mîrşavă... Şi a doua întrebare?

— A doua? Da! Cînd domnul general Hochberg a zărit murdara fiţuică peste chipul *Führer*-ului...

— Noi, buimăciţi de cele petrecute, o şi uitasem, dar pînă la urmă tot o observam şi dădeam jos porcăria ceea din perete, dacă nu se repezea *Herr Hauptmann*, domnul căpitan, s-o smulgă şi s-o mestece în gură...

— *Nein! Nein!*

— Chiar aşa a fost, a mîncat-o pe jumătate... Tocmai partea aceea cu...

— Cu ce, *gnädige Frau?*

— Oh! fără importanţă! Partea de jos... Bine că tot ce-a fost scris de *Feldwebel* a rămas... Din fericire... *Nicht wahr?* Nu-i aşa?

— *Selbstverständlich!* Bineînţeles! Aceasta-i şi piesa grea în procesul ce i se va deschide... Deci, cuprins de o justificată mînie, în clipa cînd a observat foaia cu abjectele cuvinte ale plutonierului-aspirant, da, căpitanul Fritzl Nedellkorn a tras-o de pe perete şi a sfîşiat-o în gură şi pumni... Da, gură şi pumni, fără a o distruge însă atît de complet, încît să nu se mai poată identifica scrisul plutonierului-aspirant Wilhelm Bartsch, originar din Saar... Da... *Entschuldigen Sie*... Scuzaţi-mă... *Herr General* Müller e bine, sănătos?

— *Gott sei Dank!* Mulţumesc lui Dumnezeu! E sănătos.

— V-a mai scris?

— Ieri am primit o ilustrată din Salonic... Lotte! Litteee! Înfăşoară în foiţă o sticlă de Henessy cinci... Ei, asta-i bună!

Dar tu nu știi că nu mai avem decît jumătăți? Olala! De cînd s-au terminat sticlele de un litru!...

— Deci nu vrei să semnezi?
— Numai adevărul... Strict adevărul istoric...
— Ești istoric?

Plutonierul-aspirant încercă să-și ridice pleoapa ochiului drept umflată de pumni, ca să-l privească mai bine pe cel din fața lui. Dar nici de data asta nu reuși. Își șterse atunci cu palma buzele plesnite și-nsîngerate și răspunse sîsîindu-și cuvintele printre gingiile văduvite de dinții din față.

— Nu... Sînt poet...

— ...Într-un oraș poți găsi un om care să semene cu celălalt. ...În țara întreagă, în Europa... Un grăunte de nisip geamăn cu altul din întinsurile Saharei... M-asculți?

— Te-ascult.

— ...La cauze egale, fenomene egale. Tot astfel cum dintr-un conglomerat de gaze, la o identică densitate și temperatură, ca să nu folosesc decît termenii primari, s-a născut pămîntul nostru...

— Terra...

— În aceleași absolute și stricte condiții, acum un miliard ori zece milioane de ani, sau numai o mie de ani, ieri, azi, mîine ori peste un trilion de ani, o planetă asemuitoare întru totul pămîntului a luat ființă, se naște ori va apărea printre infinitele galaxii...

— O altă Terra...

— Ea se va dezvolta în baza acelorași legi care-i vor guverna, fără nici o îngăduință de abatere, copilăria și maturitatea în identice condiții cu ale globului pe care trăim.

— Și ce vrei să spui cu asta?

— Vreau să spun că pe aceste planete trecute, prezente ori viitoare, și eu, și tu ne cheltuim un destin, același pentru toate dubletele care ne poartă numele...

— Crezi asta?

— Sînt convins că același nume și aceeași soartă, inevitabilă, se desfășoară, poate chiar acum, cu o întîrziere de o zi, un an, sau cu un avans de...

— Ar fi groaznic ca o altă femeie ca mine... Ca atîtea dureri, să se repete mereu... Nu, nu! Ești fatalist?

— Nu-i vorba de fatalitate. Avem libertatea propriilor acțiuni pentru o anumită determinare a viitorului nostru mic, în care infinitesimalul e încă uriaș, raportat la incomensurabilitate, dar care, supus formidabilelor forțe necunoscute ale genezei, forțe ce ne alimentează la fel, pe noi și pe cei identici cu noi... Adică aflați pe o planetă născută în aceleași condiții cu Terra, dar în alte timpuri... Pe alte rotunde pămînturi ce se-nvîrtesc...

— Alții?

— Noi, alții care să... Chiar în clipa cînd îți vorbesc se poate ca altă pereche, aflată pe o planetă într-o constelație și galaxie de la capătul neînceput al marginii universului, altă pereche cu numele și trecutul nostru să rostească aceleași cuvinte...

— ...Să fi trecut o alta, cu zeci de luni înaintea mea, prin chinurile mele, iar acum să se bucure împreună, sorbindu-și ciți de la cea dintîi întîlnire?... Să spunem doi ani... Iți dai seama ce ar însemna asta?

— Dac-am putea privi pînă la steaua noastră...

— Folosind viteza luminii, nu, viteza fotonică, despre care se spune că e neasemuit mai mare... Am merge amîndoi să vedem cum vom arăta peste atîția ani, netrecuți...

— Și să rămînem acolo?

— Nu. Aș fi gelos pe mine...

— Atunci, ne vom reîntoarce pe Terra.

— O vom găsi îmbătrînită cu cel puțin o mie de ani.

— O mie de ani? Doamne!...

— Va trebui să vizităm un muzeu ca să ne regăsim orașul, străduța și căsuța în care ne iubim.

— Crezi că numai pentru că ne-am iubit în ea va fi fotografiată și depusă la muzeu?

— Desigur. Ce, e puțin lucru dragostea noastră? Depășește sistemul solar, galaxia, cosmosul...

— O!... Nu sîntem singurii pe lume și-n stele care se iubesc.

— Nu. Dar tu ești unica.

— Ai uitat sosiile noastre? Dubletele?
— Şi ele sînt unice.

Ţîrîitul ceasului ne îmbie inutil să-l consultăm. Soneria telefonului care cere să anunţăm ora cînd eliberăm camera nu izbuteşte să ne smulgă un efort. Moliciunea plapumei încearcă zadarnic să ne adoarmă. Sîntem treji, cu toate ţipetele în noi, plini de cuvinte nerostite, mustind încă de dorinţe, cu simţurile împletite, ca odgoanele groase, marinăreşti...

Şi crezi că ar fi posibil să mai existăm, în alte exemplare, pe-ndepărtatele planete? Trecînd prin ce am trecut?
— Cred.
— Dar nu noi, alţii... Alţii, tot ca şi noi?
— Tot ca şi noi.
— Cu acelaşi nume, chip şi destin?
— Cu acelaşi nume, chip şi destin.
— Iar în clipa aceasta rostesc aceleaşi fraze?
— Iar în clipa aceasta rostesc aceleaşi fraze.
— Şi...
Nu i-am mai răspuns. I-am întors faţa spre mine.

CAPITOLUL AL III-lea

— Stinge lumina.
— Cînd plecăm ?
— Aprinde *die kleine Bettlampe*, lămpița mică de pat.
— Mi-ați făgăduit.
— Mai mult. Ți-am dat și cuvîntul.
— Vom folosi mașina ori avionul ?
— Scoate-mi mai întîi cizmele...
— Pentru ce oră ați hotărît ?
— Încet... Ușor... Oh ! Mă doare încă bătătura pe care tîmpitul de felcer a pretins că mi-a scos-o definitiv. Ra-di-cal ! Ticălosul ! Frizerul meu din Düsseldorf ar fi extras-o mult mai bine. Fără complicații și precis radical.
— Nu iau cu mine decît o valiză mică... Foarte mică... Un singur schimb și o pereche de pantofi.
— E drept, acasă nu purtam cîte 24 de ore cizmele în picioare. Doar duminica, uneori, cînd ieșeam la vînătoare.
— O valijoară... N-are să ocupe loc în avion... Un avion de luptă ori sanitar ?
— Trage-mi și ciorapii !
— Sau, poate... mergem cu mașina ?
— Ah, ce bine e ! Îmi amorțiseră degetele în ciubotele astea din beton armat... Cînd eram colonel, am găsit o pereche de cizme aproape nou-nouțe din safian... Ba cred că erau din piele de șarpe... Asta a fost îndată după debarcarea în Creta...

— Să vă fac un masaj la degete?
— Nu, mulțumesc... Mai bine le mișc singur și-și revin. O pereche de cizme englezești... Nici o săptămînă purtate... *Schade!* Păcat!... Nu mă-ntrebi de ce?
— Dacă doriți...
— Erau cafenii... De-ar fi fost negre, reglementare... Dă-mi un păhărel de coniac... *Danke!* Mmmm! Grozav!
— Cînd plecăm?
— Chiar acum. Doar să-mi scot tunica. Așa... Pune-o pe spătarul scaunului... Și pantalonii... Trage! Trage, am spus! Cu putere. Uff! În sfîrșit, liber...
— Spuneați că...
— Vorbește, draga mea, nu te jena. Aci, în cușetă, lăsăm protocolul la ușă.
— Ați spus că plecăm...
— *Natürlich!* Natural!
— ...Că o să mă scoateți de aci, și o să mă salvați...
— Nu. Asta n-am spus. Cuvîntul „salvat" nu există în vocabularul soldatului german. Ți-am promis doar că am să te scot din acest plăcut mediu. Și mă voi ține de cuvînt.
— Cînd?
— Chiar acum... Scoate-ți rochia! Dezbracă-te!
— ...
— Nu-mi place să rog pe nimeni. *Schnell!* Repede! Stinge și lămpița de la pat... Mi se pare că ți-am mai spus o dată! Vino mai aproape, mai... De ce tremuri? E destul de cald în cușetă... Ba chiar prea cald. De ce plîngi? Nu-ți fac nici un rău. Dimpotrivă.

— Cunoști Schwarzwaldul? Ai călătorit vreodată prin Pădurea Neagră? De la Achern la Wolfach, străbătînd prin toate stațiunile de *Kurort*, de cură? Ce înălțime preferi? Sînt o sută patruzeci și șapte de metri la Achern și de-acolo pînă la Thurnerul cu o mie treizeci și șase, peste nivelul mării... Îți poți alege băi termale, precum Baden-Baden, Baden-Weiler sau Calaw. Băi de aer, combinate cu ape termale la Donaueschingen sau Bad Dürrheim și băi de fier ori carbonice la Glotterbad, Griesbach, Oppenau, Rippoldsa, *et caetera*.
— ...
— Îți ofer, la alegere și gratuit, circa o sută de stațiuni, inclusiv cele vestite pentru sporturi de iarnă. Rămîne doar

s-alegi. La care din ele vrei să ne oprim ? În ce stație dorești să coborîm ? Să nu-mi spui că n-ai nici o preferință. Doar că nu le cunoști. Asta da ! În acest caz, și nu ești singura, să-mi permiți să-ți aleg după fizicul și gustul tău... Ai ochii verzi-albaștri și părul cenușiu-platinat. Asta merge cu Baden-Baden... Trupul îți este plinuț. Îmbrăcată, pari mai slabă... Așadar, plinuț, cu fesele tari și excitant săltate, mai ales cînd porți rochia de jerseu... Cînd te-am văzut întîia oară, acum trei luni, în gară la Kiev, purtai turnat pe corp jerseul... Ce-ai spune de Titisee ? O mare pitică, cît un lac, înconjurat de vile, munți cu păduri și la numai 860 de metri înălțime ?

— ...

— Ești îngîndurată... Înnegurată și, desigur, sentimentală. E firesc. Nu poți face dragoste de calitate dacă-ți lipsește mediul, climatul, atmosfera... De aceea ți-am propus Titisee. Avem legătură, pentru această stațiune climaterică și a sporturilor de iarnă de categoria întîi pe linia München-Freilung-Donaueschingen. Plimbări cu barca, vele sau motor, schi în iarnă, pescuit în vară... Vom locui la țărm... Dacă-ți face plăcere, sînt cîteva bune hoteluri, de pildă Schwartzwaldhotel, pensiune completă, 80 de camere, 110 paturi, baie, berărie, garaj, bazin cu pește viu... Nu te interesează ? Vrei ceva mai romantic ? *Ja*, mai romantic... Ce-ai spune de Teinach ? Băi minerale. Doar 400 metri altitudine pe linia Stuttgart-Pforzheim-Calw-Horb ? O stațiune cunoscută de șase secole. Cu păduri de brazi... Idilic și romantic. Pe lîngă băile cu natrium, calciu și fier. Bune pentru îmbăiat, băut și inimă... Există acolo un Hirschhotel în mijlocul naturii... Nici aici nu-ți surîde ?

— ....

— Poate Freiburg ? Perla Schwartzwaldului ? Binecuvîntat la al 800-lea jubileu de la înființare prin cuvintele lui Hans Thomas : „Dumnezeu să-l..." Dar chiar atît de mofturoasă ești ?

— ...

— Vom părăsi atunci minunatul ținut al Pădurii Negre. O să coborîm spre sud, la Dunăre. Bătrînul fluviu, care tot din inima Schwartzwaldului irupe, aduce calm și euforie. Dar pentru asta trebuie să ieșim din zona și atmosfera de război... Cum au fost în anii de aur ai tinereții mele... Ca practicant și-apoi funcționar la secția de voiaj din firma Schenker et Co...

1907... Un coniac, te rog ! Plin ! *Danke ! Mulţumesc... Prosit !* Şi îmbarcarea. Pornim, de la Passau... Permite-mi să te numesc Hilde... O Hilde care să albă ochii şi părul tău... Am întîlnit-o la bordul Postdampfer-ului „Hildegard", care naviga cu poştă şi pasageri. Hilde era fiica unuia dintre directorii mei şi mare acţionar al D.D.S.G.-ului. Prima societate particulară chezaro-crăiască de vase cu aburi pe Dunăre. În anul acela, societatea dispunea de 46 Dampfere cu 4 340 de nominale şi 19 690 de indici de cai-putere. Remarcă-mi memoria şi felicită-mă !

— Vă felicit, excelenţă !

— De la — alfabetic — Agsstein cu 85 h.p. şi fără paturi, pînă la Zrinyi-Miklosy, care stăpînea 90 h.p. şi mult mai puţine paturi... Dar Dacă „Radetzky" avea 48 paturi şi 2 cabine separate, „Hildegard"... Deci, „Hildegard" şi te cheamă Hilde, prima mea dragoste şi unica nerealizată. De acord ?

— Vă rog...

— Ce te mai întreb ? Ai acceptat. Gata ! Îmbarcarea la Passau. Cunoşti localitatea ? Nu ? Domul e foarte interesant, ca şi pitorescul Niederhaus-ului. De pe cheiul lui, ori din larg, de pe puntea vasului, se poate privi interesantul aspect al peisajului. De asemeni, Römerturm pe Inn, Rathaus, primăria care are turnul cu ceas construită în... N-am uitat, dar n-are importanţă ! Dintre cele unsprezece biserici, mai interesantă este cea închinată sfîntului Salvator, în secolul al XV-lea.

— Mai există această biserică ?

— Desigur... De ce să... Ce vrei să spui ?

— Credeam că a fost dărîmată.

— Dărîmată ? De cine ? De aviaţia inamică ? N-am ajuns pînă acolo. Niciodată n-are să străbată pînă la ea vreun avion duşman...

— Ori i s-a schimbat sfîntul patron ? A căpătat protecţia altuia ? Paul, de pildă.

— Există o biserică a sfîntului Paul în Passau.

— Ori Matei, Isus, Fecioara...

— Nu înţeleg de ce nu Salvator ? E un sfînt...

— Inutil.

— Ca oricare altul... Ce-ai spus ? Un sfînt inutil ? Cum adică ? A ! Pentru că-l cheamă Salvator ? Ohoho ! Dar ştii că

ai haz, micuța mea Hilde ? Iar germana ta atît de picant stropită cu accentul danez îți dă un șarm... Ei, lasă, lasă. Fără lacrimi... Unde ți-e batista ? Nu ! Nu aprinde lumina. Nimic mai plictisitor ca o pereche de ochi înlăcrimați.

— ...

— De ce plîngi ? Nu e practic. Trebuie să fim veseli. Viitorul... Da, da, noi germanii... De ce te uiți astfel la mine ? Am vorbit despre viitor... Îți văd privirea și prin întuneric.

— ...

— Mai toarnă-mi un coniac. Întinde mîna. Poți turna și fără lumină ? Dă-mi sticla ! *Danke !* Acum trecem pe lîngă Linz. *Linzertorte*. Ce tort poate fi mai gustos ? Să-ți fac un hatîr. Servim *Linzertorte* cu cacao Van Hutten olandeză. Ei, acum ești mulțumită ? *Entschuldige !* Tu ești daneză. O vikingă! Cum dracu ai ajuns aici ? De fapt, n-ai ajuns rău, ci în brațe germane... Același sînge arian...

— ...

— Mauthausen...

*

Interogatoriul continua necruțător. Capul de șarpe șuieră o altă întrebare :

— Ți-a vorbit despre Mauthausen ?

— Mi-a vorbit.

— Și ce ți-a spus ?

— Nimic interesant.

— Adică ?

— O clipă, vă rog, să-mi reamintesc. Mi-a zis...

— Ți-a spus... Ce, anume ? N-am obiceiul să aștept prea mult un răspuns !

— Ceva despre un zid...

— Un zid ?

— ...Înalt și... Da. Îmi aduc aminte.

— E în interesul dumitale.

— Un zid... O barieră... Ba nu. Un punct de vamă al avarilor... Corăbiile sau plutele ce treceau la vale ori încercau să urce trebuiau să plătească birul, ori taxa. Nimeni nu scăpa...

— Asta ți-a spus ?

— Atît. Nimeni din cei care ajungeau pe-acolo nu avea voie să scape de birul de la Mauthausen...
— *Weiter!* Mai departe.

*

— Straşnică băutura asta franţuzească. E tot ce-au dat ei mai bun afară de *Midinetten*, sutiene şi combinezoane... Ziceam... Ce ziceam, draga mea ?...
— ...
— Despre ce vorbeam ? Pardon ! *Entschuldige, bitte !* Scuză-mă, te rog ! Să mai trag o gură !
— ...
— Excelent ! Notă zece la calitate. Spuneam că noi, germanii... Chiar dacă, *zum Beispiel*, să presupunem că tie ei adiva... Vino mai aproape. Pune sticla jos, lîngă pat. Aşa... Ei bine, ziceam că, chiar dacă unora li se pare că metodele noastre... Că vechiul proverb *„Krieg ist Krieg"*, războiul este război... Chiar şi Napoleon ori Ludovic al citeiea o fi admitea că *„à la guerre comme à la guerre"*... Dar pe noi, germanii, nu ne interesează prezentul. Da, da. Paulus ne-a pierdut armata a şasea... Dacă rezervele aveau mai multă benzină la-ndemînă pentru tancuri... Dacă, zic, la Kotelnikovski, în raionul ăla blestemat, ar fi fost o aprovizionare suficientă de carburant... Doar 60 de kilometri l-a despărţit pe Mannstein de Paulus... Dar benzina românească era proastă, slabă... S-a trezit în butoaiele şi tancurile lui Mannstein... E adevărat ori nu ?
— ...
— Iar Hott, generalul, care se apropia de Volga... Sau pe malurile Akşaiului şi al Mişkovei...
— Ce s-a întîmplat pe malurile acelea ?
— Nimic ! Ce să se întîmple ? Nu s-a întîmplat nimic ireparabil, cum poate ai gîndi. Nu gîndeşti aşa ? Faci foarte bine. Paulus ne-a furat 22 de generali... *Herr Feldmarschall* von Paulus... Şi nu s-a sinucis... I-au adunat roşii pe toţi, în sat, la Zavorîghino... Douăzeci şi doi de generali şi un feldmareşal. Toţi în mănuşi, în blănuri, cizme şi-n viaţă... Mi-a spus Brandl de la... Ce te priveşte pe tine unde lucrează Brandl ?
— Nu mă priveşte.
— Foarte bine... Iar te-ai îndepărtat... Vino mai aproape... Aşa... Tu ştii ce ziceam ?

— Da. Spuneaţi că „noi, germanii"...

— Intocmai. Noi germanii. Chiar aşa ziceam. Nu ne interesează... Pardon ! Noi, germanii, avem un trecut... Un trecut eroic şi un viitor şi mai glorios... Prezentul ? Nu există, nu importă, nu interesează. Istoria, ea va trebui să se ocupe cu mărunţişurile acestea nesenţiale... Atît cît *Führer*-ul şi-o va permite... Paulus... Mannstein... Stalingrad... Ori bombardamentele de zi şi de noapte ale americanilor şi englezilor, acolo, la noi, în Reich... În patrie... Nu ! Istoria are ordin să consemneze doar ce am fost şi ce vom fi... Pentru morţi, onoarea trecutului... Pentru cei vii, gloria viitorului... Viitorul de aur al germanilor... Păcat că nu va ţine mult... Doar o mie de ani... Aşa a dat ordin *Führer*-ul... O mie... *Schade* ! Păcat ! Pînă să-ţi dai seama, a şi trecut... Poate revine şi urcă la trei mii... Ca să avem timp să ne bucurăm cum trebuie...

— ...

— Ei ! Unde te apleci ? Vrei să cazi în Dunăre ? Ai văzut fîntîna Wittelsbach ? Ce să-ţi mai arăt în Passau ? Iochensteinul ? Sora lui Loreley de pe Rin ?

— Loreley... Îmi place Heine.

— Cine-i individul ?

— Autorul lui *Lorelei*. Marele poet evreu german...

— A !... *Soo ! Aber*... Fals ! Fals ! De o mie de ori fals ! Heine nu-i decît un ticălos inamic al Germaniei, cu atît mai odios, cu cît se pretează şi după moarte să pîngărească folclorul nostru naţional... Heine... Acest *schmutziger Jude*, evreu murdar...

— N-am ştiut. Iertaţi-mă...

— Bine... Am terminat. Şi socoteşte-o ca un avertisment. Ai cumva stropi de sînge jidănesc în tine ?

— Sînt daneză.

— Curată ?

— Fac în fiecare zi un duş fierbinte... Acasă mă-mbăiam de două ori, seara şi dimineaţa...

— Eşti proastă. Altceva te-am întrebat. Dar... Unde ai învăţat germana ?

— La şcoală.

— De unde eşti ?

— Din Aarhus.

— Ce studii ai ?

— Medicina, trei ani... La Berlin, Humboldt-Universität...
— Berlin ? Cum de-ai ajuns acolo ?
— Fratele meu... A lucrat la reprezentanța lui A.E.G.
— În Berlin ?
— Nu. Copenhaga.
— Și părinții ?
— Tata este... A fost...
— Secret ?
— Nu... Căpitan de vas...
— Unde se află ?
— Nu știu... Poate-i acum acasă... Nu mai navighează...
— Nici pentru englezi ?
— ...
— Atunci, de ce... Cum ai ajuns aici ? Pare-mi-se te-am mai întrebat ? Taci ? Nu e greu să aflu de la Puffmutter... Dar vreau să-mi spui tu ! Din pricina tatălui ?
— El e nevinovat. A fost doar bănuit că... A trebuit să fugă... Să nu-l aresteze... L-au acuzat că a scos c-un iod evrei din țară și i-a transportat în Suedia. Dar tata n-a făcut nimănui nici un rău...
— Crezi ?
— Pot să jur !
— Pe sfîntul Salvator ? Ha-ha-ha, Hilde, pisicuță, are cine să cerceteze și să verifice dacă domnul comandor a fost ori nu vinovat. De ce să ne batem capul cu probleme care nu intră în competența noastră ? O fi fost comunist !
— Niciodată.
— Doar un simplu viking cu trese de căpitan ?
— Tata e luteran...
— Luteran ! Și totuși... Prea va-ți amestecat în toate... *Führer*-ul a vrut să vă recunoască ca frați mai mici, dar... V-ați luat de prusaci, în '52, acum iată-vă cîrdășiți cu jidanii... Lasă, lasă, nu te mai dezvinovăți, figura cu jidanii și cu greva voastră n-o să v-o uităm chiar atît de ușor...
— Nu am nici o vină.
— Atunci cum îți închipui c-ai ajuns aci ?
— ...
— Ai călătorit ?
— Da.
— Mult ?
— Oarecum. Pe mări și oceane.

— Te rog, fără bosumflări că mă supăr! Nu-i elegant să-mi faci o mutră acră, cînd eu intenţionez să te distrez o noapte întreagă, şi mai ales să te scot de aci...

— Cînd? Cînd?

— Încă de-acum aproape o oră. N-ai băgat de seamă? Ne-am plimbat prin tot Schwarzwaldul, iar acum plutim cu „Hildegard" pe Dunăre şi am ajuns chiar la Aschachleine, *meine Damen und Herren... Hier ist das Schloss des Grafen Harrach...* Aci este castelul grofului Harrach... Să nu ne pierdem timpul... Brandstat... Castelul din Ottensheim... Am o memorie, *mein kleiner Schatz...* Linz! Patrulaterul pieţei cu statuia în centru... Muzeul... Pöstlingberg-ul, o clădire de un stil pur german... Şi vestitul restaurant *„Zum schwarzen Băran"... Weiter!* Mai departe! Ştii cine trece acum în amontă pe lîngă noi?

— Nu.

— *Postschiff-ul* „Marie Valerie", cu zbaturi, un singur coş, 140 de cai, 26 paturi şi 3 cabine separate. Ei? Cîţi ani sînt din 1907?

— Treizeci şi şase...

— Exact. Am o memorie colosală?

— Da, execelenţă.

— Cunoşti Viena? Nu? Bine. Hai cu mine să ţi-o arăt!

— Să mă-mbrac?

— Stai liniştită sub cuvertură. Cum ai să te-arăţi goală prin oraş?

— Am o rochie ţesută din speranţă... E voie?

— Speranţa e o stofă iudaică... Oricît te-ai îmbrăca cu ea, rămîi mereu cu fundul descoperit... Ce spui, e bună? De la Eichmann o ştiu. Bunul meu prieten, colonelul. Ştie şi ebraică... O vorbeşte perfect, ca un jidan...

— Am cunoscut evrei care nu vorbeau decît daneza.

— Se prefăceau.

— Fosta mea colegă Paisa nu cunoştea altă limbă, iar mama ei vorbea spaniola.

— Te-aş ruga să laşi suvenirurile strict personale pentru altă dată şi să coborîm pe cheiul Kronprinz Rudolf. Te interesează o cursă de regate a marinarilor civili? Vrei să faci o vizită la Schönbrunn? Burgtheater-ul, Parlamentul, Hoffmuseum-ul, domul Sfîntului Ştefan, Volkstheater-ul? Există un mic restaurant pe Albrecht Platz, unde... Dar ştii că mi s-a fă-

cut iarăși foame ? Fii bună și du-te la bar, cere cîteva gustări... Coniac mai avem ? Să-ți dea încă o sticluță mică de-un sfert... Vezi să fie Henessy. Te aştept ! Puneți doar combinezonul... N-are să se supere nimeni... Şi, dacă te va pofti careva, îi spui că ești deocamdată ocupată. Te aştept urgent !

— Mulțumesc, am servit din vreme la bar.

— Atunci, permite-mi să-ți ofer, tot din memorie și în restaurantul lui „Hildegard" cu ferestrele către fluviu, fețele de masă din damasc, vaze din cristal cu flori și solnițe cu urechelnițe de argint, ca să poți servi doamnelor, finul untdelemn marsiliez Puget, oțetul negru și din prună sîrbesc, sarea românească și piperul caledonian, un menu la alegere... N-ai să te simți jignită, dacă-mi voi forța creierul ca să-ți identific și prețurile *à la carte* ?

— Nu.

— Ah, ce bine se mînca pe vasele de pasageri ale D.D.S.G.-ului ! Știi, în urmă cu cîțiva ani, am mai făcut o călătorie pe Dunăre. Cu vaporul de apă dulce „Uranus". Nici nu se compară bucătăria de pe vremuri cu ce-au putut să ne servească restauratorii acum... În schimb, la Tulcea... Un borș pescăresc... Dar știi cum ? Cunoști buiabesa marsilieză ?

— Cunosc.

— Supele grecești de țipari cu lămîie și mărar ?

— Da.

— *Ochsenschwanzsuppe* a noastră ?

— Da.

— Borșul pescăresc din România ?

— Da. Am mîncat în Deltă, la o... O cher-ha-na... Așa i se spune... Un punct pescăresc unde se descărcau morunii prinși în largul mării.

— Cu ce ocazie pe-acolo ?

— Cu tata și cu un grup de profesori și oameni de știință... Naturaliști... Într-o călătorie-excursie... ...Eram mică pe-atunci... Aveam 12 ani...

— Ce nume avea vasul ?

— „Gunda".

— Nume nordic. Cine era Gunda ? Mama ?

— Nu. Eu.

— Dar aici și se spune Johanna.

— Puffmutter a hotărît.
— Pe tine te cheamă însă Hilda, și asta cît ai să călătorești cu mine. Ai înțeles?
— *Jawohl!* Am înțeles.
— Poftește la masă... Scuză-mă, un pic de muștar... Și de hrean... E singura combinație franco-germană pe care o admit. Pentru că pot s-o înghit dintr-o dată... Ha-ha-ha! Bună?
— Cum doriți.
— Așadar, să-ncepem *mit einer traditionellen Suppe*... Sau un bulion cu ouă... 30 de *Heller*. Urmează o *Stulle*, după mărime, sau o porție de pește de Dunăre. O marcă și 50... Caviar cu *Zitrone*... Cu lămîie... O marcă și cincizeci... Observi cît de ieftină era viața?
— Mai ieftină decît acum?
— *Quatsch!* Pe naiba! Dar, după ce vom lichida cu rușii, cu jidanii și comunismul din lume, asa are să fie în Germania, în cel de-al treilea Reich... Unde-am rămas?
— La viața care, oricît de generos va fi viitorul, nu va putea fi mai ieftină decît acum... De pomană... Nu costă nimic...
— Ai înnebunit? *Ein halbes Backhuhn*... O jumătate friptură de cocoș. O marcă 20 plus *Beilāge*, anexele: zarzavaturi fierte, orez, cartofi, iar 20 de helleri. Total o marcă și 40! Iar azi costă... Adică trebuie să ne coste, din vina comuniștilor, democraților și jidanilor, un teanc de mărci la cantina ofițerească... Cum poți spune tu...?
— Nu pot spune...
— Tortă? Omletă cu fructe?
— Permiteți să vă rog? Aș vrea altceva...
— Un *giardineto*? O marcă 20. Un *zwieback*, o Chartreuse?
— Un antinevralgic. Mă doare capul.
— *Quatsch?* Te doare rău? Bine. Mai avem puțin și ajungem la Budapesta, Turnu-Severin, Giurgiu, Brăila, Galați... Pînă acolo are să-ți treacă.
— Mi-e cald... Teribil de cald...
— Perfect, draga mea. Renunțăm la Dunăre și urcăm în sus, spre nord... Nu, fără Danemarca... Și nici Olanda ori Norvegia... Suedia neutră îți convine? Desfă, te rog, sticla de coniac... Nu! Nu! Nu cu unghiile! Vezi, în buzunarul de la veston, briceagul cu tirbușon. Acolo!... Trage cu putere!...

Bravo! Toarnă acum! *Danke. Prosit*? Încă unul! Puah! Dacă coniacul ăsta are mai mult decît sticla și eticheta veritabile, eu merg în pijama și pe gerul de-afară, pînă la gară.

— Henessy am cerut!

— Și ți-ai găsit pe escroacele alea de la bar să nu te tragă pe sfoară... Am să le zvîrl în cap poșirca asta ceheacă din sfeclă și porumb. Ridică-mi perna sub cap... E bine. Și-acum? Încotro?

— Ați fost la mine în țară?

— La tine-n țară? Unde?

— În Danemarca.

— În Germania, vrei să zici: doar peste tot și pretutindeni unde se află drapelul și soldații *Führer*-ului acolo găsești și Germania... Nu ești de acord?

— Dacă ordonați...

— Nu ordon nimic. Sînt în repaus și dezbrăcat. Danemarca... Da, am fost acolo.

— Cunoașteți Aarhusul?

— Il cunosc. Dar nu mai bine decît Anversul olandez. Bogat oraș! Am putut face o evaluare sumară... Aur! *Echt und fein Gold*... Cîteva tone. Danturi și verighete jidovești. Ca să nu mai vorbim de bijuterii...

*

Capul de șarpe sufocă în scrumieră mucul aprins de țigară și reluă:

— Te-ai informat, în pat, despre asta? — spuse încercînd, vădit grosolan, să camufleze, banalizînd, întrebarea. De ce te interesa?

— Nu mă interesa.

— Ai cerut să-ți precizeze.

— De fapt, n-am cerut... Mă gîndeam la muzee...

— Ce anume gîndeai?

— La un tablou mic... Un trandafir roșu...

— Ai slăbiciune pentru această culoare?

— N-aș putea să afirm... Toți trandafirii, aproape toți, sînt roșii...

— După război, nuanța aceasta bolșevică va dispărea din ierarhia culorilor.

— Și sîngele?

— Sîngele, precizez, sîngele nostru, are doar două culori : infim albastru, pe cale de dispariţie prin fuzionare, şi german. Adică de culoare germană.
— Cum arată această culoare ?
— Glorioasă ! Aşa arată. *Weiter*. Mai departe !

— Îţi propun Suedia. Ţară neutră şi cu neaşteptate imagini pitoreşti. Ce-ai spune de o primă excursie de la Trälleborg la Malmö ? Doar treizeci şi trei de kilometri.
— ...
— Trälleborg are circa 15 000 locuitori, Malmö, port, industrie, este al treilea oraş ca mărime din Suedia. Peste 140 000 de locuitori.
— Suficient cît m-aţi plimbat.
— E păcat să renunţi, fără să vezi, frumuseţile Stockholmului, noaptea, vilele din Skarbersjö, insula Visingsö sau...
— Sînt obosită.
— Nu rezişti la drum ? Să tragem atunci la cel mai bun hotel. Cunoşti suedeza ?
— Întru cîtva.
— Unde ai învăţat-o şi pe asta ?
— Nostromul de pe vas era suedez. Şi alţi cîţiva marinari.
— Să vedem : *Ett rum med tva sängar*. Ce înseamnă ?
— O cameră cu două paturi.
— Exact. Dar : *Vad är priset för rum, maltid, helinackordering, jser natt, vecka manad ?*
— Care este preţul pentru o cameră, masă, pensiune, pentru o noapte, o săptămînă, o lună ?
— Perfect. Înţelegi bine.
— Mă descurc.
— Ce înseamnă : *Jag reser i morgon ?*
— Iertaţi-mă... Mi-e somn...

*

— Cum ai îndrăznit să-i spui o asemenea mojicie ? izbucni Puffmutter, aprinsă şi-n culoarea interzisă pe obraji.
Capul de şarpe folosi toate cutele feţei, încercînd să dea iluzia unui zîmbet.
— *Gnädige Frau*, n-are să mai repete obrăznicia. Vă pot garanta şi eu pentru asta.

— În instituţia noastră, bunele maniere... — continuă şefa uzinei plăcerilor, încă gîtuită de furie.
— *Aber, gnädige*... O vom reeduca...
— E pentru întîia oară cînd o tîrîtură, aflată în subordinea mea, cutează să-i fie somn în timpul serviciului... Şi nu numai să-i fie, dar s-o şi mărturisească fără pic de jenă... Crezi că ai venit ca turista la noi? — şi palma mică, dar grea, cu degetele împlătoşate de inele, tăie soc aerul şi obrazul danezei.
— *Weiter! Weiter!* ţişni scrîşnitor capul de şarpe.
— ...
— Şi după ce i-ai spus excelenţei-sale că ţi-e somn, ce a urmat?
— Nimic.
— Nimic? Te-nşeli amar dacă crezi că acest cuvînt poate exista ca răspuns la întrebările noastre. „Nimic"-ul e întotdeauna fatal. Reţine.
— Am reţinut.
— Ce s-a mai întîmplat, apoi?
— Ni... Mi-a vorbit despre... Despre 500 de grame de tabac... Sau 10 ţigări de foi, 15 ţigări ori 50 de ţigarete... Trei sferturi de litru de alcool ori 1 litru de vin...
Cap-de-şarpe reuşi să urle, dar c-un curios glas dat la strung:
— Ce-s aiurelile astea?
— Cantităţi scutite de vama suedeză pentru fiece turist...
— Nu mă plictisi! Revino la subiect! Şi-apoi?
— Şi-apoi, excelenţa-sa m-a luat în braţe... Făgăduise că-mi va face o noapte plăcută... A trebuit să-l ajut de-a binelea. Chiar să-mi iau asupra mea întreaga sarcină...
— Pe urmă? Treci la deznodămînt.
— Şi-a lăsat capul pe pieptul meu, a sughiţat prelung...
— După care?...
— După care, nimic...
Cap-de-şarpe se ridică de pe scaun. Îşi îmbrăcă cu grijă mantaua de piele cenuşie, pălăria cu marginile scurt rotunjite şi şnur gros împletit peste bor. Către Puffmutter:
— Asta-i tot, *gnädige Frau*. Domnişoara vine cu mine.
— Unde mă duceţi? îndrăzni Gunda să întrebe.
— La un centru de reeducare. Acolo ai să-nveţi să nu-ţi mai fie somn cînd nu trebuie...
— N-am adormit... Am anunţat imediat...

— Îmbracă-te...

— Credeți că o să rămîn mult? Am pregătită o valiză. Poate ar fi nevoie să-mi iau și ceva subțire de vară? Nu? Atunci doar valiza...

— Are să ți-o trimită doamna. Ești gata? Hai! Hai odată! N-auzi? Ei, nu mă scoate din fire! *Los! Los!* Mișcă! Mișcă! *Gnädige*... Cele mai bune salutări de la *Herr Sturmbannführer* Klapocke... Desigur că vă cunoaște! A fost la dumneavoastră pentru ancheta grecoaicei care a evadat... Vă transmite cele mai bune salutări și l-ar bucura să afle că excelența-sa domnul general Müller v-a mai scris... Noapte bună, *gnädige Frau,* și sper că nu v-am reținut prea mult... *Los! Los!* Mișcă! Poate ai să-ți aduci mai bine aminte cum a fost.

...Cum a fost?

Hai, iubitule, să intrăm în Cornul de Aur și să debarcăm la Istanbul... Ne vom cocoța pe ruinele castelului Rümeli Hissar, de unde o să privim, printre crenelurile mîncate de ploi, jupuite de vînturi și scrumite de soare, coasta Asiei care-ți oferă asprimea valurilor molcome-sărate a Bosforului și apele dulci ale propriilor rîuri...

Ești tînăr... Accepți să fii doar cu cinci ani mai în vîrstă decît mine, care n-am împlinit încă douăzeci...? Trupul ți-e mlădiu, în ciuda mușchilor puternici care încearcă să spargă mătasea fină a pielei... Ai părul negru, precum bulgărul cărbunelui înainte de a se mistui în pară... Iar ochii, ochii... Culoarea lor amestecă jadul cu smoala. Nici un pictor n-ar reuși să le-mbine nuanțele.

Nu știu dacă mîinile tale au fost desprinse din subsuorile vulturilor ori smulse de pe umerii vrăjitorilor... Dar ele taie văzduhul ca buza încinsă de sabie și-mi strîng mijlocul cu brațe de fier... O, cît de bine se pricep să mîngîie cînd se-mpreună, colan, de gîtu-mi, ori se-ntind coloane nesfîrșite, după avangărzile degetelor pornite în căutarea comorilor ascunse...

Gura ta roșie-trandafirie e un năprasnic crater de vulcan, întotdeauna gata să irupă, și, de fiecare dată cînd îmi încrustezi pe buze pecetea de jar, lava năvălește încinsă în mine, umplîndu-mă, arzîndu-mă, prefăcîndu-mă una cu tine... Particulă pierdută în masa clocotitoare pînă la incandescență...

Mersul tău e aidoma pașilor aerieni și făr-de urme ai balerinului... Dragule, iubitule...

Am pătruns în sfînta Sofie, după ce ne-am încălțat în papucii uriași de la intrare... Trebuie să ne rezemăm de coloanele de porfir și de marmură... Ele poartă — la înălțimea unui stat de om —, în aparenta carne rece și-nghețată, aburul încă cald lăsat de sînii femeilor care s-au rugat în anticele temple pentru dragoste, pentru viață și libertate... Și iată-le, aceleași coloane, sub semnul crucii și apoi al semilunii, la fel de tăcute și moarte precum la Thales ori Pergam... O, zvelte tulpini, croite din inimă de stîncă !... Sînteți fără de grai și suflet ca și cei în a căror cinste ați fost înălțate... Căci nici ghirlandele de aur prinse șerpiu, de-a lungul vostru și-ntrețesute sub dantela capitelurilor grecești ori romane, măiestrie din lacrimi și daltă, și nici uriașele discuri verzi al căror sacru obraz te întîmpină cu caligraficele versete ale Coranului, nu pot încălzi parfumul rece, alterat, al întrebărilor fără de răspuns...

Afară e cald și vară... Porți un impecabil costum alb, din cea mai scumpă olandă ; de sub gulerul răscroit al cămășii fine se-nalță ceafa bronzată cu părul tuns lin sub pata umbroasă și răcoroasă a pălăriei de panama... Tălpile de plută ale sandalelor tale nu fac zgomot, ci vîslesc în unda moale a trotuarului... Picioarele-ți ritmează, cu aceeași eleganță elastică cu care știu să prindă, în arcul lor flexibil, împreună și-apoi stingheri, genunchii mei...

Chipiul cu capacul de dril și cozorocul de lac negru, întărit cu șnur gros și auriu, îți conferă gradul nesperat de comandor suprem al dragostei... Al dragostei care se scrie numai cu majuscule și poate începe cu oricare dintre literele alfabetului...

Nu vreau să mai vizitez moscheile, iubitule... Știu, cel mai pur albastru de faianță îmbracă pereții geamiei lui Rustem Pașa, construită de arhitectul Sinan pentru marele vizir Soleiman ; iar geamia Sullymanie, căptușită cu dale albe, te stupefiază prin garda celor nu mai puțin de 28 de cupole, precum jumătățile geometrice de rodie. Șlefuite adînc în granitul roz și mierea marmurei pe care o străbat vinele subțiri, albăstrii... *Nimber*-ele și *mibra*-urile elegante rivalizează cu candelabrele, în moscheea sultanului Selim, ridicată pe terasa ce prinde din colțul ochiului stîng și pînă-n cel drept sfînta icoană păgînă a cornului de 24 de carate... De pe zidurile răs-străvechi ale

moscheii Kahrie, răsar în zori și-n amurg, la cîntarea muezinului ce se frînge peste balustrada minaretului, chipurile sfinților ctitori bizantini, mumificați sub stratul gros de var...

Pe întinsa arie a întregului Stambul, nici o pălărie din turlele minaretelor nu seamănă între ele... Țuguiate, bondoace, ovale, pătrate, supte, greoaie, ele încearcă inutil să-ți prindă și-apoi să-ți oprească privirea ce-o trimiți către cer... Știu și le cunosc... De aceea nu mai vreau să vizitez împietritele lăcașuri pentru inutilă rugă...

Să urcăm treptele scobite în dealul obositor al Galatei... La parterul clădirilor sînt birourile agențiilor de vapoare, magazinele, băncile...

Ești grăbit... Te-așteaptă în port vameșii și exportatorii de cereale, negustorii de citrice, samsarii de cafea și de lacherdă, cărora le-ai închiriat vasul... Vasul tău, care poartă numele de „Helga"... Helga, pe care, de mult și peste firul Dunării, ai întîlnit-o pe bordul vaporului cu zbaturi, cu papricaș și bere Pilsen... Îți mai aduci aminte ? În amintirea ei ai botezat acest al doilea cargou din flota ta comercială, în care eu reprezint a nu știu cîta unitate flotabilă... Dar pe mine nu m-ai construit... Și nici cumpărat... M-ai navlosit închiriindu-mă preț de o oră, de-o zi sau o noapte, ca pe o galeră pentru hoți, fără să te intereseze pavilionul ce-l port și portul în care sînt înregistrată...

Nu te supăra, dragule, am glumit. Tu ești doar frumosul și tînărul meu iubit ; bogatul armator care m-a cucerit făr' de șenile ori Stukas-uri, ci numai prin dragoste...

Cunoști, scumpule, ce-nseamnă dragostea ? Da, dragostea am zis... Oh, nu e un efemer contact epidermic, cum a spus un cinic scriitor, și în nici un caz, cum credea doctorul Pitigrilli... Ei, hai, spune ! Nu, n-ai ghicit ! De unde teoria că dragostea este un atribut superior al întreținerii igienice a corpului ? Care chirurg răvășit de podagră a putut stigmatiza acest dar nepretuit, pentru care nu știm încă și nu vom afla niciodată cui trebuie să-i mulțumim ? O dorință niciodată satisfăcută la timp și pe care, din neputință și răzbunare, am categorisit-o ca „rușinoasă" ? De la cine ai auzit această erezie ? De la un filozof cu pinteni cumva ? Sînt sigură că nu-ți aparține... Dragostea, dragul meu armator, este mama nerecunoscută a conștiinței omului, acest ciudat mamifer care, cînd și cînd, folosește la mers doar cele două picioare și e încă și-acum, un milion de

ani de la prima încercare reuşită, tare mîndru de această performanţă echilibristică !

Nouă sute de ani după ce Byzans a întemeiat Bizanţul, Constantin I cel Mare l-a ales drept capitală a Imperiului roman... Tu ştii, dragule, că au mai fost imperii... Că sînt încă imperii... Ce vorbe mari ! Imperii de care nici florile, nici ogoarele, şi mai puţin păsările din arbori şi jivinele din păduri n-au vrut şi nu vor să ţină seama... Spune-mi, te rog, cum se explică faptul că, în decursul a numai două mii de ani, au apărut şi dispărut popoare, cu portul lor caracteristic, cu limba şi obiceiurile lor, cu credinţele şi ethosul lor, răstimp în care lupii şi hienele, vulturii de pradă şi şacalii, animalele blestemate să zboare, să se tîrască, ori să se strecoare pentru a-şi agonisi hrana, au rămas la ancestralul muget şi urlet, iar în pielea lor nici o cromatică nouă n-a intervenit ? De ce, dragule, iubitule ?

Dar eu, în loc să merg cu tine în anticul port al lui Byzans, îţi ridic probleme prea grele pentru preocupările tale atît de serioase şi imediate...

Vrei să intrăm într-una din tavernele de pe mal ? Acolo unde gladiatorii, sclavii fugiţi şi tîrfele încearcă bicepşii purtătorilor de arme şi scut şi laudă gustul vinului de Falern, adus din sudul Italiei în burdufuri de piele ?...

Priveşte la fetele care se vînd de bunăvoie şi de sărăcie pentru un taler de argint... Cît de pure şi frumoase sînt !... Iată-l pe marinarul în sandale de porc şi surtucul din piele de capră unsă cu răşină... E grăbit, grăbit şi beat. A trîntit-o pe evreica aceea cu părul de fum peste masa de lemn... O clipă, fata rămîne în cumpănă : să-i primească ori nu îmbrăţişările ? E liberă, n-o poate sili nimeni... L-a împins cu scîrbă încolo şi desprinde dintr-un cui tipsia din burtă de vacă cu clopoţei, în care bate tamburina, cîntă, rîde şi dansează. Nici pe îmblînzitorul de urşi nu-l vrea. Colosul e numai muşchi, dar are fruntea teşită, nasul cîrn spart şi ochii mici de viezure... E rudă apropiată cu tatăl Theodorei, împărăteasa. În fundul întunecos al sălii, sclavul adus din nordul îngheţat al renilor şi vulpilor înspicate cu peri de nea o priveşte trist... Fata i-a făcut un semn, şi iată-i acum pe amîndoi...

Dar din afară se aud zgomote surde... Un ostaş năvăleşte în tavernă şi aduce vestea : verzii, albaştrii, partizanii călă-

reților, în întrecere pe hipodrom, s-au prins într-o încrîncenare de moarte... Cu strigăte de: „*Nike!*" Victorie!, verzii atacă locuințele, prăvăliile, instituțiile...

Sîntem în 8 ianuarie din anul 532.

Să-l lăsăm, dragule, pe Belisarie, generalul și amantul Theodorei, să restabilească ordinea, împingînd spre hipodrom, înconjurîndu-i și apoi trecînd prin sabie 30 000 de răzvrătiți... Să rămînem pe loc. Vom lăsa să alunece furtuna cailor înspumați ai lui Belisarie. Putem să privim vîltoarea timpului, a anilor și secolelor. Și abia cînd ne convine... Abia atunci să ne ascundem în haremul sultanului, haremul strașnic ferecat și păzit, ale cărui ferestre dau către grădinile de portocali și Marmara. Ipocrita Marmara care și-a renegat vechiul nume de Propontide, dar nu și adîncurile unde putrezesc, cusute în saci de toval, cadînele necredincioase...

Ești sultanul meu... Stăpînul meu... Iar eu una din sutele de sclave-amante pe care le-ai închis după porțile de bronz ale seraiului... Mă cheamă Gunda, dar tu îmi spui Helga, iar eunucul — Johanna. Te aștept tăcută, dar încă neresemnată, întinsă pe pernele moi de mătase și covoarele de preț, cumpărate cu banii strînși din jafuri și cuceriri prin pîrjolita Europă... Te aștept să vii și să-mi oferi batista de voal, semn al preferinței pentru noaptea asta, alegîndu-mă dintre zecile de poloneze, grecoaice, evreice, rusoaice, norvegiene, franțuzoaice, olandeze și daneze...

Am știut că mă vei culege... Ne-am așezat de-a lungul sofalei din izolatul iatac arăbesc. Mă întrebi de unde sînt și cum am ajuns în haremul tău... Povestea mea e scurtă, prealuminate sultan... Mă aflam în casa părintească, cu părinții, cînd trimișii măriei-tale l-au atras în cursă pe bietul taică-meu, navigator pe o mică și neînsemnată caravelă, în care se plimbau cei dornici să cunoască lumea... După ce tata a fost pus în fiare și dus acolo de unde osmanlîii tăi, sultane, nu mai permit nimănui să se-ntoarcă, mi-a venit prea repede și mie rîndul... Într-o noapte, preamărite, patru ieniceri de-ai tăi, călărind pe-un singur Mercedes cu ferestrele acoperite, m-au ridicat. Și, după ce m-au interogat, pînă a trebuit să recunosc crimele pe care tata nu le-a făcut și la care nu a luat parte, s-au răzbunat. M-au îmbarcat pe o galeră care cutreieră mările după

glorioasa ta armată, oferind ofiţerilor şi generalilor tăi dragoste cu cartelă, cu bonuri şi grafic de randament...

Iţi sînt favorită astă-seară... Strînge-mă tare în braţe!... Şi mai tare... Cît poţi de tare... Să nu-mi spui c-ai obosit! Strînge-mă tare şi apoi adună-mă, cenuşă, lîngă tine. Nu vreau să aud că te înjunghie prin inimă... Asa... E bine, e bine...

De ce-i urmărită Paisa, iubitule? Ce rău a făcut? Care-i vina de o silesti să se ascundă?

Te supără culoarea părul ei negru şi cîrlionţat? Pe cine enervează ochii săi mari, speriaţi precum tăciunele opărit în apă rece, cu cearcănele spaimei, impregnate sub orbite, ca două jumătăţi de lună cianurate? Ori poate nasul ei fin, usor acvilin, modelat din palmele lui Praxiteles şi ale sculptorilor curţilor imperiale din Roma, te-aţîţă, te-nfurie...?

Paisa. Fata scribului ambulant din piaţa mică şi veche a Madridului, nu departe de apa leneşă a Manzanaresului. La măsuţa lui scundă de lemn, el scrie în arabă şi latină, în spaniolă şi ebraică, biletele de dragoste, contracte de vînzare-cumpărare şi copiii după reţetele tămăduitorilor de urîtenie şi boli de stomac ale vracilor şi doctorilor. Şi tot de la măsuţă urmăreşte atent colţul îngust al străduţei, pe unde trebuie să-i vină, ca de obicei, fiica, aducîndu-i mîncarea de prînz, în coşuleţul de paie învelit în servetul alb de borangic. Paisa. Buna mea prietenă, Paisa, peste care s-a revărsat, puhoi, atîta înverşunare.

Hai, iubitule, să sorbim aerul rece şi uscat din zori al Madridului. Să ascultăm gureşele privighetori care pălăvrăgesc despre dragoste şi-au cuib nu departe de noi ridicat în parcul Retira... Iar dacă frumoasa capitală nu-ţi spune prea multe, să ne refugiem în Salamanca, oraşul în care orice piatră de caldarîm e o piesă antică şi fiece casă veche un muzeu...

Vom trece podul roman peste Tormes, desluşind paşii umărilorilor... Ne vom opri în faţa porţii Universităţii, lucrată precum traforajul, în ecusoane, ghirlande şi simboluri. Apoi îţi voi atrage atenţia asupra celei mai frumoase catedrale din întreaga Spanie, al cărei portal, brodat în marmură, întrece în ornamentaţie tot ce fantezia artiştilor în gen a putut da.

Dar tu n-ai răbdare. Priveşti atent în juru-ţi şi adulmeci urmele Paisei. De aceea te voi trage după mine şi vom merge la Cordoba. Priveşte la mîndra cetate maură. Ai trecut vreodată

prin locurile acestea, în care califii și-au ridicat orașele de reședință, pentru că vechea capitală a regilor vizigoți, Toledo, era prea apropiată de frontiera creștină, iar venerabila Sevilla, cu răcorosul ei Guadalquivir, expusă flotei africane de mare ?

Podul acesta, care ne duce pînă la malul celălalt, e roman. Distrus de berberii lui Mogith, a fost refăcut abia sub domnia lui El-Mansur. Să traversăm prin antica Poartă a Statuii, cu leul ei de bronz aurit, spre castelul devenit Alcazar și biserica Sfîntului Vincențiu, transformată în mare moschee. Întinsă e Cordoba, izvorîtă din vechiul castru roman și răcorită de cîntărețul Guadalquivir... Trei mii de geamii... Toate amintesc de Omaizi, de califatul independent al secolelor VIII—XI, dar și de moscheea convertită în catedrală de Carol Quintul, precum și de Seneca, Lucan, Averroes, și atîția alții... Ce spui, dragul meu ?... Cum ? O !... Seneca, Averroes... Cum să-ți explic ? Ceva, așa, un fel de *Ober-Ober-Obersturmbannführer*-i ai filozofiei. Dar nu-ți mai stoarce căpșorul cu chestiile astea... Trei mii de geamii... O sută treizeci de mii de locuințe... Trei sute de băi publice... Cinci sute de mii de locuitori... Și printre ei, din cartierul fortificat al Medinei și pînă-n Ajeguia, tu o cauți doar pe Paisa, numai pe cea mereu urmărită...

Sub privirile noastre zac vestigiile orașelor califale Medina Az Zahara, construită de Mansur... Medina Az Zahara, înfrumusețată de Abd-er-Rahman al III-lea, și vestita Alamyrie...

Pare-mi-se că-ți plac cifrele și contabilitatea ? Ori mă-nșel ? Încă un păhărel din divinul Henessy ? Doar un pic să ridici capul ca să poți bea... Și-apoi să-ți povestesc despre...

Despre Ibn Athari, care a consemnat că, după construcția minunatului palat al încîntărilor, Abd-er-Rahman și-a chemat demnitarii, rugîndu-i să-i spună dacă au mai văzut undeva o asemenea minunăție de palat. Toți i-au răspuns că-n lumea întreagă nu se poate găsi ceva mai frumos, mai grandios. Numai bătrînul cadiu Mudhur Balluti rămase tăcut. Califul a insistat, cerîndu-i și lui părerea. Cu lacrimi în ochi și barba albă, udă de plîns, cadiul i-a răspuns :

— Iau pe Dumnezeu martor că numai Șeitan — dracul, fie înfundat ! — a avut atîta înrîurire asupra ta, coborîndu-te în rîndul necredincioșilor...

Și demnitarul maur i-a amintit lui Abd-er-Rahman un citat din Coran în care este scris că acoperișul de argint și orna-

mentele de aur sînt făcute pentru păcătoşi... Tot Ibn Athari mai spune că, plecînd ochii, califul a început, umilit la rîndu-i, să plîngă...

Dar tu nu mă asculţi cu atenţie, dragul meu... Eşti permanent obsedat de prezenţa Paisei între zidurile creştine ale Salamancăi şi Cordobei, alături de sfintele catedrale din Segovia şi Murcia, ori mănăstirile din Grenada şi Toledo. Şi încă nu mi-ai spus în ce constă vina Paisei ? E un ordin al marelui consiliu inchizitorial ca s-o aresteze ? Dar pentru ce ? Nu te supăra ! De vreme ce există un ordin, Paisa este, trebuie să fie — nu ? — vinovată. Cum ai spus ? Extraordinar ! Dacă ar fi nevinovată, zici tu, cine şi-ar pierde timp preţios cu urmărirea ei, cu stîrpirea ei. Da, da, abia acum ai reuşit să mă lămureşti. Rămîne doar să mă şi convingi... Dar ai tu vreme pentru asta ?

Paisa, fata scribului evreu din piaţeta de lîngă cheiul Manzanaresului, va trebui să se boteze, nu ? Să treacă la catolicism, ori să imigreze. Tatăl ei va avea dreptul să-şi ia ca bagaje doar a patra parte din cît poate duce un catîr în spinare, dar fără catîrul respectiv... Ce ingenios ! Îşi poate folosi numai propria-i spinare. Straşnic ! Şi, bineînţeles, nici o bijuterie, fie ea fără mare valoare, moştenire din familie, nici un animal de povară, sau harnaşament de piele, nici un act doveditor că-i scrib de profesie sau a trudit pe bănci de şcoală...

Nu ? E inutil să se boteze ? Nu-i voie să imigreze ? Şi atunci? O trimiteţi ? Unde ? La mănăstire ? Într-un lagăr de muncă ? De reeducare ? Am auzit despre asta... Şi nu o dată ! Însă cîţi s-au mai reîntors de acolo ? De ce nu este lăsată lîngă taraba tatălui ei ?

Nu-i caraghios, dragul meu, s-o acuzi pe Paisa că reprezintă un pericol pentru amestecul şi murdărirea rasei ? Dar ştiu eu ?... Poate că ai dreptate ! Atunci însă Paisa trebuie ferită ! Să nu-şi amestece sîngele... Ce naiba ! De aproape şase ori cîte o mie de ani şi l-a păstrat neatins... Altminteri... Cînd chiar tu... De unde eşti ? Din Madrid ? Da de unde, Düsseldorf ! Bea, dragul meu... Nu, nu-i Henessy, ci vin chihlimbariu de Alicante şi Malaga... Înc-o cupă... Acum pot să-ţi spun : din populaţia stinsă a Pirineilor au rămas urmaşii amestecaţi cu năvălitorii iberi... Cu cinci sute de ani înaintea erei noastre, celţii au adus, o dată cu bărbaţii voinici şi viguroşi, cultura fierului în Spania... Ei s-au amestecat cu localnicii şi-apoi cu grecii şi cu semiţii fenicieni din coloniile durate pe coasta

de lîngă Mediterană... Cartaginezii în drum spre Roma au demonstrat și-n Spania cum știu ei de aprig să iubească. Au venit apoi romanii, cărora, cu toată dîrzenia eroicului Viriathus și a oamenilor săi, au trebuit să le cedeze femeile și cetățile. Peste cocteilul ăsta de rase, neamuri și popoare, au venit și ai tăi, din Düsseldorf, vizigoții de origine germană ; mai întîi în Catalania, apoi în întreaga peninsulă. Apoi alte triburi germanice — nu cumva ai tăi au fost dintr-ăștia ? — vandalii. Ei și-au lăsat vremelnic, dar de neșters, amprenta în Spania. A venit și rîndul arabilor, care au prăbușit, în 711, Imperiul vizigoților. Să nu uiți că la Xeres, la frontiera Arabiei, conduși de Tarik, arabii i-au înfrînt pe goți. De atunci, generalul arab Djebel Tarik își are înscris numele în strîmtorile Gibraltarului... Evreii, berberii și negrii și-au dat și ei din plin contribuția la nașterea națiunii spaniole, pe care tu vrei s-o aperi de impurul amestec al sîngelui, arestînd-o pe Paisa, fiica scribului evreu din piața mică a Madridului...

Și cum ai să faci ? O să-i trimiți noaptea patru arcași ai Gestapo-ului, conduși de un alguazil, ca s-o confiște din pat ?

Strînge-mă la piept iubitule... Lasă mireasma portocalilor înfloriți și a chitrelor în pîrg să ne-mbălsămeze trupurile... Ne vom așterne oasele la Poarta Fertusi... Nu vrei ? Atunci vom găsi o cămăruță în Burgos. La doi pași de catedrală, lîngă colegiul Sfîntului Tomas, ridicat pe trei etaje și acoperit cu olane, dar de la ale cărui ferestre atîrnă cămăși de zi și de noapte la uscat...

Hai, ia-mă-n brațe, dragule... Nu sîntem nici în Burgos și nici în Spania, oricît ar fi ea de-nsorită și parfumată cu mirți verzi și caiși înfloriți... Sînt lîngă tine, lipită de tine... Auzi zumzetul motorului de la uzina minusculă care ne trimite căldura pe țevi și lumina pe fire ? Asculți croncănitul corbilor care trec stol peste acoperișul oval de tablă și acoperit de zăpadă al cuibului nostru ? Ce gălăgie fac ! Au dat, în marginea pădurii sau prin apropiere, lîngă rambleul liniei ferate, de cadavre proaspete... Am auzit că azi după-amiază au fost spînzurați de stîlpii de telegraf un grup de țărani... Auzi corbii printre grelele crengi cu rodii și lămîi ?

Adună-mă lîngă tine... Ești tînăr, viteaz și voinic... Adună-mă ! Culege-mă ! Nu ești obosit ! Ți se pare. La vîrsta

ta, somnul nu poate să ți se prindă de gene alături de Venera ieșită din spuma albă a cearșafului... Hai, iubitule ! La drum ! La drum !

Am lăsat de mult în urmă Istanbulul cu strălucitoarele lui vestigii bizantine și ne-am despărțit fără durere de Spania portocalelor, cu catedralele ei somptuoase și sînge pestriț.

Nu vom merge prea departe. Galera ne va purta peste crestele potolite ale Mediteranei, în cadența ciocanului de lemn îmbrăcat în piele, care smulge ritm de sudoare din sclavii ferecați lîngă lopeți. Alunecăm în portul Ostia, iar de acolo, călare pe asini, vom pătrunde prin Calea Ostiensă, trecînd pe lîngă piramida-mormînt a lui Caius Cestius, în Roma cezarilor, în înțeleapta și neîndurătoarea Romă. Vom face o baie întăritoare în termele lui Caracalla. Nu-ți pierde minutele bune privind prețioasele statui de marmură, chiar dacă dalta sculptorului a mușcat cu talent la Ercole, Flora Farnese sau Toro. O să intrăm pe rînd în caldul bazin Tepidarium, de-acolo, în sala de sudații Calidarium, iar apoi, precum spartanii, sau, dacă vrei, finlandezii, în Frigidarium-ul rece, ca să-notăm, ca să ne călim trupul, să ne astîmpărăm nervii și să potolim amintirile. Amintirile... Oh, dragul meu, dacă ele s-ar putea smulge din noi și fărîmița...

Ce să-ți arăt în antica Romă ? Evitînd cartierul în care o poți regăsi pe Paisa, ne vom opri în fața templului Venerei, construit de Adrian pentru zeița dragostei și dragostea lui pentru capitală. L-a înzestrat cu statui, aur și căptușeli de marmură. Te interesează Columna lui Traian cu 182 de trepte, ridicată de Apollodor din Damasc în centrul forului care poartă numele împăratului ? Pe lîngă ruinele de pe malurile Dunării ale podului construit de același arhitect, în dreptul Severinului românesc, a trecut, în vasul cu zbaturi și aburi, Helga ta...

Nu. Nu te lăsa copleșit de aducerile-aminte... Chiar dacă-ți fac plăcere... Ești un om fericit. Nimic din trecutul tău nu te răscolește, nu te tulbură... Nu mă respinge. Trecutul tău îndepărtat nu ți-a lăsat semne, dar cel apropiat... Despre ce vorbeam ? Nu mai știu... Poate că-ți povesteam cum și-a organizat Titus complotul împotriva *Führer*-ului, cu ajutorul Senatului, care a dispus să i se ridice și un arc de triumf pentru reușita cucerire a Ierusalimului și împrăștierea jidanilor în Europa și-apoi în lumea întreagă... Ah, dacă Gestapo-ul ar fi putut se-

siza la timp afacerea asta murdară împotriva Reich-ului cu numărul trei...

Iți pot furniza cîteva amănunte, pe care să le transmiți celor interesați. Basorelieful arcului, excepțional executat, reprezintă pe Titus triumfător urcat pe carul de luptă, carul victoriei cu maica Roma prezentă pînă și-n coamele cailor... Iar altă imagine tăiată în vîna marmurei și-n istoria de mai tîrziu — ah ! cîtă bătaie de cap avea să vă dea ! — cortegiul care transporta odoarele capturate de la inamicul Iehova din Ierusalim... A trebuit să treacă două milenii pentru ca oribilul complot să fie demascat și abia legiuirile din Nürnberg să restabilească echilibrul...

Dar putem împiedica noi mersul istoriei ? Nici timp s-o comentăm n-avem... Să intrăm mai bine în teatrul lui Marcellus, fiul Octaviei. Se reprezintă o piesă cu dansuri și cor. O piesă romană adaptată după un vechi text. Fetele din balet sînt desculțe și acoperite doar cu-n văl transparent... Bărbații poartă sandale, tunici înzăuate și chivăre de metal, sulițe și arcuri. Deși, aparent, au crunte preocupări, ei cîntă, dansează și-și împletesc vocile în răstimpurile corului invizibil ; totuși, pare evident că înfrigurați, așteaptă un oaspe rar... Un oaspe urît de ei, dar atît de mult dorit de fete...

...Anii trec nesfîrșiți, umpluți cu plumbi și cenușă, astfel cum îi anunță corul aflat în culise. Răpăie tobele, precum ploaia de săgeți ; necheează trompetele printre coamele în vînt ale cailor ce gonesc ; se sparg palmele subțiri de aramă ale țimbalelor, anunțînd carele de luptă care se ciocnesc și se sfarmă... În zadar fluierele ciobănești încearcă să prindă plînsetul copiilor, bocetul mamelor și blestemele bătrînilor, aflați în lungul convoi al robilor...

Dar, din ce în ce, apriga vîltoare își stîmpără și-și potolește clocotul : se-apropie oaspetele... Tobele mulcomesc, apoi înmoaie viforul săgeților. Trompetele și-au vătuit sălbaticele chiote. Țimbalele zac inerte, cu falsul aur al palmelor crăpate...

Iată, oaspetele a sosit. E o femeie. Poartă mantie albă, ochii reci, necruțători, iar la piept, prinsă, floarea păcii în culoarea și parfumul dreptății. La șold îi atîrnă o spadă grea. Așteaptă.

Fetele au căzut în genunchi, neîndrăznind să se bucure, neputînd încă să creadă în prezența-i — deși, cum prea bine știu și au sperat — niciodată lipsită în lume. Soldații s-au li-

pit de orizontul de mucava și, grăbiți, zvîrlind umile priviri, amestecate în zoile spaimei, se dezbracă și aruncă, cît mai la-ndemînă, chivărele, tunicile, sulițele și armele toate. Femeia în alb așteaptă. Atunci ticăloșii încearcă să-și descopcieze inimile haine, dar nu se-ndură, nu vor... Mimează doar gestul, încercînd iarăși să înșele... Temutul oaspe își duce mîna spre garda sabiei. S-au ostoit fluierele. A tăcut și corul. Nici norii nu mai mișcă. S-a sfîrșit ?

— Nu ! Încă nu, ostași ai diavolului. Degetul dreptei, arătător, al femeii cu floarea albă ce iradiază aroma sevei în pîrgă, citește dezvăluind pe frunți semnul neșters al fiarei, marca ucigașilor : Tu ! Tu ! Și tu ! Și ăstălalt ! Și cel de colo ! Cel de dincolo ! Și de dincoace ! Din colțul care nu-l poate feri și din rîndul din față unde-și arată sfidarea... Și tu ! Și ei ! Și voi toți care ați pîngărit dreptul omului, conceput și cîștigat cu sudoare și sacrificii, încă din bezna strămileniilor... Dreptul de a se folosi, neîmpiedicat, de soare, de apă, de aer, de dragoste și moartea cea de toate zilele... Soldați ai crimei, voi care ați răsucit și strîmbat toate aceste drepturi. Nu vă temeți, n-am să vă ucid ! (Ostașii crimei se privesc uimiți : „Ce vrea femeia asta ? Ce pedeapsă mai crudă decît moartea ne rezervă ?")

Ascultați : Sînteți nevinovați ! Nu aveți nici un păcat. Vă absolv de orice crimă ! Vina e numai a victimelor... A celor care au crezut nu în oameni, ci în toți oamenii... Teribila lor vină le-a adus pieirea. Au dat crezare celor semuiți la chip cu ei. Dar voi n-ați fost și nu sînteți astfel de făpturi, ci biete sălbăticiuni. Cine și-a făcut păcatul, silindu-vă să pășiți în două picioare ? Numai el este întîiul și marele vinovat. Înapoi, în patru labe. Jos ! La pămînt ! Și tu ! Și tu ! Și voi ! Toți cei care n-ați putut merge decît chinuindu-vă, pe tălpile picioarelor, căci labele v-au tras în jos. Vă e de-ajuns suferința. Jos ! În patru labe ! Pieriți de aci ! În pădure ! Acolo unde să vi se piardă urma și să vi se stîrpească neamul. Iar pînă atunci, să jinduiți, ascunși la margine de codru și neîndrăznind a vă mai arăta spăimosul chip, pe cei care nu și-au pierdut dreptul de a-și înălța fruntea către cer...

— Poftește încă un Henessy... Aș fi putut să jur că ai rîs. Dar tu ai sughițat. Nu ți-e bine ? Ai băut prea mult, iubitule ? Nu cred, nu vreau să știu ! Trebuie să mă strîngi în brațe. Abia de două ori dacă m-ai iubit și-ndată se face ziuă, cînd trebuie să

pleci... Nu te las! Mai bea o cupă de... Un Henessy! Poate că-i chiar veritabil... Cum au să-ndrăznească să te-nşele pe tine? *Prosit! Prosit!* Pînă la fund! Inima? Las-o să-ţi bată!... Încă un păhărel! Mic, micuţ! Te rog! Ai să prinzi puteri... Acum, dacă ţi l-am turnat, bea, dragule! *Prosit!* Ia-mă iarăşi în braţe!

Eşti puţin cam beat, scumpul meu, şi pari obosit... Dar trebuie să m-asculţi! Să m-asculţi şi să priveşti:

Sîntem pe băncile de piatră din Circul Maximus, construit de Tarquinius cel Bătrîn, şi-apoi mărit de Cezar. Din loja imperială, Augustus priveşte spre noi. L-a atras mai puţin frumuseţea mea, cît statura ta de efeb, care-i place... Vai, ce ocheade îţi aruncă! Dar n-am să i te las, cu riscul de-a trece în rîndul martirilor creştini, care, legaţi de coate, se tîrăsc — iată-i! — roată în arenă.

Uriaşa rotondă e plină. Peste două sute de mii de spectatori din toate straturile sociale şi de toate vîrstele. Patricieni, pretorieni, liberţi şi plebe. Marea plebe adunată cu zecile de mii, ca să uite de foame şi de ura împotriva bogaţilor. Colţii fiarelor smulg hălci din trupurile celor ce socotesc drept o soluţie, semnul peştelui şi-al dragostei pentru aproapele... Unde se află rabinul discipol al lui Hilel? În care ungher din catacombele Romei se roagă ascetul, uscat de vînturile fierbinţi ale Iudeii, cel care a îndrăznit să strămute malurile răzvrătitului Iordan pe ţărmurile îngîmfate şi necredincioase ale Tibrului, în mahalaua cu cimitir şi sinagogă ce poartă numele de Vatican?[1] De ce şi-a părăsit adepţii? Îşi închipuie că-i poate ajuta doar c-o rugăciune?

Priveşte, iubitule, la grupul celor patruzeci de martiri, care, în loc să zvîrle cu grenade în loja imperială şi să-mproaşte cu mitralii leii, tigrii şi hienele flămînde, se roagă, implorînd pronia cerească să le primească neprihănitele suflete. Unde sînt uriaşul Ursus şi diafana Lidia? Nu te strădui să-mi răspunzi. Ursus e de doi ani într-un lagăr de concentrare, iar Lidia îşi întinează noapte de noapte virtutea în cuşeta alăturată.

...S-a golit arena. Agăţate în chingi, sfintele leşuri sînt tîrîte în culise de cîţiva dintre strămoşii celor care vor îngenunchea şi

[1] În antica Romă, cartierul sinagogii cu cimitirul respectiv se numea „Vatican", nume rămas pînă-n zilele noastre.

aclama, mai tîrziu și-apoi secole de-a rîndul, pe șeful suprem și catolic al dreptcredincioșilor. În clipa cînd, de la fereastra reședinței dispărutului rabin, le va trimite binecuvîntare *„urbi et orbi"*.

Înc-o cupă din cel mai bun vin de Neapole, cu gust dulce-sîmburiu, tras de rădăcina viței din pămîntul gras, amestecat cu sărurile lavei de vulcan... Bea ! Bea ! *Prosit !* Nu, *salve*, *Salve*, Cezar ! Ultimul spectacol urmează... Să plece de pe nisipul cald retiarul cu trident, pumnal și plasa de prins căpățîni ! Să nu-l mai aștepte gladiatorul înarmat cu scut, jambiere de toval și spadă scurtă. Să coborîm în arenă, iubitule... Privirile Cezarului și ale celor o sută de mii de perechi de ochi ne urmăresc. Spectatorii se-ntreabă curioși : vom dansa ? Vom recita cumva Bucolicele sau Georgicele lui Virgiliu, protejatul marelui August și-al lui Mecena ? Ori fragmente din *Eneida*, pe care poetul a vrut s-o distrugă, acuzat că, oricît de măiestrite i-au fost versurile, Teocrit și Homer răbufnesc prin ele ? Să scoatem, precum sclavii scamatori din Nubia, porumbei verzi din subsuori, ouă de struț din gură și flăcări pe nări, ori să ne despicăm în săbii late, ca cimbrii ?

Nu, dragostea mea ! Nimic din toate acestea. Ne vom iubi doar, pe nisipul fin care mai păstrează în moliciunea pastei lui de griș ruginiu, șoldurile fecioarei, sînii plini cu lapte ai mamei și genunchiul rotund și micuț cît o tetradrahmă al pruncului.

Sînt roaba ta pe vecie și amantă de-o noapte. Te-am urmat, în contratimpul secolelor, în străzile întortocheate cu iz de catran și pește sărat al Istanbulului, în ulițele înmiresmate de migdali ai Cordobei și în arena circului roman care exală duhoarea de fiară și sînge clocit. M-am dat ție înapoia porții de bronz ciocănit cu migală a haremului, lîngă străvechea temelie a zidurilor Alcazarului, iar acum mă ofer pe tipsia cu nisip a Circului Maximus...

...Afară e o stație de taxiuri pentru oamenii liberi. Afară negustorii ambulanți vînd portocale și baticuri-amintiri oamenilor liberi. Afară oamenii liberi trec indiferenți pe lîngă ruinele circului, iar ghizii, văduviți de lirele și dolarii turiștilor izolați de război, s-au reprofilat, oferind ofițerilor Reichului aliat — și pînă ce aceștia vor jefui originalele — Rafaeli și Tintoreti lucrați în cooperativa pictorilor șomeri din Roma, Michelangeli și Cellini, fabricați în serie de clandestinul atelier din Verona...

Afară... Dar înăuntru... ?

Strînge-mă și iubește-mă ! Pentru nimic în lume nu te las, nu te eliberez... Te-am prins și arestat... Zidul închisorii tale sînt brațele mele... Degeaba te zbați și încerci... Nu poți, nu mai poți evada... ! E prea tîrziu... Ți-e rău ? Gemi ? Gîfîi ? Ți se pare, nu-i decît ecoul... Gem doar cei din lagăre, obligați să care pe spinări bolovanii de piatră a cîte-o sută de ocale... Horcăi ? Te-nșeli... Horcăie părinții și frații noștri, cărora ași rușii să le descoperiți, neascunse în ochi și pe buze, ura și disprețul ce vi-l poartă... Mori ? *Unmöglich !* Imposibil ! Mor numai cei care s-au întîlnit cu voi pe drum, iubitule ! Dragule ! Sultanul meu ! Ofițerul meu în slujba *Führer*-ului, a lui Torquemada și gladiator al Cezarului... De ce taci ? De ce nu-mi vorbești și mă privești atît de-nmărmurit, cu ochi sticloși ?

Ascultă-mă, tu, care ai pornit să cucerești lumea întreagă ! Ți-au trebuit doar țările, nu și popoarele, cărora din vreme și ticălos le-ai pregătit munți de cuie pentru coșciugele lor... Ascultă ! Din nevăzutu-mi Lur, străvechea trîmbiță de bronz daneză, înalț imnul victoriei ! Ce păcat, *Schade*, pisoiul meu, că nu mă poți auzi !

— *Frau* Puffmutter ! *Frau* Puffmutter ! Domnul general nu mai mișcă... A rămas înțepenit în brațele mele... Vai, ce m-am speriat ! Un ofițer tare fin... Un om atît de cumsecade și plin de viață pînă acum cîteva minute...

Era de o asemenea discreție și delicatețe, încît, fără să-mi ceară, am simțit nevoia să mă spovedesc, rugînd-o să mă asculte și, dacă cele ce-i voi povesti n-o vor interesa, să-mi ceară să tac. Nu s-a întîmplat așa. I-am stîrnit chiar interesul.

— ...Am întîlnit-o scurtă vreme după se se vindecase după o dragoste — un inginer întîlnit la ștrand, dispărut fără urmă, și un student la Politehnică, primul ei bărbat, care o abandonase lăsînd-o însărcinată. Mai avea, pregnantă, cocleala rănilor pe față. Nu asta m-a impresionat, ci altceva: era de o naivitate în „materie" de bărbați și egoismele lor, încît părea croită într-adins și numai pentru a fi înșelată. Era exasperantă ușurința cu care cădea pradă. În loc să-mi smulgă, firesc, compătimirea, dimpotrivă, m-a înfuriat. Dar mai profesa, sinceră și voluntară, o resemnare atît de evidentă și anticipat pronosticată, încît, abia atunci și numai pentru asta, mi-a stîrnit interesul.

— Era frumoasă?

— N-ar fi putut să se angajeze ca manechin. La-nceput mi-a plăcut mai puțin. Apoi — foarte mult. Da. Avea o frumusețe interioară pe care zi de zi o cizelam, dar numai pentru mine.

— Ce-mi mai poți spune despre ea?

— O lună ori două înainte de a ne cunoaște îi murise tatăl. Maică-sa, recăsătorită, era dintr-alt aluat. Deși noul soț al mamei era omenos și civilizat, totuși maică-sa o trimitea

să-și facă un „rost"... A trebuit, studentă fiind, să-și găsească o cameră mobilată contra unor ore de meditație. Am întîlnit-o în septembrie 1949. Și ne-am despărțit în octombrie 58.

— Ai iubit-o mult?

— Iubirea mea era de ordin complex. O găsisem într-un moment de mare criză sufletească și, de ce să nu mărturisesc, și materială. Ce m-a legat de ea? Mai bine spus, cum mi-am lipit-o de inimă?

— Nu mi-ai răspuns dacă ai iubit-o mult!

— Am să revin îndată. Să-mi termin prima confesiune. A treia zi după ce ne-am văzut, i-am cerut să-mi permită s-o vizitez acasă. Scopul era precis: aveam nevoie să-mi plimbe o femeie palma pe frunte și obraji. A fost destul de decentă ca să n-o facă pe mironosița, altă trăsătură pozitivă, pe lîngă faptul că nu mințea niciodată. A doua seară după prima noastră legătură, ne plimbam pe cheiul Dîmboviței. Nu eram încă prea convins dacă nu fi femeia pe care o căutam. M-aș fi bucurat. Ulterior s-a dovedit că aveam multe afinități, dar și surprafețe neaderente. Ne plimbam tăcuți, de-a lungul cheiului slab luminat. Deodată o aud că-mi spune cu cel mai accentuat ton de resemnare: „Dacă nu ți-am plăcut, să nu-mi spui, că mă sperii. Renunță să mă vezi, dar nu pot auzi că mă abandonezi. Am primit atîtea lovituri în ultimele luni și sînt atît de singură..."

— A fost sinceră?

— Foarte sinceră. Și cu asta m-a prins fără să-și dea seama. Nu aș fi schimbat-o, atunci, după cum nici mai tîrziu, pentru oricare altă frumusețe a scenei ori a ecranului. Am prins-o de mînă, ca pe un copil. Ne-am dus acasă. Și după ce am certat-o că a fost în stare să-mi cedeze atît de ușor, am luat-o în brațe legănînd-o ca pe un prunc. A izbucnit în lacrimi. Dragostea mea pentru ea nu era normală. Crescuse ca o rădăcină de salcîm ce-și întinde vinele groase din curte și pînă pe sub casă. Smulgerea ei ar fi însemnat prăbușirea zidurilor și acoperișului...

— Dar ea te-a iubit?

— Ii eram amant, soț, protector, tată, rudă, prieten și mai ales omul ei.

— De ce ai părăsit-o?

— A plecat departe, în străinătate, la maică-sa. Avusese și ea pașaport, dar renunțase. Apoi, după opt ani...

— Opt ani ați fost împreună?

— Nouă. Opt ani după plecarea maică-sii și în urma infructuoaselor noastre încercări de a ne căsători, m-a părăsit.
— Cum a putut face asta?
— ...
— Ți-a scris?
— Da. La-nceput și apoi încă cîțiva ani pînă cînd a încetat. S-a căsătorit. Ideal burghez, dacă vrei, ori pur omenesc. S-a căsătorit, jefuindu-mă. De ce anume? Nu știu cum să mă fac înțeles. Eu nu am oprit-o să plece. Dimpotrivă, ca un cîine credincios, am ajutat-o pînă în ultima clipă, pînă la aeroport, acolo unde, la scara avionului de-acum, îmi făcea semn cu mina că o să ne revedem. Ne-am schimbat ceasurile, gîndurile, speranțele și cu moartea-n suflet m-am întors pe jos de la Băneasa. A continuat să-mi scrie, să-mi întrețină iluzia unei reintîlniri, apoi, brusc, o dată cu hotărîrea de a se căsători, a încetat să-mi mai dea vreun semn... Scrisorile ei... Socoteam că erau un drept al meu, cîștigat nu numai prin sufletul ce i-l dădusem dar și prin prezența, mărturisită de sute de ori, a unui grăunte de sentiment ori recunoștință... Eram bolnav. Părăsit. Deprimat.
— ...
— Îmi reaminteam de grija ei pentru sănătatea mea. De desperarea ce o cuprinsese aflînd că sufăr de o gravă maladie cardiacă, de interesul ce-l punea în a-mi prepara anumite mîncăruri de regim, în a respecta indicațiile medicale, pe care și după despărțire mi le trimitea. Apoi, deodată... Era liberă să-și găsească idealul într-un soț și un cămin, cum și l-a dorit. Dispunea de timpul și trupul ei. Dar dreptul la prietenia ei nu putea să mi-l conteste. Nu mi l-a contestat. L-a confiscat pur și simplu... A fost o crimă ca abandonul unui mormînt, pentru că cel care putrezește nu-ți mai poate răspunde la întrebări.
— Ești de mult scriitor?
— Mă doare întrebarea. N-am făcut niciodată literatură cu propria-mi viață, deși am mai fost acuzat de asta. Chiar cu vehemență. Pe pagina de hîrtie m-am mulțumit, atunci cînd reușeam să mă transfigurez, doar să plîng ori să protestez, cu lacrimi de cerneală și din vîrful cel mai sincer și mai ascuțit al peniței...

— N-am vrut să te jignesc. Dar cred că sensibilitatea unui scriitor se-ntinde pe-o arie mult mai mare. Te-ai supărat ? De ce nu continui ?

Am oftat. Şi am reluat de-acolo de unde niciodată nu se va mai putea reînnoda :

— ...Mi-am dat seama că o iubire, oricît de năprasnică ar fi, se usucă în chiar clipa cînd gelozia, izvorîtă din altă dragoste, îşi scoate prima ţeapă...

— Ai suferit mult ?

— Mai puţin ori mai mult decît am meritat. Nu ştiu. Vrei să-mi mai pui palma pe frunte ? Mulţumesc.

— Nu-mi mulţumi. E şi plăcerea mea să simt cum se ogoieşte sub degete şi-n podul palmei furtuna de sub fruntea ta...

— Ce bine e... Şi cît mă linişteşte. Acum pot să-ţi vorbesc şi despre o mare prietenie. Cu atît mai mare şi mai deosebită, cu cît diferenţa de vîrstă depăşea de trei ori anii fetei care a crescut sub ochii mei. Mi-am dat seama chiar de la-nceput că-i excepţional de înzestrată. Era în clasa patra primară cînd mi-a fost prezentată. Locuia în aceeaşi casă unde nouă ani m-am trudit inutil să mă conving că eram iubit. Îi fusese elevă la limba franceză şi engleză. Excepţional de talentată în literatură, artă, armonii şi culori, purtam discuţii care, ţinînd seama de vîrsta ei — nu împlinise şaisprezece ani — mă uimeau. Îmi reamintesc, de pildă, despre observaţia făcută după ce am vizionat filmul Moartea unui ciclist. Susţinea — în contradictoriu cu mine — că, turnat în culori, filmul ar fi pierdut din valoarea lui emotivă. O lună mai tîrziu, aceeaşi remarcă într-o cronică cu o prestigioasă semnătură dintr-o revistă franceză. Observaţiile, criticile ei în probleme de teatru şi cinematografie erau ulterior confirmate de recenzenţii competenţi. Aveam discuţii lungi, înţelegîndu-ne şi apreciindu-i punctele de vedere asupra pieselor de teatru, lucrărilor de literatură şi îndeosebi a subiectelor viitoarelor mele romane.

— O apreciezi mult.

— Am apreciat-o. Nu mai trăieşte. A fost pentru mine o mare lovitură. Am fi lucrat împreună la un film, o carte poate. În lunile de după ce am fost părăsit, din octombrie şi pînă-n mijlocul lui februarie, cînd gripa a răpus-o, mi-a susţinut moralul încurajîndu-mă. Şi-apoi era lîngă mine o inimă care bătea, modest, sincer şi nu prea tare. Într-atît cît s-o aud

cum mi se-mpletește cu pașii și să nu mă simt singur... Una dintre cele mai bune prietene ale ei... Urmărești cum s-a întins firul? Una dintre cele mai bune prietene ale ei, o fată deosebit de bogată sufletește și cu o sensibilitate uluitoare... Nu știu... Are rost să-ți mai vorbesc și despre ea?

— Te-ascult. Ce-i cu fata aceasta? Trăiește?

— *Nu.*

— A murit?

— *Nu.*

— Atunci?

— *Nimic. Să vorbim despre altceva. Am fost răstignit pe dinăuntru... Așa-i că, privindu-mă, nu se observă nimic?*

— Te privesc...

— *Mă privești, da... Dar dac-ai putea pătrunde...*

— Cum arăta?

— *Ca și tine. Îți seamănă, copie trasă la indigo.*

— ...Atunci, pe ea o cauți? Iar eu nu-s decît sosia, copie reușită cu ecou întrziat?...

— *Dar ea și cu tine sînteți una și aceeași! Pe tine te caut. Pe tine care nu mă vei părăsi niciodată... Cum o să faci asta? Știu. Nu este ușor să-ți treci zilele lîngă un prizonier, înapoia zăbrelelor... Dar dragostea, numai ea...*

— Pe mine m-ai căutat?

— *Pe tine, care în fiece seară mă părăsești doar în coșmarul fantomatic al nopții, dar te întorci, vie și reală, în zorii dimineții, cînd îmi spun și-mi repet, ca să mă liniștesc: „Este aci, aproape, la cîteva străzi departare, la capătul firului de telefon..."*

— Sînt lîngă tine, iubitule, frămîntatule!

— *Mă scol uneori noaptea, cînd spaima că te-am pierdut mă gîtuie, iar apoi exult de fericire. Căci plecarea ce-o presimt, agonia, despărțirea, ori brusca ta dispariție undeva prin negrul somnului și vata visului în care-ți înfunzi pașii, nu-s altceva decît ficțiuni, visuri... Cu pleoapele strînse, deschid pe dinăuntru ochii mari și te văd... Și-mi spun, sugestionîndu-mă, cînd adevărul îmi pare atît de neverosimil: numai în vis m-a părăsit, numai în vis...*

— De ce mă iubești atît de mult?

— *Pentru că te port în mine și te-aștept încă înainte de a te naște, înainte de a te întîlni... Odată...*

— Nu mai vorbi ! Sărută-mă !

— ...Şi totuşi, odată, am visat ceva îngrozitor.

— Ce-ai visat, iubitule ?

— Se făcea că tu plecaseşi. M-ai abandonat şi, desperat şi înnebunit, încercam ceva imposibil... Voiam să dorm şi să te visez că eşti cu mine, aşa cum în visul cel real nu erai... Şi-apoi...

— Şi-apoi, dacă vreau, pot să te-năbuş, sărutîndu-te. Ştii asta ?

CAPITOLUL AL IV-lea

— Aveţi impresia că sînt puţin ameţit?

— *Nein*, nu, deşi Courvoisier-ul e excelent.

— Aşadar... Rămîne stabilit conform procesului verbal... Inginerul-maior Willy Rauchenthal...

— Frumos bărbat... *Schade*, păcat!

— *Warum*, de ce păcat? A căzut la datorie.

— Intr-adevăr. La datorie. Dar... misterul rămîne mai departe deschis.

— E închis! Absolut închis...

— In procesul-verbal. Dar...

— *Gnädige Frau*... Stimată doamnă... Dumă un proces-verbal, nu mai poate... Niciodată nu mai poate exista vreun „dar"... *Stimmt?* Este?

Frau Puffmutter îşi potrivi mai bine ocalele fundului pe scaun, sughiţă de cîteva ori, apoi oftă, de undeva, din străfunduri, cu o gingăşie de silfidă, şi reluă, nehotărîtă încă dacă să consimtă a accepta, chiar şi între patru ochi, adevărul prezentat pe hîrtie şi prevăzut cu semnătura ofiţerului din Gestapo.

— Este, dar...

— Un proces-verbal e sfînt!

— Absolut sfînt. Insă... aş vrea să ştiu ce l-a împins pe bietul maior să se zvîrle din tren şi să piară împreună cu olanceza sub roţile convoiului de cisterne?

— Un accident, *gnädige Frau*... Nimic alt decît un accident. Domnul maior e mai presus... Se mai poate servi un păhărel de lichior franțuzesc ?

— V-aș propune un Allasch de-al nostru.

— O ! Mulțumesc ! Am... hîc ! Scuzați, am vrut să spun... Am băut o dată în Erzgebirge un Allasch... Mmm...

— Nici de acesta n-o să vă puteți plînge. Lotte ! *Einmal* Allasch. Spuneați că domnul maior... că domnul maior e mai presus...

— Ah, *ja, ja !* E mai presus de orice bănuială...

— Sînteți chiar atît de convins ?

— Aci nu poate încăpea... Convins ori neconvins, procesul-verbal e...

— ...Sfînt ! Dar cum a putut să alunece de pe culoar ? Pentru ce a deschis ușa vagonului ? Și de ce s-a aplecat în afară în timp ce locomotiva cu șirul de cisterne era doar la cîțiva metri sau mai aproape ?

— Accident ! Nimic altceva decît accident !

— Iar olandeza...

— A încercat probabil să-l... hîc ! — scuzați, să-l rețină... Și a căzut cu el, sub roțile convoiului. O, dacă tîrfa ar fi rămas în viață, era cu totul altceva ! Altfel se punea problema. Ce părere aveați despre ea ?

— V-am mai spus. Nimic deosebit. Venise abia de două luni. Mai putea lucra încă cel puțin alte cîteva. Părea supusă, respectuoasă. Ciudat, foarte ciudat...

Cap-de-șarpe mai încercă o dată să dea dușcă Allasch-ul, dar păhăruțul gros, de cristal, era gol.

— Totuși, dacă olandeza ar fi în viață... Scoteam eventual un atentat...

— De necrezut...

— De necrezut ? Dumneavoastră bănuiți... își continuă el ideea în timp ce se căzni inutil pentru a treia oară să mai stoarcă un strop de licoare — dumneavoastră bănuiți... că ar putea fi vorba de... (șoptind) o sinucidere ?...

Frau Puffmutter se foi pe scaun, căutîndu-și poziția cea mai comodă. Iarăși sughiță. Și abia după aceea :

— Eu nu bănuiesc nimic. Lotte, alo, înc-un Allasch ! Eu nu pot decît să mă mir cum de un om ca răposatul maior, inginer, cu o soție atît de drăguță, după cum am văzut în foto-

grafia ce s-a găsit asupra dumnealui... Ce i-o fi venit să deschidă ușa vagonului, tocmai cînd se apropia locomotiva ?

— Motivul sinuciderii este de la început exclus... Cum vă poate trece așa ceva prin minte ? Un ofițer superior german ?... Un ostaș al *Führer*-ului ?... Pe front, în plină campanie victorioasă ?... *Prosit !* Teribilă băutura asta a noastră ! Domnul maior avea serioase și apreciate state de serviciu... Atît în țară, pînă la război, cît și după aceea în Polonia și apoi în Olanda... La noi, în Gestapo, lucra, ohoho, încă din... *Entschuldige*... N-am dreptul să vă spun... Totuși... Dacă totuși mai scrieți excelenței-sale domnului general Müller... Și cumva... Totuși, da, da, totuși îl informați despre... V-aș fi deosebit de îndatorat, *gnädige Frau*, să... Cum credeți de cuviință... Eu sînt cu respect, devotament și-ntotdeauna... la ordinele excelenței-sale... pentru... Oricînd...

— Lotte ! Alo, Lotte ! *Noch ein Allasch !*

*

— Ceea ce au reușit ei să asaneze din Suydersee și să transforme în lacul Ijsel, noi, *zum Beispiel*, de pildă... Faimoasele lor poldere, adică digurile, întărirea dunelor, secarea mlaștinilor, noi... Ești atent, *Herr Doktor ?*

— *Ja, ja, sehr interessant*...

— Noi, de pildă, după război, bineînțeles, folosind tehnica germană cea mai avansată, adică randament și calitate... Cum ați spus ? O, *ja*, desigur că ne vor trebui brațe de muncă. O materie primă de care nu vom duce lipsă. Dacă mi s-ar fi încredințat mie conducerea lucrărilor de îndiguire... Dacă, să spunem, domnii olandezi ne-ar fi cerut un expert ori mai mulți... Mai întîi aș fi propus... Între Enkhaizen și Medemblik sau la Stavaren... Cu tehnica noastră suverană ?... Ce să mai vorbim ? Deocamdată, trebuie să ne ocupăm de altfel de poldere...

— ...Este scundac și-și poartă părul tuns perie. Titlul de inginer și-l folosește pentru amenajarea clădirilor ocupate de Gestapo ! Transformarea lor în birouri, închisori, camere pentru anchetă prevăzute cu scripeți, cîrlige, dușuri și tot aparatajul de sfîrtecat trupuri și viață, de măcinat ultimele cioburi ale civilizației și umanității ce nu le-a putut scăpa printre degete. Asta e omul, Mona. În uniformă și-n Mercedes-ul său spre

birou, la popotă, la restaurantele, două, din centru, ori în ci-vil la barul de noapte al ofiţerilor, în parc, cu Kätte, soţia unuia dintre fruntaşii N.S.B.-ului [1]. Omul pe care va trebui să-l întîlneşti, să-i faci cunoştinţa, să-l seduci şi să afli dacă şi cînd s-a hotărît executarea celor prinşi, acuzaţi de instigaţie şi organizarea marii greve din februarie [2].
— Şi după aceea, Flohr ?
— După aceea il execuţi.
— Cum ?
— În tîmplă, cu pistolul, cînd doarme. Cu grenada, prin fereastră, cînd stă la masă. Cu automatul, în clipa cînd vrea să se urce în maşină. Limpede ?
— Limpede.
— Atunci ce mai aştepţi ? Te gîndeşti cumva ce are să fie cu tine „după" ?
— Nu mă preocupă încă asta.
— Ai să-ncaleci bicicleta şi, liniştită, făr-de grabă, ca să nu trezeşti bănuieli, te-ntorci acasă.
— Acasă ?
— La gazda ta cea nouă, am vrut să spun. Şi-acum gata. Porneşti. Ce mai stai ?
— ...
— Nu cumva ţi-e teamă ?
— Îmi mai poate fi teamă după cele prin cîte am trecut ? Încerc doar să-mi fac un plan.

— ...Chiar în Dordrecht. Bătrînul inginer olandez avea o nepoată de-o frumuseţe rară. O autentică nordică. Trupul zvelt, excepţional proporţionat... Cu anumite trăsături greceşti... Un model de-al lui Praxiteles supus trei luni la regim alimentar de slăbire... Părul din cea mai autentică platină... Dar nu e de mirare, *Herr Obersturmbannführer*... Vikingii, este ştiut asta, au pătruns pînă departe în sud, către Spania, Grecia, ajungînd pînă la coastele Feniciei, de unde s-au întors doar cu stofe scumpe şi bijuterii de preţ, ci şi cu femei... Exact, exact şi bine puneţi problema... Bănuiesc că dominii vikingi şi-au amestecat sîngele pînă şi cu iudeii. Iar cinstea ce le-o

[1] N.S.B. = Partidul Naţional-Socialist Olandez.
[2] La 25 februarie 1941, muncitorii din Amsterdam au făcut o grevă de protest împotriva ocupanţilor hitlerişti.

facem de a-i considera frăţiorii noştri mai mititei, cu tot *Gemischt*-ul, amestecătura lor de rase...

— *Bitte ! Intră !*

Cu şorţuleţul şi boneţica de-o imaterială albeaţă, Mona păşi surîzînd în camera inginerului-maior Willy Rauchenthal, care o privi cu mirare, apoi cu o deosebită satisfacţie.

— *Danke, schönes Fräulein*, mulţumesc, frumoasă domnişoară. Sînt convins că frişca şi cafeaua cu lapte... Vă aflaţi de mult în serviciul domnului inginer ? Voiam să te întreb încă de-alaltăieri.

— Sînt nepoata dumnealui.

— Scuzaţi, credeam că... Şi... născută chiar în Dordrecht ?

— Chiar în Dordrecht. Mama e originară din Zierikzee, tata de aci.

— Frumos oraş Dordrecht !

— Foarte frumos.

— Dar nu mai frumos ca dumneata.

— E nepotrivită comparaţia.

— Găsiţi ?

— Cu permisiunea dumneavoastră.

— Vă cunosc doar de cîteva minute. O vikingă cu sînge cald mediteranean, dacă mă ghidez după ochii dumitale. Cu ce altceva v-aţi putea compara ?

— Compliment ?

— Strămoşii dumneavoastră au furat şi inimi, multe inimi din sudul şi răsăritul Europei, pe care au ţinut să le aducă cu ei... Dar sînteţi o olandeză din Dortrecht. Cu ce vă pot asemui ?

— Ţineţi neapărat la un etalon ?

— Da. E absolut necesar pentru că... Lucrez numai ştiinţific. Cu precizie. Şcoală germană.

— În acest caz, să-ncerc să vă găsesc un autentic carat de comparaţie.

— Vă rog.

— Ce-aţi spune, de pildă, despre tezaurul lui „Amsterdamsche Bank" sau „Holandsche Interland Bank" ?

— Preţios etalon, dar nu-l pot lua în considerație, pentru că nu vă mai aparţine.

— Într-adevăr. Să caut ceva mai romantic, dacă-mi îngăduiţi. Ce-aţi spune despre domnişoara care serveşte ca şi mine, dimineaţa, ciocolata, în galeriile Zwingerului din Dresda ?

— Minunat. Chiar semeni puţin cu franţuzoaica aceea. Dar şi acest tablou ne aparţine.
— Am găsit. De astă dată n-o să mai puteţi avea obiecţii.
— Sînt curios.
— Comparaţi-mă cu Simons Hasselaar Kenan.
— Cine este această posesoare a unui nume atît de lung şi de aspru ?
Mona a făcut o piruetă, cu tava încă în mînă, după care a aşezat-o pe gheridonul de lîngă fereastră.
— Aveţi aici *Frühstück*-ul, Kapuţinerul, frişcă, untul, marmelada, chiflele şi „*Haarlemse Courier*", ziarul din Haarlem, care v-a sosit azi.
— *Vielen Dank*, dar vreau să-mi răspunzi la întrebare : cine este persoana ?
— Nu pot să vă spun acum. Şi-a dus copilăreşte un deget la gură : Secret.
— Şi cînd voi putea afla ?
— Poate într-o seară... Poate într-o dimineaţă... Ori niciodată...
— Deseară !
— E prea devreme !
— La noapte !
— La noapte ?...
— Da. Te aştept. Ai să vii... ? Ai să vii, ai să vii ! Nu se poate să mă refuzi. Pe mine nu m-a refuzat încă nimeni, cînd am solicitat...
— Atît de mult i-aţi fermecat ?
— N-au îndrăznit ! Toţi mi-au răspuns. N-a lipsit nimeni la apel.
— Nici moartea ?
— Moartea ? Te joci cu cuvintele ? Ei bine, eu nu mă tem de ea. De altminteri, nu trebuie solicitată. Vine singură cînd e de serviciu şi de planton... O să-mi faci o vizită la noapte ?
— Da, da, negreşit ! Aşteaptă-ne... Venim...

Afară viscolea, dar în vagonul-bar căldura se-nteţise. De la uzină, valoarea aburilor îşi crescuse prin ţevile strînse gradele. Trîmbe de zăpadă îngheţată pumnuiau ferestrele bocnă, încremenite sub încercita pelicolă de nea. Felinarul roş-verde, spînzurat deasupra scării, abia mai putea strecura un fir subţirel de apă colorată prin granitul de sticlă geruit.

— Temperamentul nordicilor, *Herr Doktor*, aprecie maiorul-inginer, este cu totul deosebit de al italiencelor, polonezelor sau al cehoaicelor... În cîteva zile am devenit bun prieten cu nepoata gazdei... Ca să fiu mai precis, chiar din a treia zi, cînd am invitat-o și nu s-a sfiit să-mi ciocănească la ușă, după miezul nopții. Exact după miezul nopții...

...A ciocănit de trei ori în ușă, după cum s-au înțeles. S-au înțeles să-i bată de trei ori în ușă ? Ce importanță are ?

Maiorul a deschis fără să mai întrebe — cel puțin din prudență — cine se află în cealaltă parte a tăbliei de lemn și fără să aprindă lumina.

A deschis încet ușa, dar îndată ce a intrat în cameră, ofițerul, care o pîndise în întuneric, a tras zăvorul și s-a năpustit asupra ei luînd-o în brațe.

— Nu !

— De ce ? gemu el, căutîndu-i gura, prinzîndu-i sînii în cleștele degetelor.

— Încă nu. Ai puțină răbdare...

A ridicat-o, fulg, în brațele lui vînjoase de fost ajutor de comandant la Oranienburg. „...Ce-mi poți spune despre Oranienburg ?" ar fi trebuit Mona să-l întrebe. Iar el ar fi răspuns : „A fost prima însărcinare care mi s-a dat după obținerea diplomei de inginer constructor." „...Și ce ispravă ai făcut acolo ?" „Am amenajat lagărul în așa fel, încît și Ossietzki să-și stranguleze speranța în eliberare"... „Și alte isprăvi ?" „Am fost numit ajutor al comandantului"... „În ce scop ?" ar fi fost necesar să afle. „Pentru că trebuia să inițiez, să secondez și să supraveghez, un timp, întreg aparatul destinat cercetării deținuților recalcitranți, aparat perfecționat și-n bună parte inventat de mine... Iar ca sarcină specială studiam stomatologia. Sau mijloacele pentru a-i face pe politicii închiși să-și deschidă gura..."

— Acum vreau !

— Nu încă... Nu încă...

— Ești fecioară ?

— Te jenează cumva ?

— Dimpotrivă. Cîți ani ai ?

— Șaptesprezece.

— Și mai departe ? Se-aude ?

— ...Se-aude, dar... dar nu pot vorbi... dacă nu-mi lași gura liberă...
— Vorbește !
— Așa se poruncește la anchetă ?
— Lasă prostiile ! Te-am întrebat dacă ești chiar fecioară ?
— Nu.
— Deci, dragostea a trecut peste tine ?
— Nu.
— Vrei să glumești cu mine ?
— Nu-i vreme de glumă.
— Tocmai, ci de dragoste...
Willy Rauchenthal și-a depus prada în largul pat cu plapuma de mătase și cearșaful, ca și fața de pernă, din cel mai fin material care s-a putut țese în Olanda.
— Nu încă, vă rog...
— Fără mofturi, *Fräulein !* Vreau să văd ce va ieși pînă la urmă din prihănita fecioară, dar peste care dragostea n-a trecut încă... Nu mă minți ?
— Nu vă mint !
— Și-atunci cum vine asta ? Ori alb, ori negru ? Care din ele reprezintă adevărul ? De ce te agiți ? De ce mă respingi ?
— Vreau... Lasă-mă un pic să respir, că mă strivești...
— *Bitte !* Acum poți respira în voie ?
— Da.
— Să nu fugi. Te previn.
— Nu fug. Uitați-vă, m-am reașezat lîngă dumneavoastră, vă mîngîi. Sînteți doar primul bărbat lîngă care-mi culc capul.
— *Sicher ?* Adevărat ?
— O să vă convingeți numaidecît... Dar permiteți-mi să vă spun cine este Simons Hasselaar Kenan...
— Nu mă mai interesează !
— Ba da, ba da. Trebuie să știți... Fiți cuminte și ascultați-mă... Pe urmă sînt a dumneavoastră,... a ta și faci ce vrei cu mine... Imi dai voie să te tutuiesc ?
— Chiar te rog. Dar hai, spune odată, că plesnesc ! Vorbește !
— Ca la anchetă ?
— Ți-i cu tot dinadinsul să mă enervezi ?
— Nu te supăra. Doar cîteva cuvinte. Ascultă : Simons Hasselaar a fost conducătoarea patrioților care au apărat, cu

neasemuit curaj, orașul Haarlem, asediat între 1572 și 1573 de spanioli.

— Și ce mă privește pe mine ?

— De ce vorbești atît de grosolan ? Dă-mi voie un pic... O secundă... Nu fi brutal...

— Ce mai poftești ?

— Vreau să-ți mulțumesc pentru ca-i avut răbdare să afli cine a fost Hasselaar...

— La dracu cu mumia aia !

— ...Și pentru că totuși ne-ați invitat pe amîndouă în camera dumneavoastră...

— Pe care noi ? Hasselaar ?

— Demult e numai cenușă.

— Pe cine atunci ?

— Pe mine și pe aceea despre care (și-a scos încet brațul drept de sub pernă) spuneai că nu e nevoie s-o inviți (i-a lipit țeava revolverului în ureche), căci vine și singură (a tras...) cînd e de serviciu și de planton... (nu a mai putut-o auzi).

— Lotte, înc-o sticluță cu Chateauneuf. De acord, *Herr Doktor ?*

— Aș prefera un Chianti italienesc, dar să nu schimbăm.

— Pardon ! Pot amesteca pînă la cinci feluri de băuturi. Controlat. Științific. Un Chianti, Lotte !

— Bine. Să-ncercăm.

— Incercați, n-aveți ce pierde. Fetele-s aci, paturile dincolo... Spuneam...

— Da, spuneați, dragă domnule maior, că...

— ...Glockenspielul, Klokkspel, cum spun ei, este amuzant, poate, dar deloc interesant. Olandezii sînt în stare să stea nemișcați...

— In reculegere...

— ...In poziția de „pe loc repaus", ascultînd, cum falsifică și interpretează ei, din orgoliu și imaginație, simfonia celestă a clopotelor și clopoțeilor din biserică. Mai mult, par tulburați, vrăjiți sub ninsoarea care-i acoperă, căzută de sus, asa cum i-am văzut eu...

— Extraordinar ! Ceva similar mi s-a întîmplat și mie în Camerun... Eram copil și-n vizită la tata, funcționar superior la sediul rezidentului... Intr-o seară, șamanul...

— Ce-i aia şaman ?
— Un vrăjitor... Un vraci...

...Fulgi mari şi groşi prăvăliţi din sutele de mii de perne, sfîşiate de deznădejde în ceruri, acopereau obrajii, părul, ochii, piaţa şi gîndurile. Carnea din bronz sticlos a tipografului Laurens Jans Zoon se mulase şi-apoi dispăruse bandajată sub feşile de vată. Prăvăliuţele anticarilor renunţaseră să mai semnalizeze cu firmele şi ferestruicile îngropate sub nea că la trei paşi de domnul maior inginer Willy Rauchenthal se află... Într-una, ori toate vitrinele şi rafturile ascunse, ultimele gravuri medievale, trase din lemn ori cupru, cîteva tipărituri princeps şi Elzeviruri originale, ca şi unicul icunabul rămas neachiziţionat în efemera valută a mărcilor-hîrtie...

Pedalînd din ce în ce mai repede, Mona l-a urmărit, pregătindu-şi în minte raportul oral către Flohr :

„...După ce s-a desprins din rîndul din faţă al auditorilor..." Era evident că nu va avea răbdare s-asculte ţesătura limbilor de fontă ce-şi ştergeau, în prelungi săruturi, coaja ovală şi de bronz, în desăvîrşita ierarhie a notelor muzicale care porneau, de la do-ul cristalului, ţipăt de porţelan, şi pînă la si-ul de jos, gemut şi icnit din străfundul gros de metal...

„...Maiorul a intrat într-una din anticării — a patra prăvăliuţă socotind din faţa statuii lui Laurens către dreapta —, şi a cerut să i se vîndă un obiect de valoare. I s-a oferit un ghid. L-a respins. La fel a făcut şi cu dicţionarul. După care, încleştîndu-şi nemulţumit fălcile, a pretins să i se arate cel mai preţios obiect din magazin. Bătrînul anticar a surîs şi, prezentîndu-i din nou dicţionarul, i-a întors caperta cu aceeaşi graţie şi plăcere cu care ar fi prins între degete un şoarece mort. Din faţa cartonului gris-cenuşiu de război, dar corect tăiat pe margini de ghilotina cuţitoaielor, i-a surîs sleit şi impersonal *Führer*-ul.

A zîmbit şi domnul ofiţer inginer, bătînd amical şi pe umeri, anticarul. Şi de îndată a scos tabachera oferind negustorului un trabuc subţirel din frunză autentică de tutun sîrbesc. Bătrînul a refuzat. Nu fuma. Nu voia să fumeze.

...După asta, a ieşit din magazin şi s-a urcat în Mercedes. L-am urmărit cît am putut de repede pînă l-am pierdut."

„...Rău."

„...Nu chiar atît de rău, căci după numai zece minute i-am văzut iarăşi maşina. La trotuar, în faţa popotei."

„...Şi-apoi ? De ce taci ? Spune mai departe. Cum a fost ?"

„...Am coborît de pe bicicletă şi am ascuns-o în curtea clădirii alăturate şi..."

„...Părăsită ?"

„...Da, da. Bineînţeles că părăsită."

„...Perfect. Mai departe : te-ai apropiat, fluierînd şi cu mîinile în buzunar, de fereastra cu perdelele trase."

„...Stop ! Nu e bine. Primo : nu mă puteam apropia fluierînd, căci aş fi atras îndată atenţia... Secundo. De ce cu mîinile în buzunar, cînd într-unul din ele aveam grenada ? ...Am trecut deci drumul. La douăzeci de metri de popotă, cu o simplă genţuţă de instalator. Şi-am intrat în curtea restaurantului ofiţeresc.

— De la atelier... *Reparatur kanal !* — a încercat Mona să-i explice santinelei.

Şi i s-a dat voie să intre-năuntru. Ţeava de plumb de la chiuveta cea mare din bucătărie nu avea fisuri. Baia alăturată prezenta ţevile de scurgere perfect etanşe. Mai rămînea de controlat doar bazinul cu peşti şi havuz din chiar mijlocul salonului-restaurant de lux.

Puffmutter şi-a prefăcut abilă un căscat în surîs, încercînd doar aparent să fie atentă la cele spuse de inginer doctorului.

— ...Există deci astfel şi o diferenţă comercială, o mare diferenţă, în preparatul peştelui nostru german, din Baltica şi Atlantic, faţă de metodele folosite de olandezi, de danezi şi islandezi şi chiar de norvegieni, alt concurent de seamă pe pieţele europene. De pildă, harengul. Sărat ori afumat. Sau în *Tomatensauce*, în sosul de tomate parfumat *à la manière napolitaine...*

— Uşor condimentat, domnule maior ?

Maiorul n-a răspuns la întrebare. Continua să desprindă cu îndemînare şi cu ustensilele nichelate spinarea cu ţepi a peştelui ce plutea în sosul înmiresmat de roşii. Ţeapăn, aşteptînd ordinul, chelnerul părea, în fracul a cărui culoare îndoliată nu putea să ascundă îndeajuns kakiul reglementar al stofei cazone date la vopsit, un uriaş gîndac negru.

Mona vîră adînc mîna stîngă în apa rece a bazinului. Un peşte exotic colorat într-o imposibilă cromatică, cu ochi bazedovieni şi aripi mucilaginoase de înger reînhumat îi trecu peste braţ, înfiorînd-o.

Primind comanda băuturii, chelnerul se-nclină respectuos, depărtîndu-se.

Şi tot atunci, Mona scoase cu dreapta grenada din buzunar, trase cu dinţii piedica rudimentară şi-şi plasă para de fontă şi oţel în farfuria cu hareng afumat, copt şi-n *Tomatensauce* a mesei vecine. Timp de cîteva secunde înainte să explodeze...

— *Prosit, Herr Doktor !* Italienii ăştia au un rafinat gust al băuturii.

— *Prosit, Herr inginieur !* Da de unde ! Au dealuri şi soare. De-aici faima vinurilor, la care numai natura a contribuit, generoasă, naivă şi hotomanită de cine nu trebuie. Pe cînd, de pildă, *Steinwein*-ul nostru, vinul de piatră, Mosella, sau mai bine vestita viţă de Rin, pe care am muncit-o...

— Ştiinţific, *nicht wahr ?*

— Bineînţeles că ştiinţific, cu marea şi tradiţionala experienţă a degetelor de aur germane... *Prosit !*

— Bea ! Bea ! şi spune ! Tot paharul ! Dă-l duşcă ! Aşa. Respiră adînc. Nu aşa ! Adînc... Ei, ţi-e mai bine acum ? Fii cuminte, înţelegătoare şi răspunde la întrebări fără să mă obligi să-ţi vîr iarăşi, cu linia o jumătate de metru de cravată pe gît...

— E oribil...

— Exact. Oribil. Şi inestetic. O fată tînără. Atît de frumoasă. Cu o cravată înfundată în laringe ca un ghemotoc de hîrtie — scuzaţi-mi comparaţia — ca un ghemotoc de hîrtie ce asfixiază un gît de closet... Sau ca o...

— Ajunge... Vă rog, ajungee... Nu mai pot...

— Nici eu ! Crede-mă. Am obosit... Vorbeşte ! Din ce organizaţie faci parte ?

— Din nici una.

— Minţi. Am declaraţiile celor arestaţi, din grup cu tine. Şi ale altor doi prinşi, mai vechi, depuşi la Amersfoort, care te cunosc.

— Nu știu nimic. Am trecut întîmplător pe-acolo pe la balul ofițerilor.
— Cine te-a invitat?
— Nimeni... Am trecut doar pe stradă, în drum spre casă...
— Și n-ai văzut nimic? Cine a tras cu automatul prin fereastră?
— Am auzit împușcăturile... Și geamurile zăngănind... Apoi gemete... Și-atît...
— Și? Nu se poate doar atît. Și?
— Și-am fugit.
— De ce-ai fugit?
— De frică.

— Are să-ți fie frică, Mona?
— Nu, Flohr.
— O să țipe la tine ofițerul gestapovist.
— Are să țipe.
— O să te lovească, o să te schingiuie.
— Să mă lovească, să mă schingiuie.
— Și dacă n-ai să divulgi...
— N-am să divulg!
— Ar putea să-ți facă ceva și mai rău...
— Ce poate fi mai rău decît bătaia, foamea, setea și schingiuirea? Mă vor împușca? Voi fi poate cumva spînzurată? Atîrnată de picioare, ceea ce-i mult mai cumplită moarte germană, cum se spune?
— Încă mai rău.
— Glumești, Flohr. Doar n-o să mă-nvie și-apoi să mă ucidă din nou?
— Nu uita că sînt în stare de orice... Cum nici nu-ți închipui... Au mai făcut-o, atunci cînd s-au lovit de rezistența femeilor la anchetă și țineau cu orice preț să le smulgă o informație...
— Dar e groaznic... Nu! Nu se poate, nu au dreptul să facă asta...
— Dreptul, Mona? Mai poți vorbi încă de „drept"? Ei îl consideră o proprietate în exclusivitate, nu a celui mai tare — căci sînt totuși slabi, lași și nevolnici —, ci a celui mai sadic, eroul lor național fiind doar insul care a rupt cît mai multe

rădăcini, toate, tot ce-l legă de „infecta umanitate" predicată din biblie, temple ori tribunele marxiste...

— *Sagen Sie mir etwas, was ich nicht weiss!* Spune-mi ceva ce nu știu!

— Am trecut din întîmplare, spre ghinionul meu, pe stradă, tocmai cînd s-a tras prin ferestră...

— Asta am auzit și mi-ai mai spus-o de cîteva ori. Te previn că voi folosi alt mijloc de constrîngere, dacă încă nu te decizi să fii sinceră cu noi!

— Am trecut...

Ofițerul anchetator lovi brusc cu pumnul în birou și urlă atît de tare, încît Mona avu impresia că un ciclon a împroșcat-o, pulverizînd-o, înspre cei patru pereți.

— Alt-ce-va! Alt-ce-va!

Încercă să se-adune, să se reconstituie, din boabe și praf. Nu-și putea încă da seama dacă a reușit să termine această nepreväzută și imposibilă operație. Și, fără să vrea, fără să-și dea seama ori să se poată frîna, se auzi rostind:

— Primăvară... Cînd primul ghiocel răzbate... De sub pătura de nea... Chemat de calda rază de soare...

— Ce-i asta? Poezie? Faci pe nebuna cu mine?

— ...

— În ce organizație ești încadrată?

— În nici una!...

— Lucrezi în L. O.?

— Nu cunosc.

— În L.R.P.? M.I.L.? O.D.? R.V.V.?[1] Sau poate ești o instructoare chiar a Consiliului Rezistenței?

— Pentru întîia oară aud aceste denumiri. N-am nici o legătură cu... cu... Eu...

— Dumneata... doar din simplă întîmplare, nu?

Mercedes-ul cu semnul „WH"-ului și ultimele două cifre terminate în 44 stopă brusc în fața localului. Maiorul Willy Rauchenthal coborî și intră prin uşa principală. Maşina porni mai departe.

[1] Inițialele unor organizații din Rezistența olandeză.

Tam-tam-ul orchestrei militare răzbătea pînă departe, în stradă, împrosînd din coardele zbîrnîinde, clapele rănite și ghionturile date în toba de la baterie, aspre valuri de arpegii.

Mona și-a potrivit mersul încă din colțul străzii. Bicicleta o lăsase după ghereta închisă din capătul opus al străzii, prin care pășea, tîrșiindu-și obosită picioarele. Făcuse un ocol strategic și bine calculat. Sub flanela groasă, de-un verde șters, obișnuită pe punțile lui „Kõninklijke Marine", își avea, susținută de o curelușă subțire trecută peste git, automatul încărcat, cu patul tăiat scurt și piedica trasă.

Ajunsă în dreptul ferestrei se opri zvîrlind o privire nepăsătoare. Înapoia perdelei late de tul și-n lumina crudă, perechile de ofițeri și ticăloasele membre din N.S.B.[1] dansau frenetic, ritmîndu-și cu ostentativă indecență pașii, gesturile...

Abia după al patrulea tur, umerii spătoși ai *Sturmbannführer*-ului, peste care trona capul tuns perie, se ivi, apropiindu-se, în dreptul ferestrei.

— De ce nu poftești înăuntru, frumușețe rece ? o îmbie din spate un glas pistruiat de alcool.

Își scoase cu gesturi largi, ca și cum s-ar fi scărpinat, arma, ochi și trase. Ultimul cartuș îl rezervase plutonierului din poliția verde a Feldgendarmeriei, încremenit de uluială pe marginea trotuarului.

Dar magazia automatului era complet goală.

— Din simplă întîmplare...

Ofițerul urlă din nou, prinzînd între pumnii săi uriași două vîrfuri de stînci, cărora le ciocni frunțile.

— *Schmauze halten !* Rîtul !

— Eu...

— *Hier wird nicht geredet !* Aci nu se mai vorbește ! Răspunde doar la subiect ! Strict la subiect !

— ...

— O să te facem noi să scuipi tot ce știi din tine...

— O să mă ucideți...

— Dimpotrivă ! O să te mîngîiem. Pe rînd și cu repetiție. Pînă ce o să-ți vină greața. Iar cînd ai să începi să verși, o să fim gata să te-ascultăm. Frantzl ! Frantzl !

[1] N.S.B. — organizația olandeză colaboraționistă.

Sergentul-major, scăzut la statură, cu fălcile trase în unghi drept şi sprîncenele groase îmbinate, deschise uşa şi-şi pocni călcîiele.
— Luaţi pe domnişoara pentru program.
— *Jawohl!*

Viscolul se mai potolise. Cînd şi cînd mai încerca să-şi mai dovedească prezenţa, zvîrlind cîte-un pumn de boabe reci în ferestre.

În vagonul-bar discuţia lîncezea. Ultimii clienţi, inginerul şi medicul, surprinşi de furtuna de zăpadă, continuau să-şi păstreze poziţiile pe scaune şi-n faţa celei de-a patra sticle, golite pe trei sferturi. Puffmutter moţăia în fundul fotoliului, cu croşetele şi împletitura de tricot căzute-n poală. Grete, barmaniţa de rînd, ştergea alene un trup bondoc de carafă, fără să-şi mai ascundă oboseala şi căscatul. Doctorul privea hipnotizat un punct fix descoperit în fundul paharului. *Sturmbannführer*-ul, cu picioarele întinse cît putea de departe sub masă, vorbea aproape de unul singur.

— ...I-am scris Ernei... Dacă o să intrăm cu bine în primăvară sper să obţin un concediu de şapte zile... Am să iau avionul, ca să-mi scurtez călătoria... Iar la înapoiere... eşti atent doctore ?... Dannecker, vărul soţiei, director la Centrul de aprovizionare, îmi va aranja înapoierea pe front tot cu avionul... Un avion de-al lor. Cîştig deci trei zile din permisie... Şi cu trei, şase... o singură zi doar cheltuită pentru dus şi-ntors... Voi sta tot timpul în pat... Ziua cu copiii, noaptea cu Erna... Nu e bine, doctore ?
— E bine, *Herr Sturmbannführer*... E foarte bine.
— Sîntem ostaşi în slujba *Führer*-ului şi a patriei... Dar sîntem şi oameni... Nu ?
— *Wirklich!* Sigur !

— Ce vreţi să faceţi cu mine ? Sîntem oameni... Nu uitaţi asta...

Ofiţerul anchetator reflectă aproape un minut asupra răspunsului, răstimp respectat şi de subofiţerul încă în poziţie de drepţi, lîngă uşă. Cuvîntul celui mai mare în grad din mica cameră a interogatoriilor se voi filozofic.
— De ce să fim oameni ? Oameni... Asta-i o formulă creştino-iudaică ce trebuie stîrpită. Sîntem *Supermenschen*,

supraoameni, şi buruieni. Trandafirii şi bălegarul pe care aceştia îl folosesc ca îngrăşămînt. Voi ăştia, jidanii şi „rezistenţii" care încercaţi, viermi, să-mpiedicaţi mersul marelui Reich, nu aveţi petale şi nici parfum. Doar piele, oase şi puţin seu!

— Avem, în schimb, credinţă.

— Coajă de nucă fără miez. Masturbaţie iudaică.

— Şi speranţă.

— Dacă vă scoate căpăţînile din nodul ştreangului, practicaţi-o! Credinţă, speranţă... Cîrji din cocă crudă pentru vietăţi inutile...

— Sînt elementele de bază ale omenirii...

— Incerci să faci discuţii filozofice cu mine? De ce nu-mi răspunzi la întrebare? Te-am încurcat cumva?

— Nu ştiu dacă speranţa s-a născut din credinţă sau viceversa, dar amîndouă sînt întreţesute ca o stofă. Te bucuri de ţesătură şi o foloseşti fără să te preocupe care-ţi ţine mai cald, bătătura ori urzeala...

— În care text talmudic ai descoperit mărgăritarul ăsta cu perciuni?

— Nu sînt evreică.

— Chiar nu? Păcat. M-aş fi bucurat mai mult. Frantzl!

— Ordonaţi!

— Hai, condu-o la program. Am terminat cu pălăvrăgeala.

— *Jawohl!*

— *Bitte, Fräulein!* După dumneavoastră, domnişoară. Doctore, nu-ţi alegi o fată? Pînă la urmă va trebui, căci nu văd cum o să plecăm de-aici înainte de dimineaţă...

— O să trimiţi vreo maşină după noi.

— Mai curînd un tractor, să desfunde drumul... Ce spui de poloneza cu părul cum e caisa în pîrg? Ori norvegiana?

— Sînteţi foarte amabil, *Herr Sturmbannführer*, dar permiteţi-mi să aleg singur.

— Care-ţi sînt preferinţele, doctore?

— Înc-o sticluţă şi-s gata de drum.

Willy Rauchenthal rîse.

— Misogin? Abstinent?
— Puţin alcoolic doar. Atît!

Ajunsă în dreptul uşii din capătul vagonului de dormit, n-a vrut să meargă mai departe. Uruitul convoiului îşi înteţea zvoana roţilor, acompaniată de gîfîitul locomotivei.

— De ce te-ai oprit?

Mona îl mîngîie pe obraz.

— Deschideţi puţin uşa, vreau să sorb un pic de aer rece. Am să fiu mai proaspătă... Trageţi uşa, vă rog!

Pufăitul în cel mai tragic tremolo astmatic era atît de aproape, încît...

L-a prins de gît. Şi-a lipit gura, ventuză, de buzele lui...

Mona ar fi vrut, împingîndu-l peste şine, să-i strige ca în finalul unui roman de război, acoperind vacarmul bandajelor de roţi, peste panglicile de metal: „Război în tine pe toate fetele, mamele şi surorile pîngărite...!"

Sturmbannführer-ul Willy Rauchenthal intenţiona să-i spună, încercînd, fără să reuşească, să se agaţe de bara de metal a scării şi, abia izbutind să se prindă de braţul olandezei:

„Nu mă-mpinge aşa tare idioato, că o să alunec înaintea locomotivei..."

N-au mai avut însă nici unul timp...

Abia după două sute de metri, mecanicul izbuti să frîneze convoiul care patina cu saboţii încinşi şi arşi.

Stăm pe canapeaua îngustă, acoperiți de cuvertura de pluș verde și roasă.

Lîngă noi, lampa cu picior și vraful de cărți și caiete, martore mute la discuții și îmbrățișări. Sobița din tablă argintie pălăvrăgește cu trosnituri, răspîndind valuri efemere de căldură.

Pe masă sînt resturile tradiționalului menu de la orele zece : brînză de Olanda, mușchi țigănesc, gem și sticla cu sifon, secată de mine.

Răsfoim reviste din Cuba, frunzărim o publicație franceză și, fără să vrem, trecem la cartea cu text și fotografii care povestește „viața" din lagăre.

Incercăm să descifrăm semnele destinului pe frunțile copiilor și ale mamelor în imaginea care înfățișează locul...

Izbucnește, aprigă :

— Locul unde Dumnezeu a fost coborît cu cangea din cer, judecat pentru greșeala de a fi plămădit dragostea și mila, ras de barbă și executat.

— Ce loc a fost acela ?

— Triunghiul trierilor : la dreapta... la stînga... Cei apți — la muncă ; cei șubrezi și copiii — spre camerele de gazare... Iar în vîrful triunghiului, asasinii. Marii supraveghetori ai masacrelor. Mengele, Hoess și ceilalți ucigași mărunți și executanți.

Aș vrea să-i răspund ceva ori să completez, dar nu am destulă putere de concentrare. Prezența ei încă fierbinte lîngă

mine mă-mpiedică să storc o sinteză din gîndurile-mi răvășite. Nu pot decît s-o ascult. Continuă :

— Dumnezeu n-a putut să-i împiedice de la o astfel de crimă monstruoasă.

— ...

— Dar nici să-i lase singuri și părăsiți pe cei osîndiți pe nedrept... Și-atunci...

— Și-atunci ?

— ...S-a amestecat printre victime și, cu primul lot, a intrat în camera de gazare. Așa s-a întîmplat. Pentru că Dumnezeu a fost bun. Milostiv. Și înțelept. Desigur, în bunătatea lui, nu i-a zămislit pe nemți pentru a face din ei asasini... Marea lui milostenie nu putea concepe ca popoare întregi, transformate în calupuri de săpun, să fie sortite a umple rafturile magaziilor.

— Cît ești de naivă, draga mea !

— Era prea înțelept ca să nu-și dea seama nu numai că a greșit, dar că nici nu mai e în stare să-i oprească pe turbații ucigași.

— ...

— Pus în fața unei asemenea teribile situații, a procedat ca un sfînt, cel mai mare sfînt și martir ; s-a lăsat de bună voie ștampilat cu pecetea RIF-ului alături de cei executați, apoi ambalat în pergament și urcat în amvonul stelajelor etichetate : „Rein jüdisches Fett..." *Săpun din grăsime veritabilă de evreu...*

— Încerc să-ți accept simbolul...

— Nimeni nu l-a observat. La chip seamănă doar cu toți ceilalți. A mai rămas puțin scrum și cenușă albă de oase.

— ...

— Și încă ceva. O limbă a lagărului : limba germană...

— Limba lui Goethe, Heine, Schiller, Beethowen, Einstein și Mendelsohn...

— Nu ! Din ianuarie 1933 limba lor nu mai era germană. Căci nu le mai aparținea. A renunțat la ei și a trecut și ea în imigrație, alăturîndu-se marilor culturi mondiale, în care arta putea să fie transfigurată prin moarte, dar moartea niciodată ridicată la rang de artă...

— Ești religioasă ?

— Nu.

— *Ai fost ?*

— *Aveam toate condiţiile. Puţin a lipsit, foarte puţin, ca să mă împingă, să mă hotărască a recunoaşte puterea dumnezeiască...*

— *Ce anume ?*

— *Un fulger care să-l scrumească pe Hitler cu ai lui înainte de a-şi putea deschide măcelăria. Un trăsnet, în stare să mistuie întreaga armată de asasini, smintind Germania care a asistat mută, pasivă, indiferentă, cu braţele încrucişate ori cu palmele încălzite de aplauze.*

— *Nu crezi că ar fi fost o pedeapsă nepotrivită ?*

— *Prea mare cumva ?*

— *N-am spus asta.*

— *Prea generalizată ?*

— ...

— *Poate că ai dreptate... Da, da, ar fi fost prea aspră osînda... Mistuiţi de foc ? Nu, nu, doar o pecete pe fruntea fiecărui cetăţean asasin. O pecete-tatuaj : asasin ! O pecete de dimensiunea şi-n goticele caractere ale textului RIF. Cu drept la acest blazon, aplicat între sprîncene, pînă în a zecea generaţie, cuprinsă în minimum trei secole. Apoi să fie iertaţi. Neapărat iertaţi, iar răs-strănepoţii urmaşi — reabilitaţi.*

— *Nu s-a abătut fulgerul şi nici trăsnetul. Nimeni n-a îndrăznit să ceară aplicarea infamei şi dreptei peceţi. Dar, ca să împiedice asasinarea altor milioane de nevinovaţi, au trebuit să lupte şi să moară încă de trei ori pe-atîţia...*

— ...

— *Şi asta e de-acum cea de-a treia mare crimă a Germaniei hitleriste.*

CAPITOLUL AL V-lea

— Doar prin război și numai prin război se poate realiza exproprierea raselor incompetente !

— Bravoo ! Bravooo ! *Hoch ! Hoch !*

Halbele de gresie se ciocniră, apoi fură sorbite pe nerăsuflate. Comandantul de tancuri își șterse cu batista buzele umezite de bere.

— Cine a spus asta, domnule colonel ?

— Franz von Bernhardi, în *Istoria războiului contemporan.*

— Un mare cap politic.

— Un mare strateg, deși, oarecum, în dezacord cu Ludendorff, susține că politica nu trebuie să se mai amestece cu războiul, o dată ce este pornit. Marii comandanți — spunea el în aceeași lucrare — înving, datorită calităților lor spirituale și numai ei sînt capabili să trezească spiritul victoriei. Iar poporul...

— *Ja, unser Volk,* poporul nostru...

— Lui îi recomanda „să-și reducă pretențiile"... Civilizația...

— *Ja, ja, unsere Zivilisation...*

— Civilizația noastră trebuie, domnule căpitan, să-și ridice templele pe munți de cadavre, pe oceane de lacrimi, pe horcăitul muribunzilor. Dar noi trebuie să privim problema ca național-socialiști, nu-i așa ?

— Nici nu mai încape discuție.

— Atunci care este părerea dumneavoastră asupra ultimei afirmații din teoria lui Bernhardi, în legătură... Cum am mai spus... Adică cu civilizația ?

— Vedeți... Civilizația, binețeles și fără...

— Răspunde-mi precis cu „da" ori „nu" !

— ...

— Da ! Așa e, a răspuns feldmareșalul von Haesler, cînd s-a pus această istorică întrebare.

— Binețeles, domnule colonel, binețeles... Pentru civilizație... Orice cheltuială... Oricare ar fi sacrificiul... *Hoch ! Prosit ! Gnädiges Fräulein*, dar cănile sînt goale ! Rog mai serviți un rînd.

Afară, gerul părea să fie teribil. *Frau* Puffmutter ținea să constate singură diferența dintre termometrul prins în rama exterioară a ferestrei — înțepenit la minus 40° — și puterea de ascensiune a mercurului în macaroana de sticlă gradată, fixată deasupra bufetului — care arăta plus 18° —, trăgînd concluziile :

— Grete ! Grete ! Du-te și spune-le la uzină că sîntem cu două linii sub normal. Și, cu-n gest moale, șefa celor douăzeci și opt de trupuri — în rochii și combinezoane decoltate și din cea mai autentică mătase și stofă de lux — închise, printr-o singură întoarcere de buton, ventilatoarele-aspiratoare.

Fluturii cu vinele de sîrmă înfășurate peste miezul de oțel al inimii își mai rotiră cîteva minute aripile mari, de mahon, apoi încremeniră deasupra meselor.

De pe cîmpul apropiat, înfățat în reci și proaspete cearșafuri albe, din spatele gării sau dinspre oraș, un cîine lătră cu geamăt străin și prelung de vietate rănită. Ori poate, cu roțile înecate în zloată, mugise a neputință un motor de autocamion.

Poloneza reușea un lucru extraordinar. Putea să vorbească cu gura aparent închisă. Cuvintele, șuierate într-o surdină înșelătoare și numai din abila folosire a vîrfului limbii în spatele dinților, scotea șoapte cu rezonanțe care se răsfrîngeau difuze și depărtate dincolo de obiect. Ca și cum cineva, ascuns înapoia ta, îți fluieră din gît și sincopat, fraze pe care trebuie, abia pe urmă, să le coși între ele, construindu-le în idei.

Odată, poftită la masă de un burtos maior de administrație și după ce, ciupită grosolan, plesnită peste fese, se pomeni cu o jumătate litru de bere vărsată în cap de ofițerul ce se cherchelise și, nemaiputîndu-se stăpîni, l-a făcut porc și ticălos.

Cît era de beat, maiorul a căscat ochii, a privit în jur, apoi pe sub masă și cînd a auzit din noul glasul „nevăzut", care-și exprima scîrba față de dumnealui și cei de-o seamă cu el — în timp ce, tăcută, cu buzele aproape lipite, poloneza privea liniștită în farfurie — burtosul a sărit de pe scaun, și-a prins obrajii în palme, a făcut repede plata după care a șters-o din vagon, buimăcit și-ncredințat că fusese prins de halucinații.

Hanka, poloneza...

Avea un trup marmorean, lucrat cu finețe și pasiune. Pulpele, sînii, umerii — mai ales umerii cu unduiri calde de amforă elenă —, bărbia și ochii, ochii care te prindeau și intimidau, prin perfecțiunea reproșurilor ce păreau că se-adună și străbat — ca printr-o țesătură irizată — din plasa privirilor ei. Trebuia să te naști mistreț și-apoi să torni zece halbe cu rom în tine, precum maiorul de intendență, ca să-ndrăznești s-o mînjești cu vorba, cu mîna ori paharul pe fata asta evadată dintr-un muzeu de antice sculpturi grecești.

Hanka...

— ...În după-amiaza aceea stăteam la fereastră. Pe stradă, cîteva grupuri de derbedei pîndeau încordați în fața capacului de canal. Nu bănuiam ce așteptau acolo, nici ce vor să facă. Îi urmăream curioasă, atentă. După un timp, să tot fi trecut zece minute, unul dintre ei și-a lipit urechea de capac și a făcut un semn celorlalți. Apoi a dispărut. Priveam mai departe discul greu de fontă cînd observai cum, încet, se mișcă. Apăru un cap ce privi roată, cu teamă... Îndată, dintr-un salt, insul sări afară, așezînd cu grabă capacul la loc. Dar tot pe-atît de repede năvăliră golanii și-l înșfăcară, cu toată opunerea celui prins, care se zbătea de moarte să scape, tîrîndu-l încolo...

L-am chemat, înspăimîntată, pe tata. Umăr lîngă umăr și-napoia ferestrei am asistat la o nouă captură. Cel care fusese prins acum, ținut de mîini și de picioare, se zvîrcolea atît de caraghios să scape, contorsionîndu-și trupul în cele mai grotești figuri, încît, fără să vreau eram cît pe-aci să izbucnesc în rîs. S-ar fi putut să fi și rîs un pic, ori mai mult... Dar prizonierul derbedeilor a izbutit brusc să se desprindă din mîinile lor.

S-a desprins și, primul lucru ce l-a făcut, încercînd să descopere un fir de drum pe unde să fugă, să scape, a fost să-și înalțe fruntea sus. Spre cer. Dar de-acolo nu l-a văzut și nu i-a răspuns nimeni. Atunci ne-a întîlnit pe noi, care-l priveam înapoia ferestrei de la etaj. Și-a ridicat brațul și ne-a făcu semn. Nu-mi pot da bine seama ce fel de semn ne-a făcut. Unul foarte vechi și misterios, cu care, desigur, în urmă cu zeci de mii de ani, în epocile de piatră și caverne, oamenii se chemau între ei întru ajutor. Asta a fost și nenorocirea noastră.

— Cît de impresionant povestești tu, Hanka... Parcă văd scena...

— Banda a reușit să-l imobilizeze din nou și iar au început convulsiile victimei, neresemnată cu sfîrșitul ce i se hărăzise și pe care-l cunoștea prea bine. Atunci tata n-a mai putut răbda. A coborît în grabă și, după cîteva clipe, se lua la ceartă și apoi la bătaie cu golanii, pe care, în cele din urmă, a reușit să-i pună pe goană.

Ne-am pomenit cu un ins slab, cu hainele înscorțoșate de noroi, flămînd și tare obosit. Îl adusese tata. Omul a mai apucat să-și facă o baie. Răstimp în care ne spărsesem capul căutînd unde să-l ascundem, fără să găsim o soluție. Era și inutil. Cînd s-a așezat la masă, iar mama i-a pus înainte două felii de pîine cu o bucățică de brînză, în ușa noastră a început să se bată cu pumnii și cu paturile de armă.

Tata s-a făcut alb la față. Niciodată nu-l văzusem astfel. Nu era fricos. Niciodată nu-i fusese teamă. Așa îl cunoșteam. Curajos. Și mîndru. Dar, cînd a năvălit poliția germană peste noi, parcă nu mai era el.

— Unde-i jidanul murdar fugit din ghetto ? — a urlat la el un subofițer cu două decorații prinse-n piept.

Tata nu i-a răspuns, ci a încercat printr-un gest, sleit, cu brațul, să ne acopere, să ne protejeze ori poate să-și ia rămas bun. N-am înțeles nici pînă azi ce a vrut.

Evreul a ieșit singur din bucătărie și s-a predat. Tata a vrut să-și prindă pe chip o mimică de om surprins : „De unde naiba a mai răsărit și ăsta în casa mea ?" Subofițerul a rîs. S-a dus la fereastră. M-am apropiat și eu. În stradă, lîngă capacul canalului, golanii care se răzbunaseră denunțîndu-ne erau din nou la pîndă.

— Cunoști ordinul ? a întrebat plutonierul neamț cu spatele către noi.

— Cunosc... i-a răspuns ca-ntr-un murmur tata.

Abia atunci subofițerul s-a întors cu fața spre el :

— Știi care este pedeapsa ?

Tata nu i-a mai răspuns. Îl știam dîrz, demn, milos, dar n-am bănuit că-n inima lui poate fi atît de mult om, încît să-și asume pedeapsa cu moartea, pentru că a găzduit un evreu care încerca să scape dintre zidurile prăbușite în flăcări ale ghettoului din Varșovia.

— Care este pedeapsa ? repetă subofițerul. Nu știi, poate ? N-ai citit ordinul nostru lipit pe toate zidurile ?

— ...

— *Los ! Los !* Mînă !

— ...

— Ce te uiți așa la mine, banditule ? *Los ! Los !* Mișcă ! Mișcă ! Și voi, putorilor !

— Tatăl tău i-a iubit pe evrei ?

— Nu, asta nu pot să spun... Nu i-a iubit. Sigur că nu... A fost însă altceva, peste indiferența lui față de neamul acesta, ori poate chiar dincolo de disprețul ce-l avea pentru ei... Da, da, dispreț... Îmi reamintesc că făcea uneori glume pe socoteala lor... Doamne, pentru ce a coborît în stradă ca să ne aducă moartea în casă ? Nu-l lega nimic de ei. Dimpotrivă. Odată am căutat niște elastic în oraș. Ne aflam în prima cumplită săptămînă de război. Avioanele nemțești făceau prăpăd în țară. Mărfurile începuseră să se dosească. „Abia am găsit doi metri de elastic", i-am spus. „Unde ?" m-a întrebat. „La Natan". S-a-ncruntat : „N-ai putut cumpăra de la un creștin ?" Și altă dată... Nu te supăra. Nu cumva ești evreică ?

— Vorbești prostii ! Cum o să fiu evreică ! Și afară de asta... Crezi tu, Hanka, că mai putem fi ceva aici...?

— Nu știu... Iarăși nu știu... Ciudat. Sau poate-i prea firesc... Se-ntîmplă că lucrurile simple devin atît de grele, de complicate, iar noțiunile despre care credeam că-s inamovibile și pe veci hotărîte sînt acum ca ceara, încît oricine — auzi tu ? —, oricine de lîngă noi care poartă o uniformă și o armă le poate retopi și turna. Totul se poate retopi, fără teamă și făr-de scrupule, în forme atît de monstruoase, încît să poți jura că frumosul, mila și dreptatea nici nu au existat vreodată. Poate

că ele chiar au şi fost numai în imaginaţia noastră neliniştită, scormonitoare, bolnavă... ?

Grete servi un nou rînd de bere. Şi, o dată cu străvechile cupe bavareze de cea mai perfectă imitaţie, aduse o perfect siluetată sticlă de coniac.

— Ar trebui o lege care să-mpiedice pîngărirea berei germane cu pervertitul coniac franţuzesc — spuse căpitanul veterinar Fleischmann, nou venit la masă.

— De ce ? întrebă cu ipocrită mirare colonelul.

— Pentru că, la fel precum sîngele, şi băutura trebuie s-o ferim de amestecuri impure.

Al patrulea comesean, locotenent-aviator inginer mecanic Hoppe, sosit puţin timp după veterinar, dezaprobă cu vehemenţă teoria lui Fleischmann.

— Sîngele e sînge, domnule căpitan, iar băutura e băutură.

— Asta-i, confirmă şi comandantul de tancuri. Sîngele rămîne şi circulă în vine, iar berea... O elimină, prin ţeava de eşapament...

În afară de veterinar, toţi cei de la masă izbucniră în hohote de rîs. După ce se potoliră, Fleischmann reluă cu o mutră şi mai gravă :

— Tradiţia nu are ce căuta pe ţeava de eşapament, domnule comandant de panzere ! Dumneata confunzi benzina cu...

— Nu-i şi ea sîngele motoarelor ? îl întrerupse locotenentul Hoppe.

— ...Confunzi benzina cu berea, care este o milenară băutură germană şi pe care însuşi *Führer*-ul nostru o respectă...

— Să nu degenerăm discuţia, domnilor ! se rugă colonelul. Ar fi păcat !

— Nu ar fi, căci păcatul este făptuit de-acum prin insulta adusă băuturii noastre naţionale, superioară tuturor celorlalte...

— Dar vă rog, vă rog, domnilor, nu vă angajaţi în discuţii nelalocul lor... — se lamentă iarăşi ofiţerul cel mai mare în grad.

— Însuşi marele *Führer* — se-ncăpăţînă veterinarul — într-o berărie a pus bazele măreţului nostru partid, care...

Colonelul bătu cu palma în masă.

— Domnule căpitan, îţi interzic ! Şi-ţi ordon să nu mai continui pe această temă !

Veterinarul vru să-și lipească reglementar călcîiele pe sub masă. Dar se răzgîndi. Răspunse cu fălcile încleștate de furie :

— Cînd e vorba de *Führer*, nimeni n-are dreptul să interzică...

Colonelul roși. Veterinarul, inferior în grad, îl înfrunta cu nerușinare. Putea să-i facă raport pentru insultă și insubordonare. Putea să-i ordone să părăsească imediat localul. Da, localul... Dar de unde tupeul ăsta la un simplu ofițer veterinar ? Poate că... Da, e mai bine așa. Trebuie să se stăpînească, făcîndu-se că n-a înțeles mojicia. Și să-i rupă doar un colț din nas... O avea ceva „spate" în partid... Ori cine știe pe ce spinare mai mare se reazemă obraznicul și idiotul ăsta... Și cu-n ton în care nu putu și nici timp nu avu să-și dozeze mierea cu piperul, îl întrebă :

— Crezi să acest local cu tîrfe este — și numai pentru că se servește zeamă de malț — cel mai nimerit loc pentru a te folosi, pomenindu-l de trei ori în numai cinci minute, de numele iubitului nostru *Führer*, domnule căpitan ? Stai ! Stai jos liniștit. De ce te-ai ridicat ? Unde vrei să pleci pe gerul ăsta ? Pînă la închidere mai avem — își consultă ceasul-brățară — cel puțin încă trei ore, socotind că pentru ultimele șaizeci de minute am să solicit pentru dumneata favoarea de a rămîne ca invitat și-n continuare, la masa mea. Stai jos odată ! Ziceam deci că... Despre ce vorbeam, tanchistule ?

— Despre bere...

— Nu. Discuția asta am încheiat-o, strigînd trăiască măreața și-n veci neîntrecuta noastră bere germană ! Ca să fie și căpitanul și noi de acord și mulțumiți.

Și iarăși valul de *„Hoch"*-uri și *„Prosit"*-uri se-nălțară către tavanul boltit de tablă și inertele aripi de ventilator în culoarea castanelor.

— ...În ajunul Crăciunului urma să se redeschidă, în blocul 24, la etajul întîi, bordelul... Fusesem repartizată.

— Cum ai ajuns acolo ?

— Din dragoste... Din dragoste am spus. Ce mutră faci ! De ce te miri ?

— Nu mă mir, Hanka, dar nu înțeleg. Cum poate cineva să intre în iad din dragoste ?

— N-am intrat de bunăvoie, înțelegi asta...

— O! Interpretezi greşit cuvintele mele. Voiam să spun că... Nu-i prea uşor de priceput... Din dragoste ai spus? Greu de înţeles.

— Ba nu chiar atît de greu. Cineva, nu interesează cine, deşi în uniformă, m-a plăcut... I-am atras probabil atenţia în mod deosebit. Chiar de la coborîrea din vagon. Întîi m-a privit lung, foarte atent şi fără să bag de seamă. Cînd i-am surprins privirea m-am speriat, dar el mi-a zîmbit. Apoi după ce doctorul a coborît de pe bicicletă...

— Care doctor?

— Un medic care era probabil şef. După ce a coborît de pe bicicletă şi a dat ordinul ca trierea să înceapă...

— Ce triere?

— Tu n-ai trecut prin asta?

— Nu.

— N-ai trecut, spui?... Atunci nici în lagăr n-ai fost?

— Lasă, am să-ţi povestesc altă dată...

— Nu sînt curioasă, dar poate vrei să-mi spui de ce te-au trimis atunci la bordel?

— ...

— Bine, nu-mi spune.

— Mi se făgăduise că vom putea trimite lunar cîte un pachet de alimente.

— Cui?

— Familiei...

— Numai pentru atît!

— Cum? E puţin?

— ...

— Mi s-a promis solemn...

— Şi tu ai crezut?

— Pe atunci, da.

— Glumeşti!

— Ai ghicit!

— Atunci cine te-a trimis aici?

— M-am oferit voluntar.

— Cum? Unde?

— Intr-o gară unde sileau o fată, care nu voia să accepte... Şi s-a sinucis... Dar povesteşte-mi mai departe. Insul acela...

— Insul acela în uniformă s-a apropiat de doctor, i-a vorbit ceva, după care mi-a făcut semn să ies din rînd. Lîngă mine era o franţuzoaică tînără, elegantă, proprietara a unui salon de

cosmetică în Paris. Vagonul ei, avînd un defect la osie, fusese scos din garnitura care venea din Franța și tras pe-o linie de garaj. După cîteva ore, constatîndu-se că nu era nimic grav...

— Nimic grav ai spus ?

— Da. Așa am spus. De ce m-ai întrerupt ?

— Nimic grav... Teribile cuvinte... Nimic nu mai poate fi grav, Hanka... Nimic, nimic din ce s-a petrecut și orice s-ar mai putea întîmpla...

— Ei da, și ?

— Cum „și" ? Abia asta e grav, îngrozitor de grav... Nu înțelegi ?... Iartă-mă ! Iarăși te-am întrerupt. Vorbeai de un salon de cosmetică din Paris și de franțuzoaica elegantă aflată în vagonul căruia nu i se-ntîmplase nimic grav.

— Nimic. De aceea fusese atașat la convoiul nostru care venea din Varșovia, cîteva ore înainte să sosim la Auschwitz. Am coborît în același timp și ne-am pomenit alături. Franțuzoaica avea ochi migdalați, tenul de lapte și-un păr de o culoare și bogăție cum nu mai văzusem pînă atunci. Mi-a oferit o bucată de ciocolată și cîteva pastile mentolate. „Nu-ți mai simți gura uscată" — mi-a spus și, cînd cel în uniformă mi-a făcut semn să ies din rînd, și să mă apropii de el, Bessy...

— Cine e Bessy ?

— Patroana salonului parizian despre care-ți vorbesc. Purta un nume americănesc, dar era evreică. A crezut că o cheamă pe dînsa și s-a precipitat în locul meu. A fost trimisă foarte elegant la loc.

— „Foarte elegant" ?

— Cu multă curtoazie și-ntr-o franceză savuros graseiată, cu un autentic accent german. Rar izbutește un neamț să-și ascundă accentul atunci cînd folosește o limbă străină.

— De unde știi ?

— Am auzit. Nu, am citit undeva. Sigur că am citit.

— Și ce ne interesează asta pe noi, Hanka ?

A șuierat puternic supapa de aburi supraîncălzită a cazanului din vagonul-uzină care alimentează caloriferele trenului. A șuierat c-un zvîcnet neașteptat și atît de tare, încît a acoperit peste nevoie șoaptele gîjîite ale polonezei. Apoi vaietul transformat de aerul glacial în ploaie fină de măzăriche înghețată se stinse după o scurtă și tot pe-atît de neprevăzută agonie. Ulti-

mele boabe reci căzură zdrăngănindu-și ieftinele ecouri pe acoperișul vagonului-bar.

— Ce-ai spus, Hanka ?

— Ți-am răspuns la întrebare. Părea că te interesează să afli cum am putut fi trimisă din dragoste la bordel.

— Cum ?... Dacă ți-e greu, nu mai povesti.

— Nu mai mi-e greu... A fost rare ciudat. Omul în uniformă mă plăcea. La început l-a minat numai dorința, firească pentru un militar care se află departe de casă. După aceea a vrut să mă mai țină un timp numai pentru el. După care a constatat, uimit și înspăimîntat, că mă iubește. I-am răspuns cu aceeași monedă, ațîțîndu-l, rugîndu-l să mă apere, ca să pot fi numai a lui. Asta l-a tulburat, l-a tulburat și înnebunit. Era, de altminteri, singura-mi posibilitate de a mă răzbuna... Trebuia să-i fi văzut chipul cînd încercam să-i spun cum o să fiu nevoită să mă las frămîntată și chinuită în brațele altora... Fierbea, se-nvința și repede sub ochii mei se transforma într-o fiară asmuțită. Cu doudzeci și cinci ca mine și ca el, am fi putut să-l răpim pe Hitler cu toată banda lui.

— Hanka ! Cum poți scoate asa ceva din gură ?

— N-am scos. Le-am scuipat.

— Dac-am fi auzite...

— E de-ajuns să ne auzim între noi... Te-ai speriat. Tac. Te las să te liniștești...

— Îmi bate inima.

— Ce fricoși sînteți voi, evreii.

— Dar nu sînt evreică. Cum îți închipui c-aș fi putut rămîne aici ?

— Atunci, fără să știi, ai o vînă semită în tine.

— Sînt catolică. La fel ca tine.

— Nu. Tu nu ești catolică, așa cum nu sînt eu papuașă. Ești speriată ! Te-ai schimbat la față... Iartă-mă !

— Nu m-am schimbat, ți se pare... Dar pe ce-ți bazezi afirmația, care poate duce pe oricare dintre noi la... Și de ce vorbești atît de tare ? De ce strigi ? Vrei cu tot dinadinsul să mă pierzi cu... cu... obsesiile tale ? Taaci !

— Dar eu nu scot un cuvînt... Liniștește-te !

— Minți ! Nu sînt nelinistită... Nu am de ce să fiu... Cum poți dovedi că...

— Cui să dovedesc ? Știm numai noi amîndouă că... ești evreică... Nu te teme, n-are să afle nimeni.

— Nu sînt !
— Ba da ! Te urmăresc de mult... Cred că ești convinsă că n-am făcut-o cu-n anume scop... Numai pentru o concluzie personală... Bănuielile mi s-au transformat în convingeri. De pildă : nu te-am văzut niciodată închinîndu-te...
— ...
— ...Iar privirea ta a strîns și spaimele noastre... Hai, nu mai face mutra asta îngrozită. Trebuia să ți-o spun odată... N-o mai puteam ține ascunsă în mine...
— Sînt catolică.
— Ești lașă ! Asta-i religia ta, a voastră !
— De ce jignești fără să cunoști ?
— Mi-am exprimat doar o părere. Sinceră. Așa vă socotesc. Fricoși. Asta cred. Iar tu, care tremuri și-n fața unei muște moarte, mă obligi să mă simt prost, cînd îți spun un adevăr.
— Ești comică, Hanka.
— Cu ce sînt comică ?
— Mai întîi, părerea nesăbuită că aș avea sînge evreiesc în vine. Cum ți-a venit această idee originală ? În afară de descoperirea ta că nu-mi fac cruce — am renunțat — și că ai prins spaimele în ochii mei... Și mă rog, în care scop te-ai ocupat atît de atent de persoana mea... ?
— Fără un motiv precis... În fond, nu știu, așa... Iartă-mă ! Nu trebuia ! Mă simt foarte prost...
— Aș vrea să precizăm și noțiunea „cum și cînd te poți simți prost"...
— Faci sofistică cu mine ? N-am să mai îndrăznesc să-ți vorbesc sincer, fiindcă tu de-ndată te decretezi jignită... Și asta nu vreau, nu pot suporta.
— Eu nu mai pot fi jignită, Hanka. După cum, la fel, nici tu nu te mai poți simți prost, în acest punct geografic pe roate și sub acest acoperiș... Dar să nu mai vorbim despre asta.
— Ai dreptate. Ți-e frică. Cine vă poate apăra ?
— Iarăși ? Nu mi-e frică, înțelegi ? Și chiar dacă aș fi evreică, aș ști să mă apăr singură.
— Să-ncercăm !
— Ești nebună, Hanka !
— Să-ncercăm numai, am zis. Și de asta ți-e teamă, pe de rață evreiască ?
— Nu ți-am spus că nu mi-e teamă ?

— Apără-te !
— N-am de ce !
— Numai un joc. Să ne-nchipuim că tu ai fi cu adevărat... E bine așa ? Accepți ?
— Și ce-o să avem din asta ?
— Ne descleștăm un pic creierii și mai tragem rugina de pe floretc... Puțină scrimă nu strică... Pentru a doua oară, accepți jocul ?
— Ții neapărat ?
— Da.
— Stranie dorință ! Și foarte periculoasă... Nu, nu, ți-am mai spus că nu sînt lașă... Dar nu înțeleg, nu pricep, de ce tot jocul ăsta, recunoaște, destul de periculos ?
— Pentru că vreau să-mi verific cîteva adevăruri... Și pentru că tu ești o fată deosebit de inteligentă, deși nu prea vrei s-arăți... Apoi... Bine, nu ești evreică, nu mai protesta, dar ar fi atît de reconfortant pentru moralul nostru să știm, chiar numai noi două, că am putut să-i păcălim, că i-am putut întrece pe nemți cu mintea, cu abilitatea și inteligența noastră... Nu fi rea. Hai, te rog...
— Vrei să pledez pentru cauza evreilor ?
— Să admitem că este cauza lor și nu a ta... Așa îți convine ? Ți-am aruncat mănușa. Apără-te ! Acum te-ai înroșit. Ești chiar frumoasă. Așa-mi placi !
— Bine. Fie. Primesc provocarea. Am să mă apăr. Așadar... Cu ce începem ? Cu frica noastră...?
— Da, da, cu frică !
Nu-i decît o legendă falsă...
— Dovedește-o !
— O stupidă și mîrșavă legendă... De care s-a profitat și se mai profită încă. Mi-ar părea bine să fii de acord...
— ...
— Deci această foarte veche și interesantă acuzație fiind lămurită, nu...?
— Nu. Și să nu crezi că, dacă am tăcut, înseamnă că am acceptat punctul tău de vedere. Am vrut doar să nu te-ntrerup. Problema nu-i rezolvată. Continuă, te rog ! În ce privește frica voastră... Mai departe ?
— În ce privește... frica ? Te-nșeli, Hanka. Poporul nostru știe să înfrunte. El suferă numai de vechime, spaime și masacre. Poate și de inteligență. O teribilă și periculoasă maladie care,

din nefericire, nu-i de loc contagioasă. Frică... ? De două mii de ani trăim în cel mai abject concubinaj cu moartea. Nu ne este teamă de ea. Ne-am învăţat. Mai mult. Am reuşit s-o includem, aş putea spune s-o obligăm să facă parte integrantă din propria noastră familie. Nu ne sperie că murim, înţelegi tu, Hanka ? Ci pentru ce trebuie să murim. Căci în fiece 24 de ore, de peste 2 000 de ori câte 360 de zile, murim pentru ce nu trebuie. Niciodată la timp şi totdeauna anticipat şi mult mai devreme. Şi asta ne îngrozeşte. Că nu putem avea moartea noastră aşa cum fiecare om ar trebui s-o aibă pe-a lui, dincolo de războaie şi cutremure.

— Ai urmat filozofia ?

— Nu.

— Eşti cumva fată de rabin ?

— Da de unde ! Tata este... A fost pictor... Te avertizez că, solicitîndu-mă acuzată, voi pleda ca o avocată la bară. Şi la persoana întîi.

— Ai urmat dreptul ?

— Nu.

— Belle-artele ?

— Academia comercială. Dar n-am apucat s-o termin.

— Aveţi o ancestrală înclinare spre afaceri, gheşefturi.

— Spre comerţ, da, se poate. Dar de ce ancestrală ? Sîntem un neam de păstori şi agricultori.

— Voi păstori şi agricultori ? Curios.

— De loc. Am visat secole şi milenii întregi alături de turme, cu palmele sub căpătîi şi ochii deschişi către stelele sudului...

— Păstori... Atunci de ce vă urăşte lumea ?

— Lumea... E cam mult spus. Cei puţini, rafinaţi şi interesaţi, aţîţă o masă de manevră înrobită, flurturîndu-i pe sub nas iluzia exercitării tuturor drepturilor ; lor nu le lipsesc instrumentele cunoaşterii, ei nu cred în nimic şi ascund asta la fel de bine cum trag profitul din mîinile străine care le scot castanele din foc...

— Mai clar, dacă se poate.

A strigat Puffmutter către colţul opus al salonului :

— Fetelor, ce-i cu voi ? Aţi adormit ? Lăsaţi pe domnii ofiţeri să se plictisească ? Avem aici un erou aviator cu pieptul plin de barete şi inima dornică de iubit ! *Ein Augenblick*, o clipă, domnule locotenent. Iată-le ! Alegeţi-vă !

Pilotul de vînătoare privi roată, ușor intimidat de volubilitatea matroanei. Nu avea mai mult de 20 de ani. Părea încurcat, nedecis... Apoi se jenă de rușinea care-i încinsese obrazul. Arătă cu degetul. Avizată, fata se ridică, forțînd un zîmbet. Și imediat, ca să-și facă curaj și pentru propriu-i echilibru de mascul nepus de nimeni la-ndoială, aviatorul îi trînti peste fese o palmă grozavă și atît de neașteptată, încît era s-o dea peste cap. Prima reacție a Christinei fu să-i răspundă la rîndu-i cu-n dos de palmă. Dar frumoasa norvegiană reuși să se stăpînească. Își înălță atleticu-i trup, respiră adînc și, cu maxilarele înțepenite, privi în tavan.

— *Entschuldigen Sie mir!* Scuză-mă, te rog, îi spuse spășit locotenentul, vrînd s-o ia de braț și s-o conducă spre cușeta vagonului dormitor alăturat. Dar fosta campioană de schi din orășelul crescut ca o floare de lotus la marginea fiordurilor se eschivă cu o splendidă piruetă și porni către locul de supliciu, urmată agale de berbecul căruia Puffmutter îi făcea semne încurajatoare cu mîinile și din ochi.

— Locotenentul este un mic erou! promulgă colonelul. Treizeci și două linii pe fuselaj. Treizeci și două avioane inamice doborîte. În mai puțin de doi ani.

— În aer vînătoarea e mai simplă, mai ușoară decît pe pămînt, revendică doctoral comandantul de tancuri.

— Așa pare, dar, în realitate, suspendat la cîteva mii de metri, cînd orice mișcare trebuie calculată la zecime de secundă, iar reflexele...

— Iertați-mă că vă contrazic, domnule colonel. În urmă cu două săptămîni, la atacul unei cote, ne-a întîmpinat artileria inamică antitanc. De patru ori superioară în calibru, și-n gurile de foc. Am încercat o învăluire rapidă pe stînga. Nimic. Tatonăm flancul drept. La fel. Rămăseserăm doar cu jumătate din mașini. Unsprezece Tiger au fost părăsite fumegîndu-și oasele pe teren. Trebuia să salvez restul unității. Am dat ordin de retragere. Între timp, pe fază s-a interpus un alt grup inamic, puternic. Singura posibilitate de a ieși din încercuire, ținînd seama că într-un unghi al acțiunii se afla pădurea care ne proteja, dar nu ne putea salva...

Făcîndu-și loc cu palmele printre stacanele cu bere, tanchistul ținu neapărat să-și ilustreze tactic savanta operație de retragere. Colonelul întrerupse plictisit :

— Înţelegem, nu mai e nevoie de...

— Nu, nu ! se-ncăpăţînă comandantul de tancuri. Se punea problema dacă pot trece peste lacul îngheţat ori...

— Îmi închipui că l-aţi trecut — vru să-i scurteze povestea inginerul mecanic.

— Să vă explic... Aci. Pardon, am vărsat sarea... Aci, lîngă farfurie, lîngă lac, eram noi. Buun. Dar dincolo, la coşul cu pîine, ruşii cu artileria lor. Şi-acum...

— Am priceput, domnule căpitan. Nu mai trebuie să-mi demonstraţi.

— Scuzaţi ! Şi-acum... Ce-am vrut să spun ?

— Ce-ai vrut ? Nimic. E limpede.

— Pardon ! Am vrut să spun că, dacă tancurile noastre ar fi avut elice şi aripi... Atunci ne-am fi dispersat care încotro, printre nori, dîndu-ne întîlnire la bază, la aeroport...

— Bine, bine. Ai dreptate, vru să-i potolească logoreea colonelul.

— Încă nu am. Dar cum noi nu aveam... Iar pe lac gheaţa avea o rezistenţă foarte dubioasă...

Indată ce palidul sublocotenent de vînători din Tirol se depărtă cu Rada sîrboaica, poloneza putu să continue, cu aceleaşi fraze zvîrlite printre buzele strînse, fără ca o singură cută de pe faţă să-i trădeze tensiunea discuţiei :

— De ce nu vrei să fii sinceră cu mine ? Posezi o argumentaţie şi cunoştinţe serioase despre istoria şi despre viaţa evreilor în general.

— Mă faci să rîd de-a binelea. Astea-s argumente banale şi arhicunoscute. Le-am îmbrăcat doar într-o haină mai polemică, mai dialectică, dacă vrei.

— Bine. Răspunde-mi acum la altă întrebare : de ce vă urăşte atît de mult lumea ? Ceva trebuie să fie la mijloc.

— Da, este. Ura. Ea există în om ca fierea în ficat şi trebuie consumată.

— Dar de ce e profesată exclusiv împotriva voastră ?

— Nu numai împotriva noastră. Nu e bine spus. Prezenţa ta aici e o dovadă.

— Inexact. Eu nu sînt în bordel — exceptînd că am fost trimisă din dragoste — datorită urii, ci pentru că sînt o pradă de război. Tu însă... Recunoaşte ! Trebuia să fii în altă parte. În lagăr. Şi-acolo...

— În calitatea mea de catolică, aveam același drept la bordel ca și tine. Dar, ca avocată la bară, dacă vrei să continuăm jocul, recunosc, pofțim: cel mai mult ura se revarsă asupra noastră.

— Ei, vezi? Te-ai întrebat vreodată care-i motivul?

— M-am întrebat. Și nu numai atît. L-am și descoperit. O să-ncerc să-ți explic! Mai întîi, stîrnim pe drept cuvînt ura în jurul nostru, deoarece, în uriașa experiență ce se face în laboratoarele epocii, acolo unde se distilează civilizația, nouă ni s-a rezervat, pe lîngă alte misiuni speciale, și sarcina generală și de la care, oricît am vrea, nu ne putem eschiva, aceea de a demonstra, pe proprie piele, că pitecantropul nu și-a găsit încă echilibrul pe numai cele două picioare, deși era vremea de-acum...

— Îți dai seama ce vorbești? se încruntă poloneza. E ingrozitoare insulta pe care o arunci unei întregi Europe cu tradiție, cultură și...

— Tradiție... Cultură... Poate și umanitate, nu?

— Da. Și umanitate. Multă, foarte multă umanitate.

— Unde-mi poți găsi o mostră din ea?

— În toată lumea. Peste tot. Chiar și sub întinsele pecingini brune care n-au putut arde firul școlii și floarea pînă la rădăcină.

— De mult, de foarte mult timp nu se mai simte mirosul florilor între coasta Atlanticului și țărmul de răsărit al Mediteranei. Umanitatea... Ști tu ce-nseamnă acest cuvînt, dacă-l jefuiești cinstit de haina lui falsă?

— ...

— Cîte feluri de umanități cunoști, Hanka?

— Nu-i decît una singură, eternă și indivizibilă.

— Te-nșeli. Două. Umanitatea noastră, care se compune din cîteva cuvinte: să nu faci altcuiva ceea ce ție nu-ți place. Și umanitatea vostră: un minut de reculegere după fiece masacru la care ați privit uimiți, indignați poate, scîrbiți eventual, dar totdeauna cu mîinile în sîn.

— Minciuni! De-aceea vă urăște omenirea.

— Nu. Omenirea făr-de omenie nu ne urăște, ci îndrăznește să ne urască. Și să-ți spun de ce: pentru că judecății de apoi, necesitîndu-i o eternitate pînă să aibă loc, noi, evreii, îi ușurăm sarcina încă aci pe pămînt: iertăm, uităm, ne-mpăcăm. Iată de-unde și curajul celorlalți de a ne uri. Căci se știe, dintr-

veche experiență, această ură, dar numai acest fel de ură, nu implică urmări imediate și mai ales e întotdeauna lipsită de represalii.

— Talmud, contorsionări de idei, fraze unse cu glicerină ca să alunece mai bine. Iată și alt motiv pentru care sînteți uciși și scrumiți pe ruguri.

— Cîtă miopie, Hanka dragă ! Cum poți concepe o atît de mare prostie ? Ia gîndește-te un pic. Să spunem că eu sînt o evreică autentică în bordelul ăsta blestemat. Dar am nu mai puțini de 5 700 de ani de suferință, dacă accepți. De martiriu, dacă încerci să judeci cinstit, dar și de experiență, de ură ori mînie. Nu pot fi asasinată. Și nici arsă. Căci nu am suflet, ci conștiință. Conștiința eternei nedreptăți care — subversivă fiind, recunosc — este, pentru debitul existenței sale, permanent sugrumată. Dar conștiința se răzbună, dînd, prin însăși moartea ei, naștere altei nedreptăți. Or, pentru cea dintîi crimă, asasinatul primar, ce pedeapsă poate fi mare decît să întreții printre ginți, țări și imperii, un lung șir de descendenți ai ucigașilor și ticăloșilor, șir care nu se mai termină și nici nu se va mai stinge vreodată ? Îi vezi pe ăștia de la mese și de lîngă noi ? Cei care ne stîlcesc sînii și ne stîrpesc dragostea ? De la ei a pornit un alt lanț. Copiii lor ? Copii de siluitori și asasini ordinari. Nepoții ? Nepoți de tîlhari și jefuitori. Strănepoții ? Răstrănepoții ! Și pînă-n vecii vecilor, urmași de fiare cu labele năclăite în sînge nevinovat. Cine poate pretinde că descinde din păstori-profeți și-n vinele lor sîngele nu pute a hoit ?

Poloneza și-a făcut încet cruce, privind-o ca pe-o epileptică în criză, căzută în mijlocul pieței... Și înc-o dată își însemnă cu degetele pe frunte și-nspre umeri semnul catolic al răstignirii.

— E inutil, Hanka. Nu-ți ajută la nimic. De două mii de ani Europa cade regulat la examenul de creștinism...

— Și, după ce terminăm cu rușii, are să vină rîndul Angliei. De două ori perfidă.

— Cum de două ori, doctore ? O dată și bine e de-ajuns, ca să avem dreptul s-o zdrobim.

Veterinarul clătină energic din cap.

— Nu ! Perfida Anglie o dată și perfidul Albion a doua oară.

— Totuna e. Dar, dacă ții neapărat...

— Ţin, domnule colonel. Iar după ce vom lichida cu aceste perfide şi ne vom împrospăta potenţialul, le vine rîndul şi rezervelor sincere din Europa.

— Rezervele sincere ? vru să ştie ofiţerul inginer.

— Aliaţii de sub conducerea noastră. Cei pe care putem conta.

— *Ach, so ! Freiwilliger*-ii, trupele de voluntari străini. În viitor trupele vor fi însă numai din rîndurile noastre. Străinii ne vor înlocui total în uzine, fabrici, ateliere şi ogoare. Directorii şi inginerii-şefi, poliţia şi profesorii vor fi germani. Iar noi, marea masă de bărbaţi şi femei, vom trece la cucerirea Atlanticului şi a ţărmului aflat pe partea cealaltă, cu tot ce se ascunde după el, inclusiv gunoiul pe care-l vom mătura, întronînd ordinea şi igiena germană.

— Mai rămîne America de Sud şi Australia, atrase atenţia foarte serios comandantul de tancuri.

— Australia nu ne priveşte. Este exclusiv o chestiune a japonezilor. Cît priveşte America aşa-zisă Latină... Îi vom organiza pe americanii din nord, care din recunoştinţă vor executa prompt ordinul nostru, trimiţîndu-i să ne-o cucerească. Şi-apoi îi vom lăsa acolo un secol, două, s-o civilizeze, în timp ce o parte din noi se vor muta în locul lor, inclusiv în Canada.

— Cine ar fi putut crede acum zece ani, de pildă, pînă unde va ajunge măreţia rasei şi a poporului german ? izbucni entuziasmat tanchistul.

— Doar cei care au avut încredere în cuvîntul *Führer*-ului şi l-au urmat ! replică veterinarul.

— Toţi l-au urmat, stărui să precizeze colonelul.

— Inexact !

— Cum adică ?... Aveţi îndoieli, domnule medic ?

— Îndoieli nu, ci doar obiecţii.

— Vreţi să ne explicaţi şi nouă ?

— Cu plăcere, deşi e destul de evident. A-l urma pe *Führer*, mărşăluind cu arma la umăr e normal. Datoria de ostaş o cere. Să mori pentru patrie e firesc şi-n firea războinicului. Dar să te sileşti a da ceva deosebit... Să-ţi pui nu numai pielea şi cizmele la contribuţie, dar şi creierul, scormind, imaginînd, descoperind, perfecţionînd mereu altceva, niciodată la fel, întotdeauna mai bun, mai puternic, mai precis, contribuind la perfecţionarea forţelor noastre morale şi de şoc, iată

ce-înseamnă a-l urma pe *Führer* în spiritul său, în spiritul partidului nostru.

— Ne facem cu abnegaţie datoria, vru să se acopere inginerul.

— Sîntem gata oricînd să ne jertfim viaţa, completă tanchistul.

— Nu-i de-ajuns, le-o tăie aspru veterinarul. Datoriile personale, inclusiv jertfele, sînt chestiuni care ne privesc direct. Dar în timp ce noi credem că-i suficient a ne pune pieptul în dispoziţia iubitului nostru conducător, în laboratoare savanţii se frămîntă şi-şi sparg capul ca să descopere ori să îmbunătăţească o armă nouă, o hrană mai suculentă; medicii, cot la cot cu profesorii, experimentează o întreagă gamă de substanţe capabile să ne vindece, să ne apere, să ne-ntărească... Inginerii, scriitorii, compozitorii, artiştii, mii, zeci de mii de germani se străduiesc şi caută, fac nopţi albe şi gîndesc, gîndesc şi încearcă, combină, zămislesc noile forţe germane, pe care le pun la dispoziţia conducătorului, armatei, poporului...

— Nu toţi germanii pot fi savanţi, minţi deosebite, spuse melancolic colonelul.

— Nu toţi germanii se pot mulţumi cu şablonul cotidian, cu minimul ce li se pretinde şi pentru care se simt achitaţi cînd îl dau... Ştiţi dumneavoastră ce se petrece în clipele acestea în marile camere cu pereţii de sticlă, în faţa puzderiilor de retorte, în sălile experimentale de operaţii?

— Se munceşte cu spor şi cu... vru să fie deştept tanchistul, dar încercarea îi fu decapitată, chiar de la bază, de răspunsul-ghilotină al medicului veterinar.

— Se făureşte Germania de mîine!

— Exact! Asta eram să spun şi eu, minţi tanchistul ca să-şi restabilească prestigiul bagajului secat de lozinci.

— Şi cînd războiul se va termina, continuă veterinarul fără să se sinchisească de răspunsul comandantului, cu ce ne vom prezenta în faţa *Führer*-ului şi a patriei? Doar cu zilele de front şi pachetele de cadouri trimise familiei?

— Ooo! Asta nu aveţi dreptul să insinuaţi! se supără colonelul tare, ci! îl lăsau cele şase halbe de bere consumate.

— Nu am spus decît adevărul!

— Dar dumneata cu ce te vei prezenta? se înfurie acum de-a binelea ofiţerul superior.

Veterinarul păru uns subit și pe față cu untdelemn, obrajii prinseră să-i strălucească.

— Eu ? De unde știți ? Ori bănuiți numai ? Eu... Cînd războiul se va sfîrși, voi oferi *Führer*-ului o piesă științifică care va fi de-o forță zdrobitoare...

— Unde ai găsit-o ? se interesă inginerul.

— N-am găsit-o. Am făcut-o eu.

— Și de ce nu o prezinți ?

— Încă nu-i gata... Mai am puțin de pus la punct... Nu mult... În fond, aș putea-o prezenta și azi, dar... Am socotit că e mai bine s-o dăruiesc patriei o dată cu victoria noastră.

— O piesă spui ? cercetă neîncrezător inginerul.

— *Ja*. Un document de-o valoare incomensurabilă...

— O descoperire ?

— O descoperire, într-adevăr.

— Tehnică ?

— Să spunem și așa. Tehnică.

— În domeniul chimiei ?

— În domeniul... Nu, nu vă pot face declarații. Iertați-mă, dar vreau să-mi păstrez secretul. O să aflați chiar a doua zi după victorie. Și o să vă aduceți aminte că-ntr-o seară de iarnă, undeva, pe front, în întinsa și necivilizata Rusie, ați stat la masă cu autorul... Cu cel care a dat partidului cea mai teribilă dovadă a exactității... Confirmare de temut, pentru dușmanii noștri...

— Ne fierbi, doctore ! se-ndîrji inginerul.

— Aveți dreptate, dar, credeți-mă, nu pot...

— Și... Și cum ți-a venit ideea ?... Nu, nu trebuie să ne-o dezvălui, ci numai cum... Adică în ce fel te-ai pornit s-o descoperi, să scrii documentul ?

— Nu-l scriu. Îl voi arăta pe viu.

— Iar ne-ncurci ! În sfîrșit, nu se lăsă inginerul, dacă socoți că merităm atîta camaraderească încredere, să ne spui doar cum ți-a încolțit ideea... *Natürlich*, natural, fără pretenții de amănunt, care ar putea, cumva, dezvălui...

— Aa, da... Cu plăcere... Dar vei fi dezamăgit, domnule inginer, dacă crezi c-o să mă tragi de limbă... În meseria mea, prin însăși natura pacienților mei, am învățat să discut puțin... Aproape de loc...

— Deci o chestiune profesională... Legată de meseria dumitale ?

— N-am spus asta, dar, ca să-ţi satisfac totuşi un pic curiozitatea, care a şi început să te macine, află, domnule, că documentul nemaipomenit, care va răscoli întreaga Germanie şi toate continentele, se leagă de profesiunea mea... E tot ce vă pot deconspira. Dar, pentru că m-aţi întrebat cum de mi-a încolţit ideea şi asigurîndu-vă că nu veţi mai putea smulge un cît de mic amănunt de la mine, iată cum s-a întîmplat...

— Ai răspuns extraordinar. Acum pot să ţi jur că eşti într-adevăr... Dar, ca să fii şi mai sigură că din partea mea nu o să ai de ce te teme, confidenţă pentru confidenţă...
— N-am de ce să mă tem. Sînt catolică. Crucea? N-o mai profesez... Dar m-am născut creştină.
— Bine, fie şi aşa, dacă vrei să-ţi ridici zidurile de apărare pînă pe terenul cinstei mele...
— Să-ncheiem, Hanka!
— Ai dreptate, ne-am antrenat într-o cu totul altă discuţie. Eu am mai multă încredere în tine. Îţi vorbeam despre omul în uniformă care se-ndrăgostise de mine. L-am chinuit şi-mi pare rău. Deşi oficial bordelul din Auschwitz trebuia să se deschidă în ajunul sărbătorilor de Crăciun... Cu o lună înainte începuse să se facă pregătirile... În primul rînd, o serie de femei şi fete au fost, ca şi mine, alese din rîndurile celor care debarcau în gara lagărului. S-au amenajat vreo 40 de camere, fiecare pensionară cu cei patru pereţi ai săi, cu mobilă fină... Frecvenţa vizitatorilor ne obliga la 6 vizite zilnic, de cîte 3 ori pe săptămînă. Posed date precise. El mi le-a dat.
— De unde le avea?
— Se ocupa... Cunoştea problema asta. Răspundea de aprovizionarea bordelurilor cu material proaspăt.
— Şi-un astfel de om spui că te-a iubit? Eşti sigură?
— Mai mult. Sînt convinsă.
— Cum a putut?
— Fără să încerc să-mi explic, e totuşi firesc. Am fost duse într-o rezervă izolată, unde, după un riguros control medical, cu analize amănunţite şi repetate, ni s-a spus ce se aşteaptă de la noi. Unele au protestat. Au fost bătute. Au rezistat. Atunci le-au trimis pentru două săptămîni la muncă. În lagăr probabil. S-au întors îngrozite, distruse, fără să aibă voie şi nici cu-

rajul să ne povestească ce-au văzut. Li se interzisese să discute cu noi. Păcat de chinul lor ! Voiseră să-şi apere demnitatea.

— Tu ai fost mai înţeleaptă.

— Dacă m-ar fi trimis în lagăr, nu m-aş mai fi întors.

— De ce n-ai cerut asta ?

— Nu mai aveam pentru ce.

— Demnitatea...

— Fecioria vrei să spui. Nu mai exista. Chiar din primele ore de cazare, Hans... Hans m-a chemat în biroul lui. Am crezut că vrea să-mi ia un interogatoriu. Dar nu. M-a poftit să stăm de vorbă. Sticla cu lichior, cele două păhăruţe şi sofaua moale, largă, nu mi-au mai permis nici un fel de îndoială... Avea părul blond-auriu, ochii albaştri şi buzele groase, senzuale...

— L-ai iubit ?

— Eşti nebună. L-am urît cum n-am urît pe nimeni în viaţa mea.

— Şi totuşi ţi-a fost milă de el.

— Da. Cînd l-au spînzurat.

— L-au... Pentru ce ?

— Pentru mine. A fost denunţat că avea legături cu deţinutele pregătite pentru bordel. Adică înainte de deschiderea oficială a bordelului, unde ar fi putut să mă aibă oricînd, dar fireşte şi după ce alţii mi-ar fi trecut prin braţe. Descoperisem, ţi-am mai spus, că asta îl înnebunea. Îi spuneam privindu-l în ochi : „...Au să-mi mîngîie sînii... Toţi cei care mă vor pofti or să-şi plimbe palma pe pîntecele meu..." Se făcea alb la faţă şi-ncepea să gîfîie... După aproape o lună, se hotărîse să mă păstreze, să-mi facă forme pentru a fi repartizată în blestematul ăsta de tren-bordel. Trebuia să plec împreună cu alte trei fete. Aranjase să-mi rătăcească actele şi să mă trimită după 24 de ore, însoţită doar de un delegat. Urma ca pe drum să mă ajungă din urmă...

— Ce tot trăncăniţi acolo, fetelor ?

— Ii povestesc Hankăi despre... primul bal la care am luat parte înainte de război. Acasă la Praga.

— Şi ea are răbdare să-ţi asculte toate prostiile ?

— Are, *Frau* Puffmutter. Pînă ne vine un client.

— Clienţii veneau la dugheana lui tat-tău ! Aici avem oaspeţi, invitaţi, nu clienţi. Ai înţeles ?
— Am înţeles, *Frau* Puffmutter.

— Cu concursul lui, urma să evadez.
— Imposibil. Unde te-ar fi putut ascunde ? Cine să te acopere şi să-ţi dea... Şi ce interes avea Hans ? Pentru ce ? Era împotriva interesului său. Te pierdea.
— Ai răbdare. Îmi pregătise acte false, îmbrăcăminte şi chiar o gazdă în oraş. Deveneam o poloneză trimisă la muncă voluntară. O mică funcţionară la o fabrică de marmeladă. Şeful fabricii, un ucrainean, îi era obligat. Şi astfel mă avea numai pentru el.
— Aşa da...
— Două zile înaintea plecării este însă arestat şi acuzat că întreţinut raporturi sexuale cu o neariană. Precis nu se ştia. Dacă recunoştea că era vorba de mine, fiind poloneză, creştină, nu i se-ntîmpla mare lucru. Eu însă urma să fiu trimisă imediat în lagăr şi apoi lichidată. Tot de la el aflasem asta. Şi atunci, ca să mă scape... A recunoscut că avusese de-a face cu o neariană, care urma să fie repartizată pentru „uzul intern" [1]. „O diavoliţă de-a lui Iuda", cum se exprimase la scurta confruntare cu noi. I s-a cerut să dea numele aceleia. A refuzat. Îi era teamă că se va descoperi minciuna. L-au atîrnat în cîrlig şi zece evreice din lotul intern au fost imediat expediate la barăci, în lagăr.
...Cînd am plecat, însoţită de cele trei fete, ne-am întîlnit, în drum spre gară, c-un convoi de femei care se-ntorceau de la muncă. Careva dintre ele, călcînd asprul consemn, m-a strigat pe nume. N-am recunoscut pe nimeni. Abia una dintre ruinuri, o fiinţă descărnată, îmbîcsită de noroi, cu tulpanul aluneat pe ţeasta rasă, a ridicat braţul. Mi s-a părut că era Bessy, franţuzoaica care avusese salonul parizian de cosmetică şi cu care călătorisem abia cu o lună în urmă... De ce te-ai posomorît ?
— Din cauza ta, zece femei nevinovate au fost trimise la pieire.
— Mai bine decît la bordelul de la etaj.

[1] Pentru bordelurile din interiorul lagărelor, folosite exclusiv şi numai pentru deţinuţii „recompensaţi", se foloseau şi femei evreice.

— Acolo își salvau viața.

— După cîteva luni ar fi avut aceeași soartă. Oferta de femei era foarte mare. Tot Hans mi-a spus asta.

— Și noi ce soartă vom avea ? Asta nu ți-a zis ?

— Nu mi-a zis. Să te-ntreb ceva. Dar descrețește-ți fruntea. Pe Rada, sîrboaica, unde ai cunoscut-o ?

— Unde s-o fi cunoscut ? Aci, în salonul lui Puffmutter.

— Ce-a fost cu ea înainte să viu eu aci ? Ai vrut odată să-mi povestești.

— Dacă ții... Asta era la-nceput. S-a bătut cu-n general în cușetă, apoi cu Puffmutter. Striga că e încă copil și abia împlinise șaisprezece ani, deși părea mai dezvoltată...

— Și pe urmă ?

— Pe urmă a dus-o în vagonul sacrificiilor, unde au biciuit-o — după o lună mai avea încă urmele —, iar abia după asta a trecut prin mîinile personalului de la uzină. Cred că și ale gărzii... De trei ori a vrut să se sinucidă sărind din tren ori dizolvînd capete de chibrituri în rația de supă.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă s-a resemnat... Atît. Spune-mi, Hanka, ce ai să faci tu dacă scapi de aci ?

— Nu știu. Nu m-am gîndit.

— Gîndește-te. Închipuie-ți că într-o dimineață ne trezim singure în pat, fără Puffmutter, fără Schmalke, fără Lotte. Și că garda e dispărută. Privim prin fereastră peronul gării unde am tras : steagurile cu zvastica zac pe jos, călcate-n picioare. Portretul lui Hitler este făcut bucăți. Nici un picior de neamț pe o rază de zeci de kilometri.

— Așa-mi place să vorbești, curajoasă !

— Ei ? Ce-ai face mai întîi ?

— Cobor imediat din trenul ăsta infect. La prima casă aș ruga să-mi dea voie să mă spăl cu apă-n clocot ca să dau un rînd de piele jos, cu toate amprentele. După care...

— Ei... ?

— După care... Extraordinar ! Ar trebui să rămîn stană de piatră în mijlocul străzii. Nu știu ce ar trebui să mai fac... În Varșovia, ai mei... Mai aveam o mătușă, sora mamei, pe care n-o suferearn... Apoi... Crezi că viața ar mai putea fi reluată de la început ?

— Cred. Noi o luăm mereu de-acolo de unde ne-a fost tăiată. Vezi ? Am reluat jocul... Am spus „noi".

— Voi... Cu voi e altceva... Dar noi... S-ar putea să încep și eu din nou... Da. Cred în această posibilitate. Dar cu o singură condiție : să fiu iarăși la fereastra casei, să privesc la derbedeii care pîndesc în jurul capacului de canal și imediat să trag perdeaua.

— Asta nu mai e cu putință.

— Ce crezi, evreul acela speriat, pentru care au pierit toți ai mei, mai este în viață ?

— Exclus.

— Și dacă, totuși, el trăiește undeva într-un lagăr de muncă, ori ascuns...

— Prostii.

— Să presupunem...

— Să presupunem. Ei, și ce-ar fi cu asta ?

— Ar fi ! El trăiește, iar tata, mama...

— Hanka, tu nu-i suferi pe evrei.

— De ce să-i sufăr ?

— Acum îi urăști și mai mult.

— Ce, sînt singura ?

— Și dac-aș fi și eu evreică ?

— Tu ești altceva. Te chinuiești ca și mine.

— Dar ai mei — cei pe care mi-i atribui — se chinuie de mii de ani...

— Un alt fel de suferință.

— Și asta de-aci e mai nobilă ?

— Iți răspund cu propriile-ți cuvinte. Suferința de aci e a noastră, comună. Cealaltă, de ani, mii, vă aparține.

— Există doar o singură suferință : a omului.

— De vreme ce susții însă că și umanitatea e divizată în două...

— Suferința, durerea, s-a născut înaintea omului. Dar tot pentru el. Il aștepta..

— Suferința există o dată cu lumea. Nici înainte, nici după. Dumnezeu a făcut cerul, apele, pămîntul și pe om. Omul la rîndu-i a adus suferința pe lume...

— Lumea... Ce vorbă mare și găunoasă ca o nucă fără miez. Lumea... Cum ne-o închipuim ? Ca-ntr-un film... Sîntem propriii noștri regizori. Din materialul brut, văzut și simțit, ne reprezentăm — prin regizorul orb din noi care primește și sublimează, la nivelul ariei emotivității și al calibrului său rațional și de cunoaștere, acești compuși amorfi din cultură și

experiență — lumea. Ea nu este, Hanka, chiar așa cum o bănuim și presupunem, după cum și cerul negru la înălțimi e altul decît cel către care suspinăm sau ne rugăm... Dar mai spun că lumea este și astfel cum avem nevoie să fie, precum am reușit s-o denaturăm, și s-o transformăm după calapodul nostru. Adică un fals proces de reflecție, ori, dacă vrei, similar întrucîtva transformărilor și schimburilor chimice din organism... Tu ce crezi ?

— Talmud.

— Nu. Gînduri.

— Nu cred să fii comunistă, deși ești, continuu să cred că ești evreică.

— Și de ce nu crezi că sînt comunistă ?

— Pentru că nu mi-ai pomenit încă de lupta de clasă.

— Doar pentru asta ? Cum simplifici tu ! Ești de o naivitate atît de pură și sfîntă... Nu sînt comunistă.

— Nu ? Să lăsăm asta. Vorbeai despre lume...

— Despre lumea care nu-i a noastră, căci refuzăm s-o primim așa cum e, dar, în același timp, există, pentru că numai imaginar e altă...

— Ai o pasiune... Mai mult, un talent în stare să deformeze pînă și confuziile simple. Lumea, viața, noi...

— Toate nu-s decît ficțiuni...

— Atunci antisemitismul ar putea fi doar o ficțiune ?

— Exact. Așa și este.

— De ce vă mai plîngeți dar ? Sînteți victimele iluzoriale unui proces care nu există !

— De drept nu există, n-ar trebui... Dar, de fapt, face ravagii.

— Nu vrei să recunoști că tatăl tău a fost rabin ?

— Dar, de ce te-aș minți ?

— Draga mea, poți tu să-mi spui totuși ce este, în definitiv, antisemitismul ?

— Antisemitismul... În definitiv, el nu este nimic. Dovadă că, desfăcîndu-l printr-o prismă de cristal, în culorile lui naturale, găsim unitate, individ, interese, sumedenii de definiții. Traduse cinstit, înseamnă pentru fiecare altceva. De pildă, economistul : pentru el, antisemitismul nu-i decît o luptă împotriva concurenței iudaice. Psihologul ? Ți-o va defini prin invidie. Psihiatrul : dorul după barbarie prost camuflat. Creștinul : dreptate pentru Hristos. Filozoful : încercarea de

a-ţi justifica drepturi pe care nu le ai. Evreul religios: încăierarea a trei porunci: să nu ucizi, să nu rîvneşti, să nu-ţi faci din crimă chip cioplit...
— Şi realitatea?
— Realitatea... Mă tem că n-ai să fii de acord.
— Spune-o!
— Antisemitismul? Ce poate fi alt decît războiunea celor obligaţi să-şi înalţe fruntea către cer, acolo unde în loc de Dumnezeu îşi văd reflectat doar propriul chip, ca-ntr-o oglindă. Şi asta îi înfurie pînă la turbare şi crimă.
— Vai!
— Nu-ţi place?
— E oribil.
Alta atunci: declararea drept falşi a zeilor şi *Evangheliei*, ori reîntoarcerea, fie şi numai pentru o oră, la legea şi libertăţile altarelor de sacrificii ale vechilor epoci.
— Nu există ţară în Europa să nu se scuture de voi.
— Truism.
— State şi popoare care au dat culturii opere şi nume celebre, contribuind din plin la ascensiunea civilizaţiei...
— Atunci, Hanka, dacă vrei să accepţi, rasismul nu e decît clipa, minutul, ora, luna sau anii cînd insul „civilizat", întîi amuzat, apoi interesat, îşi scoate mănuşile, îşi sparge cu un singur pumn jobenul, chemîndu-şi semenii la nedreaptă şi ticăloasă hăituială. Cu acelaşi prezent şi încă nestins strigăt gutural, despre care în ipocritele cursuri de civilizaţie, profesate grav de la catedră, am învăţat că se vînau sălbăticiunile din virginele păduri ale aşa-ziselor dispărute epoci. E drept, dinozaurii şi mamuţii au pierit. Au rămas însă vînătorii. Vor dispărea cîndva şi ei, Hanka?
— Dacă asta-i părerea voastră despre noi, cei care v-am primit şi găzduit în Europa... Ei bine, ar fi păcat ca vînătorii despre care vorbeşti tu să dispară.

Al zecelea rînd de halbe era pe sfîrşite. Colonelul, apoi inginerul şi în urmă tanchistul începură să-şi înmulţească cursele la toaleta aflată în capătul vagonului. Orele se apropiaseră de unsprezece. Grete pregătea încă un rînd de stacane cu faimoasa bere de München. Veterinarul rămăsese tăcut, îngîndurat, pe scaunul de care încă nu se dezlipise.
— Un coniac, doctore!

— Prefer bere, domnule colonel.
— Ne-am umflat prea mult. Să facem o pauză.
— *Ja, eine Pause!* fu de părere și tanchistul.
— Și, între timp, să degustăm coniacul ăsta românesc, despre care am auzit vorbindu-se numai bine. Fă-ne cinstea, doctore, și-nsoțește-ne la băut. Te rog.
— Bine. Cu plăcere.
— *Fräulein* Grete, cîte stele are? se interesă inginerul.
— Pe etichetă nici una. Este îmbuteliat la depozitul nostru de aprovizionare. Gustați și dați-vă dumneavoastră părerea.
Aurul roșcovan și topit își scînteie caratele în păhăruțele bondoace de cristal. După colonel gustară și ceilalți, ciocnind împreună.
— Ei?
— Fain!
— Segarcea veritabil. Dac-ar fi să-i pună stele pe etichetă, nici opt n-ar fi de-ajuns.
Colonelul vru să mai toarne, dar observă că-i tremură mîna. Inginerul îi sări în ajutor. Al treilea rînd de pahare ușură sticla micuță. Tanchistul comandă alta.
Licoarea tare, amestecată cu damful berei, li se urcă la cap. Tanchistul dădu dușcă o zdravănă înghițitură. Colonelul își aprinse un nou trabuc. Inginerul îl asculta atent pe veterinar, care prinsese subit gust de pălăvrăgeală.
— ...Încă de acum doi ani, de-atunci mă mănîncă problema asta... Am vizitat aproape toate lagărele de muncă... Auschwitz, Buchenwald, Maidanek... Se lucrează în draci acolo...
— Construcții? întrebă ipocrit inginerul.
— Ah, vax! Construcții! În laboratoare se lucrează... (Șoptit:) Experiențe... Doctor Wirtz, Mengele, Fischer, Tillo...
— Aha, experiențe medicale?
— Absolut medicale, dar eu... Eu controlam... Inspector...
— Experiențele?
— Vax! Controlam activitatea și sănătatea cîinilor-lupi care făceau de pază și prindeau pe bandiții ce voiau să fugă.
— Da, da. Înțeleg.
— Nu-nțelegeți nimic... Eu... La Dachau, la Struthoff... *Her* Karl Genzeken. *Gruppenführer* SS și general în Waffen SS... Am vorbit cu dînsul și m-a trimis la domnul colonel SS Wolfram Sieners. Știți cine e dumnealui?
— Vag...

— Administrator al societăţii Ahnenerbe... Pentru puritatea raselor noastre... Şi director la Institutul de cercetări ştiinţifice militare... Preşedintele Biroului şi directorul Consiliului de cercetări... Mi-a spus aşa : „Fleischmann, căpitan doctor Fleischmann ! Aştept cu plăcere rezultatul experienţei dumitale..."
— Ce experienţă, doctore ? se trezi atent din ameţeala colonelul şi-ntrebă.
— *Mein Dokument !* Documentul meu, care va dovedi în toate continentele... dreptatea cauzei germane !
— Ori experienţă, ori document... Hotărăşte-te !
— Cel mai mare document... „Aşteptăm cu plăcere, domnule doctor Fleischmann", mi-a spus. „La ordinul *Führer*-ului, al patriei şi al dumneavoastră, excelenţă". Aşa am răspuns eu. Mi-a strîns mîna, *ja, ja !*
— Experienţă medicală atunci, nu ? O rasă de cîini-lupi care...
— Care vorbesc ? izbucni tanchistul în rîs.
— Curînd o să vă fie ruşine că aţi rîs de una dintre cele mai mari descoperiri...
— Ei, asta-i bună ! se supără tanchistul. Acum nu mai am voie nici să rîd !
— Cînd o să citiţi în ziare şi o s-auziţi la radio, n-o să vă mai vină de loc să glumiţi, domnule căpitan de tancuri.
— Am impresia că mă ameninţi, doctore ? Ori poate eşti beat şi-atunci...
— Iartă-l, tanchistule ! Doctorul nu rezistă decît la bere...
— Şi cînd o să avem cinstea de a lua parte cu cetăţenii tuturor continentelor la marea dumitale...?
— Vrei să mă iei peste picior, domnule locotenent-inginer, dar eşti un prost.
Inginerul se ridică băţos în picioare.
— Domnule căpitan, nu-ţi permit !
Veterinarul îl privi cu dispreţ.
— Nu trebuie să-mi permiţi... Asta îţi vine pe dinăuntru... E independent de voinţa ta...
— Ce vrea să spună ? Ce-mi vine pe dinăuntru, domnule specialist în cozi de cîini ?
— Prostia, stimate domnule inginer... Numai prostia. Cum aş îndrăzni să afirm altceva ? Chiar dacă nu sînt beat, ci doar superior în grad dumitale.

— Sînt mai mic în grad, dar am de două ori crucea de fier și...

— Crezi că decorațiile te scutesc de brevetul de idiot ?

Numai brațul tanchistului pară la timp conținutul halbei pe care inginerul vru s-o azvîrle în obrazul buhăit al veterinarului. Și cu asta, semnalul că la masă se-ntrecuse măsura fu dat. Nici mai bună ocazie pentru colonel de a-și răzbuna lecțiile de patriotism și devotament față de *Führer* pe care nenorocitul ăsta de strîngător de balegă îndrăznise să i le dea. Avea acum și martori care să-l susțină. Tuși. Și, cu cel mai sonor și oficial glas :

— Domnule căpitan veterinar, am înțeles, pentru că ești beat, să-ți iertăm repetatele pomeniri ale *Führer*-ului nostru în acest bordel ; am acceptat să nu-ți contrazicem minciunile de copil cretin și arierat în legătură cu descoperirile ori experiențele ce pretinzi că le faci, dar dacă ți-am tolera și atitudinea de porc... Acum cîteva clipe ai îndrăznit să-ncerci să batjocorești un erou tanchist abia sosit din luptă, dumneata, care moșmondești la fundul dulăilor... Ar însemna să insult însăși sfînta noastră disciplină, dacă... Îți ordon să părăsești imediat localul. Marș ! Executarea !

— Nu te mai scotoci prin buzunare ! Plătim noi și partea dumitale, omagiu la epocala descoperire... îl luă tanchistul în zeflemea.

Medicul căpitan-veterinar salută și clătinîndu-se ușor se-ndreptă spre ușă.

— Să nu-ți pierzi faimosul document ! îi strigă încă întărîtat inginerul.

— Domnule locotenent ! Băutura te-a făcut să uiți că totuși e mai mare în grad ca dumneata !

— Numai băutura, domnule colonel ! Aveți dreptate.

— Gata, domnilor ! Și-acum...

— O sticlă de la mine, dacă-mi permiteți ! se oferi pilotul.

— Bine, fie, dar ultima, consimți colonelul. Uite ce imbecil ! Unul ca ăsta te poate vîrî în bucluc...

— Cum încerca să răstălmăcească cuvintele...

— Zicea că berea... Parcă un coniac ar însemna...

— Ești supărată, Hanka ?

— Nu sînt supărată.

— Am fost îngrozitoare.

— Ca de-obicei.
— Te-am jignit.
— Vorba ta: mai putem fi jigniţi ?
— Ţin foarte mult la prietenia noastră. Am atîta nevoie !
— În primul rînd de stimă. Noi între noi. Numai cu o ast-fel de cîrjă putem încerca să ne mai susţinem moralul.
— Iţi făgăduiesc că n-am să-ţi mai vorbesc de evrei, de suferinţe şi de antisemitism.
— Puteaţi inaugura asta încă de-acum două mii de ani, de la căderea templului...
— Ca să fii mulţumită, îţi spun că poate ar fi fost mai bine...
— Şi pentru noi.
— Rămînem prietene ?
— Deocamdată, rămînem în bordel.
— Şi după...?
— Ce vrei de la mine ? Declaraţii de dragoste ? Inţelegere ? Prietenie ? Nu-ţi dai seama că ne desparte un ocean, săpat zi de zi chiar de voi, de pe cînd bariera asta uriaşă nu era decît un simplu firuleţ de apă ?
— ...
— De cînd vă naşteţi şi pînă muriţi, tot ce faceţi, de la gheşefturile voastre şi pînă la consultaţiile medicale ce le daţi, de la operele de artă şi pînă la incitările la revoluţie, în cîntece-le şi în plînsul vostru, în rîs ca şi în geamăt, totul şi toate poartă pecetea acelei teribile susceptibilităţi care vă-mpinge la un egocentrism feroce. Nu aveţi nevoie de prietenia noastră, căci nu credeţi în ea, dar nici indiferenţa nu vă prieşte. O suspectaţi. Vouă vă trebuie doar ura noastră. Ca să vă puteţi lamenta şi să ne acuzaţi ! Abia atunci vă simţiţi bine.
— ...
— Mai trebuie să completez ceva ?
— Da.
— Te rog.
— Cum rămîne cu prietenia noastră ?
— E culmea ! Eşti... Dă-mi o ţigară. Nu asta. Una mai moale ! Mersi...!

În salon nu mai rămăsese decît o singură masă ocupată. Acolo prezida colonelul, de două ori convins pentru a treia şi ultima sticlă de Segarcea românească.

Pe canapea dormita sîrboaica, prefăcîndu-se că-și acoperă, cu palma, ochii de lumină. Lîngă ea, unguroaica își examina plictisită unghiile. Pe scaunul cu picior înalt de lîngă bar, Inge roșcata sorbea cu înghițituri prelungi ceaiul de mentă. I-l servise Grete contra unui ruj de buze italian, primit de la „tenentele de bersaglier" în uniformă de iarnă rusească, care i-a vizitat cușeta. Franțuzoaica răsfoia revista *Signal*. Dacă te uitai atent la ea, aveai impresia că desface un hoit în descompunere.

Celelalte fete, îndeplinindu-și „norma", se retrăseseră la culcare — cu aprobarea lui Puffmutter.

— Slabă zi, fetelor, se adresă ea unguroaicei, care săltă din umeri. Și, către barmaniță : Poți face casa. Peste un sfert de oră închidem.

— Te-am pierdut, Hanka.

— Lasă-mă-n pace !

— Din vina mea...

— Încetează odată ! Nu pot să vă sufăr ! Și-acum pentru că știi, sper să nu mă mai plictisești. Te-ai bosumflat, nu ? Așa-i... Dacă ți-am vorbit deschis.

— ...

— Tu nu suporți aerul rece, curat...

— ...

— Acum, spune-mi ceva. Doar nu ți-am vîrît degetele în ochi...

— ...

— În fond, pentru ce te-ai supărat ? Pentru... Ce-i asta ? Ce-i acolo ? Ia privește...! Doamne ! Mi se pare ori am înnebunit...?

Medicul-căpitan veterinar Fleischmann s-a întors in vagonul-bar. De data asta nu mai era singur, ci însoțit de doi cîini lupi. Nu... De-un superb cîine lup, negru pe spinare și cu burta arămie, iar alături de... În patru labe... Petrecut cu bretele peste umeri și un tricou gros de lînă tras pînă în vîrful picioarelor... Cu gîtul vîrît într-o zgardă din piele, legată cu lănțug pe vîrtej, de hamul celălalt...

— Ce-ați rămas cu gura căscată, domnule inginer ? Și dumneata, domnule comandant ? Nu vă mai vine să rîdeți ? Domnule colonel, am onoarea a vă ruga să binevoiți a-mi permite numai cinci minute...!

Colonelul bîlbîi cîteva cuvinte fără înțeles. *Frau* Puffmutter, unguroaica, Grete, Inge și franțuzoaica se apropiară și-ncremeniră de uimire unele, de spaimă altele...

— Ce... Ce-i asta...? reuși în sfîrșit colonelul să-și formuleze întrebarea care-i sta gălușcă-n gît.

Veterinarul le zvîrli cea mai disprețuitoare privire pe care o găsi la-ndemînă. Și-abia după ce-i mătură bine cu ea, răspunse :

— Documentul.

Liniște. Exceptînd pe Puffmutter, care prinse să-și bîțiie șoldurile, nimeni nu mai mișca.

— Documentul despre care v-am vorbit. Priviți ! Mai aveți vreun motiv de îndoială, domnule colonel ?

— Nu-nțeleg...

— Curios ! Eu am înțeles imediat cuvintele *Führer*-ului că jidovii sînt o subrasă, inferioară, cea mai slab înzestrată de pe acest răbdător pămînt.

— Ei da, și...? irupse iarăși nervos inginerul.

— Voi dovedi *Führer*-ului, Germaniei, poporului nostru, ca și lumii întregi, că este de-ajuns un an, în care să obligi jidovul a-și relua locul ce i se cuvine și de unde de mult a evadat, pentru ca să-l readuci la ceea ce a fost : un animal.

— Extraordinar ! strigă fără să vrea colonelul.

Cuvîntul fu prins în zbor de veterinar, care răspunse cu satisfacție :

— Ce v-am spus ?

— Dar cum ai să demonstrezi asta, totuși ?

— Simplu, nu ? Ca și oul... Ca și demonstrația emisferelor din Magdeburg. Totul pare extrem de ușor. Dar cît efort cerebral pînă să descoperi ideea și pe urmă s-o aplici !

S-a oprit motorul uzinei, ori inimile fetelor nu mai bat ?

— ...Am luat deci un jidan. L-am pus în zgardă, ținîndu-l obligator în patru labe, alături de un animal obișnuit. După un an, jidovul se readaptează mediului originar și de baștină de unde a purces în urmă cu cîteva zeci de mii de ani. Rapida lui adaptare demonstrează neaderența la societatea noastră civilizată, a descendenților lui *homo sapiens*. Să-l tai și n-o să mai vrea să-și folosească labele la mîncat, ci doar fălcile, caninii, ghearele și acum măselele, înlocuind cu ele cuțitul și furculița cu care se cam obișnuise. Mersul în două picioare i se va părea straniu și obositor. Se va exprima în guturale și va fi fericit

să-și găsească un stăpîn, că mine, care să-i ofere adăpost călduros în cușca aprovizionată cu pase și hrană la timp. Ei...?

Frau Puffmutter izbucni în rîs și-l felicită.

— *Kolossal!* Meritați toate felicitările!

Tanchistul aplaudă, colonelul aprobă respectuos din cap și numai inginerul îndrăzni:

— Aveți vreun rezultat concret, științific?

— Sînt încă în curs de experimentare. Dar izbînda se apropie rapid. Ba mi-a trimis de pe acum și i-am și înregistrat toate semnalele...

— De pildă?

— *Primo*: jidovul s-a obișnuit să meargă numai în patru labe. *Secundo*: să nu vorbească, nefiindu-i permis decît lătratu-rile și, o dată pe zi, cîteva guturale care vor să-nsemne: „mulțumesc", „mi-e foame", „mi-e sete". *Terțio*: deocamdată nu latră, dar nici nu vorbește. Este perioada de tranziție. Pînă ce se va obișnui... Mulțumesc, domnule comandant, nu mai beau! Vă rog, nu insistați...

— Ai toate notațiile strînse într-un caiet?

— Am un fel de „jurnal de bord", pe care sper, după victorie, să-l public.

Colonelul se ridică și se apropie de veterinar, întinzîndu-i mîna.

— Deși e împotriva disciplinei... Totuși eu îmi cer scuze pentru ieșirea mea de-adineauri. Am exagerat sensul cuvintelor dumitale față de inginer. Poate că și băutura... Dar, mai presus de toate, nu am bănuit la ce operă măreață lucrați... Faceți-mi cinstea unui pahărel de coniac! Nu, nu, nu există! Ordin! *Prosit!* Și-acum vă ascultăm.

Căpitanului veterinar îi străluceau ochii ca două felinare roșii în noapte.

— V-am dat numai un mic, foarte mic rezumat... Cînd le voi relata însă studenților...

— Care studenți?

— Aceia care-mi vor asculta cursurile, domnule locotenent-pilot-mecanic Hoppe. La facultate, ca titular al catedrei pentru apărarea rasei. Acolo unde *Führer*-ul mă va numi. *Selbstverständlich*, e de la sine înțeles că băieților voi fi nevoit să le dau toate amănuntele!... „Am ales un jidov, dragii mei copii, din cîteva loturi de cîte o mie de bucăți... Am folosit la-nceput vechea metodă a îmblînzitorilor de tigri..."

— Care ?

— O săptămînă nu i-am dat mîncare decît trei felii de pîine, un pahar cu apă și trei ciomăgeli, pe zi, ca să-i înmoi de la bun început orice încercare ori intenție de nesupunere...

— Doamne, ce barbarie ! se exclamă într-o limbă străină celor de față.

— Cine s-a încumetat ? întrebarea fu rostită în aceleași inflexiuni slave. A ! Dumneavoastră ? Poftiți mai aproape, domnișoară, spuse veterinarul, făcînd semn unei fete din spatele rîndurilor. Poloneza se apropie încet, urmărită de privirea de foc a matroanei.

— *Bitte !*

— Ah, cunoaști și germana ?

— O cunoaște, ticăloasa ! se repezi Puffmutter cu palma ridicată. Cunoaște și regulamentul. Na ! O palmă ca să nu-l uiți ! Regulamentul interzice folosirea altei limbi decît aceea a stăpînilor.

Nici n-a clipit poloneza. Palma moale și flască abia dacă i-a lăsat semn pe obraz. S-a șters ca după urma unei gîngănii. Examina atentă ființa legată de zgardă. Era un tînăr slab, cu vîrsta nedefinită, între 19 și 20 de ani, privirea stinsă, părul tuns ca la tifici, gîtul lung, subțire, pe care șarpele lat al zgardei, bătut în ținte de alamă, îl separa de restul trupului.

— Duduia s-a exprimat că ar fi o barbarie ceea ce are onoarea să vadă. *Vă rog ! Vă rog !* Lăsați-o să-și exprime în limba-i maternă și cît mai liber părerea și sentimentele ce ni le poartă.

— ...

— Așadar, o barbarie ai spus, domnișoară ? reluă în polonă veterinarul.

— Așa am spus.

— Nu cumva regreți cele ce te-ai pripit să afirmi ?

— Într-adevăr. Regret. Nu am bănuit că dumneavoastră cunoașteți limba polonă...

— M-am pregătit mai demult și ulterior m-am perfecționat la Katovice.

— Dac-aș fi bănuit...

— Trebuie să observați, domnilor, reluă în germană imperturbabil Fleischmann, ca ăer de scamator, că experimentul după faza de „nu mai vrea", se află în stadiul imediat următor. În-

treabă-l ceva, domnișoară. Dar folosește, cu îngăduința noastră și textul regulamentului pe care nu avem voie să-l mai călcăm, limba noastră.

— ...

Fleischmann rînji :

— Încearcă de-i vorbește... Hai, hai, încearcă...! Dacă-ți răspunde, îți ofer ce dorești.

— Cum te cheamă ? l-a întrebat Hanka ca un susur în germană.

Tînărul și-a desfăcut cu greu pleoapele, a privit-o o secundă apoi și le-a închis în aceeași muțenie.

— Nu răspunde...

Căpitanul rînji, victorios :

— Cum o să răspundă, dacă nu e om ?

Hanka privi străbătîndu-l pe tînăr, apoi își acoperi ochii cu palmele.

— E îngrozitor !

— Nu-i îngrozitor, ci doar o muncă grea, extrem de migăloasă și de dificilă, domnilor, răspunse indirect căpitanul. Peste cincisprezece elemente cu care am început experiența s-au dovedit refractare și n-au rezistat... Acesta este un exemplar deosebit de valoros din punct de vedere științific. A intrat ieri în a opta lună experimentală și sper că pînă se va împlini anul...

— Nemaipomenit ! strigă tanchistul. Și imediat, curios : După terminarea experienței ce veți face cu el ?

Veterinarul rîse fals și pentru întîia oară de cînd intrase în vagonul-bar :

— O să fie fotografiat, catalogat și depus la muzeul Ahnenerbului.

— Pensionar ?

— Nu tocmai, ci pentru împăiat... !

Au rîs numai cei în uniformă și Puffmutter. Grete se retrăsese, grăbită, la socotelile ei, și nu putu să ia parte la haz.

Tăcere. Se putea auzi acum ticăitul inimii cîinelui și a tînărului ferecat lîngă animal. Veterinarul aștepta în ipocrită reculegere ca spectatorii să-și revină din șoc.

Și deodată, poloneza :

— Dar este un om, domnule căpitan ! Un om, înțelegeți ?

— Cel mai sincer omagiu în astă-seară ! Cu o mică rectificare : un fost om. Dar nu trebuie să vă luați după aparență, domnilor. Adică să nu cădeți într-o greșeală care dăinuie de

atîtea mii de ani. Eroare grosolană, la menținerea căreia au contribuit pe rînd și-n largă măsură biblia și istoria. Acestea-s false și caduce discipline, peste care zoologia, pasivă și nepăsătoare, încă nu a trecut. Este de altminteri ceea ce încerc eu acum să fac și după cum vedeți, cu excelente perspective.

— Dar e totuși un om !

— Un jidan, domnișoară, catadicsi veterinarul. Nu-i suficient pentru a-l scoate din rîndurile lui *homo sapiens*, reparînd o atît de veche și neiertată greșeală ?

— Seamănă la chip cu noi, pentru Dumnezeu ! nu se putu reține poloneza cu fața înroșită și ochii plini de lacrimi.

— Hanka, guraaa ! urlă Puffmutter și-i făcu semn, furioasă, să treacă în spate.

— Nu, nu, se opuse veterinarul. Domnișoara are toate motivele să se mire și să afirme : om, barbarie... E normal. Îndată însă o să-i dovedesc contrariul : Tex !

Cîinele ciuli urechile, așteptînd porunca.

— Moritz !

Tînărul nici nu clipi.

Veterinarul luă de pe masă o bucățică de pîine și o azvîrli în aer. Animalul zvîcni în sus s-o prindă dar fu reținut de inerția tînărului legat de el.

Căpitanul înjură printre dinți și repetă figura. Același rezultat. Lupul îmblînzit, legat de ființa de lîngă el, își rată iarăși saltul.

— Moritz, sluj ! zbieră căpitanul.

Nici gînd ca tînărul să se miște. O lovitură cu vîrful cizmei între coaste cîteva „ooo-uri !" speriate, ale fetelor.

— Aaa ! Vă puneți în grevă, domnule Moritz ? Ați uitat de unde v-am luat și în ce condiții de trai vă țin ? Vreți cumva să mă faceți de rîs ? Și ați găsit acum prilejul în fața domnilor ofițeri și a domnișoarelor ăstora atît de frumoase ?

Și iarăși tînărul fu lovit brutal cu cizma în șale. Zadarnic. Inginerul rîse cu satisfacție. Doctorul se făcu albastru.

— Sluj, Moritz ! Sluj !

Inutilă porunca. Băiatul zăcea la podea, ca turtit sub povara a zeci de tone.

— Aa ! Am înțeles... Ți-e teamă de domnii ofițeri ? Fii liniștit. Au să-ți arunce un măr după ispravă sau poate... (Făcu cu ochiul către colonel :) Îți este rușine de domnișoare ? A mai rămas încă drojdia rușinii în tine ? Asta înseamnă că va

trebui să-ţi mai prelungesc stagiul cu încă o lună cel puţin... Hai, Moritz! Arată-ne ce ştii!

— Nu vrea, domnule doctor! Dumneata nu vezi că se opune? Efectul e invers... Adică, în loc de plus la un pol al transformatorului, capeţi un minus, zvîrli cu satisfacţie ironia inginerul.

Şi din nou pilotul-inginer se porni pe un rîs ce contamina pe tanchist şi, după el, pe colonel, care abia se mai putea stăpîni.

— Moritz, sluj! Şi stăpînul cu trese se apropie să-i cerceteze zgarda şi să-i şoptească la ureche: Dacă execuţi, ţi dau un bon pentru oricare fată de aici cu care vrei să te culci... Sluj, Moritz!

— *Nein!*

— Ce-ai spus? Îndrăzneşti să vorbeşti?

Tînărul s-a ridicat în picioare. Pentru asta trebui să ia cîinele în braţe. Se cunoştea că de foarte mult nu mai stătuse în poziţia verticală, căci se legăna ameţit, dar nu cădă... Animalul îşi culcase supus botul pe braţul lui.

— Jos! Jos! Jidan blestemat! urlă veterinarul scos din fire. În genunchi şi cu labele înainte din încheietura palmelor. Jos! Jos!

— *Nein! Ich bin auch ein Mensch!* Nu! Sînt şi eu om!

Valul de rîsete izbucni la masă în cascade. Cineva bătu chiar din palme. Capul roşu ca sfecla al veterinarului cu privirea înciuă, care căuta turbat în juru-i, primi pleasna batjocurii. Atunci veterinarul îşi trase cureaua de la pantaloni şi începu să croiască cu tact, în cadenţă, apoi înnebunit şi cu sete, punctîndu-şi loviturile cu înjurături şi insulte.

— Jos, putoare jidovească! În patru labe... ! Ţine... ! Na...! Na... ! Şi mai na... !

Nein... Ich bin... Sînt şi eu... om...

Cureaua îi plesni pielea capului şi-i despică bărbia ce musti de sînge.

Lovit la rîndu-i şi la nimereală, cîinele începu să urle. Se smulse din braţele tînărului, atîrnînd spînzurat, zbătîndu-se din picioare, pînă ce fu din nou luat de tînărul bătut şi strîns pavăză la piept.

— Ajunge, gata, ne-am lămurit! spuse colonelul. Ne-am săturat de reprezentaţie. Mi s-au întors şi maţele, şi băutura pe dos!

— Încă nu, domnule colonel... O clipă... Încă nu... O să vedeţi... Imediat...

— Ce să mai văd? Hai, termină mascarada numaidecît...

— Acordaţi-mi doar cîteva minute... Am muncit... Sluj, Moritz, sluj... !

Gifiind, cu părul năclăit în sudoare şi pantalonii ţinuţi cu mîna stîngă, veterinarul se apropie de cei doi, om şi animal, şi vru doar cu trei degete să dezlege cîinele din vîrtejul lanţului şi a dublei zgărzi. Brusc, se dete un pas înapoi. Fu prea tîrziu. Tex se năpusti, înşfăcîndu-l de beregată, cu ghearele înfipte în tunică, mîrîind fioros şi cu avertismente prelungi ca să nu i se smulgă prada.

Gloanţele din Mauserele de serviciu ale tanchistului şi apoi ale colonelului veniră tardiv. Ele nu mai putură decît să ciuruiască lupul căzut peste corpul zvîcnind şi-n agonie al veterinarului şi să presare cîteva găuri în ţeasta rasă a omului cu zgardă.

*

Cap-de-şarpe strănută, tuşi, iarăşi strănută şi după aceea îşi mai trunchi, cu permisiunea lui *gnädige Frau*, al cincilea păhărut de coniac.

— Straşnic ! Examină sticla : N-are etichetă ?

— Segarcea. Românesc. Ne-au trimis foarte puţin. S-a consumat repede. Marfă căutată. Mi-a rămas numai o sticlă în magazie.

— *Nur eine Flasche* ? Numai una ?

— V-am rezervat-o, *Herr Inspektor*.

— Ooh ! *Danke. Vielen Dank* ! Multe mulţumiri. Şi-acum, să terminăm treaba... Să vă citesc : ...În seara zilei de... Aşa... La masă fiind domnul colonel Konrad Pfenniger, căpitan... Aşa... Locotenentul... şi domnul medic căpitan veterinar Joakim Fleischmann... Da... Numita Hanka Dubinska... După ce... Şi-apoi... Este în regulă. Semnaţi, vă rog ! Bun ! Foarte bine ! Puteţi trimite pe poloneză aci, ca să-i mai pun cîteva întrebări ?

— N-am ce să vă mai completez. Am spus ce am avut de spus, am declarat tot...

Cap-de-şarpe îşi acoperi ochii cu palma şi-ntrebă :

— Care dintre fete împărtăşeşte părerea ta despre experienţele noastre ?

— Nici una.
— Pe ce-ţi bazezi afirmaţia ?
— Pe... pe nimic, propriu-zis...
— Din vînt atunci ? Ştii prea bine că nu glumim.
— Nu din vînt... Dar nu le-am auzit niciodată vorbind despre...
— Barbarie. Barbaria experimentelor germane. Ce mai ştii despre aceste experienţe ?
— Nimic.
— Ba da. Ai tras cu urechea la mesele ofiţerilor. Ai auzit ceva şi ai vorbit.
— N-am tras cu urechea, n-am auzit nimic.
— Atunci, în cuşetă, cînd vreun domn ofiţer îţi făcea cinstea... Şi, beat ori adormit, i-a scăpat vreun cuvînt, o frază, o întîmplare...
— Nu ştiu nimic. Aşa ceva nu mi s-a întîmplat.
— Ai reţinut că nu glumim ?
— Am reţinut.
Pauză. De la bar se-auzi clinchetul paharelor pe care Lotte le ştergea. Din bucătărie răzbătu miros năprasnic de friptură la cuptor şi varză călită.
— Un ofiţer a mărturisit că ţi-a făcut cîteva confidenţe despre lagăre — şi brusc îşi retrase mîna de pe ochi, străfulgerînd-o.
— Mie nu mi-a făcut nimeni confidenţe.
— L-ai cunoscut pe căpitanul SS Hillmer ?
— Nu.
— Pe căpitanul SS Hans Hillmer care v-a triat şi ales la Auschwitz pentru trenul ăsta ?
— Hans... ? Hans Hillmer aţi spus ?
— De ce te prefaci că n-ai auzit bine ? Vorbeşte ce ştii !
— Ce să ştiu... Hans... Nu-mi amintesc de numele ăsta... Ne-a triat... Ne-a... A ! A fost o confruntare înainte să plecăm toate patru...
— Văd c-a început să-ţi revină memoria !
— A fost o confruntare... Am fost întrebate dacă am avut legături intime cu un domn ofiţer pe care-l aduseseă în faţa noastră...
— Hans Hillmer.
— Nu ştiam nimic, nu-l cunoşteam.
Cap-de-şarpe îşi aprinse o ţigară.

— Care din fete ți-a vorbit despre lagăr, despre barbarie, ori ceva din cele aflate de la domnii ofițeri ?
Poloneza și-a săltat obosită umerii.
— Nici una. V-am mai spus.
— Dar despre ce vorbeați ?
— Fleacuri... Modă... Amintiri.
— Știi că amintirile îți pot provoca arsuri la stomac ? N-ai știut ? O să afli curînd. Fă-ți bagajele și așteaptă afară.
— Bagajele ?
— Am spus limpede, nu ? Bagajele. Dar numai strictul necesar.
— Pentru cît timp ?
Cap-de-șarpe rîse.
— Uite, asta vă strică pe voi, tîrfele. Sînteți prea curioase. Toate la fel. Aceeași întrebare. Nimeni nu e inamovibil, domnișoară, în fața legilor.
— În fața legilor lui Dumnezeu, da.
— Atunci nu-ți mai ascund. Te-ntorci înapoi de unde ai fost trimisă.
— La Auschwitz ? În lagăr ?
— La muncă. Ai să-l găsești acolo pe Dumnezeu, pe Moise, Hristos, Mahomed și tot statul-major de sfinți și sfinte. *Fertig !*

— *Liebe und gnädige Frau*, dragă și stimată doamnă, am înțeles că tîrfa are cel mai frumos corp, experiență și căutare...
— Domnii ofițeri mai în vîrstă mi-o angajau cu zile înainte.
— Regret, dar nu pot să v-o mai las. Aș face asta cu dragă inimă, dar nu permit regulamentul, instrucțiunile...
— Măcar înc-o lună, pînă voi primi un transport proaspăt.
— Mi-e imposibil. Dar... Dacă socotiți că chiar nu vă puteți dispensa de poloneză pînă ce o veți înlocui, cîteva rînduri de la excelența-sa domnul general Müller și...
Frau Puffmutter își foi, enervată, fundul pe scaunul lat.
— Cum vă puteți imagina că am să-i solicit intervenția pentru o tîrfă **mizerabilă** ?
— Scuzați. Atunci...
— Atunci... ?
— Am onoarea să vă salut...
— *Auf Wiedersehen.*

— Sărut mîinile... Da... Era să uit... Știți, iertați, sticluța aceea de coniac...

— Vai, domnule inspector... Chiar adineauri am controlat. Eram sigură că se mai află încă în magazie. A fost vîndută aseară. Se cere mult. Domnișoarele și coniacul nu fac purici la noi... *Auf Wiedersehen...!*

— Iartă-mă, Hanka.

— De ce să te iert? Ești o fată bună. Nu mi-ai făcut nimic rău.

— Pentru cuvintele ce și le-am spus...

— Prostii.

— Mai sînt oameni drepți în lume. Chiar dacă nu mărturisesc că te iubesc...

— ...

— Cred că m-am înșelat, Hanka... Fiecare individ poartă un grăunte de bunătate în el... E destul ca o singură rază de soare să reușească a pătrunde pînă acolo... Atunci încolțește...

— Curaj! De ce plîngi?

— Tu-mi dai mie curaj? O, Doamne, Hanka, draga mea... Aș vrea să-ți sărut mîinile și fruntea...

— Dă-mi mîna și să terminăm.

— Nu-ți fie frică...

— Frică? S-ar fi putut termina acasă, în fața ferestrei... Dacă trăgeam perdeaua...

— Ori dacă n-ar fi fost războiul ăsta cumplit...

— Și așa. Dar cîtă vreme privim prin ferestrele deschise... Recunosc, trebuie să recunosc: nu avem dreptul să tragem jaluzelele...

— Hanka, eu...

— *Los! Los!*

Cap-de-mort o smulse de umăr, împingînd-o spre ușa vagonului.

— La revedere, Hanka.

— Adio.

Afară aștepta Mercedes-ul negru de serviciu.

...Spaima se furișase de mult în mine. Era prezentă și se făcea simțită de fiece dată cînd anticipam sau numai încercam să semnez o poliță în alb, cu scadența chiar numai pentru minimele și următoarele douăzeci și patru de ore.

...Spaima era surdă și refractară la logică. Căci logica se arăta simplă, primitivă și neapărat sinceră, ca să merite credit.

„Cum îți închipui că am să te pot părăsi ? Mă crezi în stare să-mi pot lua rămas bun de la tine ?"

Mi-o apropiam. Dar nu deodată. Încet. Cît mai încet. Ca să mă pot bucura, pe rînd, de fiece centimetru cîștigat. Și cînd o simțeam os din osul meu, iar apoi, acoperind-o, dispărea în lăuntrul meu, într-o singură convulsie, într-un singur geamăt, spaima se vîra spiralată ca un burghiu care pătrunde adînc prin capul dopului de plută, intuind-o, descoperind-o, trăgînd-o afară din mine.

De ce ? De ce ?

Nu cedam. Nu mă resemnam. O priveam și-mi spuneam în acord cu evidența : iat-o ! E aci ! Lîngă mine ! Lîngă mine ? Nu. Mai mult. Este a mea ! Și atunci o strîngeam desperat și dintr-un șvung, la piept, cercetînd cu ochii pereții, tavanul, ușa, ca să descopăr și să mă fac platoșă spre partea de unde ar fi putut veni primejdia.

Dar nu întîlneam în acel decor simplu, dintr-un ieftin tablou cu natura moartă, decît, pe scaun și dincolo de imaginara ramă, ochii rotunzi și geloși ai pisicii.

Nu-mi dădeam încă seama că primejdia era în noi, în neputința noastră, în martiriul ei, pe care a vrut să și-l bea pînă la fund, în sacrificiul meu, care m-a împiedicat să-mi păstrez, oricît ar fi urlat cei din juru-mi, fericirea-mi de lup flămînd de dragoste...

Reconstituiam, exclusiv din bolnăvicioase anticipații și chinuitoare obsesii, actul despărțirii.

— O să-mi citesc osînda chiar pe fața ta, înainte de a rosti un singur cuvînt.

— Nu te mai gîndi la prostii.

— Mi se va opri respirația...

— Dragul meu, lasă astea.

— Inima-mi va înceta să bată...

— De ce te chinui?

— Voi face un efort încercînd să zvîrlu de pe umeri stînca ce mă strivește și să-ți spun că nu e adevărat...

— Nu e adevărat.

— Că e numai un coșmar, al cărui zaț mai îmi stăruie pe limbă cu gustul acela înfiorător, cum numai visurile putrezite au...

— Te sugestionezi doar ca să suferi?

— Mi-e frică... Mi-e teamă... Mă sperie...

— Dar eu sînt lîngă tine, iubitule, lîngă tine, lîngă tine!... Întinde mîna, dacă nu-ți mai crezi ochilor. Sărută-mă! Sînt vie și aievea... Mă simți? Mă simți?

Nu-și dădea seama că eram victimele unei fenomenale escrocherii. Fenomenale? Ce cuvînt mare și gol! Descoperirea ticăloasei înșelătorii o făcusem mai demult...

— Cine te-a înșelat?

— Nu are nume, nu are formă, e întotdeauna, deși nu există, lipsit de substanță, de consistență, și totuși nimeni și nimic nu-i mai dur ca el; inofensiv în aparență, feroce în realitate, neîndurător și de neîmblînzit: timpul. De el e vorba.

— Timpul?

— Uite, acum ai capul lipit de al meu, aș putea spune că exiști, că ființăm aci, undeva, într-un punct din lume, oraș

din țară, din univers. Dar nu e adevărat. Ieri nu mai există, deoarece mîine e numai o ficțiune, pentru că azi, în clipa asta falsă și neadevărată, sîntem înșelați de mirajul așa-zisei fericiri concrete și indispensabile... In chiar secunda asta ipocrită și niciodată împlinită, „ieri" a și-nceput să germineze în noi... In momentul acestei sublime iluzii...

— Taci ! Și răspunde-mi...

— Nu-ți pot executa ambele ordine deodată. Cu care din ele să încep ?

— Pe cine ai lîngă tine ? Asta vreau să-mi răspunzi.

— Pe tine.

— E un vis ori realitate ?

— Dar ieri ?

— Am fost și ieri.

— Dar mîine ?

— Tot a ta voi fi.

— Pentru totdeauna ?

— Cine ne poate despărți ? Doar... Da, ea. Nu vreau să-i rostesc numele. Ne va găsi însă alături, ținîndu-ne strîns de mîini, contopiți. Și-atunci nu va putea lua decît unul, un singur suflet : adică pe amîndoi...

CAPITOLUL AL VI-lea

Părerile erau împărțite. Unele dintre noi, printre care și eu, susțineam că Angélique era *une fille à maman*, fără cultură, cu o ușoară, foarte ușoară spoială de cunoștințe — din acelea care se capătă mai puțin în sălile de clasă ale pensionului ieftin și de provincie și mai mult prin schimbul de experiențe între elevE. Altele, și cele mai multe, dimpotrivă, opinau că falsul titlu „o nepoată a domnișoarei *La prière d'une vierge*" ieșea cînd și cînd la spălat: apărea atunci semnătura cumetrei de mahala, arțăgoasă cînd nu te așteptai, inculta și chiar mojică, de-ndrăznea careva să insiste, îmbiind-o la confidențe.

Incolo, Angélique, franțuzoaica, ura ca și mine și ca toate celelalte ce purtam — sincere ori prefăcute, cu mai mult sau mai puțin talent — masca resemnării unsă în strat gros și violent de fard, într-adins și pentru a ne arăta cît mai puțin chipul nostru cel adevărat. Și, tot în acest scop consuma cantități uriașe de cremuri, unsori, vopseluri, creioane, pudră și batoane. Dar nu asta a speriat-o pe Puffmutter. Altul era motivul :

— Domnișoarelor ! Mîine dimineață vă prezentați la orele 9 pentru raport-control. Dar fără pic de fard pe mutre. Natur și spălate bine cu apă caldă.

Singura care a îndrăznit să-ntrebe de ce, mai mult pentru ca a luat-o gura pe dinainte decît din curiozitate, a fost Inge,

roşcata, care vorbea vreo cinci limbi, printre care italiana, şi poate nici una perfect, şi a cărei naţionalitate n-o putusem încă stabili. Spre surprinderea noastră, în loc de-o palmă, Puffmutter a rîs gras şi în surdină — aşa cum se veseleşte ea rar şi cîteodată, din tripla-i guşă de pelican, sătulă, încît ai impresia că bate tot pe-atîtea gălbenuşuri de ou pentru omleta de zile mari.

— Ca să nu vă uit cum arătaţi la faţă, fetiţelor! Şi pentru că e ordin să vă fotografiez căpşoarele după baie, ca să poată, Doamne fereşte de vă rătăciţi, dobermanii noştri de vînătoare să vă găsească.

Numai noi două, dintre cele mai vechi, Inge şi cu mine, cunoşteam semnificaţia dobermanilor, de pe vremea nu prea depărtată cînd Marisa, grecoaica din Salonic, încercase şi chiar reuşise să evadeze, stîrnind haita agenţilor după ea. Dobermanii aveau pistoale, mantăi cenuşii de piele şi posibilitatea de a folosi trenul, maşina şi, la nevoie, avionul pentru vînatul domnişoarelor care-o părăsesc pe *Frau* Puffmutter înainte de termen şi-mpotriva regulamentului ce prevedea — am aflat-o mai tîrziu — între minimum şase luni şi maximum un an de activitate pentru fiece *Feld-Hure*. Doar eu şi Inge am depăşit excepţional acest termen fatal, datorită înrăutăţirii situaţiei frontului german şi a greutăţii în aprovizionarea cu noi contingente de fete. *Feld-Hure*, tîrfa de campanie, va fi oare trecută cîndva în dicţionarul tehnic al ororilor hitleriste?

A doua zi, la orele hotărîte şi-nainte de a fi fotografiate pe rînd, din faţă şi din profil, am putut s-o văd pe Angélique fără „acte false". Avea un chip drăguţ, fin, cu o undă şugubeaţă, neconfiscată pe-ntinsurile melancolice ale obrazului. Dar de cunoscut am cunoscut-o abia după cîteva luni. Într-o seară, cînd în cuşeta-mi lipită de a ei, în timp ce, după plecarea ultimului client cu care încheiasem programul-normă din ziua aceea, mă pregăteam obosită să mă culc, am auzit, prin capacul comun al tubului de aerisire rămas deschis, glasul ciudat de străin şi de straniu al franţuzoaicei...

— „Mănîncă, bea, şi-ndoapă-ţi trupul, Ghilgameş! Bucură-te noapte şi zi! Din fiece zi fă-ţi sărbătoare şi bucurie, cu harpe şi flaute şi dans, fericeşte-te din zori şi pînă-n seară..."

— Ce-nseamnă asta şi cine-i domnul Ghilgameş? întrebă o voce groasă de bărbat.

— Un rege erou din dinastia Ouruk, perioada culturii sumeriene, popor așezat în jurul văii Eufratului cam cu cinci mii de ani înaintea erei creștine. Isprăvile eroului au fost scrise pe tăblițe de lut. V-am citat din tăblița zecea.

— Ghilgameș...

— ...În straturile adînci ale săpăturilor din Susa, vasele care s-au găsit sînt mult mai perfecte, în ce privește forma, decît cele din epoca neolitică...

— Ce vorbești ?

— ...Deși brutal schematizate, totuși ele pot fi identificate prin pliscul lung al ciocurilor de păsări, ori al coarnelor de capră bătrînă sau contururile precise de cîini care aleargă...

— N-am știut.

— ...Întrucîtva se pot asemui cu picturile rupestre din paleolitic, dar simțul măsurii ca și ordinea lor, precum frizele, erau foarte depărtate de posibilitățile vînătorului primitiv.

— Te-au interesat toate acestea ?

— Foarte mult. Pot continua ?

— *Bitte !*

Scurtă pauză, Angélique reluă :

— Regele, despotul din statul sumerienilor și babilonienilor, își ucidea cu cea mai mare cruzime dușmanii. El se sprijinea pe preoți, dar fără să-și împartă puterea cu ei... O inscripție a lui Makagina din Lagaș ne dezvăluie că tiranii își arogau mincinosul titlu de protectori ai poporului și de apărători ai acestuia, chipurile, împotriva celor care-l ofensau și-l împilau...

— Ghilgameș ăsta... ?

— Nu, despoții. Ghilgameș a fost un erou.

— *So ?*

— Regele cerea supunere oarbă și respectarea întocmai, pînă la cel mai neînsemnat amănunt, a legilor aspre de el întocmite. În sprijinul lor, despoții au prelucrat, de pildă, legenda despre divinul rege Marduc, care, prin sălbăticia metodelor lui de luptă, l-a învins pe Tiamat și alți așa-ziși răzvrătiți, devenind apoi, după cum ne povestesc tăblițele, stăpînul răzbunător al cerului.

— Babilon ? Cultura și religia lor a fost infectată de jidovi.

— Nu se poate spune așa ceva !
— Ba da. Nu i-au luat în robie pe jidani ?
— I-au luat, dar apoi...
— Acolo, din sclavi, au devenit stăpîni, acaparînd comerțul, industria, băncile, căile de comunicație, literatura, arta, tipografiile și pînă și patul lui Ahasverus, regele rătăcitor, căruia i-au dat o țiitoare focoasă, una Estera, care și-ar fi avut locul mai curînd aici, în bordel, decît alături de excelența-sa stăpînul tronului sumerian.
— Aproape exact ceea ce spuneți, cu o mică rectificare istorică și numai dacă acceptați.
— Ai impresia că am spus un neadevăr ? Iți pot procura broșura apărută în urmă cu cîțiva ani în editura „Stürmer"-ului, unde scrie negru pe alb, dovedind științific afirmațiile mele.
— Dimpotrivă. Dar Ahasverus, jidovul rătăcitor, este o figură legendară, în timp ce regii persani Artaxerxes, Darius I ori Xerxes, care a divorțat de Vaști, soție legitimă, ca să se căsătorească cu nepoata unchiului Mordechai...
— Nu cumva prin vinele tale s-a rătăcit un fir de sînge jidovesc ? Prea le cunoști istoria în amănunt.
— E strîns legată de antichitatea pe care am învățat-o, fiindu-mi necesară în profesiunea ce mi-am ales-o. Vă mulțumesc pentru broșură, dar, deocamdată, nu-mi pot fi de folos alte surse științifice de documentare peste cele puține pe care le-am asimilat. Fir de sînge evreiesc ? Sînt protestantă, domnule locotenent-colonel. Din părinți, bunici și străbunici de-aceeași religie.
— Perfect ! Atunci poți să-mi spui Manfred. Dar numai aici, între noi. Mai departe ?
— În epoca sumeriană a lui Ghilgameș...
— Spune-mi Manfred ; te-am rugat. Știi că ofițerii germani mi-i poțiune să roage de două ori... Aștept !
— Manfred.
— Nu așa. Mai cald. Mai tandru. Ești belgiană ?
— Franceză.
— Tot rahatul ăla e...
— Domnule ofițer...
— Am și grade. Nu le cunoști încă ?
— Ba da, domnule colonel.
— Locotenent-colonel.

— Scuzați... Aveți și încă un semn pe gulerul tunicii...
— Semnul farmaciștilor.
— Sînteți și farmacist?
— Doctor în farmacie. De ce te miri?
— Nu... Nu mă miră. Mă bucură.
— Ce motiv ai avea?
— Una e să intri în cușetă cu-n intelectual, cu care mai poți sta și de vorbă... Și alta este...

Vocea bărbatului se-năspri:

— Asta-i părerea ta despre ofițerii-camarazi care n-au un titlu în plus, domnișoară?

Glasul lui Angélique căpătă un tremol de clarinet:

— M-am exprimat greșit... De ce nu serviți un păhărel? Scoateți-vă tunica... Faceți-vă comod... Ce mai așteptați?
— Aștept răspunsul ce mi-l datorezi.
— A, da. Numaidecît. Ziceam că... Adică am vrut să spun că este o plăcere cînd... Pentru mine, care... M-au pasionat colecțiile... Ca și pe dumneavoastră... De fapt, intenționam să vă mărturisesc satisfacția... Atunci cînd am de-a face cu-n domn ofițer care pe deasupra mai este și colecționar...
— Intelectual, așa te-ai exprimat.
— Cunoștințele mele de limba germană sînt încă slabe.

„Încă slabe"... S-ar fi putut afirma că Angélique se lăuda. Bagajul ei de cuvinte germane nu era slab, ci foarte sărac, iar cît privește gramatica... Uneori, de multe ori, aveam chiar impresia că-ntr-adins stîlcea cuvintele nemțești și aș fi putut jura că aceasta îi dă satisfacție. Și iată că deodată frazele ei au cursivitate, efortul de a se exprima cît mai clar și concis fiind evident. Dar nu numai atît. Nimeni dintre noi n-o auzise pînă acum și nici nu bănuia că franțuzoaica asta neînsemnată avea atîtea cunoștințe despre arta veche și istoria ei, pe care reușea, surpriză, să le toarne într-o germană mai mult decît acceptabilă și perfect inteligibilă. Era chiar Angélique femeia din cușeta vecină care răspundea potolit, dar cu abilitate, ca într-o sală de cursuri universitare, doctorului în farmacie și locotenent-colonelului german, venit doar s-o strivească puțin în pat, iar nicidecum pentru o discuție de artă antică?

— Am urmat doar doi ani istoria artelor, la Sorbona.
— Și cu ce te ocupai pînă... Înainte...

— Înainte de a fi curvă de front, am...
— Nu mai e nevoie să te recomanzi. Știu ce ești.
— Scrie și pe piept... *Feld-Hure*...
— Ai o pereche de sîni admirabili.
— Vă pot oferi ceva mai de preț.
— De ce ești vulgară ?
— Nu mă refer la ce v-ați gîndit...

S-a făcut cîteva minute pauză. Ofițerul o privea crunt, aștepta o explicație care întîrzia sau îi mîngîia pieptul ? Nu mi-am putut da seama înapoia peretului gros de placaj care ne despărțea.

N-am auzit oferta franțuzoaicei. I-o propunea la ureche sau în șoaptă. Dar glasul doctorului răzbătu din nou și din plin, prin tubul de ventilație, pînă la mine.

— Mai clar !
— Cinci tablete din versiunea originală a lui Ghilgameș.
— Mă plictisesc poveștile, chiar cele persane din *O mie și una de nopți*.
— Sumeriene. Nu e nevoie să le citiți. Vă ofer, o dată cu ele, și traducerea. (Tăcere.)... Și-o statuetă a eroului, găsită în ruinele Dour-Sharroukin, clădite de Sargon al II-lea.

Din nou tăcere. Apoi brusc :

— Ascultă, *Fräulein !* Mă crezi atît de bătrîn, încît să-ți închipui că am străbătut douăzeci de kilometri prin hîrtoape cu mașina ca să vin și să te-ascult recitîndu-mi poezii ?
— Nu m-ați înțeles.
— Ajunge ! *Fertig !* Mă plictisești. Caută-ți alți amatori pentru literatură străveche. Pe mine mă interesează altceva la dumneata.
— O să fiți *mulțumită*..., își reluă Angélique germana stîlcită.
— Mulțumit. Așa-i corect.
— Nu chiar tot este... *Pot fi este corect*...
— Pînă acum ai vorbit mult mai bine.
— Aveți dreptate. Din cauză de *emoț*... *Restit cineva la mine fac emoț și eu nu știi bine nemțesc*...
— Pfui ! Mă enervezi !
— *Ce să faci ? Trebui încă înveți german*...
— Stinge lumina și taci !

Pauză. Apoi, la început șoptit și gîfîit, după care mai limpede și cu glasul liniștit :

— ...Azurbanipal şi-a petrecut douăzeci şi şapte de ani, din cei patruzeci şi trei cît a domnit, în crunte războaie. Mai precis, expediţii de jaf şi pedepsire. Iar Tiglatpileser, poreclit „puternicul rege, distrugătorul celor răi, nimicitorul oştilor duşmane", recunoaşte singur cu îngîmfare : „Am acoperit pămîntul cu dărîmături... Am presărat cîmpiile cu cadavre şi am socotit duşmanii ca pe jivinele sălbatice... Am scrumit oraşe, am dărîmat şi am grămădit ruine peste ruine, săvîrşind fapte care lui Asus, stăpînul meu, i-au fost pe plac."

— Mare canalie Ti... Cum ai spus că l-a chemat ?

— Tiglatpileser. Îi spune. Iar legenda completează cu sfîrşitul cumplitului rege asirian peregrinează din o mie într-altă mie de ani, cuibărindu-se în cîte un alt despot, care, ca şi el...

— Prostii. Iarăşi ai început să te exprimi mai corect în germană.

— Pînă mă intimidez. Se spune că din mormîntul tiranului a răsărit un fir de... Nu ştiu exact cum se spune în germană... Dar dumneavoastră care trebuie să cunoaşteţi bine franceza...

— Ce te face să crezi asta ?

— Întîmplător am aflat, la bar... Spuneaţi unui domn ofiţer că aţi stat la Paris...

— Un an şi ceva.

— Unde aţi fost un colecţionar pasionat. De altminteri, cine dintre cei care vizitează Parisul nu simte nevoia să şi-l amintească, rupînd ceva din acest minunat oraş, care-ţi intră în sînge chiar de l-ai străbate numai o dată... ?

— Inexact, *mademoiselle !* Locotenent-colonelul rîse subţire. Se spune că cei cu-n astfel de rîs sînt falsi, perfizi. Totalmente inexact — rosti el într-o franceză care dovedea malurile Rhinului ori în cazărmile nemţeşti din capitala Franţei ar fi trecut nebăgată de seamă. Pasiunea pentru colecţii am moştenit-o de-acasă, de la fratele mamei, care a fost un membru marcant al Clubului filateliştilor din Düsseldorf. Specialitatea lui a rămas şi a mea : *Alte deutsche Staaten*, statele vechii Germanii : Mecklenburg, Hanovra, Hamburg, Hanseatische şi Preussen, Thurn und Taxis, Oldenburg, Sachsen, Bayern, Baden... Îţi place filatelia ?

— E o pasiune frumoasă, deşi...

— Nu este o pasiune, ci o artă. O mare măiestrie.

— Artă ? Măiestrie ? Nu e prea exagerat ?

— *Nein!* Dar ca să pricepi, să-nţelegi asta, ar trebui să vezi, să răsfoieşti un album, două, cinci, o colecţie... Are să ţi se pară curios, dar la Paris mi-am completat, inclusiv cîte trei rînduri de dublete, tot ce-mi lipsea din colecţia mea...

— Nu mi se pare curios.

— Statele vechi germane ? La Paris ? Asta spune multe azi.

— Ce-ar putea spune astăzi vechile state germane ?

— Bună întrebare ! La Clubul filatelic din München, din care fac parte, ai stîrni multă veselie. Prezintă-te însă cu un bloc din Bergerdorf de trei şilingi, negru pe fond vişiniu, ori Prusia, de doi şilingi, albastru închis sau două perechi *tête-bêche*-uri neştampilate din Brunswickul anului 1852, de un şiling, roz. Ai să afli atunci ce înseamnă, la valoarea de azi, un stat vechi german.

— Este vorba de valoarea morală ?

— *Quatsch!* Altă întrebare stupidă ! Valoarea materială şi filatelică. Mi se pare că te-am întrebat dacă te pricepi la filatelie ? M-am lămurit. Nu mai e nevoie să-mi răspunzi.

— N-am avut pasiunea asta,... mă rog, la care-ţi trebuie artă şi măiestrie ca să-ţi poţi completa, precum dumneavoastră la Paris, colecţia şi rezervele...

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Că trebuie să ai noroc, deşi...

— Noroc ? Depinde... Pentru un *Echtkenner*, un cunoscător, un *Feinschmecker*, cum spunem noi, e suficient o singură aruncătură de privire asupra unei piese preţioase ca să-şi dea seama dacă este autentică...

— Sînt şi falsuri ?

— Ah, şi încă cum ! Abundă pieţele de ele. Te poţi înşela... Ai-ai-ai ! Nu există colecţie celebră în care să nu se fi strecurat... De pildă, acum două săptămîni, maiorul von Burckhardt, specialist cu viză...

— Cu viză ! ?

— Iniţialele lui aplicate pe verso-ul unei mărci de valoare garantează autenticitatea piesei.

— N-am ştiut.

— Ei bine, dragă domnişoară, luna trecută, în trecere prin Bukarest, Burckhardt a fost escrocat cu suma de zece mii de mărci... Un tip, Macovetzki, i-a plasat două bucăţi cap de zimbru de 81 de parale, albastre, reuşind să-l convingă că erau din colecţia lui Carol al II-lea. În febra precipitatei lui

fugi din toamna anului 40, șambelanul ori careva din preajmă i-a șterpelit aceste două piese...

— De 81 de parale ați spus ?

— Te atrage ?

— Așa cum prezentați dumneavoastră filatelia, mi se pare foarte amuzantă.

— Nu-i amuzantă decît pentru elevii de școală, pentru amatorii serioși...

— 81 de parale ce înseamnă ?

Doctorul clefăi, își drese glasul și urmă :

— Emisiunea Moldova din 21 iunie pînă la 8 iulie 1858 a scos patru piese de 27, 57, 81 și 108 parale. Trebuie să știi că 40 de parale reprezentau un piastru.

— Dar în ce constă valoarea capetelor de zimbru, deși... ?

— Vrei să spui ce ar fi însemnat dacă Burckhardt ar fi primit într-adevăr o piesă veritabilă ?

— Asta am vrut să-ntreb.

— *Kolossal!* Mai întîi, în întreaga lume sînt foarte puține timbre ștampilate de 81 de parale. Seriile trase la timpul său au fost infime, iar curînd, apărînd alte tipuri, cele care nu s-au vîndut, cele vechi adică, au fost predate Ministerului de Finanțe din București, al Principatelor Unite, care, se presupune, le-a ars. Dar raritatea — și aici Burckhardt trebuia să fie circumspect — rezultă din aceea că un 81 de parale, *tête-bêche*, adică două bucăți așezate invers la mijlocul coalei de cîte 32 bucăți tipărite, peste care s-a aplicat o ștampilă la „Jassy", fosta capitală a Moldovei, roșie, curată, citeață, inclusiv plicul, este o piesă unică. În întreaga lume filatelică nu s-a descoperit pînă acum o altă asemenea raritate. Valoarea ei poate depăși un Mauritius sau o coală întreagă din statele germane. Iar von Burckhardt, după ce, emoționat de chilipir, le-a examinat insuficient sub lupă, a plătit miile de mărci și a înghițit hapul ! A trebuit ca un alt specialist de la o veche firmă, Philipp Kossak din Hamburg, să-i descopere falsul.

— Și banii ?

— Escrocul s-a dat la fund. Von Burckhardt spune că l-a pus sub urmărirea poliției de siguranță române și... mai speră ! Asta-i filatelia, *Fräulein*. De aceea îți trebuie fler, măiestrie și artă.

— Păcat că nu mă pricep, deși...

— Ce tot vrei să-mi spui cu „deși"... ?

— Unchiul meu avea repulsie pentru acest soi de colecţii pe care le numea... Iertaţi-mă !
— Spune.
— Colonii de microbi în albume.
— Am mai auzit această idioată definiţie. Nu e nouă.
— La dînsul doar colecţiile erau vechi.
— Ce fel de colecţii ?

— „...Viu să mă scald în faţa ta. Te las să-mi vezi farmecele prin cămaşa din cea mai fină pînză regească, cînd este udată de apă... Vino şi priveşte-mă !" Vechi cîntec egiptean, descifrat pe un ciob de vas găsit la Gizeh.
— Foarte senzual sensul textului.
— Ciobul merită o avere.
— Numai dacă-i execuţi îndemnul.
— ...De-a lungul Nilului, cultura Egiptului... Ţara era fărîmiţată... Fiecare nume sau regiune îşi avea animalul său protector... Ibis, pasărea sfîntă, era venerată la Hermopolis, şarpele la Buto, ţapul de cei din Mendea. La Memfis, leoaica... Maimuţa, cîinele, peştele, broasca, de asemenea transfigurate în piatră, în jad şi metale preţioase...
— Te pricepi şi la cultura antică egipteană ?
— ...Cartea morţilor a fost opera preoţilor din Heliopolis... Cuvintele tainice, ceremoniale, urmare a obiceiului de a suda sublimul de obiect, a dus la convingerea că nemurirea depinde exclusiv de menţinerea nealterată a corpului şi după moarte. Ceea ce, în mai vechea cultură Sumer, cum v-am spus... Umila mea părere şi dacă mi se îngăduie de-aci, din cuşeta în care mă aflu, este că influenţa nu poate fi tăgăduită. Sufletul ? Pentru egipteni se-ntoarce în acelaşi zbor de pasăre cu care a ieşit din trup şi revine la cuib... Simţul dezvoltat pentru ritm constituie, de pildă, farmecul neasemuit al picturii şi sculpturii egiptene... Templul reginei Hacepsut din Dar-el-Behari, care îşi contopeşte sumbrele coloane, brăzdate de stranii spaţii aerate şi luminate, cu muntele uriaş de stîncă, nu departe de străvechiul mormînt al regelui Mentuhatep, este încă o dovadă. Dar colosalul — despre care aveţi şi dumneavoastră un punct de vedere, domnule locotenent-colonel — colosalul, spun, este folosit în noul imperiu antic egiptean — figuri imense, care depăşesc enorm dimensiunile muritorilor de rînd — la preamărirea faraonului. Ascultaţi : „Tot ce-mi pun

în minte se împlinește... Mă găseam printre 2 500 de care de luptă, dar ele au fost călcate în picioare de caii mei. Nici un dușman n-a mai găsit mîini ca să lupte cu mine... I-am gonit în apă ca pe niște crocodili. Au căzut cu fața în jos, unul peste altul..." Nu vă spun nimic aceste cuvinte vechi de milenii?

— Ba da. Parc-ar vorbi...

— *Führer*-ul, prin gura victoriosului faraon. De ce vă ridicați în picioare? A... Da.

— Ai uitat să-mi spui ce s-a-ntîmplat cu sufletul încarnat al lui... al lui Ghilgam... Din mormîntul lui s-a fabricat ce?

— Ghilgameș. Nu s-a fabricat nimic. Dar nu despre el era vorba, ci de Tiglatpileser, din al cărui mormînt a răsărit un fir de neghină, cum i se spune la noi, și care de-atunci se-amestecă, în griu, în bucatele lumii. Cînd și cînd el amărăște pîinea... Anicuț, cine mușcă din ea turbează sau îl lovește năpasta.

— Basme pentru copii.

— Și pentru cei mari. Dar să revenim la valea Nilului.

— Dacă toate fetele ne-ar ține înainte și după dragoste cîte o conferință, *Frau* Puffmutter ar avea dreptul să ceară să se autorizeze bordelul în emiterea diplomelor de absolvență. Ce spui, *Fräulein*, bună ideea?

— ...Spre deosebire de greci, egiptenii erau foarte străini de gîndirea abstractă. Locuitorii din valea tributară Nilului erau înclinați pentru simțul practic, din nevoia de a dovedi, verificînd pe concret, teoriile.

— Se poate...

— Dar ceea ce îi obseda era, în acea fericită combinație de artă, magie și literatură, construirea celui de-al doilea „eu" pentru cel dispărut.

— Nu te contrazic, dar...

— Iată pentru ce minunatele lor statui, cu puzderiile de comori de artă, au stat ascunse, zidite în cavourile piramidelor și ale cimitirelor regești, cum a fost Luxorul, așteptînd cu răbdare tîrnăcoapele jefuitorilor de morminte sau ale profanatorilor de știință, arheologii.

— Chiar așa, dar nu mă interesează.

— Nu vă atrage arta antică egipteană?

— Nu.

— N-aţi auzit de vestita regină Nefertiti a Egiptului din dinastia optsprezece? Un bust miniatură al ei, din şcoala de la El-Amarna...
— Am auzit...
— Se află la Paris, la o persoană particulară.
— Nu mă interesează Egiptul.
Glumiţi, domnule doctor. N-aţi simţit nevoia să vedeţi cel puţin vestitele trei piramide de la Gizeh, renumitele Kefren, Keops şi Mykerinos?
Clipocitul lichidului din carafă se stinse încet în pahar. Alt răstimp pentru ca ofiţerul să soarbă licoarea. Şi-ndată, cu vocea încă umedă de băutură:
— Dumneata ţii cu tot dinadinsul să mă enervezi? Ori încerci să-ţi arăţi superioritatea în probleme de artă veche? Sau poate... Domnişoară! Dacă-ţi descopăr o cît de vagă ori bănuită intenţie de a mă persifla...
— Cum puteţi crede că sînt în stare ori aş îndrăzni? Eram convinsă că v-ar putea interesa...
— Ajunge!
Din nou trilurile stropilor în pahar. Şi clinchetul sticlei lovite de dinţi ori de tăviţa de nichel. Ascultam atentă, aşezată nemişcată, ca nu cumva să-mi trădez prezenţa şi astfel să nu pot ajunge pînă la sfîrşit... Ce fel de sfîrşit? Nu ştiam încă. Nu-mi dădeam seama. Intuiam doar. Cu simţul stingher, dar veşnic treaz, care ni se dezvoltase sub acoperişul acela oval al închisorii cu lenjerie de mătase — sesizîndu-ne, alarmîndu-ne, dacă nu din vreme, dar în preajma unor întîmplări ceva mai rele decît cele obişnuite şi de toate zilele...
A încercat iarăşi Angélique să-şi valorifice farmecele? S-a retras în colţul patului, bosumflată, aşteptînd un semn ca să se repeadă, şi să ţină tunica oaspetelui, iar apoi — cum prevăd instrucţiunile — să-i perie gulerul, reverul şi abia după aceea, cu ochii plecaţi, să-l întrebe dacă e fost mulţumit? Ori, stimulată, scormonește în nebănuita-i rezervă de posibilităţi, pregătind, în grabă, un alt subiect de discuţie, în stare să placă şi să fie acceptat de către domnul doctor farmacist locotenent-colonel, care, poate, se va găsi pe urmă, să-i ceară să pună mai mult preţ pe coapsele ei, decît pe un set de tăbliţe, chiar dacă poartă autenticul autograf al atît de îndepărtatului erou şi luptător Ghilgameş...
— Nu, nu, te rog... — se apără ofiţerul.
— De ce? Aveţi o piele atît de fină...

— Mai tîrziu... Toarnă-mi dacă vrei... *Danke ! Danke !... Prosit !...*

Nu mai puteam suporta cuvintele astea atît de şablonard folosite şi care se puteau auzi în fiece cuşetă, în fiece oră, aproape repetate pînă la absurd şi infinit : *Danke... ! Prosit... !* Toarnă-mi... *Prosit... !* Toarnă-mi !. *Danke !...* Cum mai putea rezista Angélique ? Aveam impresia că sînt silită să mestec felii groase de carton şi să le-nghit printre fălcile înţepenite...

— *Prosit... !*

Mi-am astupat urechile, apăsînd cu putere palmele. Cît a trecut ? Un minut, două, nouă ? S-a terminat formula pregătitoare a nesfîrşitului rit ? O clipă am impresia că patul în care stau trîntită, cuşeta, întreg vagonul se hiţină într-un ritm blestemat... Mă concentrez la maximum, încerc să mă stăpînesc şi reuşesc să constat că numai trupul meu tremură... Mi-e foame ? Sînt sătulă, am mîncat peste trebuinţă, silită de felcerul care m-a părăsit, să-mpart cu el uriaşele sandvişuri cu şuncă stropite cu-oribilul sirop de sfeclă al antialcoolicilor... În seara asta a plouat numai cu medici şi farmacişti... În cuşeta din capul vagonului, Inge mulţumeşte un lungan care se lăuda — brrrh ! — că-i autopsierul spitalului de campanie... Şi că nu poate să suporte soté de ficat cu orez... Idiotul... Dar de ce mi-o fi foame ? Am impresia că stomacul îmi este dezumflat ca o minge perforată... Foamea asta mă scurmă... O greblă îmi trece prin pîntece şi... Nu ! Nu-i foame... Senzaţia e falsă. Simt nevoia să fiu mîngîiată... Îmi trebuie o mînă care să mi se plimbe fără pretenţii pe creştet şi-apoi să-mi extragă, doar prin simplă atingere, neliniştea, teama, greţosul sentiment al nesiguranţei... Dar ce legătură are cu foamea ? Ce legătură are ? De ce senzaţia de gheare care sfîşie pîntecele ? De ce setea care mistuie, fără s-o poată stinge nici un fel de băutură ? De ce... ? De ce mă-ntrebaţi pe mine ? De ce trebuie să răspund eu ?

Mi-am dezlipit încet palmele de pe urechi. Dacă voiam, puteam reconstitui secundă cu secundă, secundele mii şi minutele puzderii ori poate doar cîteva, dar lungi şi întinse, petrecute de partea cealaltă a peretului, nevăzută şi alături de franţuzoaică, care reuşise să-l amuţească pe neamţ, dăruindu-i obligată şi pe un simplu tichet tot ce nu-i aparţinea şi la care el avea doar acces, în loc de drept.

Aşi! Nimic din toate astea. Inconştientă şi de-o temeritate nebună, Angélique continua să-şi bată joc de domnul locotenent-colonel...

— Cunoaşteţi băutorii lui Vermeer din Delft? Tabloul a fost, pare-mi-se, proprietatea regelui saxon şi-apoi al Galeriei Zwinger din Dresda...

— Am făcut o specializare de şase luni la Dresda, chiar anul acesta.

— ...Scena reprezintă un bordel. Sînt patru personaje. În stînga un tînăr cu beretă de catifea, jabou, plete, paharul şi o sticlă în mîini. Privirea veselă, satisfăcută. Lîngă el, cu basmaua neagră pe cap, uitătura vicleană, codoaşa. Alături, clientul cu o mînă pe sînul fetei iar cu cealaltă oferindu-i un ban de aur. Chipul bărbatului e brăzdat de pofte, în timp ce faţa de madonă a prostituatei, străbătută de-un uşor zîmbet, poartă vădit amprenta resemnării.

— Iarăşi un curs? De astă dată de pictură?

— Nu. Ci doar o întrebare, cu permisiunea dumneavoastră: ce părere aveţi despre erotism în artă?

— Eşti cea mai interesantă fată din... din...

— Din toate trenurile-bordel pe care le-aţi frecventat? Asta aţi vrut, probabil, să-mi spuneţi. Vă mulţumesc, totuşi ţin să aflu părerea dumneavoastră despre erotism în artă.

Locotenent-colonelul rîse cu superioritatea uriaşului care priveşte încercarea unui copil de-a ridica un bolovan.

— De ce ţii neapărat la părerea mea?

Angélique îşi luase, desigur, o mutră spăsită, căci rosti, sublimindu-şi cu voce joasă frazele:

— Mama descoperise într-un sertar al tatii o serie de... Mă rog, fel de fel de... A dat întîmplător de ele... Cîteva zile nu a spus nimănui nimic. Nici chiar mătuşii, sora tatii, cu care eram vecini. Îmi reamintesc că, după ce a zăbovit cîtva timp în bibliotecă, a intrat în sufragerie roşie ca focul...

— Nu văd legătura cu... Dar ce a găsit mama dumitale în sertar?

— O să aflaţi numaidecît. Abia la o săptămînă a izbucnit scandalul. Tata susţinea că era vorba de obiecte de artă de o mare valoare. Mama, dimpotrivă, spunea că ele trebuie aruncate sau, mai bine, arse. Şi-n orice caz, n-aveau ce căuta într-o casă... unde se află o fată... O fată de cincisprezece ani...

— M-ai făcut curios.

— Dar eu ? La vîrsta aceea. Ia gîndiţi-vă ! Cincisprezece ani... Imaginaţia crudă, fragedă, dar încinsă şi imediat explozivă. Nu mai serviţi un pahar ?

— *Danke !* Ce spuneai că s-a găsit acolo, în casa voastră ?

— Între-adevăr... Pe-atunci casa era a noastră. Un fel de vilă, cu-n singur cat. Aşezată la o margine de cartier liniştit. Tata nu suferea zgomotul. Aţi cunoscut Parisul... Place Madelaine cu autobuzul şi pînă la...

— N-o mai lungi. Ce obiecte a găsit doamna, soţia tatălui tău în bibliotecă ?

— Tocmai asta e întrebarea... Ce părere aveţi despre erotic în artă ?

Am auzit un zgomot pe care nu l-am putut defini. Şi-ndată franţuzoaica, nepăsătoare la nerăbdarea tot mai crescîndă a ofiţerului :

— Fragonard, Boucher, Goya şi o camee din Histria...

— Cine-s domnii şi ce-i cu oraşul ăsta barbar ? Fragonard, Boucher... De ultimul am auzit. Dar ceilalţi ? Tot pictori ?

A rîs Angélique ? A tuşit ?

— Fragonard şi Boucher... Fără să fie atît de celebri ca Leonardo da Vinci... Jean-Honoré Fragonard, pictor şi gravor francez, născut la Grasse, Franţa, în 1732, mort la 1806. François Boucher, pictor francez, născut în 1703 la Paris, mort la 1770. Mai exista în casă un tablou cu-n subiect galant... Nicolas Poussin,... născut în 1594. Şi mort şaptezeci şi unu de ani mai tîrziu, adică în anul de graţie 1665.

— Cum de „graţie" ? Ce vrei să zici ?

— Pe-atunci se mai practica şi graţierea.

— Cine o practica ?

— Dumnezeu, apoi oamenii, uneori chiar şi fiarele. De pildă se-ntîmpla ca lupii să nu sugrume mieii, iar tigrii să permită gazelelor să se adape fără a le cere tribut de sînge.

— Imposibil !

— Uitaţi că era an de graţie ? Acceptaţi ?

— Ce să accept ? Dragă domnişoară, începi să mă plictiseşti rău de tot, deşi continui să foloseşti o limbă germană curentă mai meritorie.

— Un moment. Aveţi un pic de răbdare şi îndată o să mă rugaţi dumneavoastră să vă povestesc. Am vrut să spun, că o să-mi ordonaţi asta. Un pahar ?

— Mulţumesc, nu. Termină ce ai de spus, dar rapid.

— Deci, de Goya să nu vorbim, iar despre camee, nu pot da date, autorul fiind necunoscut.

A scîrţîit brusc scaunul, urmat de paşii lipăiţi pe linoleumul cuşetei.

— Acum închei povestea. Mama a descoperit două tablouri şi un inel, toate cu subiecte erotice.

— Erotice ?

— Mai mult. Pornografice. Scenele şi cameea.

— Lasă cameea şi spune-mi ce reprezentau tablourile ?

— Fragonard e cunoscut pentru celebrele lui subiecte de amor. Pînza semnată de el şi aflată la taica-meu nu e mare. Douăzeci pe cincisprezece centimetri. Suficient însă ca să-mi aprindă şi părul din cap.

— Spune dracului ce se petrece pe pînza aceea ?

Pauză. Şi iarăşi Angélique îşi trece fierbinţi şi prin sită cuvintele :

— O pereche, un bărbat de peste şaizeci de ani şi o fecioară... Fragonard e renumit ! Tablourile lui cu scene galante cum sînt *Sărbătoare la Saint-Cloud*, dar mai ales *La Gimblette*, *L'escarpolette* şi altele. Piesele lui taică-meu însă, ale Fragonard-ul şi mai cu seamă Boucher-ul, sînt unice şi aproape necunoscute. De unde şi valoarea lor mare. E drept Goya e mai mult macabru. Dar prima piesă, a lui Fragonard...

— Şi-al doilea tablou ? Boucher ? Trebuie să-mi explici amănunţit, se aprinse ofiţerul, cum era ?

— Mă jenez...

— Te rog ! Te rog foarte mult, *Fräulein*.

Franţuzoaica rîse. Dar cine o cunoştea îşi putea da seama că era un rîs ucat, forţat.

— Am greşit spunîndu-vă că o să mă rugaţi ori am nimerit presimţind că o să porunciţi să vă vorbesc ?

Alt pumn în măsuţă. Sau poate cel dintîi.

— Aci nu-i lucru curat. Ţi-ai pus de gînd să mă-nnebuneşti ?

Din nou rîse Angélique, ca o bucată de sacîz frecată acum de corzi de vioară.

— Mă acuzaţi pe nedrept. Vreau să vă distrez, să vă dispun.
— Cu poveşti obscene ?
— Nu. Cu fapte reale.
— Atunci spune-mi... *Nein!* Arată-mi cum era dragostea aceea.
— În apă ! Să vă povestesc.
— Nu, nu ! Să-mi arăţi, ţi-am zis !
Acum franţuzoaica mestecă sacîzul direct între dinţi.
— E greu...
— Încearcă !
O altă pauză, după care, ofiţerul :
— Formidabil !
— Am obosit...

Continuam să rămîn ghemuită, nemişcată, aşteptînd, adulmecînd dezlegarea nemaipomenitei transformări a franţuzoaicei. Nu-mi dam încă bine seama ce urmărea, după cum eram sigură că nu pentru a-şi etala ascunsele cunoştinţe despre artă şi istorie se-ncăpăţînase, cu toate riscurile mari şi mici, să plictisească, să enerveze şi abia după aceea să-l aţîţe, entuziasmîndu-şi partenerul cu naiba ştie ce fel de picturi şi scene. Pentru care scop ? Ce voia, ce aştepta Angélique de la neamţ ? La ce s-ar fi putut aştepta de la îngîmfatul doctor farmacist şi locotenent-colonel sătul de pofte şi curiozitate ?

Dintr-o cuşetă apropiată se auzi ţîrîit persistent de apă. Colega îşi terminase partida. Îndată va servi domnului ofiţer pulverizatorul cu dezinfectantul parfumat, prosopul curat. Cu zîmbetul umil şi de serviciu, ea îl va întreba dac-a fost mulţumit. Clientul va rînji, o va plesni peste obraz ori fese şi, o dată cu ţigara grecească ori punguţa de bomboane cehești oferite, ofiţerul îi va preda şi bonul, pentru care fata e obligată să mulţumească.

Paşi în cizme trecură prin coridorul lung, apoi mai departe, peste prag, răstimp în care valsul radioului din bar să răzbată pentru cîteva momente, strivit îndată de uşa grea şi de fier a vagonului.

„...O stea stingheră încercă indiscretă şi de la colosala-i depărtare să privească prin fereastra cuşetei. Dar perdelele sînt trase..." Mai încercai o metaforă cu cerul şi steaua. „...De sus,

din necuprinsele înălţimi astrale, încremenită de ger şi spaimă, un ochi de stea... Nu. O steluţă firavă şi umilă... De ce umilă ? O stea mîndră şi demnă... Demnă ? Ce caraghios cuvînt. Cine şi cum l-a inventat ?... O stea... Şi de ce de sus şi nu din patul blestemat al cuşetei... O stea, două, doi ochi privesc cu neîncredere şi indiferenţă mirajul fals al inexistentului cer..." E pretenţios, e...

Alături s-a reluat discuţia.

— Domnule locotenent-colonel...

— Nu este nevoie, am săpunul meu personal...

— Domnule doctor, vă propun o afacere.

— Însă... Principalul nu este parfumul ori culoarea unui bun săpun, care pot înşela pe necunoscători... ci concentraţia bactericidului din el... Ce-ai zis ? O afacere ? Un *„Geschäft"* ovreiesc ?

— Sînt creştină, v-am mai spus.

— N-am ştiut că şi protestanţii sînt pasionaţi după gheşefturi... Mă rog. S-auzim ! Ei ? Ce-mi oferi spre vînzare ?

— Nu spre vînzare, ci în schimb. Renunţînd la Goya, vă ofer Boucher-ul, Fragonard-ul şi...

— Tablourile ? Le ai cumva la tine ? Asta-i şi mai *kolossal !* De ce nu mi-ai spus de la început ? Unde sînt ? Scoate-le repede să le văd !

Iarăşi rîsul sintetic al franţuzoaicei împărţi cu socoteală sacîzul pe corzi.

— Cum vă puteţi imagina aşa ceva ? Credeţi că am fost poftită aci cu garderoba şi bibelourile ?

— *Ja, ja... Natürlich !* Atunci ?

— Cele două piese împreună cu cameea histriană...

— Vorbeşte-mi numai de tablouri...

— Cameea e şi mai erotică : un inel de argint...

— Pffhh !

— ...În a cărui piatră mare, ovală, galbenă cu vine subtiri albastre... Însăşi piatra brută e o raritate !... în carnea pietrei, un mare artist, gravor miniaturist grec din secolul IV înaintea naşterii lui Hrist...

— *Der Teufel !* La dracu, ai să reuşeşti să mă-mbolnăveşti de nervi. Ce naiba a zgîriat grecul pe piatră ?

— O scenă erotică cum nu se poate concepe... Nu vă enervaţi, trebuie să vă explic...

— Nu-mi explica. Arată-mi !

— Imposibil.
— De ce? Mai eşti obosită?
— Vreau să vă ofer tablourile şi...
— Lasă-mă acum cu tablourile. Le cunosc. Cum este cu cameea? Hai, dă-i drumul! Explică-mi!
S-a trîntit cu putere uşa vagonului. Trece spre cuşeta ei Dana, cehoaica, însoţită de un oaspete. O recunosc că-i nervoasă nu numai după accentul slav cu care-şi înfăşoară mai accentuat cuvintele nemţeşti, dar şi după papucii de saten verzi cu panglica lată, galbenă, pe care şi-i tîrşeşte într-un anumit fel, într-o eziţare sincopată şi-n lant, de parcă picioarele-i ar regreta fiecare mişcare ce trebuie s-o facă. Dana... Dar n-am timp de ea. Dincolo, la franţuzoaică, se petrec lucruri excepţional de interesante.
— Trebuie să-ncercăm!
— Domnule locotenent-colonel... Nu-mi puteţi cere asta...
— Pot să-ţi cer orice poftesc! se răsti ofiţerul cu-n ton mai jos, dar gros şi din nou excitat. Mai e nevoie de un coleg? O să găsesc pe careva la bar.
Glasul lui Angélique trăda semnele alarmei.
— Cu mine faceţi orice vreţi. Nu mă pot opune. n-am dreptul. Dar gîndiţi-vă la situaţia dumneavoastră: ce-are să se spună la bar cînd o să invitaţi acel unu-nul bărbat?
— Îmi dai mie, tu, lecţii de morală? urlă atît de tare ofiţerul, încît cred că s-a auzit pînă-n capătul vagonului.
— Nu pot să vă dau decît cele două tablouri şi cameea. Recunoaşteţi că-i mai important şi fără de complicaţii inutile.
Brusc, furia ofiţerului se ostoi.
— Te-a prins grija de mine?
— Vă simpatizez...
— Lasă fleacurile de serviciu. Unde se află obiectele?
— Le-am ascuns.
— Îmi închipui că le-ai ascuns, dar unde?
— La Paris.
Aş fi putut jura că mutra doctorului se lungise.
— La Paris? Tocmai acolo?
— Tatăl meu a fost un vechi colecţionar. Şi specialist în obiecte de artă. Expert la Hotel Druhot, unde se ţineau licitaţii. Consilier al muzeelor Luvru, Orangerie şi alte muzee din provincie, care îl solicitau. I se cereau sfaturile şi de către galeriile şi casele de licitaţii din Londra şi New York.

— În ce loc la Paris le-ați ascuns ?

— Mă pregătise și pe mine în această profesie, pentru care aveam, ca și el, patimă... Să vă servesc un păhărel ?

— *Danke... Prosit !* Sînt puțin enervat astă-seară. Vin direct dintr-o inspecție la Kiev, de pe front. Aveam nevoie de-o destindere, dar m-am... Vorbește !

— Pot fi sinceră cu dumneavoastră ?

— E în propriul tău interes.

— Nu știu de ce... Nu mi s-a mai întîmplat pînă acum... De cînd sînt pe aci... De cum v-am văzut, mi-ați inspirat o mare încredere... Credeți cumva în metempsihoză ?

— *Quatsch !* Prostii !

— Am impresia că ne-am mai întîlnit cîndva...

— La Paris, poate ?

— Nu, nu... Mult mai înainte. Dar să lăsăm impresiile subiective... Încă un pahar ?

Frazele doctorului luară o turnură de politețe.

— *Danke !* Dar nu mai beau. Spuneați că ați ascuns la Paris...

— Ne-am mai întîlnit cîndva și am rămas prinsă de dumneata...

— Ai rămas gravidă ? Ei nu, că asta e nostim !

— În subconștient doar... Concret n-ar fi posibil așa ceva...

— Tocmai, aveți instrucțiuni și vi se dă și ce trebuie ca să evitați...

— Vă-ntreb dacă nu vi s-a-ntîmplat vreodată ca, întîlnindu-vă pentru întîia oară cu cineva, să aveți sentimentul vag, apoi precis, că-l cunoașteți foarte de mult, că v-a legat de persoana aceea ceva și că nenumărate fire, aparent uitate, vă prind, se reprind și...

— *Gnädiges Fräulein*, aș vrea să mă retrag. Și-asa v-am ținut prea mult. Vei ierta astă unui vechi soldat care vine direct de pe front și n-a nimerit o fetiță atît de dulce și deșteaptă... În ce loc ai depozitat tablourile și inelul ? Vreau să spun, strada, numărul și ascunzătoarea. În vreun bufet vechi și mîncat de carii ? Într-un pod părăsit ? Unde ?

Mi-am lipit urechea direct de tăblia peretelui, reținîndu-mi respirația. Medicul ofițer reluă :

— A, da ! Uitasem. E vorba de-o afacere. Ce-mi ceri pentru porcăriile alea ?

— Porcării ?... Fragonard, Boucher și cameea valorează

cîte-o avere fiecare. Să vă dau un amănunt, cu tot riscul ce-l înfrunt, pentru că sînt şi vreau să fiu sinceră cu dumneavoastră : vă închipuiţi ce preţ au cele trei piese — e tot ce am socotit noi mai important — dacă restul colecţiei tatălui meu a fost confiscată de autorităţile dumneavoastră din Paris, socotind fiecare piesă ca valoare muzeală ?

— Cum se poate ?

— Se poate, se poate, domnule doctor. Silit de lipsa de bani, tata a fost nevoit să se atingă de comoara lui, colecţiile. Foamea, mizeria te-mping la sacrificii.

— Mie-mi spui ? În 1917, în timpul primului război mondial, mama a trebuit să vîndă mai întîi arma de vînătoare, apoi cizmele şi în urmă chiar pălăria cu pană a bietului meu tată căzut prizonier pe Somme, după lupte eroice pe întregul front. Şi cine crezi că a fost hiena, şacalul cu perciuni care a profitat de pe urma tragediei familiei noastre, care era de fapt tragedia întregii Germanii ?

— Duşmanii Germaniei.

— Exact. Jidanii. Negustorul de vechituri din colţul străzii noastre. Îl văd parcă : slab, adus într-adins din spate, cerşind mila ori indiferenţa, cu perciunii talmudic tăiaţi, ca să se poată strecura neobservat.

— În cizmele de vînătoare şi sub pălăria cu pană de cocoş de munte...

A înnebunit de-a binelea franţuzoaica ? Îşi riscă precis capul, persiflîndu-l pe neamţ !

— *Ja, ja !*

— Asta n-ar fi fost nimic, ci s-au vîrît în comerţul, industria, presa, băncile şi căile de comunicaţie... Exact ca şi-n Babilon. *Nichtwahr ?* Nu-i aşa ? (Ce urmăreşte zăpăcita asta şi-ncotro vrea s-ajungă ?) Să revin, dacă-mi daţi voie, la tata.

— Revino. La colecţiile lui. Ce s-a mai întîmplat ?

— Vînzarea a început cu o piesă. O Tanagră cretană, găsită în ruinele palatului din Knossos şi cumpărată de la careva dintre arheologi. Samsarul, un oarecare Jerôme, nu ştiu mai mult despre el, îi făcea legătura, mai bine spus se interpusese între el şi un cumpărător german, care la rîndu-i achiziţiona obiecte de artă pentru excelenţa-sa domnul mareşal Hermann Göring. Fiece obiect din coleţia noastră, avînd, repet, o certă valoare muzeală. Aşadar, urmăriţi linia : tata — Jerôme, achizitorul şi excelenţa sa.

— De unde știi?
— O să afli imediat. După Tanagra pe care escrocul de Jérôme i-a luat-o pe mai nimic, dar a primit bani grei de la achizitorul excelenței-sale, au urmat două tăblițe sumeriene cu versuri. O neagă descriere a unei nopți de nuntă... Cu acest prilej am aflat cît de căutate și de grași plătite sînt eroticele în artă. Cu atît mai mult cele cu semnături celebre, ori numai cu inițiale, din fineasca jenă a artiștilor. Motiv ca aceste neasemuit de prețuite lucrări să fie oferite pe ascuns și astfel să ajungă atît de rare și enorm de mult prețuite.
— Mai scurt, te rog, dacă se poate.
— Pînă-ntr-o lună, domnul Jérôme a îmbrăcat doi escroci în cinstita uniformă militară germană. Indivizii, prezentîndu-se cu acte false, ne-au confiscat întreaga colecție de picturi, bibelouri și obiecte de artă. Au avut asupra lor o delegație ticluită semnată de unul din șefii serviciului operativ al lui Rosenberg din Franța, care avea ca misiune depistarea și trimiterea obiectelor de artă în Germania.
— *Nein!* După cîte sînt informat, e vorba numai de bunuri evreiești.
— Tata a fost amenințat și șantajat că deține obiecte de artă proprietate evreiască, pentru a le sustrage ordinului din 15 iulie 1940, care interzicea — spre a se feri de jaf, de jaf, reține?) — deplasarea ori mișcarea dintr-un loc într-altul a oricăror obiecte de artă, obiecte care trebuiau anunțate feldkomandaturii și păstrate în cea mai bună stare. Vă dați seama, dar, în ce situație ne aflam și cît de mare era riscul.
— Și cele două tablouri? Confiscate?
— Nu. Fragonard-ul și Boucher-ul le-a dus tata în pod, ca să nu mai dea mama peste ele cînd făcea curățenie. O, ce curățenie făcea, zi de zi! Era o maniacă. Și așa au scăpat prețioasele pînze. Jérôme și cu cei doi tîlhari ne-au luat tot ce mi-a rămăsese nedeclarat afară de camee, neînterînd-ul inelul de argint. Iți trebuia o lupă puternică pentru a vedea lubrica scenă.
— Deci, tablourile se află în pod, la locuința tatălui dumitale din Paris. Strada... ?
— Nu acolo, ci în locuința unei mătuși care stă într-alt cartier. Mai avem la dînsa încă vreo cîteva fleacuri, valori mai mici, pe care ai mei, înainte de ordinul din iulie și perchezițiea cu confiscarea, au mai putut să le salveze, ducîndu-le

la mătușa. Tot în scopul vînzării cît și de teama de a nu le pierde. De altminteri, intenționam să cărăm tot ce aveam mai bun acolo. Dar n-am mai avut timp. Tăblițe zece, ceramică babiloneană opt, cărăbuși de aur egipteni trei, un Watteau, cinci desene da Vinci și... Ce să mai răscolesc ?

— Oferta ! Ai spus că-mi propui o afacere. Îmi dai cele două tablouri și cameea.

— Vi le dau în schimbul...

— Scoaterii tale de-aici ? Nu-i ușor.

— E foarte greu. E imposibil. N-o s-o puteți face, chiar dacă ați vrea.

— Atunci ?

Glasul franțuzoaicei scăzu brusc ca să-l mai pot percepe trecînd dincolo de frontiera șoaptei și, dacă ofițerul nu i-ar fi cerut să repete propunerea, neîncrezător încă în naivitatea ei...

— Ai mei se aflau la Paris... Poate mai sînt încă. Mutați-i dincolo. În zona neocupată a Vichy-ului... Bătrînii au cu ei o nepoțică de cinci ani... Fiica fratelui meu, mort pe front, și a cumnatei, ucisă în retragerea de la Amiens, pe șoseaua bombardată de Stukas-uri.

— Războiul...

— Da, domnule locotenent-colonel, războiul.

— Deci, asta-i propunerea ?

— Asta este. Cele două pînze și inelul. Pentru ca să-i luați cu mașina pe părinții și nepoțica și să-i lăsați la bariera Marsiliei. Au neamuri acolo și se vor descurca.

— Nu le priește Parisul ?

— O ! Tata e parizian. Mama e, într-adevăr, din Tours, dar s-a stabilit de mică în capitală. Însă...

— Însă... ?

— Cum să vă lămuresc ? Jerôme...

— Escrocul ?

— El. Va voi ca ai mei, martorii ticăloșiei lui, să dispară. Înțelegeți ?

— Lasă-l pe mîna mea.

— Unde o să-l găsiți ? Aveți vreme pentru a-l urmări ? Și dacă-l prindeți, ce o să-i puteți face, cînd are un spate atît de lat ? Bunul domn mareșal a plătit cinstit prin achizitorul său, dar Jerôme... Dacă nu mi-ați fi inspirat atîta încredere... De mult voiam să fac această propunere unui domn ofițer, cunoscă-

tor de artă, care să-și dea seama ce imensă valoare materială și artistică reprezintă comorile noastre, salvate numai datorită puritanismului supraexagerat al mamei... Dacă sînteți de acord și-mi jurați...

— Jurămintele sînt laturi iudaice... Un german, un adevărat german, are cuvîntul. Suficient.

— Îmi dați cuvîntul dumneavoastră că-mi veți salva părinții și nepoțica? Îi luați cu mașina și-i transportați la Marsilia.

— De ce cu mașina și nu cu permis de strămutare în zonă, cu dreptul de a folosi calea ferată?

— Nu. Asta înseamnă formalități, acte, cercetări, declarații bine motivate pentru care anume scop cer să părăsească Parisul. E mult mai complicat. Și durează, desigur, săptămîni.

— Într-adevăr.

— Îmi puteți făgădui că-i veți lua cu mașina și-i veți lăsa la Marsilia?

— *Fräulein*, îți făgăduiesc! rosti solemn ofițerul.

— O, vă mulțumesc din inimă. Îmi permiteți să vă sărut?

— Pînă adineauri n-aveai nevoie de permisiune.

Și, pentru a nu știu cîta oară, franțuzoaica frecă sacîzul pe coarde de vioară spartă și-nfundată.

— Eram în exercițiul funcțiunii...

— Adresa, te rog.

— Îndată. Dar mai am condiții.

— Ohoho! Devii tot mai pretențioasă. Încă una?

— Încă trei. Dar nu vă supărați?

— Spune!

— Mai întîi îi scoateți pe ai mei din capitală și pe urmă... Pe urmă vă duceți să vă ridicați obiectele. Acum sînt sigură că merit o palmă.

Dar, în loc de pocnetul palmei, chițăi rîsul de șoarece al ofițerului.

— O palmă? De ce? E foarte normal. Am lucrat ultimii zece ani la I. G. Farbenindustrie. La depozitul de farmaceutice. Mă pricep și-n contabilitate. Întîi marfa, însoțită de factură, pe urmă banii. E un uzaj mondial. A doua condiție?

— Îmi trimiteți un semn că operația a reușit. Asta-i a doua condiție.

— Vrei cumva o scrisoare ?
— Nu. Altfel. V-am spus că m-am gîndit mult. Mie nu-mi puteţi scrie. Exclus şi strict interzis.
— Atunci cui ?
— Lui *Frau* Puffmutter.
— ? !
— Un moment. Îi faceţi o scrisoare, pe adresa bordelului, vă dă dînsa numărul poştal militar.
— Eşti la curent.
— Nu-i un secret. Vin scrisori şi pentru personalul trenului, care li se predau de poştaşul-curier la bar, unde e cinstit cu cîteva şnapsuri.
— Şi mai departe ?
— Îi scrieţi lui Puffmutter, rugînd-o să întrebe pe domnişoara Angélique dacă nu cumva a găsit în cuşetă o brichetă, fără valoare, dar amintire de la soţia, mama, ori un camarad căzut pe front. Cum credeţi. Puffmutter mă va întreba, eu îi voi preda bricheta, pe care rog să mi-o lăsaţi chiar acum. Nu fumaţi ? Un stilou atunci. E foarte frumos. Pelikan, nu ? O să vi-l expedieze prin poştă Puffmutter la prima dumneavoastră sesizare. Dac-aţi şti cum o aştept ! Semn că aţi reuşit.
— A treia condiţie ?
— O, asta e cea mai simplă şi mai uşoară. Să spuneţi alor mei că sînt sănătoasă şi lucrez la o fabrică, în Praga, ori Hamburg, de pildă. Ce vă vine în minte. Dar neapărat o fabrică de armament, motiv pentru care nu le pot scrie. Să nu care cumva să vă scape vreo aluzie, un indiciu care să-i facă bănuitori...
— O, domnişoară... Mă puneţi prin aceste cuvinte într-o situaţie atît de penibilă ! Puteţi conta însă pe discreţia mea faţă de doamna, mama dumneavoastră.
— Vă mulţumesc, domnule locotenent-colonel.
— Să-mi notez cele două adrese. Eşti bună să-mi restitui pentru cîteva clipe stiloul ?
Angélique tuşi de cîteva ori, forţat, fără să aibă nevoie. Mi-am dat seama că nu era decît un răspuns pentru răspuns. De ce ? N-avea totuşi încredere în ofiţer ? Sau...
— Nu trebuie să purtaţi nici un fel de însemnare asupra dumneavoastră.
— De ce, *Fräulein ?*
— E periculos.

— Periculos ? În Parisul aflat sub controlul nostru ? Glumeşti, poate.

— E la fel de periculos (iarăşi şoptindu-i) în Paris ca şi la Berlin. De ce vă miraţi ? Nu pricepeţi că, acceptînd propunerea mea, aţi intrat chiar din clipa aceasta în concurenţă cu Jerôme ?

— La dracu cu ticălosul ăla de escroc !

— De-acord, la dracu şi în iad cu el, dar domnul achizitor nu va accepta să-i scape astfel de perle pentru colecţiile particulare ale excelenţei-sale. Şi iată că, peste canalia de Jerôme şi agentul personal care achiziţionează, vă puneţi în postura de a fi concurentul direct al domnului mareşal al Reichului, Hermann Göring. Şi al excelenţei-sale domnul Abetz, marele ambasador al Germaniei în Franţa, care de asemeni achiziţionează, prin mijloacele care-i sînt la-ndemînă. Nu e bine să vă aflaţi pe fir...

— Da, da, înţeleg.

— Dacă tata ar fi putut ajunge pînă la excelenţa-sa, atunci totul ar fi fost simplu. I-ar fi oferit la cel mai modest preţ comorile ce le-a strîns într-o viaţă întreagă, şi el şi bunicul meu, care era un anticar cunoscut în Marsilia ; le-ar fi donat poate domnului mareşal, dacă nu se interpuneau cei doi... Agentul oficial al domniei-sale şi Jerôme.

— Bine. Nu voi nota adresa mătuşii, ci o voi reţine. Nu mă plîng de memorie. Încă din liceu am fost printre cei mai buni la reţinerea formulelor. Hai, dă-mi adresa părinţilor şi a mătuşii.

— De-o singură adresă aveţi nevoie. Ca totuşi să o aveţi în memorie. *Rue de..., numéro..., arrondissement...*

N-am putut desluşi adresa. Dar ofiţerul-farmacist şi-o întipărise, desigur, ca o pecete de bronz în ceara caldă.

— Cine să la adresa ce mi-ai dat-o ?

— Nu vă interesează. Coborîţi din autobuz... După primul colţ... La numărul 14... Urcaţi la etajul trei... Ascensorul era defect... Probabil că nici azi nu merge... Prima uşă, apartamentul 4... Bateţi de două ori scurt şi înc-o dată după o pauză de o secundă. Adică : Toc-toc — pauză, toc ! Aţi înţeles ?

— Pînă acum da.

— Are să vă răspundă cineva din casă. O să deschidă. Întrebaţi de Louison. Dacă o găsiţi îi spuneţi ei, de nu, ru-

gaţi să-i transmită că veniţi din partea Iuditei ca să-i aduceţi gratuit capul lui Holofern.
— Ce-nseamnă jocul ăsta ?
— Faceţi cum vă spun şi nu întrebaţi. Asta-i calea ca să ajungeţi la tezaur... Totuşi ar fi mai bine ca să vă dau cîteva lămuriri în plus.
— Neapărat.
— Am să fiu cît mai concisă. Adresa aţi reţinut-o ?
— Da. *Weiter* !
— Obiectele nu se află însă acolo, ci la mătuşa despre care v-am vorbit.
— De ce să nu mă duc direct la ea ?
— Pentru că nu vi le-ar fi dat. Nu vă cunoaşte. N-are încredere în nimeni, în afară de Louison. Aşa am procedat şi înainte. Louison ne este prietenă. Eu căutam clienţi. Cînd îi găseam, ca să fiu cît mai sigură de vreo surpriză...
— Ce fel de surpriză ?
— Nu voiam să se reamintească printre amatorii samsari de colecţiile tatii. Şi mai puţin că le pune în vînzare. Deci, o dată clientul găsit, îl trimiteam singur la Louison. Parola era : „M-a trimis Iudita să vă aduc capul lui Holofern". Atunci ea îl întreba ce doreşte, clientul îi spunea, completînd cu numărul de telefon, unde să poată fi chemat. Urma întîlnirea, stabilită într-un anume loc. Acolo îi dădea obiectul adus de la mătuşa, aprovizionată la rîndu-i de noi, Louison încasa suma convenită şi... Pace bună !
— Deci eu îi spun lui Louison, că m-a trimis Iudita şi... Bine. Mai departe.
— Nu uitaţi cuvîntul „gratuit", care înseamnă că aţi achitat anticipat contravaloarea obiectelor. Ea va-ntreba ce anume doriţi, iar dumneavoastră o să-i spuneţi : Fragonard, Boucher şi inelul cu camee. Vă va cere un număr de telefon la care să vă cheme. Probabil că o să-i daţi telefonul hotelului unde o să trageţi. În nici un caz la vreo unitate militară.
— Asta ar mai lipsi !
— A doua zi seara o să aibă loc întîlnirea... Nici un cuvînt cumva despre mine, unde sînt şi ce fac... Mi-aţi făgăduit...
— Cuvîntul unui ofiţer german.
— Şi îndată ce intraţi în posesia pieselor, dar nu mai tîrziu, gîndiţi-vă şi la mine...
— N-am să te uit...

— Scrieţi-i lui Puffmutter de stiloul Pelikan... Chiar, să nu-l uităm, daţi-mi-l înapoi. Mersi. Ah, pînă o să mă cheme şi să mă-ntrebe, n-o să am răbdare... Sper să nu dureze prea mult?

— Să facem o mică socoteală. Azi sîntem în zece decembrie... Mîine, în unsprezece, fac raportul la divizie... Trei-patru zile pînă primesc răspunsul... Drumul alte patru-cinci... Legăturile sînt încă proaste... Traficul e înghesuit cu materiale pentru front... Acasă probabil zăbovesc două zile. De-acolo pînă la Paris... Apoi durata răspunsului pînă ce vine scrisoarea... Cel mai tîrziu după Anul nou va trebui să dai înapoi stiloul doamnei Puffmutter.

— O veşnicie!

— Te cred. Dar nu uita că sîntem încă în război, deplasările se fac cu greutate.

— Şi credeţi că divizia vă va aproba permisia?

— Nu-i vorba de permisie, ci de o deplasare în interes de serviciu, la depozitele noastre din Berlin. De-acolo capăt repede o delegaţie pentru Paris şi retur. Cu acest prilej, dau şi pe-acasă.

— Sînteţi căsătorit?

— Nu mi-am pierdut verigheta. Cred că ai observat-o?

— Aveţi şi copii?

— Are vreo legătură cu „afacerea" noastră?

— Eventual, da.

— In ce sens?

— Chiar aveţi copii?

— Ei bine, nu am.

— O, ce bine-mi pare!

— Şi dacă aş fi tată la trei copii?

Sacîzul lunecă pe o singură coardă.

— N-aş mai fi făcut, cum spuneţi dumneavoastră, gheşeftul. Căutam un domn ofiţer burlac sau cel mult fără de copii în stare să dea peste aceste minunate orori...

O pereche de călcîie se ciocniră scurt, sec, milităreşte.

— *Fräulein*...

— Domnule...

Parcă s-ar fi despărţit în foaierul operei şi nu în cuşeta trenului-bordel.

— *Küss' die Hand, gnädiges Fräulein...*
— *Auf Wiedersehen, sehr geerter Herr...*

Au trecut o lună, două, trei... Frontul se repliase cu o sută, dacă nu și mai multe sute de kilometri. S-a mai sinucis o fată, ori două, au mai venit cîteva, ba chiar mai multe... S-au îmbătat iarăși ofițerii și au făcut scandal, umilindu-ne și batjocorindu-ne de moarte, semn că mai sperau încă în victorie... Apoi au început să devină tăcuți, să resimtă oarecare jenă în cușetă, încercînd să ne dea bani, împotriva strictului regulament, ba chiar să se scuze, asigurîndu-ne că în curînd vom scăpa, alături de ei, de acest *„schmutziger Krieg"*, război împuțit, în care dumnealor nu au de loc, dar absolut de loc, nici un amestec ; nici o vină, nici un fel de răspundere... Unii și-au dat și cuvîntul de onoare, deși îi asiguram că nu ne trebuie. Tulburătoare dovezi că pe front treburile lor merg tot mai prost, dacă nu dezastruos.

Se vorbește pe șoptite despre un oraș sau o regiune rusească, numită Kotelnikovski, unde generalul Mannstein și-a început o ofensivă care nu a dat încă rezultate, iar numele unui oraș de front, Stalingrad, circula ca un deget de oțel incandescent aplicat pe buze...

Dar a trecut iarna și a venit din nou primăvara... Au plecat pe rînd la refacere, numai într-o săptămînă, opt fete și au sosit în grup zece altele, tinere și proaspete.

Puffmutter i-a spus lui Inge roșcata că în curînd se vor despărți. Și Inge s-a făcut albă la față cu toți pistruii ei. Știa ceva — ori poate bănuia. Totul e relativ, logică și haos, ființe și lucruri, gînduri și amintiri, toate călăresc pe umbre, precum frontul, ca și viața, și e suficient s-aprinzi doar un singur chibrit, pentru ca iarăși aceste noțiuni să capete la slăbuța flăcăruie forme și sensuri noi...

Inge, Rada, Eva, Hanka (altă Hankă, din Lodz), Angélique...

Angélique...

Din noaptea marii revelații am privit-o cu alți ochi pe franțuzoaică. Sub excepționalul camuflaj al răsfățului, ignoranței și egoismului, își ascundea fierbințile ei sentimente de fiică devotată, care încerca, în ciuda îngrozitoarei situații, să-și salveze părinții. Nu i-am spus nici un cuvînt despre cele descoperite înapoia tăbliei de lemn subțire a cușetei și nici că

respectul meu pentru ea se datora mai puțin culturii, din care dăduse o probă, și mai mult inteligenței cu care reușise să-l corupă, cumpărîndu-l, pe farmacistul ofițer, răscumpărîndu-și astfel familia, pentru două tablouri erotice și un inel cu o rușinoasă camee.

Dar într-altă seară, în timp ce un gras căpitan de aviație — cum putea tîrî cu el atîta seu pe spinare, în ceafă și fălci? — sforăia lîngă mine ca un motor în plină funcțiune, am auzit iarăși de-alături, din cușeta franțuzoaicei, glasul acela al ei, străin, savant și nu de toate zilele, spintecat sălbatic și fragmentat de horcăiturile oaspetului meu, care, doborît de oboseală și plăceri, nu voise să-și scoată cizmele.

— ...Vasele executate în ceramică de maeștri cretani au cerut artiștilor o minuțioasă observație a mișcării corpurilor...

Am încercat să-l trezesc pe aviator. S-a întors, tanc, pe stînga și cîteva clipe s-a liniștit.

— ...există o tradiție orală în care este vorba de o tînără femeie răpită de către un rege, la fel de june și frumos... Răpirea aceasta l-a inspirat pe Homer în *Iliada* sa...

Sforăitul — o herghelie de cai adunată cu lasoul de pe tăpșanele Far-West-ului și-ngrădite în țarcul strîmt al cușetei — izbucni amenințător. M-am înfuriat. Voiam să știu ce mai pune la cale franțuzoaica. Cîte comori de artă mai avea ascunse? Pe cine mai vrea să scape din zona ocupată a Franței ori din lagăr?

L-am zgîlțîit pe căpitan. Nimic. Am început să-l trag de un picior. Dar cum puteam, cu slabele-mi puteri, să urnesc tona de oase, carne și slănină? Atunci mi-a venit o idee. Mi-am plimbat palma peste obrazul lui transpirat. Am retras-o însă, ca arsă. Izvoare de apă sărată îi țîșneau din fiecare por al pielei. Și dincolo, discuția care continua... Am lipit o ureche, cît am putut de tare de tăblie, iar pe cealaltă am acoperit-o cu prosopul.

— ...Elementele de gen rămase sînt evidente... Statuia zeiței Nike care-și desface sandaua... Acropole... Hermes... Praxiteles... A...r...a...a...s...i...u...a...

Am renunțat. M-am așezat la marginea patului, pe-ngusta bandă liberă. De ce nu se trezește acest munte de slănină care mi-a pretins doar în numai zece minute să-i ofer dragoste, tandrețe, recunoștință și devotament? Pentru ce trebuie acum să

aştept şi să-i păzesc somnul ? Ce s-ar întîmpla dacă chiar în clipa asta Hitler ar înălţa drapelul alb al capitulării, iar radiourile ar trîmbiţa porunca straşnică a învingătorilor aliaţi : „Hitlerişti aflaţi pe întregul întins al Germaniei turbate şi în teritoriile cotropiteee... ! În genunchi să cerşiţi îndurarea... !" De ce îndurarea ? „În genunchi să cereţi aplicarea meritatei pedepse pentru tot ce-aţi făcut ! Pentru cei morţi, asasinaţi şi pentru cei vii pe care nu aţi mai avut timp să-i treceţi prin cuţit !... Cu fruntea la pămînt... ! În ţărînă..."

— ...Acolo unde statuile indiene ale lui Budha... altfel... fundamental faţă de originala plastică indiană... Încadrate în triunghiuri şi forme strict geometrice...

„Veţi plăti cu sînge crimele şi..."

— Imobilitatea feţei lui Budha, caracterizată printr-o puternică proporţionalitate a trăsăturilor şi... Asemănarea cu capetele greceşti... fruntea... nasul... bărbia...

Aviatorul intrase în ralanti. Cuvintele franţuzoaicei răzbăteau amestecate cu năstruşnicele mele gînduri.

— ...Nu vă plac eroticele ? Boucher-ul şi Fragonard-ul reprezintă o valoare... Louvre şi British Museum...

De data aceasta, pilotul urca din plin o pantă grea, cu două motoare, prin două nări, acoperind cu scîrboasa-i larmă cuşeta, vagonul, trenul, pămîntul, lumea...

Şi tot atunci, înnebunită de furie şi curiozitate mi-a trecut metoda salvatoare prin minte. Am prins delicat şi numai cu două degete ambele nări ale domnului căpitan şi le-am strîns, lipindu-le de cartilagiul despărţitor, cît am putut de tare. S-a zbătut scurt. I-am dat drumul. Minune : sforăitul a încetat.

— ...Tocmai pentru că sînteţi filatelist... Două bucăţi *tête-bêche* de cîte 81 parale, albastre, emisiunea Moldova 1858. Lipite pe plicul original şi cu ştampila Jassy, roşie, curată, distinctă... Tata a moştenit-o de la bunicul, care, la rîndu-i, mare colecţionar, a cumpărat piesa de la un prinţ român... Aşa mi-a povestit... Un român scăpătat, Makovetzki...

Urletele, flautele şi tobele se năpustiră iar, iar eu repetai cu succes intervenţia. Linişte. Şi-apoi glasul ei şoptit :

— ...Nu, nu-mi puteţi scrie. O să-mi lăsaţi un obiect... O brichetă. Nu mai fumaţi ? Stiloul... Amintire de la soţie ? Un briceag cu patru limbi şi plăsele de corn ? Să fie atunci, amintire... O rugăminte : nu care cumva să faceţi părinţilor mei vreo aluzie la locul unde mă aflu şi...

— Fiţi liniştită, domnişoară. Ştiu cînd trebuie să fiu mut. Deci asta a fost rugămintea. În *Ordnung*. În regulă.

— Şi un sfat : nu uitaţi cînd urcaţi la Louison ca să-i oferiţi din partea Iuditei...

— Capul lui Holofern. N-am uitat.

— ...Neapărat trebuie să fiţi îmbrăcat civil... Şi tot astfel cînd vă veţi duce la întîlnirea unde o să primiţi plicul cu cele două rarităţi.

Ne-am aşezat în două rînduri, pentru apel. Uşile vagonului au fost închise de către doi subofiţeri, în timp ce lunganul în civil care-i comanda se plimba cîteva minute cu mîinile la spate prin mijlocul barului de pe care măsuţele şi scaunele au fost îndepărtate şi îngrămădite la o margine.

— Sînteţi toate ? ne întrebă.

— Toate, domnule căpitan, confirmă Puffmutter.

Fără să-i dea atenţie matroanei, el se apropie, examinîndu-ne scrutător, pe fiecare dintre noi. Apoi cu-n ton vădit indiferent :

— Îmi pare rău că doamna s-a grăbit a-mi divulga titlul. Aş fi voit să mă recomand singur... Numele meu este Glätschke, căpitan anchetator din Kripo, Kriminalpolizei. Nu trebuie să vă temeţi, nu am nimic a vă imputa. Dimpotrivă. Mi s-au dat cele mai bune informaţii despre voi. Ceea ce vă rog — fără să fie un secret, pentru asta v-am chemat pe toate deodată — este de a colabora cu noi, respectiv a-mi da o mînă de ajutor, într-o problemă în curs de dezlegare, dar a cărei rezolvare vrem s-o urgentăm mai devreme cu cîteva zile.

— Fetele vă stau cu plăcere la dispoziţie, domnule căpitan.

Lunganul îi răspunse scurt, peste umăr :

— Discuţia o conduc eu ! Aş vrea să nu mai trebuie să vă reamintesc această dorinţă a mea. Aşadar, domnişoarelor, iată care este problema, mai bine spus — întrebarea care vă revine şi de la care aştept un răspuns serios şi cît mai precis.

A tăcut. Îşi trecu încet privirea peste obrajii noştri.

— Dragi domnişoare... Fiţi atente ! Aţi auzit pe vreunul dintre domnii ofiţeri cu care aţi venit în contact la bar sau în cuşete vorbindu-vă cumva despre un... despre o comoară ?

O comoară ? Ce vrea să-nsemne asta ? Ce fel de comoară şi de ce să ne fi vorbit tocmai nouă unul dintre ofiţerii cu

care am venit în contact și pe care îl urmărește ? O comoară... Și deodată înțelesei că trebuie să fie vorba de vreun tezaur rusesc, lingouri de aur sau platină, briliante și diamante... Coroana țarilor, încărcată de pietre cît nucile, pe care domnul ofițer a șterpelit-o din tainița vreunui muzeu sovietic, acolo unde-a fost ascunsă și peste care tancul dumisale a dat, dezgropînd-o... Ori poate nu e vorba decît de un plan, un desen al unei mașini militare, pe care ofițerul voia s-o treacă la americani ori englezi...

— Încercați să vă forțați memoria... O comoară, obiecte de mare preț... Ori valută străină... Orice amănunt, o frază, un cuvînt chiar, în legătură cu aceasta ne este de mare folos. Vă dau răgaz o oră, în care timp să încercați să vă reamintiti... Cine-i cea mai veche aci ?

— Inge... — și Puffmutter o arătă cu degetul.

Inge ieși din rînd făcînd un pas înainte.

— Eu sînt.

— Ea este Inge, cea mai veche pensionară a mea, domnule căpitan.

— Evitați vorbăria de prisos, doamnă...

— Nu sînt dispusă să primesc sfaturi, domnule căpitan. răspunse colțoasă Puffmutter, care începuse să revină la obișnuitul ei tupeu.

— Nu-i un saft, ci un ordin. Și-acum, domnișoară Inge, vă rog...

— *Bitte sehr !*

— ...De cînd ești pe-aci ?

Fusta Ingăi era de culoare închisă petrecută cu-n cordon îngust de lac, bluza cu mînecile scurte era din mătase în cromatica degradată a frunzei atinse de toamnă și moartă, dar pe gîtul ei, frumos și plinuț, de-o albeață care contrasta pînă la abuz cu păru-i de bronz fosforos, un colier rotund, din pietre ieftine de gablonz, dar în culoarea vișinei putrede, îi aplicau o ștampilă rotundă, ca pe *tête-bêche*-ul capetelor de zimbru ale poștei vechi din Jassy...

— *Frau* Puffmutter vă poate spune exact după registrul unde m-a trecut cînd am venit, cu toate datele personale. Nu rețin exact ziua și n-aș vrea să fac nici cea mai mică eroare, afirmînd ceva de care nu sînt total sigură.

— Bine, bine, n-are importanță asta. Dumneata, domnișoară Inge, ai cunoscut mai mulți ofițeri decît celelalte fete...

— Normal... Șase pînă la cel mult zece pe zi... Dar numai cînd era aglomerație... Alteori nici trei invitați... stabili răspunsul Puffmutter.

Lunganul se-nfurie. Bătu din picior.

— Vă interzic a vă mai amesteca în discuții ! Și dacă nu vreți să-nțelegeți...

Era sigur că pe Puffmutter n-o mai putea intimida.

— Ce-ai să-mi faci, domnule căpitan ? îl provocă ea.

— Îndată o să vedeți ce sînt în stare să vă fac. Pfaff ! Condu dincolo moara asta hodorogită... Vă rog, fără gesturi și fără circ ! Continuă, domnișoară...

Inge săltă din umeri. Nu avea ce să-i spună. Nici ea, nici eu, nici probabil celelalte fete. O comoară ? Haida de ! Aveau să ni se destăinuiască ofițerii care au sfeterisit comori de pe front ori în spatele liniilor de luptă ? Și prostănacul ăsta cu dinți de lup crede că în șaizeci de minute îl vom ajuta s-adulmece comorile jefuite în Rusia, în Europa întreagă de onorabilii domni cu zvastici și trese ?... Biata Inge, ce mutră concentrată și-a luat ! Inge, care între baza gîtului și gulerul bluzei — este decapitată de ștampila roșie, curată și isteață a Jassy-ului măiestrit răscroită...

Ștampila Jassy-ului... M-a trecut un fior... Angélique ? Angélique privește indiferentă în tavan... Boucher... ? Fragonard.. ? Cameea... ? Capetele de zimbri de 81 de parale ? Franțuzoaica a dăruit comori... S-o fi descoperit ?... Despre ce este vorba ? S-a aflat că părinții ei au fugit în zona neocupată ? Locotenent-colonelul farmacist a scăpat vreun cuvînt după ce și-a însușit mai pe nimic o avere ?

— Aș vrea să vă atrag atenția, informă căpitanul din Kripo. Chestiunea este foarte serioasă : e vorba de o crimă.

Mi-am oprit respirația. O crimă... ?

— Înțelegeți ? O crimă murdară. Un maior german a fost ucis... continuă lunganul.

Un maior... ? Am respirat ușurată. Ce ne privește ? Un maior ? De ce nu zece, o mie, întreaga armată a lui Hitler ?

— ...Trupul lui ciuruit de gloanțe a fost pescuit în Sena și identificat după un semn la mînă și dantură : două plombe și o coroană...

Privesc la Angélique. Ce nervi tari are fata asta ! Nici n-a tresărit cînd a auzit vorbindu-se despre comoară. Oricare în locul ei ar fi leșinat de spaimă, numai bănuind că ar putea fi

în cauză... Dar ea... Un maior ?... De asta-i vorba ? Bine i-au făcut franțuzii...

— Maiorul i-a mărturisit soției sale că în acest tren aflase despre o mare comoară care s-ar găsi ascunsă undeva în Franța. A treia zi după ce sosise la Paris, trupul lui a fost zărit plutind între malurile Senei de către un marinar de șlep care a dat alarma... Ei, domnișoarelor ?

— Ce mai vrea lunganul de la noi ? De ce nu ne lasă în pace ? Ce legătură avem cu comorile ascunse din Paris pe care maiorul...

— Maiorul Stoltz, sportiv, amator de teatru și literatură, a trecut acum trei luni pe la acest bar. Și tot aci a aflat — de la cine ? — de existența comorii din Paris. Bijuterii, vitalii, lingouri din metale prețioase ? Deocamdată nu știm. Dar curînd vom afla. Dorind să urgentăm cu cîteva zile descoperirea acestui — să-i spunem încă — mister, facem apel la dumneavoastră.

Rada oftează. Acesta-i unicul ei protest. Oftează. Dacă i s-ar porunci să-și pună capul sub roțile trenului, ar face-o cu același oftat și resemnare oarbă cu care își însoțește oaspeții în cușetă. Hanka II și-a luat o poziție de monument. Stefanka, spaniola, rîde satisfăcută dar numai cu fruntea care i se luminează și strălucește prinsă într-un nimb emițător de raze, dar cu gura și ochii serioși. Angélique e turnată în ghips, cu nasul atîrnat de cîrligul nevăzut al tavanului, în timp ce Inge... Inge continuă să poarte ștampila mare și roșie, citeață și curată a Jassy-ului...

Cum pot să uit ? Peste *tête-bêche*-ul... peste *tête-bêche*-ul celor două capete de zimbru...

— Mai aveți trei sferturi de oră timp de gîndire... Vă las singure ca să vă reamintiți și să vă ajutați între voi. Eu trec cu doamna dincolo. Pînă atunci rămîneți pe loc. Nimeni nu are voie să intre în cușetă. Puteți să stați pe scaune, dacă doriți.

— Locul nașterii ?
— Hamburg.
— Vîrsta ?
— Trebuie neapărat și vîrsta ?

— Trebuie. Fără mofturi.
— Cincizeci şi... Treeţi cincizeci.
— *Ausweis*-ul !
— E dincolo. In cabina mea. N-am să-l port cu mine.
— Mişcă şi adu-l !

Puffmutter îşi umflă pieptul gata să izbucnească iar, dar printr-un suprem efort se stăpîni şi, cu paşi legănaţi de raţă întodpată, plecă să-şi caute şi să prezinte noului reprezentant al Gestapo-ului actul personal de identitate. Se reîntoarse după zece minute. Găsi pe domnul în civil foarte enervat.

— M-ai făcut s-aştept prea mult. Nu am timp de pierdut.
— Cabina e la capătul trenului... O distanţă, nu ?

Asprul personaj îi smulse aproape buletinul de identitate, îl cercetă atent, privi apoi la femeia obeză din faţa lui şi pufni acru :

— Ai cincizeci şi cinci de ani.
— Dacă aşa scrie acolo...
— De ce încerci să te faci mai tînără ?
— În nici un caz ca să-ţi placi ţie !

Lunganul venit în anchetă se uită furios la ţaţa care îndrăznise să fie obraznică. Se ridică în picioare :

— Codoaşă bătrînă ! Cum îţi permiţi să vorbeşti astfel cu-n ofiţer al Gestapo-ului ?

Fu prea mult pentru puterea de reţinere a venerabilei Puffmutter... Îşi duse mîinile-n şolduri şi, cu aplombul care, pe vremuri, punea pe goană beţivii ce-i tulburau tractirul din portul Hamburgului, izbucni :

— Ia ascultă, mă, fiu de scroafă ! Dacă nu-ţi astîmperi limba împuţită, îndată îţi spun unde s-o vîri şi s-o cureţi !

Din doi paşi gestapovistul fu lîngă ea, cu braţul ridicat, gata să lovească. Dar madama i-o luă înainte :

— Să nu-ndrăzneşti să m-atingi că te scot în palme de aci şi pun gardă să te aresteze ! Ştii cu cine stai de vorbă, idiotule? Trei rînduri dacă-i scriu domnului general Müller, apoi ştiu că are să-ţi fie cald toată viaţa.

— ...

— Ai tăcut ? N-am pomenit, de cînd răspund de trenul ăsta, pe care domnul general mi l-a încredinţat, să se poarte cineva cu mine atît de ordinar... Şi încă un ofiţer !

Lunganul păru că abia acum se dezmeticeşte.

— De ce amesteci numele excelenței-sale în... ? Pe cine vrei să minți și să intimidezi ? Să vezi numai ce raport o să-ți fac ! Deși poate ar fi mai bine să te poftesc cu mine...

Nimeni în afară de Puffmutter n-ar fi fost în stare să rîdă atît de batjocoritor, cu spume, clăbuci și clopote la gură, plesnindu-se pe colosalele pulpe cu palmele ei mici și moi.

— Ha-ha-ha... ! Vrei să... Să mă poftești cu tine, nărodule ? Ha-ha-ha... Lotte ! Lotte ! Du-te în cabină și adu-mi din geantă ultima ilustrată a domnului general. Ha-ha-ha ! Repede și vezi, nu-mi pregăti bagajele, căci n-am deocamdată chef să-l însoțesc pe fundul ăsta de cățea... Ha-ha-ha !

— Îndrăzniți, îndrăzniți, mai beți un pahar... Acum, după ce v-ați cerut scuze... Nu vreau s-aud nimic, înainte de părerea dumitale asupra vinului... Chiar așa, Moselle... Se pare că sînteți un cunoscător... E în regulă. Da, v-ascult.

Bărbatul părea acum animat de cele mai bune intenții față de onorabila codoașă, intenții manifestate, brusc, printr-o curtoazie de salon. Își aprinse o țigară, supse modest din chiștoc și, după ce zvîrli grijuliu fumul într-o parte :

— ...Deci problema e următoarea : trebuie să aflăm cu cine a venit maiorul în contact... Și astfel să ajungem la motivul care l-a determinat să... Nu ne-aude nimeni, cred ?

— Un moment — și Puffmutter se dezlipi de pe fotoliul larg, vîrî capul prin rama îngustă și deschisă a contoarului și-ndată prinse să țipe : Ce căutați aci ? Marș în fundul salonului ! Cine v-a poftit ? Așteptați să fiți chemate ? Rada, Hanka, Inge, Angélique și tu... Ce căscați gura la mine ? Plecați v-am spus !

Căpitanul își primeni privirea, dădu din cap, turtit, ca-n fața unei table de șah în care nu știa de care pion să se atingă, și, cu aerul misterios și obosit al grelei răspunderi :

— Cad mulți ofițeri la Paris... Împușcați pe stradă... Soția maiorului a venit abia de-o săptămînă să ne declare povestea cu comoara...

— Alte amănunte nu i-a dat maiorul ?

— Nu. Doar că la barul dumneavoastră a aflat locul unde se află ascunsă, la Paris, o comoară... Își ceruse o permisie, a căpătat-o, a stat o singură noapte acasă și dus a fost...

— Prea puțin ca să descoperiți ceva.

— Prea puţin. Soţiei nu era să-i spună că s-a culcat cu o tîrfă, dar în cuşetă, dacă o fi fost şi puţin băut... Cine ştie ? Nu trebuie să neglijăm nici o urmă.

Încordat, dorind să afle de la noi ceea ce, evident, Gestapo-ul nu reuşea să dezlege, *Herr Hauptmann* Glätschke părea că nu-şi pierduse răbdarea.

Zadarnică aşteptare. Fetele nu şi-au reamintit nimic care ar fi avut chiar cît de departe vreo legătură cu maiorul ori cu o comoară oarecare. Numai Olga, ucraineanca, a mărturisit că un domn ofiţer, despre care nu-şi aminteşte precis gradul, i-a mărturisit în cuşetă că o veche legendă germană aminteşte despre o comoară a Nibelungilor în Rin... Dar declaraţia Olgăi era fără însemnătate, chiar şi prin faptul că se afla numai de două luni în bordel, şi deci cu mult după trecerea maiorului pe la noi.

— Priviţi-i fotografia ! Daţi-o din mînă-n mînă...

Am dat fotografia mai departe. Un cap obişnuit, o figură trasă în copie după unul din puzderiile de nemţi întîlniţi în tren, pe stradă, în vreun local, şi pe care numai în uniformă i-ai putea bănui c-au făcut, c-s în stare să facă ceea ce nu-i permis omului să săvîrşească. De parcă uniforma le îmbracă piele de fiară pe trup...

A urmat apoi percheziţia. Rezultatul, după cum era de aşteptat, nu a fost cine ştie ce. Doar la Hanka s-au găsit trei sute de mărci de ocupaţie — pentru care *Frau* Puffmutter a răsplătit-o cu cîteva perechi de palme şi ordinul ca-n viitoarca lună să-nlocuiască pe toate fetele indispuse. La spaniolă, o sticlă cu lichior, despre care a declarat că fusese uitată de un oaspete încă de acum zece zile şi că-l aştepta pe ofiţer să revină ca să i-o restituie.

Iar la Angélique... Mai multe nimicuri — trei brichete, două stilouri şi-un briceguţ în etui cu plăsele de argint şi iniţialele proprietarului. Cînd i-au fost confiscate, Angélique a ridicat indiferentă umerii.

— Fleacuri... Mici atenţii de la domnii ofiţeri care au vrut să-şi exprime astfel satisfacţia... Mi-au oferit şi bani, dar, fiind interzis, n-am acceptat... O brichetă, un stilou... Puteţi să le

aruncați... Nu-mi trebuie... Nu fumez, nu scriu, nu tai, n-am ce face cu ele...

A ciocănit cineva ușor în ușă. M-am trezit numaidecît. Am privit la ceas. Unu din noapte. Vreun oaspe ? La ora asta? A bătut prea discret. M-am dat jos din pat și am deschis. Era Angélique.

A rămas în picioare lingă ușă. Am întors butonul lămpiței de deasupra pernei. Lumina ori ochii mei obosiți au albit fața franțuzoaicei ? Am împins-o către pat și, apăsîndu-i umerii, am silit-o să se așeze.

— Ce-i cu tine, Angélique ? am repetat.

Abia își mișca buzele.

— A fost o percheziție...

— Știu. Și pentru asta te-ai speriat ?

I s-au zbătut pleoapele scurt, ca un fluture cînd vrei să-l ataci prinzîndu-l de zburătoare.

— S-au găsit la mine...

— Brichete, stilouri...

— Și-un briceag.

— Îți pare rău de nimicurile astea ?

Iarăși devenea ciudată franțuzoaica. Ce importanță avea... Ah ! Cum de nu mi-am dat seama ? I s-a luat stiloul...

— Stiloul pe care urma să ți-l ceară locotenent-colonelul prin Puffmutter...

A zvîcnit în sus de parcă i-aș fi înfipt un cuțit în spate. M-am trădat ! Ce prostie am făcut ! Iată-mă acum, vrînd-nevrînd, complice cu ea. Și mai rău, bolnav... Nu-i sănătos...

A spart în dinți cuvintele :

— Ce știi despre stilou ?

Vai, ce aspră și cruntă îi era acum fața. Și asta pentru că, întîmplător — nu, din curiozitate — aflasem și...

Ar fi fost în stare de orice... De orice ?

— Ce știu ?

Știam tot și nu mai avea rost să-i ascund. Am prins-o de braț, sperînd că astfel pot s-o mai liniștesc, și i-am povestit ce auzisem în seara cînd fusese locotenent-colonelul farmacist la ea și, mai tîrziu, cînd oferise — pentru același scop ? — altui ofițer amator ștampila roșie a Jassy-ului, aplicată citeț și curat pe două capete poștale inverse, de zimbru.

Ï s-a destins încet obrazul. M-a lăsat să vorbesc. Părea că nu mă aude, că se gîndește la cu totul altceva, departe de subiectul pe care i-l desfășuram în retrospectivă, chinuită să dezlege, să găsească un drum, o soluție pe care de cîteva ori am crezut că a și descoperit-o, sub părul căzut pe frunte ce și-l ridica cu gestul obosit al degetelor.

Am tăcut, privind-o cum neliniștea creștea acum în ea, ticăloasă, ca furtuna de zăpadă care ne-a prins trenul garat în stație. Abia către orele două s-a ridicat vrînd să plece. La ușă am oprit-o și am întrebat-o în șoaptă :

— Ți-e teamă că farmacistul n-o să-ți scrie niciodată ?

Răspundea atît de încet încît numai din mișcarea buzelor putui să intuiesc răspunsurile.

— N-are să-mi mai scrie.

— Nici ofițerul filatelist ?

— Nici el.

— Cel puțin părinții îți sînt salvați și în viață ?

— N-am părinți.

— Te-nțeleg... De la bun început mi-am dat seama că vei fi mințită, înșelată, jefuită...

— Nu m-a mințit și nu m-a jefuit nimeni.

Asta era culmea optimismului și a inconștienței !

— Cum ? Dar... tatăl și nepoțica ta... ?

— Au fost deportați de mult... Din cauza mea : am fost bănuită că am cunoscut și adăpostit pe unul din cei care au atacat la 2 decembrie 1941 un ofițer german în arondismentul 10...

— ...

— De fapt luasem parte și la atacul din 21 noiembrie împotriva diviziei germane de pe „Rive gauche", și la atentatul din 6 decembrie... N-ai de unde să știi...

Am început să tremur, cuprinsă de frisoane. Trebuia să nu aud. Să fug, să dispar dinaintea ei... Abia putui să bîlbîi :

— De ce-mi spui toate astea... ?

— Nu știu. Totuna dacă știi ori nu... Am stat ascunsă o lună... M-au prins... Între timp, ai mei fuseseră ridicați... Mama și o soră mai mare...

— Și tata ? nu-mi putui strivi curiozitatea, cu toată teama.

— A murit înainte de război.

— Pentru ce... ? Pentru ce ai sacrificat tablourile de valoare... ? Fragonard-ul, Boucher-ul și...

— Nu există nici un tablou și nici un inel cu camee. Fabulație toate.

— Dar Jerôme ? Mătușa care-ți păstra... Și colecția tatălui tău ?

— Basme.

Simțeam că spaima cedase sentimentului, senzației că-mi pierd mințile.

— Ai vrut să-ți bați joc de clienții care te chinuiau ?...

— N-am vrut să-mi bat joc.

— Atunci... Atunci pentru ce ai riscat ?

M-a privit uimită :

— Cum pentru ce ? Pentru Franța, nu ?

— ...

— Doar pentru ea.

— Și locotenent-colonelul ce are să spună ?

— Nu există. Nu mai poate spune nimic.

— Minți ! L-am auzit eu ! V-am ascultat cînd vorbeați.

— Nici el, nici maiorul despre care era vorba azi, nici locotenentul-pilot care mi-a lăsat briceagul, dornic să pună mîna pe desenele lui da Vinci și cărăbușii antici de aur. Ca și colonelul de artilerie amator de Tanagre cretane, care mi-a dat în păstrare țigaretul de fildeș. Nimeni, nici unul din ei nu mai există.. Doar Louison... Dar despre ea, aci, nu știm decît noi amîndouă... Iar tu ai să taci, că altminteri o să-ți pierzi zilele alături de mine cînd vor afla ce-ai descoperit și ai ținut ascuns în tine.

— Louison... ?

— Doar ea, care i-a primit pe cei ce veniseră să-i aducă pe propriul lor gît, capul lui Holofern... Doar ea mai trăiește, de vreme ce nici unul dintre amatorii comorilor de artă și de erotice nu au scris cerîndu-și restituirea gajului...

Tremuram încă. Nervii cedaseră demult. Nu-i mai puteam struni. Dar admirația pentru curajul și inteligența franțuzoaicei mă-nfășură în pînze de foc...

— Ai lucrat admirabil..., rostii ca să-mi fac curaj.

— Nu. Am greșit. O singură dată. Atunci cînd printre trofee am păstrat unul cu inițialele colonelului de tancuri, plecat după Tanagrale cretane... Bricheta...

„...A doua zi dimineață s-a anunțat alarmă pentru urmărirea și prinderea franțuzoaicei care evadase. Sute de soldați

și cîini lupi au pornit în vînătoare după ea. A fost găsită de dobermani, după ore de infructuoase cercetări prin împrejurimi, spînzurată de cureaua căpitanului veterinar în buncărul de combustibil. Seara au venit două mașini de la Gestapo, conduse de doi lungani ce semănau între ei, ca s-o ridice...“

M-am trezit din somn, leoarcă de nădușeală. Nu i-am povestit franțuzoaicei visul.

„...A dat năvală peste noi Angélique și, cu toate semnele discrete. iar apoi fățișe, ce i le-am făcut, s-a apucat — netoata, cum de nu-și dă seama că operația trebuie făcută doar între patru ochi ? — să-i propună grăsanului pilot care mă revizitase, două Tanagre cretane, fostă proprietate a reginei din Cnossos, iar a doua statuetă — culmea ! — capul mumificat al locotenent-colonelului farmacist, aflat în păstrare la Louison...“

Coșmarul s-a întrerupt de șuierul strident al automotorului care trecu, vîrtej, pe lîngă trenul nostru, deșteptîndu-mă... Realitate a fost doar prezența, pentru numai o oră, a locotenentului-pilot încărcat de șunci și osînză.

Dacă nu mi-aș da seama de rezultatul invers ce l-aș obține, i-aș relata lui Angélique coșmarul, dar numai ca să rîdem împreună.

„...Pe cine caută domnul maior ? Pe franțuzoaică ? Ce are să-i spună domnul maior ? Un ordin de la excelența-sa domnul mareșal al Reichului Hermann Göring, ca să preia... Colecția tatălui ei ? Fragonard-ul ? Nu ! Boucher-ul ? Nu ! Cameea ? Nici cameea ! Atunci ? Capul lui Holofern...“

Pe urmă am visat în continuare ceva încîlcit, foarte încîlcit, de care nu-mi mai reamintesc. Dar de vizita maiorului cu ordinul de a confisca capul lui Holofern îmi aduc perfect de bine aminte.

Nu se mai termină odată aceste oribile visuri ? Chiar seară de seară ?

Au trecut alte luni. Și-apoi și iarăși, altele...

Angélique a slăbit într-așa hal, încît Puffmutter i-a spus :

— Fetițo, dacă nu te refaci pînă-ntr-o lună, cu toată lipsa de domnișoare — și împotriva dispoziției de a vă prelungi activitatea cu o jumătate de an — mă voi vedea silită să renunț la serviciile dumitale și să te trimit la un lagăr de muncă.

Ai să-nveţi acolo o meserie mai rentabilă, în stare să te hrănească şi atunci cînd trupul nu-ţi va merita nici doi bani.

— ...

— Mai aştept o lună.

Peste o lună ne aflam în Moldova românească, în ţara unde s-a născut Inge.

Peste o lună, Angélique va intra pentru a doua oară în cuşeta mea — de data asta fără să mai ciocănească sfioasă, ci dînd buzna, ca să-mi spună cu ochii, cu gura, cu fruntea, cu nasul şi bărbia, cu mîinile, cu întreg trupul ce-i radia de lumină:

— ...Am oferit căpitanului-aviator... care face curse pentru marele stat-major pînă la Berlin...

Giffia. De emoţie? De fericire? Am fost atît de surprinsă, încît n-am mai putut s-o întrerup.

— ...I-am oferit un Fragonard... şi opt cărăbuşi de aur egipteni...

Pesemne că reuşise să-mi descifreze întrebarea rămasă în gît, dar limpede pe faţa-mi îngrozită, căci a răspuns tăvălindu-şi cuvintele într-un amestec nou de dîrzenie şi satisfacţie:

— ...Da, iarăşi! Dar de data asta şi de-acum înainte... Louison nu mai poate primi nici un cap de-al lui Holofern...

— A fost prinsă? izbutii să urlu, fără să-mi pese că voi putea fi auzită.

Angélique mă prinse în braţe... Acum nu mai putea fi nici o îndoială: înnebunise de teamă.

— A murit... Louison? încercai o ultimă ipoteză-speranţă, că nu-i ceva mai cumplit, mai rău, deşi era firesc că Angélique n-avea de unde să afle. A murit? repetai eu.

Şi-a lipit fruntea-i arzîndă de a mea, urlînd, da, simţeam asta, urlîndu-mi vestea cu dinţii strînşi şi buzele tivite.

— Nu! A fost eliberat Parisul...

Vestea i-o dăduse neamţul, pe care îl părăsise temerară în cuşetă, ca să vină şi să mi-o aducă... Asta s-a întîmplat cînd ne aflam cu trenul undeva, lîngă un oraş românesc, pe nume Focşani, în august 1944... Dar asta e de-acum un alt capitol, petrecut cu mult sau nu prea mult după cele întîmplate cu Inge, cu Stefanka spaniola şi foarte puţin timp pînă ce Rada...

...Şi deodată luminile din sală s-au stins. Cîteva clipe, bezna ne-a înfăşurat în scutecele-i negre. Treptat, începeam s-o redescopăr, precum un sculptor ce smulge din miezul zgîrcit al marmurei umbrele şi strălucirile chipului căruia-i dă viaţă: fruntea, nasul, buzele, bărbia, lobul urmat de urechea întreagă şi-apoi ochii...

Scăldată în ploaia densă şi albastră difuzată de pe ecran, nu mă săturam contemplînd-o. Simţea că o străbat, căci se-ntorcea la rîndu-i, către mine, oferindu-mi cea mai sublimă mască a dăruirii, autenticul fiind certificat de privirea-i în care era prezentă şi strînsă partea ce i se cuvenea din întreaga suferinţă a lumii...

Mîinile ei, cu personalitatea lor proprie. Mîini cu degetele tandre şi pătimaşe, tăcute şi severe, precaute, pline de întrebări, de promisiuni; apoi dezlănţuite, turbate, potolindu-se cu greu în tic-tacul inimii coborît pînă sub unghii, speriate şi aparent resemnate, pentru ca să reizbucnească aprige, furtună şi clocot, delirindu-şi dragostea... Podul palmei era fin, moale şi cald. Prinzîndu-l în căuşul pumnului, aveam certa senzaţie că mă înfund pe de-a-ntregul într-o apă adîncă şi străvezie...

Ce se petrecea pe pînza cealaltă din faţa noastră? Cum se numea filmul şi cine erau interpreţii? Nu ne privea, nu ne păsa. Dar uneori, cînd personajele reuşeau să ne cheme, printr-un crîmpei al firului de acţiune, încercam sentimentul că năvăliseră în izolatul nostru cuib nişte inoportuni. Neputînd

să-i poftesc afară, deveneam sever, căutîndu-le nod în papură, urmărindu-le mai puțin jocul, cît greșelile.

Iar cînd, prins de valoarea ridicată a operei de artă ce se desfășura înaintea noastră, mai ales de izbuteam să-nchegăm vreo corelație între noi, cei din fotolii, și eroii izvorîți din banda de celuloid, deveneam subit îngăduitori, schimbam priviri care certificau înțelegerea dramei, apropiată nouă, și numai revolta degetelor, ce nu permitea abandonului să depășească prețul cîtorva minute, mă trezea la realitate. Atunci, plonjînd pînă la sufocare în palma-i micuță și-ntotdeauna gata să mă primească și să m-acopere, începeam să mimez interesul pentru film, ipocrizie pedepsită de șoapta-i mustrătoare :

— Nu ești atent...

— Nu pot...

— Încearcă.

— Încerc...

Și mă zvîrleam oftînd și neîndemînatic pe șaua și în spatele șerifului Anthony Quinn, o luam brutal de braț pe Brigitte Bardot, ori, substituind-o — fără aprobarea anticipată a regizorului —, pe Töröczyk Mary, o îmbrățișam cu o forță și-nfocare pînă ce auzeam, scîncind lîngă mine :

— Îmi strivești degetele, iubitule...

Pe stradă și împreună mă aflam într-o permanentă beție. Exultam de fericire. Pentru că eram lîngă ea. Mă ținea de braț. Se uita la mine trist și totuși mereu într-altfel. Pluteam într-o permanență, purtat pe creasta unui val uriaș ce sta să mă prăvale, susținut în acel neobișnuit echilibru doar de firul privirii ei. Eram dispus să dau în scris că starea de imponderabilitate se poate crea și prin dragoste, atunci cînd voiai s-o cobori din sferele înalte, pe pămînt. Eram gata să cînt, să gem, să strig, să plîng, să rîd ori s-o sărut și s-o ridic în brațe și în plină zi, în miez de noapte, în lume sau, nezăriți, pe trotuar.

De nu știu cîte ori era să dea o mașină peste mine. Asta o înspăimînta pînă la furie. Mă conducea, traversînd bulevardul, pînă-n fața intrării blocului în care locuiam.

Și, de fiece dată cînd ne despărțeam, mă sfîșia spaima că n-am s-o mai revăd.

Atunci mă repezeam la telefon și o sunam, nerăbdător, deși știam prea bine că nu avusese timp s-ajungă nici pînă-n colțul străzii...

CAPITOLUL AL VII-lea

— Vă ascultăm, domană, o invită cu-n ton sec locotenent-colonelul Iliescu. Căpitanul Wurtz traduse în germană.

Frau Puffmutter privi la ofițerul român. Dacă judeca după cele două țevi de tun încrucișate pe epoleți, era artilerist. Grizonat la tîmple, negricios, mustață deasă, buzele groase care implicau senzualitatea și bunătatea, dar severe acum, ca și privirea, care nu reușea, poate nici nu voia, să-și ascundă ura.

Alături, căpitanul Wurtz, scundac, burticică rotundă și prost camuflată de tunica greșit croită — să se fi îngrășat după ce a luat-o la purtare? — degetul de mustață păstrat ipocrit sub nas, mîinile mari, roșii, pe care le freca cu anticipata satisfacție a rezolvării bănuite, care, logic și normal, nu mai putea fi surpriză pentru el. Rămînea doar ca românul, românul ăsta în uniformă, să-i accepte versiunea, oficială, pretențioasă și germană.

Căpitanul Wurtz și locotenent-colonelul Iliescu. Iar între ei se afla dumneaei, *Frau* Puffmutter, al cărei rol era să aibă grijă pentru ca povestirea să meargă *„stramm"* și, după cum i se poruncise, să se încheie procesul-verbal respectiv. Acte ce vor trebui semnate nu numai de ea și de căpitan, dar, neapărat, și de locotenent-colonelul român, delegat la anchetă, ofițer care, pe lîngă că nu cunoștea boabă nemțește — asta era bine —, părea insensibil la zîmbetul, la nurii fetelor, ca și la

clondirul de teracotă cu Alash-ul aromat și pipărat, ceea ce, dacă nu era chiar prea rău, putea deveni curînd foarte grav.

— *Bitte, gnädige Frau!* o pofti Wurtz. Așadar...

— ...În vagonul-bar erau, la ora aceea nu prea tîrzie din seară, doar patru oaspeți: *Herr Oberst* Frederic Harz, *Herr Oberst* Franz Illers, *Herr Kapitän* Allois Müller și doctorul nostru, maiorul Schwalbe. (Și, pe măsură ce vorbea, Wurtz traducea. Locotenent-colonelul Iliescu asculta tăcut.) Discuția a început o dată cu a doua sticlă de vermut...

— Au mai băut și altceva? întrebă Wurtz.

— Nu. Numai vermut. *Echter Wein!* Vermut curat italienesc. Două sticle de Cinzano. După care altă sticlă, Martini și...

— Repetați-ne, vă rog, discuția care s-a desfășurat înaintea regretabilului incident.

— Permiteți-mi să le citesc.

— Le ai scrise? și căpitanul îi făcu discret cu ochiul.

— Da. De cîte ori aud cîte un cuvînt mai deosebit, o expresie interesantă... Un proverb, și mai ales o maximă de-a *Führer*-ului... Am un carnețel...

— De cînd aveți acest obicei, *gnädige*...

— O! Încă din copilărie, din școală...

Căpitanul traduse și reluă:

— Și întîmplător, acum o săptămînă...

— Chiar așa. Întîmplător. Mi-am notat aproape toate expresiile frumoase...

— Citiți, vă rog!

Frau Puffmutter își privi cît putu de comod sfertul de posterior care acoperise în întregime fundul scaunului, scoase ochelarii din *etui*, îi așeză cu gesturi moi pe nas și după ureche, după care începu să citească din caietul de *Andecken*, amintiri, suveniri și autografe, cu glasul elevei în fața tablei.

— Aș vrea să mai adaug ceva, înainte de a trece la carnețelul meu: la masa domnilor ofițeri era, pînă să provoace domnul Năsturescu scandal, o atmosferă atît de *gemütlich*, de plăcută și camaraderească! Colonelul Illers vorbea așa de frumos și de interesant...

— ...Sîntem la sfîrșitul veacului rațiunii, cînd suveranitatea spiritului nu este altceva decît o degradare patologică a vieții normale, conchise colonelul Franz Illers, prezentînd

în zare, către lampa uriașă și aripile ventilatorului, pentru un onor minor, paharul cu vermut.

— Credeți că rațiunea poate și trebuie să aibă un sfîrșit ? își permise să-l întrebe, de la masa vecină și prea apropiată, maiorul român Năsturescu, care bea de unul singur.

Colonelul se-ntoarse cu jumătate trup spre militarul străin care-și permisese să intre nepoftit în discuție, ba, mai mult, îndrăznise să-i pună și o întrebare obraznică, deși, n-ar putea nega, într-o germană care putea fi acceptată, dacă nu în vreo redacție literară sau aulă universitară, dar sigur în orice curte de regiment aflat sub semnul și cutele zvasticii. Dar, înainte ca Illers să-și poată exprima indignarea, în același timp cu exclamația colonelului Harz, maiorul se ridică de pe scaun, făcu un singur pas pînă la masa ofițerilor și, lipindu-și călcîiele, se prezentă :

— Maior Arthur Năsturescu, din statul-major — și imediat trecu lîngă colonelul Harz, care se detașă brusc de la locul său, îi întinse mîna și-l recomandă celor prezenți.

— Am făcut împreună, în iarna lui '41, un curs de strategie la Berlin. Îți reamintești, Arthur, de bătrînul „să nu vă-nchipuiți" ? Către ceilalți : Ăsta era generalul profesor Brenk, care ne preda...

— „Să nu vă-nchipuiți că acest război va fi ca-n pais'p' ce-op'sp'ce !"... completă Năsturescu.

— Și-ndată, continuă Harz, *Herr Professor* Brenk cădea brusc în reverie și rapid în logoree, începînd — pentru a cîta oară, Arthur, într-o singură zi — să ne depene amintiri despre Somme, Ypres și mai ales Douamont ? Ce avea el cu Douamontul, pe care nu lipsea să ni-l presare mereu ?

— General-profesor pensionar Brenk și-a pierdut unicul fiu la Douamont, informă Illers și imediat își reluă mutra severă de mai înainte.

— Da, da, la Douamont... Acolo, la fortificațiile care apărau Verdunul, au fost, în '16, lupte grele, spuse maiorul.

— *Ach was !* Lupte grele... Unde se poate compara, Arthur, cu... Ia loc, de ce ai rămas în picioare ? Permiteți domnilor, să-l invităm să-și bea... Ce ți-ai comandat ?

— O sticlă mică de vin.

— Moselle ?

— Bordeaux.

Harz rîse compătimitor.

— Douamont şi Bordeaux. Măi, voi ăştia, românii, cînd o să lichidaţi odată cu drojdia influenţei franceze care mai zace şi încă dospeşte în voi ?

— E prea mult spus, domnule colonel, fu rîndul maiorului să rîdă. Cultura franceză... Da, ne-a hrănit o vreme... Chiar foarte multă vreme, deşi pe scaunul ţării...

— Se afla casa Hohenzollern. Asta-i paradoxul !

— Nu aveţi dreptate, domnule colonel, iertaţi-mă, sîntem aliaţii dumneavoastră, iar dacă dospeşte ceva în noi... Apoi nimic altceva decît dragostea de neam şi de patrie.

— Plus devotamentul pentru cauza Europei în luptă cu bolşevismul, luptă în fruntea căreia se află marea Germanie cu al său providenţial conducător. Asta trebuia să completezi.

— Chiar aşa am vrut să şi spun...

— N-ai uitat lecţiile de pe Friedrichstrasse ?

— De loc.

Harz îl bătu pe umăr. Şi către ceilalţi :

— Am făcut o propunere, domnilor. Să-l poftim pe maior la masa noastră. De acord ?

Müller şi Schwalbe răspunseră aproape într-un glas :

— *Bitte sehr !*

Doar Illers se mulţumi să mormăie ceva, care fu luat însă drept o acceptare. Şi-ndată Harz stabili :

— Pentru că şi Bordeaux-ul îl putem socoti de-al nostru...

Colonelul Illers îşi mai adăugă două cute adînci pe faţă, astfel că de data asta nu mai rîse nimeni.

Cîteva clipe se făcu tăcere. Schwalbe vru să toarne încă un pahar colonelului, dar Illers îl opri c-un gest al mîinii, aşa că doctorul îi turnă căpitanului Müller, apoi îşi umplu sieşi, după care, serviabil, încercă să repete operaţia cu sticla de Bordeaux şi paharul maiorului, aduse la masă de barmaniţă. Dar glasul, crăpat încă de ciudă, al colonelului, preciză cu tonul procurorului, care pretinde neapărat mărturisire din partea acuzatului :

— Aştept o explicaţie de la domnul maior.

Năsturescu întrebă amuzat şi nedumerit :

— Despre ce este vorba ?

— Despre raţiunea care poate şi trebuie să aibă un sfîrşit.

— Despre... despre raţiune ?... A, da ! Dumneavoastră aţi spus că sîntem la sfîrşitul veacului raţiunii...

— ...Iar dumneata, deși la altă masă și deci fără să iei parte la discuție, te-ai amestecat, punînd ciudata întrebare dacă rațiunea poate și...

— Exact ! Chiar așa am spus, după ce — scuzați — m-am amestecat fără să vă fiu prezentat. Dar nu e neapărat nevoie să-mi răspundeți.

— Răspunsul, se repezi Illers, rostogolindu-și cuvintele, se află în însăși formularea genială a ideii. Căci tablele legii Sinaiului și-au pierdut orice valoare, atîta vreme cît s-a dovedit că însăși conștiința nu-i altceva decît o născocire iudaică, asemenea unei circumcizii, o mutilare a omului arian...

— Cum vine asta ? vru să se lămurească maiorul.

Harz îi făcu semn pe sub masă cu piciorul. Illers săltă din umeri, forțîndu-se a-și da un aer de plictiseală.

— E greu de priceput ? Poporul german a înțeles de mult și pînă la urmă toată lumea se va convinge de justețea acestui...

— Adevăr. Dar un adevăr trebuie demonstrat ca să...

— Nu există adevăr, domnule maior. Nici în sens moral, nici în sens științific.

— Este pentru întîia oară că aflu o astfel de formulare.

— Harz ! Cum se prezenta la orele de educație intelectuală și națională fostul dumitale coleg la cursul de pe Friedrichstrasse din Berlin, pe care afirmi că l-ați făcut împreună ?

Comic, Harz ridică brațele în sus.

— A fost numai un curs de stat-major de trei luni, în care n-a reușit nici măcar o halbă s-o soarbă „ex" !

— *Schade !* Păcat, dacă s-a ales numai cu atît.

Maiorul de stat-major Năsturescu avea impresia că-i cunoștea pe nemți. Mai puțin la băutură, mai mult pe front și foarte bine în spatele liniilor de foc. Descoperise însă cu ciudă îngîmfarea uniformei prusace — Harz e chiar o excepție ? — atît pe străzile Berlinului, ori în sălile de curs, dar mai ales în raporturile directe cu stat-majoriștii înnobilați de „*von*"-uri, cruci cu stele, cu colțuri și briliante ; după cum învățase că trebuie să respecte și pe marii aliați — astfel decretați — și să se supună executîndu-le hotărîrile, atunci cînd se afla în subordinea lor.

În cei aproape doi ani de front, dintre care unul în detașare cu slujba la „vodă și *Führer*" — cum se exprimau cu sarcasm și între ei ofițerii români nemulțumiți, nu avusese

nici un conflict deschis cu trufașii militari germani. Aprehensiunile stia să le jugulezc ori să le canalizeze, interzicîndu-și orice manifestări fățiș ostile, respectînd tacut, fără tam-tam-ul oficial, arta lor militară; aerelor de superioritate le venea de hac cu platoșa indiferenței și numai obrăzniciei ori mojiciei le răspundea cu bagatelizarea spiritualiztă și — de la caz la caz — printr-un crescendo protestatar, care mergea pînă la întorsul spatelui ori punerea oglinzii în față: „Sînt detașat și oaspetele dumneavoastră!" De cele mai multe ori, nemții în tunicile galonate cedau și făceau așteptata întorsătură de jumătate cerc. Nu avea nici un interes să intre în conflict direct cu unul dintre reprezentanții militari ai țării românești, țară mică, dar făr' de care motoarele germane n-ar fi avut cu ce merge, pîinea în Reich ar fi devenit mai mică, rația de carne și mai redusă, menajînd sutele de mii de ostași români destinați doamnei morți de superbul O.K.W.[1]. Iată bagajele și atuurile maiorului Năsturescu, atunci cînd...

Dar. mai întîi, cine-i maiorul Năsturescu?

Fișa de la dosar precizează, pe lîngă o sumedenie de date secrete, cîteva care nu au putut fi ascunse. Și anume: vîrsta — 40 de ani; chipul: plăcut, vesel, simpatic; părul: negru, stropit ușurel cu rumeguș de stele pe la tîmple. Calm, liniștit, serios, stăpîn pe nervi, cu două excepții: atunci cînd în urmă cu zece ani — era abia locotenent — a smuls din mîinile unui comisar și-a doi sergenți un pui de oltean desculț care vindea alune pe stradă. Ofițerul de poliție a insistat să-și recupereze victima, cea ce l-a scos din pepeni pe tînărul ofițer de tancuri. După cinci minute, pe teren nu mai rămăsese decît copilul desculț și Năsturescu, bașca zecile de gură-cască.

Și altă dată, cînd avea același grad de locotenent. Nu. Asta s-a întîmplat mai în urmă, pe cînd era doar sublocotenent și refuzase să execute ordinul căpitanului de a continua peste suta de culcări cu plutonul, drept pedeapsă că la inspecția comandantului de regiment — ci înaintea paradei — se greșise la întoarcere din mers...

Iată sumar și la scară redusă bagajele și atuurile maiorului Năsturescu, care...

Șeful statului major al diviziilor de panzere i-a dat de trei ori calificativul: Bine. Bine și *sehr gut*, care însemna precis

[1] Comandamentul militar german superior.

„foarte bine". Contribuția personală la planurile de atac a fost raportată mai sus la comandament și i-a adus cea dintîi cruce de fier. La început era cuprins de admirație pentru puternica organizare și excelentul armament al trupelor germane. Și abia în retragerea de la Volga și cotul Donețului a avut prima ocazie să constate că din echipamentul armatei *Führer*-ului lipsește un obiect mărunt, aparent de minimă importanță : camaraderia. În schimb, ranițele nemțești erau umplute cu plumbul greu al egoismului ; un egoism deosebit de brutal, turnat în cuptoarele trufiei.

În ambulanțe, turtite de povara zăpezii prăbușită din nalturi, nu intrau decît răniții germani, cu rănile încopciate în fîșii de sînge înscorțoșat de ger. De la ofițer superior în jos. Ungurii ? Au ambulanțele lor. Italienii ? Cine-i vede ? Românii ? Să rămînă și să lupte, cu pumnii făcuți ciolane de crivăț, cu țevile mitralierelor și ale tunurilor umflate și scurtate de pleasnă și geruială.

Și Wurtz traduse :

— Chiar de la început, domnul maior s-a ridicat de la masa dumnealui și a zvîrlit cîteva vorbe urîte domnului colonel Illers.

— Era cumva beat ? o întrebă căpitanul pe Puffmutter. Nu e nevoie să mai citești. Răspunde direct. Povestește-ne. Domnul locotenent-colonel pare nemulțumit, deși l-am asigurat că răspund personal pentru autenticitatea declarațiilor dumitale. Continuă, te rog. Și fără caiet.

Matroana făcu din bot o mimică de cățeluș vîrît cu nasul în scîrnă, aprinse o țigară lungă turcească și, după ce-și consultă unghiile, înnodă firul :

— Mi-am dat seama că domnul maior vrea să provoace scandal.

— Te-ai întrebat de ce ?

— Da. Trebuia să mă-ntreb, doar face parte din îndatoririle mele.

— Repet întrebarea : era cumva beat ?

— Nu. După cum n-aș putea spune că nu era un pic, un picușor bine dispus.

— Atunci ? Cum îți explici cele ce au urmat ?

Frau Puffmutter sughiță. Întotdeauna, semn de concentrare pentru ea.

— Vedeți, se-ntîmplă uneori, cînd frontul e prea aproape, iar după lupte grele pe cîmpuri noroite...

— ...In tranșee înzăpezite și văgăuni șvaițerate de mitralii... — o ajută Wurtz.

—...In tranșee înzăpezite și văgăuni... Cum șvaițerate ?

— Nu-ntreba prea mult. Șvaițerate, adică ciuruite ca șvaițerul. *Weiter !* Mai departe !

Frau Puffmutter își potrivi o buclă inexistentă din rarul ei păr spălăcit, mai sughiță o dată și continuă :

— Cînd domnii ofițeri dau de atmosfera din vagon-bar cu femei, băutură, căldură... Cușetele promițătoare a mult așteptatelor delicii la doi pași... la cîțiva metri, doar... și-atunci, uneori, domnii oaspeți, dar nu toți, fac cîte-un mic scandal... Din cauza alcoolului prea tare și a... a...

— A destinderii nervilor — încheie Wurtz și traduse iarăși.

Locotenent-colonelul român își notă mai departe în carnețel fără să-ntrebe, fără să spună vreun cuvînt. Căpitanul îi completă informațiile :

— Regulamentul interior pentru buna funcționare a bordelului nu permite astfel de ieșiri provocate de obicei, scuzați-mă, numai de domnii ofițeri aliați — români, maghiari, italieni, slovaci —, cărora li se permite în mod special, camaraderește, să frecventeze barul acestor trenuri de plăcere. Trenuri care sînt puse însă exclusiv, din ordinul *Führer*-ului, numai la dispoziția ofițerilor germani din linia frontului. Iar cînd se-ntîmplă ca unul din domnii ofițeri aliați, tolerați la bar, să-ntreacă măsura, provocînd, precum domnul maior Năsturescu...

— ...Să ne ferim de spirit, de conștiință și să avem încredere în instinctele noastre ! rosti, decretoriu, Illers.

Maiorul român suportă fără să crîncească talpa colonelului Harz care-i strivea de-a binelea degetele piciorului, totuși îndrăzni :

— Am fost crescut și educat în respectul spiritului și al conștiinței. Dumneavoastră, domnule colonel Illers, cereți să renunțăm la ele.

— Obligatoriu pentru un om nou, într-o Europă nouă, maiorule !

— Și ce ne dați în schimb ? întrebă, încercînd în același timp și cu același zîmbet să-și tragă vîrful turtit al cizmei, de sub talpa vecinului de masă.

Illers tuşi, sorbi un sfert de pahar din Mosella, tuşi iarăşi, îşi drese glasul şi răspunse, perfid, printr-o întrebare :

— Ştii ale cui sînt cuvintele ce ţi le voi spune ? Şi, fără a mai aştepta ca maiorul să-şi dovedească competenţa, peroră : „Providenţa m-a desemnat să fiu marele mîntuitor al omenirii. Eu îl uşurez pe om de constrîngerile unei raţiuni care pretinde să fie ţelul final. Eu îl liberez de înjositoarea himeră numită conştiinţă ori morală şi de exigenţele unei libertăţi individuale pe care foarte puţini oameni sînt în stare s-o suporte."

Maiorul Năsturescu reuşi să-nvîrtească c-un singur deget, dar numai într-un punct şi-o margine a fundului circular, sticla pe trei sferturi goală, imprimîndu-i o viteză convenabilă pe axa strîmbă a centrului de gravitate. Illers tăcu, urmărindu-l. Năsturescu profită şi spuse, mai mult ca să-i dovedească că în ciuda jongleriei sale, era atent :

— Cum rămîne însă cu religia ? Cu morala creştină, de care nu vrem, n-avem pentru ce să ne lepădăm — şi tot atunci sticla lunecă pe muchea-i rotundă şi căzu, spărgînd paharul plin al doctorului. Iertaţi-mă ! Din vina mea.

Dar Lotte şi apăruse, ştergînd cu şervetul faţa de masă udă. Maiorul îşi muie degetul în zeamă şi-l şterse de frunte.

— La noi e obiceiul să ne udăm, din băutura vărsată, pe frunte. Se spune că aduce noroc !

— Foarte interesant ! exclamă doctorul. Să mi-o notez. Eu... Nu v-am spus : strîng obiceiuri şi fetişisme ca să scot o carte după război, despre rămăşiţele şi tradiţiile barbare la popoarele din estul Europei.

— Doctrinei creştine a primatului, reluă Illers, despre care cu atîta pietate v-aţi întrebat „cum va rămîne"...

— Pardon ! Eu...

— Nu-l întrerupe, îi şopti Harz, prinzîndu-l de braţ.

— „...Doctrinei creştine a primatului — mă sileşti atît de nedisciplinat să repet, domnule maior —, conştiinţei individuale şi a răspunderii, îi opun doctrina mîntuitoare a nulităţii individului şi a supravieţuirii sale în nemurirea vizibilă a naţiunii. Suprim dogma răscumpărării oamenilor prin patimile şi prin moartea unui mîntuitor divin şi propun o dogmă a substituirii meritelor : răscumpărarea indivizilor prin viaţa şi acţiunea noului legislator, *Führer*-ul, care a uşurat mulţimea de povara libertăţii." Pentru a doua oară te-ntreb, domnule maior : ale cui sînt aceste înălţătoare cuvinte ?

Harz trase cu unghia pe masă o linie verticală așezînd la fel de discret peste ea, alta, orizontală, cu cirlige...

— Sînt cuvintele *Führer*-ului, domnule colonel, dacă memoria mă mai servește.

— Te servește, evident, rîse Illers satisfăcut. *Prosit!*

— Așadar, *gnädige Frau*, domnul maior Năsturescu dădea semne de nervozitate chiar de cînd a intrat la bar?

— Dădea semne de nervozitate de cum l-am văzut că-și scoate mantaua și o pune în cuier.

— Provocările domnului maior la adresa domnilor ofițeri superiori aflați la unica masă ocupată au început chiar de cînd s-a așezat, intenționat, alături de dînșii, ori după ce a cunoscut prima sticlă cu Bordeaux?

— Ca să pot preciza, trebuie să-mi consult...

— Nu, nu e nevoie. S-a întîmplat chiar așa cum ți voi spune eu, și-ndată ce terminăm de discutat cu românul zvîrle dracului carnetul dumitale cu însemnări că mai rău ne-ncurcă. Adică o să mi-l dai mie. Și-acum permite-mi, domnule locotenent-colonel, relua Wurtz în românește, să vă traduc întocmai cele relatate de *Frau* Puffmutter.

— Pot să aduc un Martini? Ori poate domnul colonel Iliescu preferă un Alash tirolez? O Benedictină italiană, o șliboviță sîrbească?

Wurtz transmise oferta pe care ofițerul român o refuză net și politicos cu-n singur „Nu, mulțumesc!" Și căpitanul își desfășură mai departe ghemul:

— Chiar de cînd a intrat în bar, maiorul Năsturescu a dat vădite semne de nervozitate, care s-au agravat, începînd de la provocări, amestec în discuții, trecerea, deși nepoftit, la masa alăturată și, pe măsură ce a băut mai mult și a jignit pe colonelul Illers — vechi membru de partid și fost profesor de educație intelectuală și națională la școala de ofițeri, iar acum venit pe front pentru o serie de conferințe —, s-a legat de doctorul nostru Schwalbe și, mai puțin, de colonelul Harz, cu care se cunoscuse la un curs de stat-majoriști în Berlin... Vă notați, domnule locotenent-colonel? După consumarea a trei sticle de Bordeaux, pe care susținea că le bea întru amintirea luptelor de la Douamont, din primul război mondial

şi era gata să-l lovească pe căpitanul intendent Allois, a început să se plîngă chiar de aprovizionarea română, care...

— ...Nu mai sînt demult în depozitele noastre ţigările „Mărăşeşti", poreclite în popor „Spaima nemţilor"...

— ...Eşti beat, Năsturescule.

— Încă nu, domnule colonel Harz, dar doctorul Schwalbe, domnul maior medic Schwalbe mi-a cerut să-i dau, pentru viitorul său volum care va trata despre rămăşiţele barbare la popoarele din estul Europei, un material care să exemplifice teama, spaima de civilizaţie, ce mai dăinuie în mentalitatea poporului român.

— Ce simbol are „Mărăşeşti" şi ce legătură poate fi între acest cuvînt slavo-grec, pare-mi-se, şi spaima noastră? ceru explicaţie Illers, foarte atent la cele spuse de maior.

— ...După ce a insultat, fără ruşine, armata germană, adică întreg poporul german, sublinie maliţios Wurtz, domnule colonel profesor a...

— Aş vrea, dacă se poate, rosti, rar, Iliescu, drămuindu-şi cu zgîrcenie cuvintele, să trecem la...

— ...La incident, de acord, domnule locotenent-colonel. Aci o să-i dau cuvîntul stimatei doamne, ori... Da, voi expune eu, în cîteva cuvinte, situaţia care a declanşat penibilul şi de nimeni doritul incident. Nu cred că trebuie să vă lămuresc despre importanţa acestor trenuri de plăcere, pe care *Führer*-ul le-a pus la dispoziţia ofiţerilor săi. De altminteri, oricare medic vă poate informa asupra consecinţelor abstinenţei într-un colectiv exclusiv de bărbaţi şi efectele salutare asupra moralului elitei armatei, mă refer la ofiţeri, de la sublocotenent în sus, atunci cînd îşi pot satisface o firească necesitate biologică, cu atît mai necesară în condiţiile vitrege ale războiului...

— Dacă se poate, vă rog să trecem la crimă, îl întrerupse Iliescu.

— La crimă ? — şi faţa căpitanului se lungi. Cum puteţi socoti că a fost o crimă, înainte de a termina ancheta şi a trage fireştile concluzii ? Dar poate că aveţi oarecum dreptate. A fost o crimă, dacă sînteţi de acord cu mine că insulta armatei *Führer*-ului merită pe deplin o astfel de calificare stigmatizatoare şi pentru că...

— Vă rog insistent să treceţi la subiect.

Wurtz își frînă pentru a nu mai știe cîta oară elocința în dezlănțuire. Înghiți în sec, înjură sălbatic în gînd, bău un pahar plin și se declară de acord cu dorința ursuzului ofițer român, care, deși scăfîrlia n-o arăta, avea, desigur, mascat, un cap pătrat pe dinăuntru.

— Bine, domnule locotenent-colonel. *In Ordnung*. N-o să vă mai vorbesc de rostul acestui soi de tren, unic în istoria armatelor în luptă, ci — silit de însăși circulația cronologică a faptelor — despre acel *Rassenschande*, pîngărirea rasei, rasă care ne este atît de scumpă nouă, poporului german, și pentru apărarea căreia ducem cea mai acerbă și permanentă luptă și supraveghere...

— Cunosc astea, dar, vă rog, domnule căpitan, să trecem la faptele în sine, fără introduceri inutile.

Wurtz se-nroși de furie.

— Dar nu-s inutile, domnule locotenent-colonel! Aveți răbdare, căci cele ce vă spun conțin însuși miezul incidentului...

— Poftim.

— Spuneam că raporturile sexuale între germani și evreice sînt nu numai strict interzise, dar aspru pedepsite de legile noastre, care merg de la descalificarea germanului sau germanei care a îndrăznit să se pîngărească și pînă la excluderea din sînul națiunii.

— Au toate astea vreo legătură cu maiorul Năsturescu?

— *Aber sicher*, sigur au. Căci este însăși cheia problemei care ne-a adus pe amîndoi aci. Deci, în baza strictei legi germane care pedepsește cu strășnicie legăturile sexuale între germani și jidovii *Untermenschen*, suboamenii, era normal ca și în acest bordel de campanie, frecventat de ofițerii noștri și, cu excepții, de cei ai aliaților, să nu fie admisă nici o tîrfă jidancă.

— Admisă?

— Admisă, nu e clar?

— Prin concurs?

Wurtz se căzni să rîdă, fără să izbutească. Atunci se mulțumi să surîdă. Dar nu obținu decît un rînjet.

— Nu chiar prin concurs, ca la admiterea în universitate, ci prin selecție, unde femeile care se prezintă voluntar sînt triate, verificate din punct de vedere rasial, sanitar, și abia pe urmă se aleg din loturile care întotdeauna depășesc cererile...

— Chiar atît de multe femei germane se oferă prostituţiei?

Wurtz reuşi abia acum să rîdă. „Ciudat — gîndi Iliescu —, cu tot caracterul lui de urs care-şi ascunde botul în corcit c-o scroafă, căpitanul ăsta de Gestapo rîde totuşi ca un om. Ba chiar ca un om de treabă, care la o masă de restaurant, în trenul sau într-o vizită acasă, îţi răsplăteşte cu cîteva hohote o glumă servită."

— Luaţi notă, domnule locotenent-colonel, că nu mă abţin să divulg, nici una dintre pensionarele bordelului nu e germană. Iar dacă informarea nu mulţumeşte curiozitatea dumneavoastră contabilă, atunci vă pot da cifric o situaţie pe ţări şi naţiuni, despre toate aceste tîrfe.

— ...Care s-au îmbulzit de bunăvoie pentru a se oferi ofiţerilor dumneavoastră. Şi, dacă am înţeles bine, domnule căpitan, *preferînd* această meserie traiului banal pe care-l duceau. Mulţumesc. Eu aştept însă, şi cu nerăbdare, să-mi explicaţi care poate fi legătura între pensionarele benevole şi de loc germane, pe de o parte, şi maiorul nostru?

— Numaidecît. Sîntem la trei paşi!

— Faceţi-i!

— O informaţie care ne-a parvenit afirma că o anume pensionară, pe numele ei fals Inge, care s-a dat drept corcitură dintre un italian şi o maghiară, stabilită în România şi apoi la Cluj, unde avusese suspecte legături cu-n medic evreu, pus sub observaţie pentru o oarecare relaţie, bănuită la rîndu-i de un sabotaj la calea ferată...

— Mai concentrat, vă rog, şi, dacă se poate, despre Năsturescu.

— Îndată daţi şi de el. Deci această Inge Leonard, ridicată în 1941, iarna, din Cluj, şi ajunsă după un scurt stagiu într-un lagăr de femei, pentru muncă şi reeducare, n-ar fi în realitate decît o jidancă din România, pe numele ei adevărat Ida Leonard, fostă studentă, fostă bolşevică sau francmasoană ori chiar şi una, şi alta poate, ex-amanta medicului suspect din Cluj, arestat de mult şi deportat, în sfîrşit şi în prezent italiancă-maghiară, cu sînge de Tokai şi accent napolitan, cu care s-a substituit jidovescul ei accent galiţian... Era de la sine înţeles că a trebuit să verificăm cu multă scrupulozitate informaţia — cum procedăm de obicei, ca să nu nedreptăţim pe cineva... În cazul Inge, deplasîndu-mă acum o săptămînă aci, ca să cercetez, numita mi-a declarat de la bun început,

de față cu *Frau* Puffmutter și doctorul trenului, Schwalbe, că într-adevăr...

— Unde spui că ești născută ?

Inge își lipi bărbia de piept.

— La Budapesta, dar nu cunosc limba maghiară. După moartea mamei, tata s-a reîntors cu mine în Italia. La Napoli. Eram încă în fașă. Am stat acolo pînă la vîrsta de cincisprezece ani.

— Vorbești italiana ?

— N-am uitat-o. Citesc, scriu, vorbesc.

— Deci ești catolică.

Inge își făcu cruce.

— Catolică.

— Și la Cluj, la cine ai locuit ?

— La o cunoștință.

— Nu ți-era soră ? Să nu mă minți, că-ți îngreunezi situația.

— Nu v-am mint.

— Unde ai fost triată și aleasă pentru bordel ?

— Undeva, într-o gară din Polonia, după ce am lucrat și la un șantier de construcții.

— La-nceput, tîrfoștina nega, dar, cînd i-am pus sub nas dovada, primită de la autoritățile maghiare din Cluj...

— Și maiorul Năsturescu ?

Wurtz sări de pe scaun.

— *Um Gottes willen* ! Domnule locotenent-colonel, nu mă înnebuniți cu această întrebare. Am să vă spun și despre dînsul. Îngăduiți-mi să termin.

— V-am îngăduit demult, dar nu profitați.

— Începusem să vă spun că la început jidanca a negat, continuînd să se dea drept ariană, și numai cînd... Se încăpățînase și numai cînd... — repetă nervos și în germană căpitanul.

— ...Domnul căpitan i-a dat cîteva palme, a recunoscut... intră în discuție Puffmutter, fără să-și poată să termina fraza, retezată de Wurtz.

— Nu vă amestecați și nu mai spuneți prostii, doamnă ! Tot nu vă înțelege, iar pe mine mă-ncurcați în expunerea faptelor. Lăsați-mă să-i relatez eu cele întîmplate, așa cum avem nevoie să se fi petrecut... (Reluînd în română :) După cîteva aver-

tismente a trebuit să recunoască că nu era decît o jidancă din România, de undeva de prin sud, şi că nu întîmplător s-a strecurat cu nume fals, ca să pîngărească rasa germană şi să afle secrete militare.

— Pînă aci totul e limpede.

— Acum începe incidentul. El va fi la fel de clar.

— ...Abia după a patra palmă şi ameninţarea că va fi împuşcată în vagonul-uzină din coada trenului, Inge recunoscu că o cheamă Ida Leonard, din părinţi evrei, născută în Slatina, înscrisă apoi la Facultatea de litere din Cluj, unde a locuit la o verişoară de a ei, căsătorită cu un medic, şi de unde a fost ridicată de poliţia maghiară şi predată autorităţilor germane spre cercetare. Transportată la Oradea, apoi la Viena, unde, după o lună, negăsindu-i-se probabil nici o vină, dar nepermiţîndu-i-se să se reîntoarcă la Cluj, a rămas în străvechiul oraş de pe malul Dunării, lucrînd un an într-o uzină de armament. Apoi a trebuit să plece, împreună cu alte opt deţinute deportate din Slovacia, îmbarcate într-un vagon. Au sosit într-o gară necunoscută, unde doar ea a fost aleasă pentru bordel, fiind socotită ariană.

— Deci Ida Leonard ?

— Da. Născută în Slatina, România, Judeţul Olt.

— Foarte bine că ai recunoscut. Îmbracă-te !

— Mă luaţi cu dumneavoastră ?

— Te conducem înapoi la Viena. Ai să lucrezi mai departe la uzină.

Inge se scutură, străbătută ca de o descărcare electrică.

— Nu-i adevărat !

— Cum ? Mint eu ? Îndrăzneşti ?

— Nu minţiţi... Dar nu mă duceţi la Viena. Ştiu ce o să faceţi cu mine

Wurtz o sfredeli din ochi.

— Lasă, ai să ne povesteşti mai tîrziu de la cine ştii şi despre ce ştii că vom face cu tine. Acum îmbracă-te, şi repede ! *Gnädige Frau,* fiţi bună şi trimiteţi-i o rochie mai cumsecade, ca să poată merge cu mine... Eiii ! Tîrcoaţă afurisită, unde fugi ? Stai ! Stai că trag, căţea pistruiată... !

Pullmutter sughiţă, ceru lui Lotte un păhărel de sifon şi, fără să-i pese de domnul ofiţer român, care fumega de ne-

răbdare ca un cazan, bău pînă la fund, mai ceru unul, mulţumi barmaniţei, sorbi pe jumătate şi, în sfîrşit, reîncepu :

— Aşa cum am declarat domnului căpitan Wurtz, mă aflam pe jilţul meu, lîngă tejgheaua barului, şi croşetam mîneca dreaptă de la puloverul nepotului meu, Hanz, care este pilot şi...

— Lasă astea, *gnädige Frau.* Treci la incident, la maior şi la Ida Leonard. Domnul ofiţer român e nerăbdător să afle.

— Da. Maiorul... Nu, jidanca a năvălit în salon şi a început să strige că nu vrea să plece la lucru în uzină. Pentru că-i plăcea munca uşoară şi numai din picioare, mă iertaţi, iar mîinile ei se dezvăţaseră să mai plimbe suveica or ce dracu ar fi lucrat, acolo, la Viena.

Wurtz traduse. Iliescu notă. Puffmutter continuă :

— Nimeni din salon nu i-a dat importanţă, nici domnii colonei, nici domnul doctor al nostru, ori căpitanul Allois, numai maiorul român a chemat-o lîngă el, anunţînd, fără nici un drept, că şi-o opreşte în folosinţă personală. Apoi a scos pistolul şi a ameninţat că împuşcă pe oricine se va împotrivi ca s-o ia cu dumnealui. Traduceţi, domnule căpitan. Aşa... Mai departe, domnul căpitan Wurtz l-a rugat pe ofiţerul român să nu se amestece în treburile autorităţilor germane, dar maiorul l-a înjurat şi, luînd curva de braţ, a scos-o afară şi a fluierat, chemîndu-şi soldatul cu sania. Atunci, dînd eu alarma, garda a ieşit afară, i-a somat... Traduceţi !

Wurtz tălmăci povestea matroanei, adăugînd :

— Gărzii i s-a răspuns cu focuri de revolver, aşa că, fiind în drepturi şi-n legitimă apărare, a tras la rîndu-i o singură salvă în picioarele tîrfei, care a căzut rănită...

— Iar maiorul Năsturescu ?

— Dînsul a fugit...

— Fiţi serios, domnule căpitan Wurtz. Unde să fugă ?

— Asta-i de-acum treaba comandamentului român să-şi prindă dezertorii, noi...

— Domnule căpitan, nu vă permit...

— Noi avem şi-aşa destule probleme pe cap. În schimb, dumneavoastră doriţi...

— Doresc să ştiu ce s-a întîmplat !

— Ce s-a întîmplat ? — exclamă Harz.

Colonelul Illers se ridicase în picioare, furios că fusese în-

trerupt în mijlocul frazei care conţinea însăşi ideea ce urma a fi expusă. Şi tocmai cînd, printr-o întorsătură abilă şi aleasă de cuvinte... O fată, cu părul bronz în flăcări, năvăli urlînd în salon, urmată de un civil în binecunoscuta manta de piele a gestapoviştilor şi apoi de grăsana codoaşă a bordelului. Roşcata zbiera, plîngea, într-o germană amestecată cu expresii italieneşti, cerînd celor de la masă s-o ajute ca să nu fie luată de civil... Să nu fie arestată şi trimisă la moarte în lagăr... Şi că e vorba de o greşeală, de o confuzie de nume...

Fetele aflate în salon se speriară şi începură să plîngă şi să ţipe la rîndul lor, strigînd-o : „Inge !... Inge... !" Civilul a prins-o însă de-o mînă şi a început s-o tragă spre capătul vagonului, unde se afla biroul-cabinet al matroanei. *Frau* Puffmutter zbiera. Lotte o imita, cu vehemenţă, cerînd fetei care a provocat scandalul să tacă şi să părăsească salonul, căci tulbură liniştea domnilor de la mese.

Dar Inge, reuşind să se smulgă şi să ajungă pînă la cei patru ofiţeri, se prinse cu mîinile de faţa de masă pe care, zmucită fiind de Wurtz, o trase după ea, trîntind pe jos sticlele şi paharele.

Părea că-i prea mult de-acum. Harz ceru civilului, cu toată autoritatea de care putu să dea dovadă, să lase fata în pace. Civilul nu se conformă. Interveniră şi Illers şi Allois. În sfîrşit, insul în haina de piele se supuse, declinîndu-şi numele şi calitatea : căpitan Rudolf Wurtz din Gestapo.

— Şi vina acestei femei ? întrebă Illers.

— Este o jidancă, domnule colonel.

— O jidancă ? exclamă doctorul Schwalbe. Aci, la noi?

— Aci, la dumneavoastră, de ce vă miră ? Lepădăturile astea reuşesc uneori să se strecoare, profitînd de indulgenţa noastră exagerată sau de lipsa dumneavoastră de vigilenţă...

— Exclus ! Aş fi ştiut... Nu se putea să nu descopăr prezenţa lui Iuda printre fete.

Wurtz îi răspunse cu superioritate.

— Rolul nostru este să descoperim ceea ce, deşi obligaţi, nici, precum dumneavoastră, nu reuşesc. E grav, domnule doctor. De aproape un an, tîrfa a infectat sîngele ofiţerilor noştri. Şi dumneavoastră aţi stat liniştiţi, la mîncăruă şi căldurică, privind nepăsător cum bravii noştri ostaşi se-ntorceau pe front pîngăriţi, după ce trecuseră prin braţele lui Iuda !

— Nu e adevărat... ! Nu sînt..., continuă să mai nege Inge, fără să țină seama de palma puternică pe care Wurtz i-o dădu peste gură. Dar numai sîngele care-i țîșni din nas o opri. Căută o batistă. I-o oferi Rada, sîrboaica.

— Auziți-o ce spune, domnule căpitan ! Și-n afară de asta, noi am primit-o ca ariană, se dezvinovăți doctorul.

Scena i se păru foarte penibilă lui Harz. Se simțea prost față de maiorul Năsturescu, care privea destul de liniștit desfășurarea piesei într-un singur și scurt act, dar cu finalul încă neprevăzut.

— Hai, mișcă afară ! porunci Wurtz fetei.

— *Nein !* Nu sînt evreică.

— *Los ! Los !* Și iarăși două palme grele mînjiră cu roșu fața Ingăi.

— Vă interzic să procedați astfel în fața noastră, domnule căpitan ! strigă la el Harz.

Wurtz își lipi călcîiele și răspunse provocător.

— Am înțeles și vă rog, domnule colonel, dacă nu-mi dați concursul, cel puțin să nu vă amestecați în treburile noastre. Vă reamintesc că nu-i sănătos.

— Mă amenințí pentru că-ți atrag atenția, în însuși interesul misiunii dumitale, să nu te dai în spectacol ?

— Are dreptate căpitanul, îi luă partea Illers. Trebuie să-i dăm o mînă de ajutor. Și, în orice caz, nu avem dreptul să ne băgăm nasul unde nu ne fierbe oala.

— Domnule colonel ! se apără Harz. M-ați înțeles greșit și dumneavoastră, și domnul căpitan. Voiam să evit această nefericită scenă în fața unui ofițer aliat...

— Acum ai trecut la insinuare directă, domnule colonel Harz, nu se lăsă Illers.

Colonelul Harz tăcu. Lotte, terminînd de strîns cioburile de sticle și pahare, aduse o față de masă curată și altă băutură.

Wurtz își dădu seama că nu trebuie să fie atît de brutal, înconjurat fiind de spectatori. Dispozițiile erau precise în această privință : cît mai multă discreție. Cît mai multe mănuși în public, pînă la *tête-a-tête*-ul din birourile și hrubele unde se făceau anchetele. Căpitanul îngădui cîteva minute, ca fata să se potolească și să-l urmeze de bunăvoie. Făcu semn matroanei, de asemeni, să nu se amestece. Aștepta, tăcut, crunt, cu mîinile vîrite în buzunarele hainei cenușii de piele.

Inge își mai șterse o dată nasul în batistă, apoi privi încet, în juru-i : fetele, cinci statui de sare, lîngă canapeaua de lîngă perete... Cu fața de sfinx, Lotte ștergea automat un pahar, fără să mai sfîrșească... Colonelul grăsun care intervenise pentru ea se retrăsese posomorît în sine... Slăbănogul cu trese de colonel mocnea furtuna și-și distila, privind-o pe sub pleoape, disprețul... Căpitanul de intendență mesteca fără istov din fălci... Ofițerul negricios italian părea că încearcă s-o cuprindă, pe de-a-ntregul în ochii lui mari cu undă melancolică, dar nu schița nici un gest în apărarea ei... Și doctorul Schwalbe, laș și ticălos, cum îl cunoștea, pregătea desigur o nouă perfidie... Și zîmbetul ieftin și de serviciu al căpitanului Wurtz... Dar cine nu știe că Gestapo-ul nu zîmbește decît cînd minte ori se pregătește să ucidă ?... Și *Frau* Puffmutter, care aștepta, cu mîinile în șolduri, ca să se dezlănțuie, dacă va mai avea timp și împotriva cui !...

Acum Inge a ajuns cu privirea la sticlele perfect rînduite, la paharele bondoace, cu picior, înalte, scurte, la cănile de gresie pentru bere, de lîngă aparatul nichelat care trage zeama de malț cu spumă din butoi... Și iarăși sticlele și paharele... Zîmbetul căpitanului care s-a recomandat, ca în pețit, Wurtz... Ofițerul italian ? Ar putea s-o întrebe despre Florența, Napoli sau Roma, dar tace și-o privește, o privește și tace neputincios ca un mormînt de mamă... Colonelul înalt și uscățiv s-a supărat numai pentru că alături, la masă, colegul său voise ori încercase, poate, să demonstreze că omenia izgonită cu urlete, insulte și lovituri s-a mai putut agăța de ultimul stîlp indicator de la frontiera Germaniei. Cui să ceară ajutor ? Cine vrea, cine poate, dac-ar vrea ? Care are curajul și-ndrăznește să și-l scoată la vedere ?

— Hai, Inge, urmează pe domnul și, dacă este așa cum spui, mîine te-ntorci printre noi, o sfătui Puffmutter, reușind să-și deghizeze necazul, dar hotărîtă s-o burdușească în cabinet, înainte de plecare, pentru „circul" făcut în salon.

Inge și-a clătinat doar capul a neputință și și-a strîns umerii apăsați de tone de fontă.

— Nu ! hotărî Wurtz. Să recunoască mai întîi că-i jidancă.

Fata și-a trecut palma peste frunte, ca să-și alunge un coșmar ce nu mai putea fi negat.

— Și, dacă recunoaște, îi promit că o botez, imediat, aci, pe loc, spuse doctorul Schwalbe.

— Ce vreți să faceți... ? întrebă uimită Puffmutter.

— Numai dacă domnul căpitan Wurtz este de acord... — completă Schwalbe, fără să dea atenție întrebării.

Căpitanul nu trebui să facă un prea mare efort ca să priceapă că doctorul pregătește o glumă bună, o farsă, pentru ca să destindă atmosfera, să șteargă o anumită impresie pe care palmele trase tîrfei le-ar fi putut produce — dracu l-a adus astă-seară ! — asupra maiorului român.

— N-am nimic împotrivă, domnule doctor, răspunse Wurtz.

— Iar dacă o botezăm și devine, pardon de expresie, creștină — numai Illers sublinia aluzia batjocoritoare, dînd din cap —, atunci ne-o lăsați aci, domnule căpitan ?

Wurtz avu impresia că merge cu un pas în urma farsei. Cum să lase tîrfa ? Nici vorbă nu poate fi de așa ceva. Desigur că e numai o glumă, asta nu mai poate fi pusă la îndoială, dar dacă nu e cum trebuie ? Și dacă maiorul — cine i-a dat voie să intre tocmai azi în bordelul rezervat ofițerilor germani ? — ia în serios farsa cu botezul ? Nu, nu ! El, Wurtz, nu se poate angaja, nici chiar în glumă. Nu se poate. Nu e voie. Și totuși doctorul clipește, îi face cu ochiul, colonelul Harz se posomorăște tot mai mult, Illers e nerăbdător să vadă ce va urma, intendentul Allois ronțăie un nou picior de gîscă și face semn doar din gură că intră în joc, ba se și află părtaș al dorinței tuturor („Dați curs farsei !") ; doar românul pare atît de liniștit, de parcă... Ehei ! cu românii ăștia a mai avut el de-a face. Se țin numai de reclamații. Sudura — își spuse mai departe Wurtz — care ar trebui să existe între trupele aliate, bineînțeles cu respectul nostru, al germanilor, a plesnit demult... Ce, nu-și amintește el de tupeul cu care un simplu sublocotenent român de infanterie a îndrăznit să-i spună că minte, atunci cînd a refuzat să recunoască — și cum era să facă altfel ? — că răniții cu degetele tăiate și cei împușcați în piept n-au fost insubordonați și provocatori, ci, în retragerea de la Cotul Donului, au vrut doar să se agațe, să se urce în autocamioanele germane, grăbite într-o retragere strategică ?

— De acord, domnule căpitan ? vru să știe și Illers.

Domnul colonel și profesor de educație intelectuală și națională Illers, pe care-l cunoștea de la catedra unui curs, audiat în urmă cu nu prea mulți ani. Și iată că și *Herr Professor* îi face cu ochiul, iar *gnädige Frau* rîde cu anticipație. Ei bine ! Are

să le facă plăcerea, lăsîndu-i să se joace. Puţintel, nu prea mult. Apoi...
— De acord, domnilor !
— Perfect ! strigă cu satisfacţie Schwalbe. Şi către Inge : Domnişoară Ida, curînd o să-ţi admitem să revii la numele de Inge, pe care-l doreşti. Pentru asta trebuie să accepţi să te botezăm.
— Sînt... catolică...
— Hei, *du, schmutzige Jüdin*, tu jidancă murdară, nu te mai lăuda cu acte false ! strigă la ea Puffmutter. Ce păcat că nu vă taie şi pe voi, ca pe bărbaţii voştri... Ai purta cu tine, în original, dovada !
Illers, Wurtz, Allois — cu gura plină —, Lotte şi, împreună cu ei, codoaşa îşi amestecară cleampătul rîsului.
— Văd că domnişoara se codeşte, reluă Schwalbe. Aşa că renunţăm. Domnule căpitan Wurtz, faceţi-vă datoria !
Ida se smulse din strînsoarea degetelor căpitanului şi se apropie de Schwalbe.
— Vă bateţi joc de mine...
Doctorul se bătu cu pumnul în piept.
— Jur pe toţi profeţii că ţi-am propus serios să te botezăm.
Tînăra femeie era lac de năduşeală. Căldura şi spaima muşcau din ea ca dintr-un izvor. Ştia că propunerea doctorului era ultima batjocură în acest lăcaş pe roate al dragostei negre. Şi totuşi, trebuia să accepte. Ca să mai cîştige vreme. Nimic altceva decît vreme. O oră sau două. Treizeci ori patruzeci de minute. O secundă, două, cinci... Poate că în aceste fulgere de timp se-nmoaie careva... Poate că va curge apoi, în sfîrşit, cum le bate în partea inimii, timid şi-năbuşit, semnalul zvîrlit de vasele în naufragiu... S.O.S... Salvaţi o viaţă de om... Salvaţi o faţă care va fi spînzurată, domni coloneI şi căpitani din falnica armată a *Führer*-ului. Şi dumneata, domnule maior din armata lui Mussolini... Un minut, două, trei... Poate că survine ceva. Partizanii aşteptaţi de Vera... Un minut, două, trei... Poate că moare subit Hitler, iar Germania îndurerată de ororile făcute de cîinii alăptaţi de ea cere în sfîrşit pace... Un minut, două, trei... De ce nu mai mult ? Cîte nu se pot întîmpla de-a lungul a şaizeci, sau de două, de trei ori şaizeci de secunde ?
— Ce trebuie să fac, domnule doctor ?

Schwalbe ridică paharul, îl sorbi pînă la fund şi spuse fetei :
— Dezbracă-te !
— De ce ?
— Ca să te botezăm... Ce mai aştepţi ? Nu cumva te-ai răzgîndit ?
— Nu m-am răzgîndit. Domnule doctor...
— Poftim ! Linişte ! Vă rog, un moment linişte, domnilor. Candidata la postul din staul al oii rătăcite vrea să-mi spună ceva. Dă-i bătaie Inge ! Scuzaţi, Ida. Sînt numai urechi.
— Voiam să vă spun că în Spania... În Spania Izabelei, cei care se botezau erau iertaţi de pedeapsa rugului.
— Bine. Şi pe tine te vom ierta. Limpede ?
— E limpede, domnule doctor.
Şi, cu mişcări încete, Ida îşi trase peste cap rochia subţire, furoul, se descălţă, scoase ciorapii... Rămase cîteva clipe în chiloţi şi sutien.
— Jos ! Jos ! zbieră Schwalbe.
Ezită. Ceru fetelor o altă batistă. Dar nici una nu se mai putea mişca. Îşi şterse cu braţul şi cotul nădăşeala groasă de pe frunte şi alţi cîţiva stropi de sînge ce-i picurau din nas.
— Jos ! Jos sutienul ! urlă deodată, aprins, profesorul-colonel Illers. Şi imediat buzele şi mîinile începură să-i tremure.
Şi-a scos sutienul, acoperindu-şi sînii cu braţele încrucişate.
— *Weiter ! Weiter !* — ţipă ofiţerul de intendenţă, ca să-i facă gratuit o plăcere lui Illers.
Goală, s-a întors cu spatele la ei.
— Nu fi obraznică ! ţipă la ea Puffmutter. Arăţi dosul domnilor ofiţeri ? Ce fel de maniere sînt astea ? Ce-au să spună domnealor despre noi ?
S-a întors, piruetînd în sincope şi *au ralenti* pe-un singur călcîi. Falsa Inge, Ida roşcata cu trupul turnat în unghiuri calde, încinse, ce contrastau cu durerea topită a ochilor şi asprimea sălbatică a părului.
— Domnilor, strigă Schwalbe, i-am făgăduit domnişoarei că am s-o botez, trecînd-o la religia catolică, nu merită ceva mai bun (au rîs doar Wurtz şi Illers) şi sînt obligat să mă ţin de cuvînt.
Toţi îl priviră curioşi. Ce vrea să facă ? Şi cum o să procedeze ca să poată, în acelaşi flux al farsei şi după simulacrul botezului, s-o ia Wurtz cu el ?

Gestapovistul aștepta atent, gata să aplaude gluma, cu haz ori fără, iar apoi să-și înhațe prada și s-o ducă unde socotea că merită și-i e locul. Profesorului în uniformă îi scînteiau ochii de nerăbdare. Harz continua să rămînă posomorît, iar maiorul român privea impasibil și indiferent : părea că se află la cel puțin o sută de kilometri depărtare de salonul trenului-bordel.

Puffmutter rîdea în sincope cu palma la gură, iar Lotte, cu mîinile vîrîte adînc în buzunarul larg al șorțului, încerca să prevadă o urmare ce nu se mai putea lăsa așteptată. O ia ori nu, după botez, pe jidoafcă domnul căpitan în civil ?

— Și-acum, draga mea fină, întrucît Iordanul e puțin cam departe și nu avem un rîu, un lac sau cel puțin o baltă, prin apropiere, te poftesc afară...

„Afară... ?" vru să-ntrebe Ida, dar nu putu rosti cuvîntul.

— ...Și vom ruga pe mecanicul Pilz să scoată furtunul și să te stropească... Un sfert de oră va fi suficient ca să-ți șteargă de pe piele și din suflet tot jegul lui Moise și, pură ca un porumbel, să intri sub mantia protectoare a lui Crist. Lotte, te rog, anunță-l pe mecanic să tragă furtunul de incendiu afară, lîngă salon... *Danke !* Vom privi prin fereastră spectacolul botezului...

— Glumiți, domnule doctor !

Cine a vorbit ? Maiorul român Năsturescu.

— Bineînțeles că glumim, domnule maior, dar tîrfa are să accepte să o udăm cincisprezece minute cu furtunul.

— Pe gerul ăsta de treizeci de grade ?

— E mai mult. *Frau* Puffmutter, ești bună să ne spui cît arată termometrul exterior ? Pînă unde a coborît mercurul ? Treizeci și cinci ? *Danke !* V-ați înșelat numai cu cinci grade, domnule maior.

— Sper că n-o s-o lăsați... E sinucidere curată... Nici zece minute nu va putea rezista goală, chiar fără furtun...

— Exagerați. Precis nici cinci minute nu va dura. Acestea-s însă regulile și condițiile botezului. Nu eu am făcut regulamentul, ci sfîntul Johann Botezătorul, încă de acum două mii de ani... Dar, pînă la urmă, tîrfa are să iasă goală afară. Dacă vă spun...

Wurtz rîdea de-a binelea. Puffmutter se ținea cu mîinile de pîntece, gata să se sufoce, împinsă de aceeași veselie. Căpitanul Allois profită de hohotele de rîs din salon și înșfăcă ultimul piept de gîscă friptă pe varză. Harz vru să-i spună ceva la

ureche doctorului. Și Wurtz și-a dat seama că, dacă femeia accepta, n-o să ducă decît un cadavru la cercetări. Are s-o lase doar pînă la ușă ori... Ori poate numai un minut, goală, afară, în ger ? Da, atît. Fără furtunul cu apă care ar lichida-o pe loc.

— De acord, domnișoară ? Aștept ultima dumitale hotărîre. Nu vreau să ai remușcări. Îmi dau seama că nu-i chiar atît de ușor să treci de la perciuni la sfînta cruce... Gata ? Te-ai hotărît ?

Printre fălcile și dinții încleștați, fata cu părul precum rugina de aur în soare, îl întrebă pe Wurtz :

— Pe urmă, mă lăsați... aci ?

— Bineînțeles.

Și Ida, cu pași ușori sub ploaia privirilor îngrozite ale fetelor, se-ndreptă spre capătul vagonului... A ajuns... A deschis ușa... O clipă s-a dat înapoi, bruftuită de pala uscată a gerului.

— Stai ! Stai pe loc !

— Nu aveți teamă, domnule maior, îl asigură ipocrit doctorul. Nu poate s-o șteargă. E dezbrăcată și, pe frigul ăsta...

— Socotesc că trebuie să isprăvim cu această glumă sinistră, zvîrli Harz în urechea lui Schwalbe. E un ofițer străin printre noi, ce naiba ! Termină !

— De ce ? replică cu glas tare doctorul. Mai avem puțin și... Domnișoară ! Se pare că... Ori ieși afară, ori închide odată ușa aceea, că-nghețăm... Împinge ! Împinge ! Bine. Poftește acum încoace ! Domnule căpitan, ne mai îngădui cîteva minute ?

— Cu plăcere.

— N-aș vrea să nu-mi respect făgăduiala... Dacă domnișoara a ezitat să suporte, după canoane, focul botezului de afară... Nu, nu, domnișoară Ida... Așa îți spune acum : Ida. Stai liniștită și ascultă-mă. O să te botezăm aci, la căldurică, stropindu-te cu... Ce preferi ? Vermut ? Vin ? Palincă ? Lotte, cinci pahare cu palincă. E mai tare și scoate petele.

— Cinci, Lotte, eu le plătesc. Cîte una de fiecare. Scuzați, șase, și pentru dumneavoastră, nu, căpitan Wurtz ? supralicită Illers.

— Mulțumesc, pe mine vă rog să mă scutiți și, dacă se poate (căpitanul își consultă ceasul-brățară), n-aș vrea să-ntîrzii prea mult. Sînt orele opt, pînă la nouă trebuie s-ajung la... Nu e prea convenabil de călătorit noaptea.

— O sticlă mare, *Fräulein* Lotte ! — strigă Illors.

Ida a înțeles că jocul se apropie de sfîrșit. Ezitarea de a ieși goală în ger și zăpadă îi va prelungi chinurile. Cît va mai vrea Wurtz să aștepte desfășurarea sinistrei mascarade ? Și-apoi ? Și dacă mai scapă cumva cu viață după anchetă... Dar cine poate scăpa cu viață din hrubele Gestapo-ului ? Și dacă totuși va ieși, cu sufletul învelit încă în piele, atunci stîrvul ei ciuntit, frînt, schilodit, are să fie zvîrlit în lagăr, unde... De la cine știe ? Cum de a aflat ? Ce importanță are ? Doar pentru asta a mințit, dîndu-se drept italiancă și maghiară... Așa a reușit să schimbe lagărul cu bordelul. Aparent, riscul era mai mic... Nu-i încă un an de-atunci. A rezistat scîrbei, care o împiedica de-atîtea ori să-și ducă bucățica de pîine la gură, urii ce o împingea să-și sugrume în pat partenerul. A rezistat. Cum ? Oricum ! S-a dat cu furie, cu deznădejde, ca să-și ucidă cît mai repede și mai profund sentimentul de rușine și să-și strivească urma de demnitate, care mai palpita în ea. Ofițerii au crezut că-i bîntuită de temperament și au prețuit-o, solicitînd-o, acordîndu-i-se pentru asta încă o lună și-apoi alta și iarăși o lună, o săptămînă și o zi răgaz, pînă ce... Dar, Doamne, cum se poate ca tu să lași abjecția, crima monstruoasă și batjocura noțiunii de om s-o săvîrșească cei care seamănă la chip cu tine ? Se poate... Se poate....

Licoarea rece și iute a rachiului o împroșcă peste gît și pleoape. De usturime își frecă ochii, încordîndu-se.

— Care-i numele ei cel adevărat, dragă domnule căpitan Wurtz ?

— Ida Leonard...

Cu sticla destupată într-o mînă, Schwalbe oficie, continuînd s-o stropească :

— În numele tatălui ceresc prezent la sfînta ceremonie de față, botez pe Ida Leonard, jidancă sadea, care vrea să treacă în sînul religiei creștine și catolice... Primește, Doamne, în rîndurile dreptcredincioșilor pe Ida Leonard, jidancă de neam, născută în Polonia, nu, căpitane ?

— În România.

— În România, în anul... Ce s-a întîmplat, domnule maior ? Ce înseamnă asta ? De ce-mi smulgeți sticla ? Aveți puțină răbdare. Vă vine și dumneavoastră rîndul... Eu...

Se pare că-n afară de fetele aflate lîngă canapea şi Wurtz, nimeni, nici maiorul nu se-mbătase. Se apropie de Ida şi, cu-n tremolo în glas, o întrebă :

— Eşti romancă ?

Fata roşcată s-a dat înapoi. Părea că întrebarea o plesnise peste faţă. Bîlbîi în româneşte :

— Dumneavoastră... Dumneata ştii şi româneşte... ?

— Sînt român, domnişoară. Maiorul Artur Năsturescu din statul-major. Şi, făcînd stînga împrejur : Îmbrăcă-te, te rog !

Nici foşnetul mătăsii, nici scrîşnetul ciorapilor prinşi febril în portjartier nu trezi pe ofiţerii germani ori pe ceilalţi spectatori din buimăceală.

— Gata ?

— Gata... Sînteţi chiar român... ?

Era acum cu faţa la ea.

— Chiar român. Din Craiova. Şi dumneata ?

— Din Slatina.

Chipul maiorului străluci.

— Din Slatina ? Am făcut acolo liceul. La „Radu Greceanu".

Ida încercă un imposibil, dar vizibil efort de deconectare.

— Şi... V-aţi plimbat pe Grădiştea... ?

Trebuia să discute mult, mult şi să-l atragă în discuţie... Să uite cine e, să uite unde se află, să uite că-i vorba despre cu totul altceva în clipele acelea care urlau de neputinţă, care nu se mai puteau prelungi... Să-i facă — oh, dac-ar putea să facă mutrele indignate şi ameninţătoare să tacă...

— Da, m-am plimbat pe Grădiştea... Am învăţat să înot în Olt...

Wurtz îşi reveni cel dintîi.

— V-aş ruga să vorbiţi în germană. De altminteri este şi timpul să plecăm.

Năsturescu o prinse de braţ pe fată şi o aşeză pe un scaun lîngă el. Apoi către Wurtz.

— Vă rog şi eu, domnule căpitan, să-i permiteţi fetei acesteia să vorbească în româneşte. De peste un an sînt detaşat la statul-major al unei divizii a armatei dumneavoastră de pe front. În tot acest timp nu am avut prilejul să aud şi nici să vorbesc româneşte.

Wurtz se opuse categoric.

— Nu se poate ! Nu e voie. Tîrfa e sub anchetă.

— Şi botezul tot în cadrul anchetei a fost ?
Gestapovistul începu să se enerveze.
— Ce atîta discuţie ? Plecăm şi gata. Iar dumneavoastră vă urez mai departe petrecere plăcută, iar ca amintire de la întîmplarea noastră, un sfat : să nu mai încercaţi vreodată să ne încurcaţi în misiunile ce le avem de îndeplinit.
— Vă făgăduiesc, dar domnişoara rămîne aci.
— Ce-aţi spus ?
— Domnişoara rămîne cu mine !
— *Gnädige Frau*, se adresă Wurtz către Puffmutter, oferă domnului maior colecţia dumitale de sîni şi crupe, ca să-şi aleagă !
— Mulţumesc, domnule căpitan, nu am nevoie.
— Dacă îmi urmaţi sfatul, numai dumneavoastră veţi avea de cîştigat. Individa ne aparţine. E clar, domnule maior Năsturescu ?
— E clar, domnule căpitan, însă domnişoara e romîncă.
— E jidancă şi nu mă scoateţi din sărite !
— Pînă la proba contrarie, e romîncă, din Slatina, şi o voi preda personal celui mai apropiat comandament romîn, pe care-l voi înştiinţa telefonic ca să trimită un delegat s-o preia.
— Dumneata glumeşti, ori eşti prea băut ?
Năsturescu roşi.
— Domnule căpitan, dacă mai îndrăzneşti să-mi vorbeşti pe acest ton, îţi fac raport !
Wurtz schimbă o privire cu Harz. Acesta nu-i răspunse. Apoi cu Illers, care reacţionă :
— Domnule maior, nu aveţi dreptul să vă amestecaţi în treburile autorităţilor noastre. E periculos, vă spun eu că e periculos ! Hai, lasă fata să plece, să sfîrşim gluma şi să ciocnim încă un pahar, înainte de a ne vedea de treburi.
— Cu plăcere, domnule colonel, vom ciocni un pahar de vin, dar fata, romînca asta...
— E jidancă, domnule, nu înţelegi ?
— ...Rămîne aci pînă o voi preda unui comandament romîn.
— Şi dacă-i spioană ?
— O s-o facă ai noştri să mărturisească.
— Şi dacă s-a strecurat cu nume fals şi-ntr-anumit scop aci ?

— Domnule colonel, de ce nu vreţi să mă-nţelegeţi ? Nu pot tolera ca dintr-o greşeală...

— Scapă-mă, domnule maior, izbucni Ida.

Zbierătul lui Wurtz o ţintui :

— Taci ! Nu mai scoate un cuvînt în româneşte că te-mpuşc !

— ...Să se facă o crimă cu o concetăţeană de-a mea, spuse mai departe ofiţerul român. Şi nu uita, domnule căpitan Wurtz, că ai ameninţat un cetăţean dintr-o ţară aliată dumneavoastră cu împuşcarea.

— Jidanca asta ? Tîrfoştina ? Aţi spus că-i aliata noastră ? Vă daţi seama unde au să vă ducă aceste cuvinte ? urlă Wurtz, şi se-ndreptă spre ei.

Ida se prăbuşi la picioarele lui Năsturescu, îmbrăţişîndu-le.

— Sînt născută în Slatina, domnule maior... (Năsturescu şi-a scos Beretta din tocul de piele...) Tatăl meu a fost rănit în 1917 pe front în Moldova. (A tras piedica revolverului de servici, maiorul, şi l-a pus la îndemînă pe masă...) Fratele meu mai mare a murit în Bulgaria, în campania din '13... Bunicul a fost veteran din '77...

Wurtz s-a oprit abia la trei paşi.

— Ce profesiune ai avut ? o întrebă maiorul cu glasul liniştit, cu care întreţii o discuţie la un capăt de stradă, fără să-i pese de prezenţa stîrnită a căpitanului.

— Studentă... Studentă la filologie... Italiana şi româna...

— Tatăl dumitale ?

— Funcţionar... Contabil... Nici nu mi-l mai amintesc... A murit la trei ani după ce a venit acasă din război, făr-de-un picior... Scăpaţi-mă ! Nu mă lăsaţi ! Am crezut că sînteţi italian... Dar sînteţi român... Salvaţi-mă, luaţi-mă cu dumnevoastră... Nu am făcut nici un rău, nici o crimă...

— Ai avut un frate Sandu Leonard ?

— Nu... Nu... Mi-e văr....

— Am fost colegi de clasă. Stătea, mi se pare... Pe strada Bucureşti, de vale... Pe lîngă Luşcă, ceasornicarul...

— Acolo locuiam şi noi... Scăpaţi-mă ! Ajutaţi-mă !

— Domnişoară... am jurat credinţă maiestăţii-sale regelui şi domnului mareşal... Mai acordaţi-mi un scurt răgaz pînă ce mă voi ameţi de-a binelea ca să pot, doar şi pentru un sfert de oră, să devin iarăşi un om liber şi să-ncerc să vă scap...

Wurtz i-a făcut un semn codoașei. Puffmutter plecă, săltîndu-și în grabă cărnurile... Gestapovistul mai încercă o dată să-nlăture scandalul. Dacă n-ar fi acceptat comedia cu botezul pe care catîrul ăsta de maior ar fi în stare s-o povestească cui nu trebuie... Dracu, numai el l-a pus să accepte ideea trăznită a doctorului, care acum bea și tace-pește, ca și colonelul ăstalalt, care nu încearcă nici un gest ca să-l ajute în îndeplinirea misiunii. Ba nu. Uite-l, se ridică de pe scaun, vine lîngă dușmanul de maior și-i pune o mînă pe umăr.

— Dragă Năsturescule, spuse Harz, lasă fata să plece. Te-nțeleg. Nu ești beat, ci ușor dispus. Ai auzit din nou vorbindu-se românește, după un an de zile de cînd ești printre noi și de-al nostru, cum ne place să te considerăm. Răspunde cu înțelepciune la această dovadă de încredere și prietenie ce ți-o arătăm.

— Și fata ?

— *Aber*... Dar fata e o tîrfă jidancă, domnule maior, și-ți ordon s-o lași să plece cu căpitanul Wurtz, urlă Illers.

Năsturescu se-nfurie greu. Dar atunci... Ei, atunci cînd Năsturescu din Craiova se-nfuria...

— Mă obligați să dau concursul la o crimă împotriva unei românce ?

— O jidancă din România nu înseamnă că este și o româncă, intră, în sfîrșit, și doctorul pe fir.

— M-am născut în România..., izbucni aprinsă Ida. I-am respirat aerul, i-am băut apa și am crescut sub cerul și soarele ei...

— *Was sagt die Hure ?* Ce îndrugă curva ? vru să știe numaidecît Schwalbe.

— O crimă ați spus ? își rosti profesorul, cu emfază, întrebarea.

— Da. Așa am spus. Și încă ceva, pe care vă rog, insist, să rețineți : Nu voi permite crima ! Cel puțin în fața mea. Și mai ales printr-o lașă pasivitate.

— Asta înseamnă revoltă împotriva autorităților noastre ! zbieră apucat Wurtz. Și gravă insultă, acuzîndu-ne de crimă !

— Dă-mi voie căpitane, îl opri Illers. Am să-i explic maiorului român, pentru că dumnealui nu cunoaște încă ce înseamnă noțiunea de crimă. Am să i-o spun eu și după aceea se va lămuri și-și va vedea de afacerile sale. Sînt convins de asta, tot la fel cum sîntem și în stare să-l convingem.

— Nici n-avea dreptul să pătrundă aci, reintră și Schwalbe în vorbă.

Năsturescu săltă din umeri a nepăsare, și-și lungi cu dispreț colțurile gurii.

— Am fost în trecere. Peste o oră iau trenul care mă va duce înapoi. Am venit doar să mă-ncălzesc și să beau la bar un pahar cu vin. Nicidecum să mă folosesc de... fetele rezervate exclusiv pentru domnii ofițeri germani. E drept, noi românii nu avem bordeluri pe roate. N-am ajuns la această perfecțiune tehnică și organizatorică. Sper că nici n-o să ajungem vreodată !

— Năsturescule, fii atent ce vorbești !

— Sînt, dragă Harz. Mă ierți că te tutuiesc, ca la Berlin ? Dar, ce să fac, nu pot permite o crimă împotriva unei fete din țara mea !

Ida îi urmărea fiece cuvînt într-un extaz care reușise doar să-i amorțească spaima. Maiorul vrea, încearcă s-o scape, s-o mîntuie de chinurile ce i le pregătește Wurtz, căpitanul din Gestapo. Dar cum ? Nu știe. Nu știe și nu vrea să știe, decît, că neprevăzutul, minunea s-ar putea împlini, transformînd un ofițer italian într-un maior român, de-al nostru... De-al nostru... O, Doamne... !

— *Herr Major !* „Orice activitate are un rost, chiar și crima“. *Führer*-ul a spus-o. Ești de acord ?

— Îmi voi da toată silința... Lasă-mă, colonele Harz, să ascult interesantele maxime ale domnului profesor colonel.

— Ale *Führer*-ului, nu ale mele. Și mai departe : „Însuși cuvîntul de crimă este o supraprețuire a lumii vechi. Nu disting decît activitatea pozitivă și activitatea negativă. Orice crimă în înțelesul vechi al cuvîntului este preferabilă nemișcării burgheze.“ Așadar...

— Lăsați fata în pace !

— *Kolossal !* exclamă Schwalbe, care tot mai spera în aplanarea conflictului. Aș vrea să știu dacă toți românii sînt atît de colosal de nebuni ca dumneata, maiorule... ?

— Toți. Aveți grijă !

A apărut garda. Trei soldați și-un caporal din mica trupă de pază a trenului. S-au oprit la ușă, avînd curelele armelor petrecute după gît.

— Nu mă lăsați, domnule maior..., scînci Ida.

Și-a turnat un pahar plin cu șliboviță Năsturescu. S-a ridicat în picioare. Își plimbă ochii peste capetele celor de la masă apoi pe deasupra scăfîrliei lui Wurtz și căștile ostașilor și abia după aceea înspre Ida. Ridică paharul.

— Domnișoară, îți mulțumesc că, după aproape un an de cînd sînt în detașare, am putut să schimb cu dumneata cîteva cuvinte în românește. Mi-a făcut atîta plăcere! Dac-ai ști...

— Și cu mine... cu mine... ce are să fie...?

— Maior Năsturescu, renunță la discuție în limba română, căci comiți o gravă infracțiune!

— Mulțumesc, domnule colonel Harz! Vrei să mă ferești... Am greșit. Recunosc. Trebuia să cer anticipat aprobare pentru ca eu, ofițer român, să pot vorbi românește. Nu credeți, domnilor, că, totuși, e puțin culmea? și se reașeză.

— Faci ce vrei! Ne spălăm pe mîini.

Năsturescu bău jumătate din pahar. Tuși. Era să se sufoce. Continuă c-un ton malițios:

— O, tu, Pilat! Ai mîinile atît de curate, că nu e nevoie să ți le mai speli... Ori poate ai făcut aluzie la altcareva de față?

— De-acum încolo doar o casă de sănătate te-ar mai putea salva.

Maiorul făcu din umeri gestul lui „puțin îmi pasă". Sorbi restul rachiului. Puse paharul încetișor pe masă, apoi, cu dreapta ridicată roman pentru salut, se adresă din nou fetei:

— Domnișoară... Salut!... Pare-mi-se că am devenit din nou om liber. Cel puțin așa simt acum...

Se reașeză pe scaun și-și mai umplu un pahar. Wurtz conchise că, după periculoasa ieșire romantică, românul vrea să se acopere sub platoșa beției și astfel să scape de răspundere.

Illers, ultragiat, ceru căpitanului să facă de îndată un raport împotriva îndrăznețului maior român și pînă atunci să ordone gărzii scoaterea jidancei din salon. Schwalbe ceru lui Puffmutter să-l servească pe român cu-n cocteil „special", adică un amestec de alcooluri care să-l dea gata. Numai Harz era convins că maiorul nu-i beat, ci se pregătește să reziste.

Wurtz mai privi o dată la ceas. Făcu semn caporalului. Acesta comandă celorlalți trei soldați s-o înhațe pe fată.

Năsturescu s-a ridicat iarăşi în picioare, a pus mîna pe revolver şi cu sînge rece a avertizat:

— Trag în oricine se apropie de faţă. Ea va merge cu mine. O iau în tren. Avem la douăzeci de kilometri o unitate şi-un comandament român. Le-o voi preda ca s-o trimită în ţară.

— Glumeşte! Pe Dumnezeul meu că glumeşte! interveni Puffmutter, apropiindu-se cu tava pe care trona uriaşul pahar cu cocteil. Serviţi!

— Să nu-l beţi, gemu Ida.

— Mulţumesc. Prefer doar paharul cu şliboviţă. Îşi turnă şi-l dădu după.

— Brr! Parcă am pus mîna udă pe o priză electrică... Cît o fi ceasul, dragul meu Harz? Numai opt şi jumătate? E foarte bine. La nouă am trenul... Domnişoara călătoreşte cu mine...

Fata nu l-a mai crezut... Neapărat nu trebuia să creadă... Altminteri, toate poveştile şi basmele cu minciunile lor despre feţi-frumoşi şi salvatori, despre zmei, balauri şi viteji care-i înfruntă ar fi fost crunte şi banale adevăruri... Şi asta nu se putea, nu trebuia, nu era voie...

Năsturescu se ridică, ori a fost ridicat în sus? Mii de furnici îi muşcă din tălpi. Se clatină, dar îşi revine. Oferă braţul stîng şi strînge în pumnul drept revolverul.

— Domnişoară Ida, vă propun o plimbare prin Grădiştea...

— Cu plăcere, domnule maior...

— Dumneata susţii că maiorul Năsturescu a fugit?

— A dezertat. Avea şi martori.

— Pe cine?

Wurtz desfăcu mapa. Trase cîteva foi bătute la maşină şi semnate.

— Profesor colonel Illers, colonel Harz, doctor maior Schwalbe. Dumneaei, o arătă cu capul pe Puffmutter, apoi Lotte barmaniţa, ostaşii din gardă şi eu. Mai avem o declaraţie a căpitanului intendent Allois, care se afla la W.C., prin a cărui fereastră a văzut scena, fiind atras de somaţiile legale ale gărzii. Suficient?

— Mai mult decît suficient. Aveţi toate piesele în afară de una.

— Care?

— Pe maiorul Năsturescu.

— Dar nu înţelegeţi odată, domnule locotenent-colonel, că a plecat, s-a dus, a fugit şi nu ne mai interesează?

— Fugit! Fugit! rupse şi Puffmutter cuvîntul în romîneşte, pe care-l intuise.

— De ce să fugă, domnule căpitan?

— Pentru că... Deoarece era liber s-o facă... Şi n-a vrut să fie amestecat în păcătoasa asta de afacere.

— Amestecaţi-l. Neapărat trebuie să-l amestecaţi.

— Dacă nu chemam garda... Dacă nu se grăbea să tragă... mormăi Puffmutter.

— Te rog să nu vorbeşti ce nu trebuie! îi zvîrli Wurtz. Lasă-mă pe mine să conduc discuţia.

— Am să-i scriu lui Müller, excelenţei-sale, să mă schimbe din localul ăsta cu ţifre din toate neamurile. Nici n-ai timpul să le cunoşti şi să le domesticeşti... Şi partizanii care ne dau tîrcoale... Iar domnii ofiţeri îs tot mai nervoşi şi pretenţioşi. Acum veni şi porcăria asta cu romînul în care a tras garda...

— Te-am rugat să taci, doamnă dragă!

— Uite, am tăcut. Dar să terminăm odată, că nu mai pot struni dracii din mine.

— Mă iertaţi, domnule locotenent-colonel, dar dumneaei vrea să se retragă, dacă nu aveţi nimic împotrivă. De altminteri, socotesc că am terminat treaba. V-am explicat că, după ce a răspuns cu focuri de revolver asupra gărzii noastre, maiorul s-a urcat în sania cu care venise şi a şters-o.

— Maiorul Năsturescu nu avea la dispoziţie nici o sanie. Venise cu trenul.

— Nu avea sanie? De unde ştiţi?

— Chiar de la statul-major al diviziei germane unde era detaşat şi care mi-a dat informaţiile.

— În scris?

— Telefonic.

— N-au valoare. Dar, indiferent de aceasta, ce vreţi dumneavoastră de la noi?

— Pe maiorul Năsturescu.

— Ei bine, dacă-i aşa, o să-l implicăm şi pe dumnealui, iar apoi o să vă somăm pe dumneavoastră să-l căutaţi şi să ni-l trimiteţi pentru cercetări.

Iliescu îşi muşcă buzele. Se gîndi cîteva clipe.

— Dacă o să mergeți pînă-ntr-acolo, noi o să te indicăm pe dumneata, domnule căpitan, ca singurul în stare să-l găsească pe maiorul Năsturescu.

Wurtz rîse.

— Vă bazați pe ceva această pretenție ?

— Haalt !

Ida a închis ochii. S-a muiat gerul. S-a topit zăpada. A dispărut vagonul trenului blestemat. Au înflorit cireșii !...

— Urcăm încet pe coasta Grădiștei...

— Da... Urcăm...

— Trece pe lîngă noi Berta, fata ceasornicarului... Ne oferă o creangă de vișin în floare... Și Barat al librarului... Și Samy, fiul strîngătorului de piei de miel... Și Mikymaus... Nisselovici cu taraba... Uite-l și pe nenea Bernard, negustorul de tacîmuri și farfurii cu nepotu-său, Sandu... Pe Rosner, despre care nimeni nu crede că-n afară de glume mai are nevoie și de pîine...

— *Haalt ! Haalt !*

— Lasă-mă să-mi lipesc obrazul de brațul dumitale, domnule maior... Strigă cineva după noi... F. Wurtz, căpitanul Wurtz... Ce caută el în Slatina ? Să fugim ! Mai repede ! Mai repede !

— *Haalt ! Haalt !*

— A cîta somație e, domnișoară Ida ? Nu știi ? A doua... ? Ești bună să le numeri ? Poate că a treia ?... Dar n-are importanță... Nimic nu are... Nu mai are... Decît căldura aceasta înăbușitoare izbucnită în centru, lîngă chioșcul cu fanfară... Și aerul care arde... Ce năbușeală... Ce sufocare...

— Repet, vă bazați pe ceva ?

— *Ja*, răspunse Iliescu în cea mai perfectă germană. Mă bazez chiar pe discuțiile dumitale cu patroana bordelului.

Wurtz rămase descumpănit. La asta nu se așteptase. Românul cunoștea limba germană. Cum de nu l-a întrebat din vreme ? Mare greșeală ! Nu i-a trecut prin minte că... Și astfel locotenent-colonelul a putut asculta ce nu trebuia să știe... Cu mult peste ce nu avea voie să afle. Se complică lucrurile. Ce să facă ? Ce poate să mai facă ? Doar să continue să joace tare. Cît mai tare. La mijloc nu era numai situația lui. Ci altceva, foarte periculos, dacă-i va permite acestui diavol

de locotenent-colonel să-l demaște la comandamentul lor român, care o să ceară de îndată satisfacție... Atunci el, Wurtz, va fi făcut direct țap ispășitor. Gestapo-ul nu poate fi compromis, indiferent pe cine ar trebui să jertfească... I s-a uitat în cărți românul, în timp ce pe-ale lui și le-a strîns. N-are încotro. Trebuie să se recunoască bătut. Doar dacă... Dacă-l va mai putea intimida.

— Și alte dovezi ?

— Am văzut-o pe evreica moartă.

— Și... Și ce-i cu asta ?

— A fost împușcată pe la spate.

Dacă Wurtz ar fi putut fi doar cinci minute tigru... Suficient ca să-l roadă pînă la ultimul oscior pe ofițerul român.

— Sînteți medic legist ?

— Nu-i absolut necesar. Ajunge să fiu cinstit... Ce ați făcut cu corpul maiorului Năsturescu, împușcat, ca și evreica, pe la spate ? Unde l-ați ascuns ?

Căpitanul lovi cu pumnul în masă.

— Vă dați seama de gravitatea afirmației și pe cine îndrăzniți să acuzați ?

Locotenent-colonelul se ridică de pe scaun.

— În condițiile în care purtați discuțiile, nu mai are rost să rămîn.

— Ce vrea ? Să-l servesc cu un Alash ? Sau cu un coniac franțuzesc ? Mai am cîteva sticle, oferi matroana.

— Taci din gură, că numai din cauza dumitale... Domnul locotenent-colonel știe germana. Totuși, a înțeles greșit cele discutate între noi... Să sperăm că-și va revizui concluzia la care a ajuns. (În românește :) Chiar ați plecat, domnule locotenent-colonel ?

— Plec. Îmi pare rău că nu v-ați putut convinge să colaborați corect cu mine.

Wurtz vru să-l prindă de reverul tunicii. Abia se putu stăpîni și, cu toată puterea de convingere de care mai era în stare, propuse și amenință :

— Domnule locotenent-colonel Iliescu, sînt gata să uit grelele cuvinte pe care numai nervozitatea v-a făcut să mi le adresați. Facem un proces-verbal în care, pe baza declarațiilor ce le-am strîns, reiese, precis și de netăgăduit, că domnul maior Năsturescu, după ce a provocat scandalul, a insultat armata germană și, beat fiind, repet, numai pentru că era

beat, a tras cu arma în garda trenului, care da concurs la prinderea unei jidance spioane, şi a fugit. De ruşine ori de teama răspunderii. Alegeţi dumneavoastră motivul.

— Exclus să se fi întîmplat astfel.

— Pentru onoarea armatei române, să spunem că maiorul s-a sinucis, de ruşine, undeva, într-o pădure. Dacă puteţi suporta însă adevărul, trecem cele ce s-au întîmplat în realitate : din motive care i-au întinat onoarea de ofiţer a dezertat la inamic. Altă formulă nu există.

— Ba da. A fost asasinat în mod laş, prin focuri de armă trase din spate.

— A dezertat la ruşi.

— Gogoriţa asta s-o înghită alţii, nu noi. Vă salut !

— Purtaţi asupra dumneavoastră un document oral şi fals, cu care încercaţi să loviţi în Gestapo.

— Nu am şi nu vreau să am nimic de-a face cu Gestapo-ul.

— Iar dacă nu ştiţi cît de lung braţ are, o să aflaţi foarte curînd.

Iliescu se-ntoarse din uşă.

— Sînteţi credincios ?

— De ce mă-ntrebaţi ? Nu sînt. V-am răspuns sincer, ca un german.

— Păcat.

— Ce avantaj aş fi avut ?

— Aţi fi înţeles mai bine sensul unui vechi proverb românesc ; fereşte-mă, Doamne, de prieteni, că de duşmani mă apăr singur. Dar din care ar putea să reiasă că bietul maior Năsturescu nu a avut duşmani, de vreme ce Dumnezeu nu l-a putut feri de prieteni...

A privit biblioteca înţesată de cărţi, cele cîteva fotografii de familie în ramă, ghivecele cu cactuşi, muşcatele de pe masă, divanul lat cu ceasul rotund şi aparatul de radio de la căpătîi.
— Cine locuieşte aici?
— Un prieten.
— Însurat?
— Divorţat.
A reluat în mîini fotografia fetiţei de opt ani.
— Ce drăguţă este! Seamănă puţin cu Rada.
— Rada? Cine este fata asta?
— A fost. A murit la şaptesprezece ani neîmpliniţi.
— Accident?
— Da. Un lung şi îngrozitor accident...

Mă simţeam stînjenit. Ştiam precis pentru ce o adusesem în garsoniera prietenului meu Lucian, şi totuşi... O sfială, o reţinere, mă împiedica să acţionez normal. Adică bărbăteşte şi fără preludii, cum se obişnuieşte cînd un bărbat şi o femeie se află singuri şi voluntar într-o cameră, în care au intrat c-un scop fără de dubiu.

Nu am stofă de „cuceritor", îmi repugnă pînă la scîrbă titlul de Don Juan ca şi cei care-l poartă. Structural, sînt un sentimental. Un sentimental care merge pînă la ticăloşie, faţă de propriile sentimente, plantîndu-le — adeseori încercînd

doar — în bălți și noroaie ; dublat de un nu mai puțin înrăit romantic, claustrat în turnul lui de observație. De-acolo — pervertind sensul legendei — așteptam ca marea dragoste să-mi bată la porțile ferecate ale castelului și să-l cucerească printr-o acceptată efracție. Cît despre morile de vînt ? Abia mai tîrziu aveam să aflu că mă băteam de mult, și fără să știu, cu ele...

Intîlnirea mea cu fata aceasta tînără care fuma, puțin nervoasă, lîngă mine, nu o socoteam o aventură. Dimpotrivă. Încercam iarăși să descopăr rădăcinile unei viitoare legături mai îndelungate și poate — de ce nu ? — femeia pe care de atîția, de foarte mulți ani, o așteptam...

Sînt un timid. O drojdie care fierbe și se umflă, umplîndu-mă, cînd nu mă aștept. Dîrz, încerc atunci s-o neutralizez, cu o puternică doză de umor și curaj — de multe ori întrecînd măsura —, la care se mai adaugă și scutul meu, țesut din multă circumspecție și destulă neîncredere față de oameni. Dar ce folos ? Mă dărui complet și de-ndată, cînd am chiar numai un singur semn că voi fi primit... Pentru ca, la cel mai infim indiciu că nu sînt dorit, să mă retrag, nelăsînd din mine nici cît un vîrf de deget.

Față de femei, timiditatea e generată de spaima de ridicol, din absurda rușine de a fi respins, devenind caraghios.

Și totuși am fost iubit. Cu pasiune. Cu dragoste. Cu milă chiar. Dar niciodată cu înțelegere. Înțelegere... Cuvîntul ar putea să nu însemne nimic, ori foarte mult. Ce voiam ? Ce căutam în femeie ? Ca dragostea să cuprindă, o dată cu trupul încins și durerile dinăuntru ori speranțele din afară, și trecutul meu tumultuos, chinuit, țăndărit... Voiam să fiu iubit total și la fel de intens pentru calitățile și defectele mele, pentru tot ce puteam să dau și tot ce nu eram în stare... Pentru visurile mele nerealizate și pentru visurile încă nevisate...

Sînt destul de „modest" ? Știu. După cum dintotdeauna am știut că o astfel de femeie nu există, pînă ce am întîlnit-o. Pînă-n clipa cînd am reușit să-i spun, fără cuvinte, că o iubesc, că sper și cred în ea. Mi-a răspuns ca nici una din cele pe care le-am cunoscut pînă atunci. Ah, răspunsurile ei mute care cuprindeau atîtea strigăte...

O doream ? Nu. Mai întîi o iubeam. De aceea îmi repugna să folosesc prăfuita și săraca colecție de formule clasice, uzuale în astfel de împrejurări. Și, iată că emoția mi-a declanșat, ca

de obicei, drojdia. Iar teama că vor trebui luni și luni pînă ce mă va cunoaște și va putea cuprinde tot ce-i bun și rău în mine mă despera, paralizîndu-mă. Riscam să devin comic, dacă nu și devenisem, înțepenit pe scaun în fața ei, secat de idei. Și fiece secundă întețea tulburarea și frica-n mine. Și orice încercare de a lega două fraze se risipea, pulverizîndu-se ca o statuie de lemn — mîncată pe dedesubt și pînă la coaja subțire de termite — pe care cea mai ușoară atingere o poate volatiliza.

Deodată m-a privit... Nu știu cum m-a privit... Cred, cu multă milă... N-am putut suporta. Am sărit brusc de pe scaun și cu glasul răgușit — putea să creadă că-i din pricina surescitării — i-am spus răstit :

— Dezbracă-te !

De ce s-a albit la față ? De ce s-a retras lipindu-și spatele de perete, acoperindu-și fața în palme ? De ce a izbucnit în plîns ? Mi-am revenit numaidecît :

— Am fost brutal și ticălos. Te-am jignit... Iartă-mă...!

— Nu... Nu...

— Ba da, ba da ! Dar numai din timiditate... Din teamă că devin caraghios... Și de groază că iar va trebui să aștept pînă vom arde toate etapele cunoașterii și ale acomodării...

— Nu... Tu nu ai nici o vină... Dar, te rog, niciodată, niciodată — auzi ce-ți spun ? —, să nu mai rostești cuvîntul acesta groaznic... Nu pot, nu mai sînt în stare să-l aud... Mi s-a spus de sute de ori... Și tot de atîtea ori a trebuit să mă supun și să execut... Nu ți-ai închipuit asta ?

— ...

— Îți sînt datoare o explicație... Da, de sute de ori mi s-a poruncit să smulg rochia și cămașa de pe mine... Ei bine, am vrut ca la cea dintîi dragoste a mea... Și cînd voi avea un bărbat pentru prima oară alături de mine... Un om pe care să mi-l aleg eu... Să mă dezbrace fără să mi se mai ordone aceasta... Ai aflat acum de unde vin la tine ?

— ...

— Îți dai seama ce am făcut, ce a trebuit să fac înainte de a te fi întîlnit ?

— Bănuiesc...

— Bănuiești doar ? Poți să fii sigur. M-am pedepsit mărturisindu-mă.

— ...

— Ești al nu știu cîte sutelea bărbat cu care împart patul...

— ...

— Și cît de mult aș vrea să te conving că ești primul... Primul meu om... Omul meu cel dintîi... Ce-i cu tine? De ce-mi săruți mîinile? De ce-ncerci să-mi îmbrățișezi picioarele...? Nu se poate, nu merit... Dragule, iubitule... Iubitule... Nimănui nu i-am spus așa...

CAPITOLUL AL VIII-lea

Singur Metz, locotenentul de marină Metz, încercă să zvîrle cîteva glume-artificii, vrînd, după spovedania plutonierului Kreitz, să-nseninеze puţin atmosfera. Dar nu reuşi. Bancul cu jidanul care cere rabinului o uniformă de vînător a fost prost spus, ori ascultătorii nu l-au înţeles. Ghicitori în care era vorba despre Churchill şi găina pe ouă îi lipsea, evident, poanta. Doar gluma cu cele trei dorinţe ale lui Mozes, aflat pe patul de moarte, avea deopotrivă şi sare şi piper. Era însă atît de veche, chiar în cea de-a suta ei variantă, încît, intimidat de răceala cu care era ascultată, locotenentul nu-ndrăzni s-o termine şi tăcu, lăsînd neliniştea să coboare şi mai jos în salon.

Plutonierul-şofer îşi termină de băut cea de-a doua cană cu bere, vru să plătească, mulţumi maiorului Kurt von Winkel, care-i făcuse semn că socoteala îl priveşte, ciocni călcîiele şi, cerîndu-şi permisiunea, părăsi salonul.

Retraşi la ultima masă din capătul vagonului, cîţiva ofiţeri beau în tăcere. În picioare, la bar, von Winkel sorbea încet din paharul cu coniac.

— *Furchtbar!* Îngrozitor! exclama Puffmutter, mişcîndu-şi capul, iar apoi, cutezătoare, încercînd să-şi legene şi trupul într-un cît mai impresionant ritm de jale. Hamburgul meu... Englezi ticăloşi... ! Şi noaptea, cînd toţi oamenii cinstiţi

dorm şi visează... Imaginaţi-vă pînă unde le-a putut merge mintea lor bolnavă : i-au omorît în somn...

— Nu le-au mai permis să iasă din somn... Moartea, uneori, are milă. Şi, ca să nu-i sperie pe cei care trebuie să-i ia, una le e după ce şi-au lipit pleoapele.

— *Furchtbar !* Şi aviaţia noastră ? Cum le-a răspuns ? Ce este cu Londra ? Ce face domnul mareşal Hermann ?

— Cu Londra — ce să fie ? zîmbi maiorul. Se pregăteşte pentru sărbători, iar excelenţa-sa domnul mareşal e, *Gott sei dank*, mulţumim lui Dumnezeu, bine şi sănătos.

— V-am întrebat, domnule maior, dacă Londra mai există, dacă i se mai permite să-şi ţină trufaşă şi ticăloasă cărămizile încleiate, ori i le-am adunat în munţi de moloz ?

În locul lui von Winkel, care-şi duse paharul la gură, răspunse marinarul :

— Se spune că bancherul Solomon din New York a cerut de curînd, la telefon, sinagoga din Londra şi...

— Vă rog, domnule locotenent, nu e momentul de glume. Dac-aţi fi cunoscut Hamburgul... Dragul meu Hamburg ! Altona... Elba... Dumneavoastră nu ştiţi, domnilor, că toată tinereţea mea se află îngropată acolo... Părinţii şi bunicii mei... Hamburgul lor... Cum l-au iubit şi ferit !

— Au luptat împotriva lui Davont ?

Puffmutter se frecă la ochi şi întrebă :

— Cine-i ăsta ?

— Louis-Nicolas, duce de Auerstadt, prinţ de Eckmühl, mareşal de Franţa şi unul dintre cei mai buni locotenenţi ai lui Napoleon.

— Ai lui Napoleon ? Atunci a fost un trădător, domnule maior, rosti un ofiţer inferior, tanchist, de la masă.

— S-a născut la Annoux în Yonne şi era deci francez, nu german.

— Să-i ia dracu pe francuji, că de la ei ni se trag toate nenorocirile.

— De ce, stimată doamnă ?

— Pentru că, de n-ar fi existat, n-am fi avut războaiele din 77, din 14, şi nici pe cel de-acum.

— Uitaţi polonezii, doamnă, completă tanchistul.

— Polonezii ? Pfiu ! Ăştia nu-s popor, şi nici ţară. Slavi catolici. Ce încredere poţi avea în ei ?

Tanchistul se apropie de bar. Era tînăr. Nu părea să fi trecut de douăzeci de ani.

— Încredere ați spus? Porunci, asta le trebuie și asta le dăm, nu încredere. Iar dacă nu execută, ștreangul! Căci dacă n-ar fi provocat la Danzig și Gleiwitz... Poate că făceam de-acum baie în Tamisa.

— Și credeți că or să mai îndrăznească să ne atace Hamburgul, domnule maior?

— Mai ai rude acolo?

— Nu am rude, oftă Puffmutter, ci altceva mult mai de preț.

— O casă? Mobilă? O să fiți despăgubită la sfîrșitul războiului, căci dușmanii ne vor plăti..., o încurajă tînărul ofițer.

— Ași! Ce să-mi despăgubească? Amintirile? Asta am lăsat acolo.

— Apropo de amintiri. Isac și cu Rașela s-au pornit pe confesiuni..., reîncepu, neostoit, Metz.

— Apropo de apropo! Cu ce treburi pe aci, domnule locotenent? Știți că sînteți singurul marinar pe care l-am întîlnit pe frontul rusesc?

Locotenentul Metz surîse și condiționă:

— Dacă vă satisfac această curiozitate, o să-mi permiteți, domnule maior, să-mi termin gluma? Vă rog frumos. Mi-ați face o mare plăcere.

— N-am nimic împotrivă. Spune-o!

— Mai întîi să vă răspund la întrebare. Urma să țiu un curs cu pontonierii. Dar de cinci ori și pînă acum... Știți, din cauza replierilor... Aricilor...

— Exact. Aricilor.

— De fiecare dată cînd mi s-a fixat un oraș pentru începerea cursurilor... Așa că, de vreo patru luni, mă tot plimb... Și-acum să vă spun ce l-a întrebat Rașela pe Isac cînd, într-o noapte de iarnă, amîndoi sub aceeași plapumă, a prins-o gustul confesiunilor. Zice Rașela: „Isac dragă, uite ce mi-a trecut mie prin cap"...

— *Gutten Abend! Gutten Abend!* Bună seara! și insul voinic și-n uniformă de SS intră vijelie în salon, răspunse la saluturile celor de față, recomandîndu-se: *Obersturmbannführer* Helmulth Porsch. Unde-i tanti? Cu tanti vreau să vorbesc. Dumneata ești? *Obersturmbannführer* Porsch! Băutură ai?

S-aud ? Pe nume ! Allasch ! Altceva ! Şliboviţă sîrbească ? Nu-mi palce ! Coniac ? Ce fel ? *Rumänische Cognac ?* Segarcea ? Bun ! Vinuri ? Znama bulgărească ? Nu-l cunosc. Negotin ? Mmda ! Tokay nu aveţi ? Doar o singură dată aţi primit ? Mosella ? Da.

Porsch se dete un pas înapoi ca să examineze prin ferestruica lată tăvile din frigider. Nu se decise.

— Vă putem prepara un şniţel cald. Poate şunca de Moravia ? Peşte de rîu cu muştar ? Omletă cu costiţă ?...

— *Ham and eggs* o să mănînc la Picadilly, dincolo de Canalul Mînecii.

— Friptura de gîscă s-a terminat. Mîine o să avem din nou.

— Pune-mi la fiert patru perechi de bockwurşti. Mai vreau un pahar mare de coniac şi o sticlă de Mosella.

— Imediat, domnule colonel, se oferi Lotte, repezindu-se să-l servească.

— Zice Raşela către Isac : „Dragă Isac, uite ce mi-a trecut prin cap"... Permiteţi, *Herr Obersturmbannführer*, să termin un viţ pe care de trei ori l-am început pînă acum, dar n-am ajuns să-l sfîrşesc ?

— Cine te-a împiedicat, marinarule ?

— Ghinionul. Numai ghinionul, domnule colonel. Mai întîi, stimata doamnă, care...

— Numai o dată v-am rugat, nu v-am oprit, domnule locotenent. Şi asta pentru ca să-l întreb pe domnul maior dacă ştie ceva în plus despre Hamburg, peste cele spuse de plutonier.

— Care plutonier ? se interesă Porsch.

— Şoferul meu, Hans, preciză Kurt von Winkel.

— Şi v-a povestit lucruri interesante ?

— *Furchtbar !* Îngrozitor ! se lamentă iarăşi Puffmutter. Sute de case pulverizate... Mii de soldaţi îngropaţi de vii... Soţia lui, cînd s-a întors acasă, direct din adăpostul fabricii unde lucra... Doamne, ce grozăvie ! Nu şi-a mai recunoscut nici strada unde îşi lăsase mama şi doi copii... Cel mai mare de patru ani...

Obersturmbannführer-ul fluieră în batjocură. Şi întrebă, la fel, în derîdere :

— Aşa ?

— Chiar aşa, domnule *Obersturmbannführer*.

— Dar de unde a aflat plutonierul toate amănuntele astea ? I-a scris nevasta ?

— Nu. A venit chiar ieri dintr-o permisie de zece zile, lămuri maiorul.

— A ! *So !* Şi din ce armă face parte domnul plutonier ?

— E şoferul meu. Am onoarea să mă prezint : maiorul Kurt von Winkel.

I-a întins mîna colonelul Porsch din SS şi îndată :

— Dumneavoastră ştiaţi chestia cu Hamburgul de ieri ?

— Într-adevăr. Mi-a relatat chiar îndată ce a sosit.

— Dar aţi dorit să-l mai ascultaţi o dată, nu ?

— Eu ? De ce să doresc ?

— Atunci poate aţi dorit altceva ?

— Nu-nţeleg.

— De pildă : s-o emoţionaţi şi s-o speriaţi pe doamna, cu grozavele gogoşi aduse de şoferul dumneavoastră, aterizat c-un sac întreg, direct de la Hamburg, în spatele frontului ?

— ...

— Mă leagă toată tinereţea de acest oraş, să văietă Puffmutter.

— Vă-nţeleg... Vă-nţeleg pe dumneavoastră, dar nu pe domnul maior, care-şi cară cu el acest nemernic difuzor de defetism şi-l pune în funcţiune în public.

— *Herr Obersturmbannführer*, plutonierului i-au fost ucişi doi copii, soacra, iar casa complet nimicită...

— Ce ne interesează pe noi şi mai ales în acest loc ?

— Nu-l puteam împiedica să-şi spună durerea provocată de nemiloasa aviaţie engleză de noapte...

— Nemiloasă ? strigă matroana. Sînteţi prea indulgent. Tîlhărească, criminală ! Se le facem praf Londra şi toate oraşele în care huzuresc aceste maţe de cîini încălţate !

Porsch îşi ridică ochii spre tavan. După cîteva clipe de fals extaz, reluă. Încet, apoi din ce în ce mai tare, imperativ şi acuzator :

— Vedeţi ce atmosferă aţi reuşit să faceţi, domnule maior ? Dacă faţă de mine vă permiteţi să semănaţi neliniştea, confuzia, teroarea, îmi închipui de ce sînteţi în stare cînd vă puteţi da drumul gurii, slobozind prin şoferul dumneavoastră toţi puricii otrăviţi care-i mişună prin cap ?

— Domnule colonel...

— Nu mă-ntrerupeţi ! Vreau să vă ajut, lămurindu-vă. Veniţi şi dumneavoastră mai aproape, domnilor ofiţeri. Dumnea-

voastră de la masa din fund. Mai aproape. Vă rog! Nu, nu, luați loc pe scaune aci, lîngă mine.

— Lotte, mută băutura și paharele de la masa domnilor ofițeri, porunci Puffmutter.

— Domnilor! continuă Porsch. Este adevărat că Hamburgul a suferit recent un bombardament serios. Nu e în firea noastră, a ostașilor din SS, să ascundem ori să negăm adevărul. Atacurile de noapte ale RAF-ului ne-au provocat distrugeri de case, morți. Englezii au folosit, contrar tuturor uzanțelor internaționale și împotriva mamelor, soțiilor, copiilor și bătrînilor noștri, fosforul.

— Fosfor? Doamne, ce-o mai fi și asta? întrebă matroana.

— Un lichid incendiar, pe care apa, în loc să-l stingă, îl alimentează. Ce părere aveți despre ce ne-au pregătit domnii din Downingstreet?

— *Gott strafe England!*

— Nu, doamnă! E depășit blestemul. Noi l-am modernizat. *Führer*-ul va pedepsi perfidul Albion.

— Vai, bietul meu oraș... Hamburgul meu drag, cu Altona lui în care... Și voi, domnișoarelor, ce trageți cu urechea? Vă face cumva plăcere, poturnicle? În cușete, fiecare, marș!

— Lăsați-le să asculte, doamnă! Nu le goniți. Și pentru ele vorbesc.

Fetele s-au oprit, îmbulzite la ușă. Codoașa își anulă ordinul prin ridicarea brațului. Și cînd se făcu din nou liniște, Porsch reluă:

— Am spus că au fost morți și distrugeri. Firesc, de vreme ce întregul nostru popor luptă pentru victoria finală. Eroii, ca și victimele, făurarii Germaniei noi, nu mai sînt doar cei în uniforme ori din fabrici, ogoare și laboratoare, ci toată suflarea germană, care se găsește de fapt pe linia întîia, contribuind prin izbînzile ca și prin jertfele sale, la înălțarea patriei noastre pe cel mai înalt piedestal pe care istoria omenirii îl va cunoaște...

Și Porsch, retezînd cu latul palmei aplauzele grupului de militari la care s-a adăugat Puffmutter și Lotte, continuă:

— A spus domnul plutonier — fără să-l întrebe nimeni — că în Hamburg au fost morți, răniți și distrugeri?

— Permiteți-mi, *Herr Obersturmbannführer*... întrerupse maiorul contrariat și cu oarecare vehemență.

Dar colonelul SS nu-i permise.

— Adineauri ţi-ai luat singur permisiunea să dai credit exagerărilor şoferului. Dar iată că eu vin şi le confirm. Da. Am avut morţi şi pagube materiale. Nu numai la Hamburg. Ci şi la Berlin, la Rostock şi Leipzig, la Düsseldorf şi Paris. Da, englezii şi domnii americani nu se sfiesc să lovească şi-n fostul lor aliat.

— Porcii !

— Acesta-i epitetul cel mai gingaş, doamnă, dar.... — şi *Obersturmbannführer*-ul roti ochii — dar domnul plutonier şi domnul maior von Winkel au uitat să vă spună cît de scump au plătit onorabilii *Sir*-i pentru banditeasca lor îndrăzneală.

— Spuneţi-ne ! Spuneţi-ne ! Au fost pedepsiţi ? gemu, cu aşchii de satisfacţie în glas, Puffmutter.

— Peste o sută de avioane doborîte în flăcări deasupra oraşului-erou, Hamburg, plus cele trîntite în valurile oceanului şi chiar deasupra propriului lor teritoriu. În afară de asta, două cartiere din Londra, complet pulverizate.

— Bravo ! Bravo !

— Un moment, domnilor... N-am terminat. La întoarcerea din Anglia, vajnica noastră aviaţie de vînătoare şi bombardament represiv a trimis la fund, spre păstrare, un crucişător britanic şi a avariat grav alt vas-cisternă american, ca şi un puitor de mine olandez în slujba lui Churchill.

— Bravo... !

— Asta nu e totul. Aflaţi că în curînd, foarte curînd chiar, teribila armă secretă, la care savanţii noştri lucrează, armă izvorîtă din geniul şi ordinul iubitului nostru *Führer*, ne va aduce nu numai victoria, pe care marele nostru conducător a prezis-o, dar şi dominaţia spiritului şi a rasei germane peste întreg pămîntul.

— Bravoo ! *Hoch ! Heil ! Bra-voo...*

— Şi acum, *meine Herren*, faceţi o mică comparaţie între bocetele şoferului domnului maior, la care dumnealui s-a raliat, acompaniindu-l, şi realitatea pe care n-au ştiut-o, ori n-au vrut s-o ştie sau, mă rog şi hai să admitem, nu şi-au dat seama de ea. Iar ca-ncheiere şi ca să revin la cele de unde am pornit, mă-ndoiesc că lorzii, deputaţii, coroana regală şi însuşi beţivanul lor de prim-ministru îşi vor putea oferi luxul ca, drept răsplată pentru încă trei Hamburguri, să nu mai rămînă piatră de piatră din mîrşava *Great Britain* ! Ei, duduie

barmaniță, ce se-aude cu bockwurștii mei? I-ați reîncălzit? Foarte bine. *Senf und Brötchen, bitte!* Chifle și muștar. Ce-ar fi, domnilor, să punem mesele cap la cap?

— O idee strașnică! exclamă tanchistul.

— Atunci, dacă toată lumea este de acord, să punem mîna. Ce spui, domnule amiral?

— Dacă-mi permiteți să spun... Eu vreau să zic că Isac... Imediat o termin, *Herr Obersturmbannführer*... Imediat, că mi-a rămas în gît, neterminată... Zic... Adică zice Rașela către... „Știi, tu Isac, ce-mi trece mie prin cap"... ?

Pentru ce Mercedes, spaniola, a primit numele de Ștefanka, era prea complicat să se afle din dosarul închis în casa de fier o doctorului Schwalbe și evidența trecută în registrul lui Frau Puffmutter. Spanioloaicei nu-i plăcea să vorbească peste ce nu trebuie.

Cînd au adus-o, împreună cu alte patru, pe fata cu părul de păcură, ochi de cărbune și buzele roșii de parcă chiar atunci mușcase careva din ele, s-a constatat următoarea neprivire: pe drum, din cele cinci „prospături", una, Ștefanka, cehă, poloneză sau sîrboaică, s-a sinucis, zvîrlindu-se prin fereastra vagonului, cînd trenul care o aducea la bordel trecea peste un pod. Atunci, doctorul Schwalbe ori Puffmutter, sau amîndoi, au tăiat-o pe Mercedes, din greșeală sau într-adins, de pe listă. Și astfel fata din Barcelona, refugiată în Franța, a ajuns în salonul bordelului, fiind înregistrată sub numele de Ștefanka.

Prietenii nu și-a prea făcut printre fete. Cu Mona, olandeza, discuta rar. Pe Angélique n-o băga în seamă, ori se prefăcea. Cu Inge nu vorbea decît chestiuni scurte, serioase, de vreme ce schimbau cuvintele în șoaptă și cît puteau de ferite. Cu Hanka o avut chiar o mică ceartă. Norvegiana îi atrăsese, într-un timp, interesul. Dar pe Rada, sîrboaica, o iubea și proteja.

Dragoste și protecție. Cum se putea manifesta acolo acest amestec de sentiment și atitudine?

Și-au dat seama, foate curînd, după ce pentru a treia oară spanioloaicei i-a „suflat" ofițerul Radei. Și asta numai cînd fără să-și fi terminat programul pentru ziua aceea, o vedea pe sîrboaică obosită, sleită și teribil de tristă. Atunci Ștefanka cerea voie să se așeze la masa amatorului în perspectivă,

glumea, rîdea, îi spunea că-l place și pînă la urmă reușea să-l facă să-și schimbe alegerea.

Puffmutter nu obiecta. Principalul consta ca oaspetele să fie mulțumit. Că una dintre fete nu și-a putut împlini planul cu cele douăsprezece ore de serviciu, adică de la orele șase după-amiază și pînă la aceeași oră de dimineață, ținînd seama și reamintind că domnii ofițeri superiori pot reține și o noapte întreagă domnișoara, această deficiență întîmplătoare sau de moment nu-i putea strica socotelile; atîta vreme cît graficul contabil demonstra că linia verde e ascendentă, că afacerile merg bine... Era doar al fetei interesul să nu-i scadă atracția exercitată asupra oaspeților, motiv socotit — după cîteva săptămîni de consecutive eșecuri — ca suficient pentru a fi retrimisă la muncă. Respectiv în lagăr. Adică la moarte, cum unele prea bine știau de la bun început ori mai tîrziu avusese grijă careva dintre ele să informeze și pe celelalte.

De-atunci se obișnuiseră ca Ștefanka să facă de „serviciu" și pentru Rada, după cum se interesa de starea sănătății ei, dacă a mîncat ori nu, încercînd să-i alunge gîndurile negre, făcînd fel de fel de giumbușlucuri ca s-o distreze și s-o antreneze să se zvîrle în binefăcătorul ocean al indiferenței. Singurul element în stare să împiedice fetele de la sinucidere ori demență.

— Iar ți-a suflat oaspetele! Nu are voie fata să-și apropie pe cineva, că hait! afurisita de spaniolă i-l și șterge de sub nas..., făcea haz codoașa.

Nu s-ar putea, totuși, spune că Rada nu-i interesa pe vizitatorii cu epoleți. Dimpotrivă. Aerul ei trist, de o concentrată esență melancolică, figura-i încă proaspătă de copil, pe care noroiul nu avusese timp să se-ncrusteze, atrăgeau pe ticăloșii trecuți de 40 de ani. Uniformele cu trese late de colonei apreciau, excitați, senzația de păcat ori incest, pe care fetița cu coade le-o oferea ieftin și cu bon de intrare.

— Nu-l cunoașteți pe tata? Un om admirabil. Ce caracter și ce trecut!

— Trăiește? îndrăzni tanchistul.

— Bineînțeles. Mulțumesc Providenței. Și știți pentru ce trăiește? E chiar atît de greu de ghicit?

— Pentru că face parte din rasa germanilor sănătoși, vru să dezlege întrebarea locotenentul de infanterie.

— *Nein, nein* ! Altceva.

— Pentru că are un fiu atît de frumos și brav..., linguși Puffmutter.

— *Nix* ! N-ați nimerit. Tata trăiește pentru ziua cea mare cînd germanul va putea spune că țara lui se-ntinde de la Volga la Atlantic și de la Marea Nordului la Pirinei și Adriatica.

— Sub faldurile zvasticii, *Herr Obersturmbannführer* — completă tanchistul.

— *Selbstverständlich* ! Absolut !

Bravo-urile și *hoch*-urile explodară din nou.

— Uite ce-nseamnă vitejia și inteligența germană, supralicită codoașa. A fost de-ajuns ca un vajnic SS-ist să intre în mijlocul nostru, ca să ne-nsuflețească și să destrame norii.

— Tata, *Vater* Porsch, cum i se spune, a fost pe frontul francez din '14 și pînă-n '18. A ajuns la cîțiva kilometri de Paris.

— Dacă nu răbufnea trădarea financiarilor, cuțitul plutocratic și iudeo-masono-bolșevic înfipt în spatele țării...

— Așa, locotenente, cunoști bine istoria. Dacă n-ar fi fost trădarea bancherilor și stiletul bolșevic al perciunaților, armata, care, după cum se știe, nu pierduse războiul, n-ar fi admis rușinosul Versailles. Rușinea armistițiului...

— A fost șters de *Führer* în vagonul-restaurant din pădurea Compiègne, vru din nou să-și dovedească tanchistul competența politică.

— Exact, dar acum dă-mi voie să vorbesc și despre taică-meu.

— Scuzați.

— Bătrînul Porsch, întors din război cu crucea de fier, a luat parte la luptele și dezarmarea spartachiștilor și la arestarea Rozei Luxemburg. Ei ?

— Nemaipomenit ! Tatăl dumneavoastră ?

— El, locotenente... Cum îți spune ?

— Mie ? Metz, locotenent de covertă Metz.

— Nu pe tine te-am întrebat, amirale, ci pe tanchistul de lîngă mine.

— Bursch, locotenent Wilhelm Bursch.

— Mulțumesc. Stai jos.

— Vă rog să mă-ntrebați și pe mine, *Herr Obersturmbannführer*. Despre spartachiști. Cunosc una bună cu ei.

— Dă-i drumul.

Metz îşi luă o figură speriată şi începu :

— Era în zilele terorii spartachiste. Pe o stradă dosnică. Moritz se-ntîlneşte cu Goldner. Ştii tu, Moritz, spune Goldner, cîte fire de barbă...

— E veche, domnule locotenent şi n-are legătură cu Spartacus — interveni von Winkel. Continuaţi, *Herr Obersturmbannführer.*

Marinarul îi azvîrli o privire cruntă şi tăcu.

— Tata era convins că va trece cu casca lui cu cui şi mancheta la umăr pe lîngă Turnul Eiffel.

— A trecut fiul, felicită Puffmutter.

— *Einen Augenblick*, doamnă, un moment. Pentru vizitarea Parisului, tata îşi pregătise un „*Petit Parisien*", îl am la mine. Priviţi-l ! Nu mă despart niciodată de el. Este mascota mea. „*Le petit Parisien*" de R. Kron, tipărit în 1911 la Freiburg-Baden, în editura J. Bielefelds. Kron a fost doctor în litere şi profesor. „Iţi va fi de folos", mi-a spus tata, recomandîndu-mi să nu uit harta capitalei Franţei, aflată după ultima pagină şi să-i spun, după ce mă voi reîntoarce din Paris, dacă acest mic manual de lecturi şi conversaţii franceze „*sur tous les sujets de la vie pratique*", pe care el n-a reuşit să-l folosească, pe mine m-a ajutat. *Fräulein, bitte sehr, noch eine Mosella*, vă rog, domnişoară, încă o sticlă de Mosella, şi o porţie dublă de tort. *Danke ! Prosit !* Şi Porsch atacă coasta lată şi aromată din prăjitură. Înghiţi cu lăcomie. *Fein ! Extra !*

— Reţeta îmi aparţine, *Herr Obersturmbannführer.* Se numeşte tort imperial.

— Tort imperial ! Mm ! *Sehr gut.* Foarte bun. Imperial... Avem voie să-l mîncăm şi noi aştia care nu posedăm blazoane, ci numai dragoste faţă de Reich şi *Führer* ?

— Parc-am ghicit că trebuie să ne sosească un oaspe de seamă !

— Nu faceţi zilnic astfel de bunătăţi ?

— O, nu ! E nevoie de cacao fină... Mai am puţină, olandeză, Van Hutten, migdale pisate, unt curat, cu margarină nu merge, biscuit din făină extra albă, nuci, coniac franţuzesc ori Segarcea românesc, vanilie... Închipuiţi-vă că mai am şi vanilie, foarte puţină, dar în batoane originale. Asta tot din Amsterdam. Zahăr, ouă de raţe, grase, plus secretul de fabricaţie pe care nu-l divulg.

— Şi cînd v-aţi întors, *Herr Obersturmbannführer* ?

— Cînd m-am întors ? *Prosit !* De unde dragul meu tanchist să mă fi întors ?

— Din Paris.

— Din Paris... Mai pot căpăta un pahar mic de coniac, *gnädige Frau* ?

— Doriţi cu lămîie ?

— Lămîie ? Există aşa ceva pe meleagurile astea sălbatice din Europa asiatică ?

— Ne-au sosit trei lădiţe cu avionul. Din Grecia.

— Ohoho ! Mi-ar face multă plăcere. Un strop de coniac. Nu mult. O linguriţă. Într-un pahar cu vin bun şi dacă mai pui şi o felie de lămîie... Asta am învăţat la Paris, într-o cafenea. Un porc de chelner, Fransoa, mi-a demonstrat. Îi arătam oarecare bunăvoinţă, pînă ce-ntr-o zi, în iulie, urc sus şi nu-l zăresc. Întreb de el. „N-a venit azi, domnule ofiţer", mă informează patronul. A treia zi sînt iarăşi acolo. Îmi plăcea să beau privind acel colţ din Paris străbătut de cele mai frumoase femei născute în Franţa. Cel puţin atunci aşa mi se părea. Pe urmă le-am întîlnit şi-n convoaiele trenurilor spre locurile de muncă. De-atunci mi-am schimbat părerea.

— Şi ce aţi spus cînd v-aţi întors de la Paris ?

— De ce să spun ? Staţi că n-am terminat. Îl observ pe tip. „Fransoa — îi zic — nu te-am văzut alaltăieri". „Am lipsit domnule ofiţer". „Ai fost cumva bolnav ?" „Nu, a fost sărbătoare" — zice. „Sărbătoare ? Ce fel ? Poate ţi-ai aranjat tu una personală cu vreo fetiţă, din astea multe şi dulci pe care le aveţi *en-gros* aici ?" „A fost 14 iulie, căderea Bastiliei, *monsieur*". „Aha ! Căderea... Ştiam că-i interzis, de către comandamentul nostru sărbătorirea ei", observ eu. „Dar am serbat-o în Franţa, domnule", îmi răspunde el cu neruşinare. Şi imediat, ca să nu uit, i-am dat două palme ca să-şi reamintească, că, pînă una, alta, Parisul nu-i încă Franţa... Şi...

— Şi cînd v-aţi întors acasă cu „Micul Parisien ?"

— A ! *Le Petit Parisien ?* Da. Să-nchei şi cu asta. Cînd am intrat în casă, tata, după îmbrăţişări şi masa copioasă ce a urmat... Păcat că nu aţi mîncat vreodată raţă umplută cu şunculiţă, la cuptor, cum o pregăteşte mama.

— Trebuie să fie o excelentă gospodină.

— Singura-i dorință — și ea are una, precum tata — este să poată servi o dată *Führer*-ului sau domnului mareșal Göring vestita ei rață umplută, la cuptor.

— Și bătrînul nu v-a întrebat dacă ați folosit dicționarul ? sîcîi tanchistul.

Porsch căscă ochii în glumă.

— Nu-i dicționar, căci are texte numai în franceză. Bineînțeles că tata a vrut să știe și m-a interogat, iar eu a trebuit să-i răspund cum l-am folosit. Ei bine, asta l-a amuzat peste măsură. Nici nu mi-aș fi închipuit că-i va pricinui atîta bucurie.

— Ce-a putut să-l amuze ? întrebă maiorul.

Porsch rîse, avalanșă și brusc, strînse fălcile, se-năspri și abia după cîteva minute continuă, descrețindu-se de astă dată și încercînd să-și rețină rîsul.

— Vă voi citi din text la pagina întîia : *„Je veux aller voir (ou rendre visite, faire une visite) à quelqu'un, je me rendrai à son adresse ou chez lui, à son domicile, sa maison, son habitation — entre trois et six heures, et je sonnerai.* Să vă traduc : Dacă vreau să văd (să fac o vizită) la cineva, trebuie să mă duc la adresa sa — ori la el, la domiciliu, locuința lui — între orele trei și șase după-masă și să sun. I-am explicat tatii că : de regulă, la Paris nu mergem în vizită de unul singur, ci în grup ; apoi orele nu erau chiar prea bine indicate, obișnuindu-le a le amîna pentru 1 ori 2 din noapte. De sunat, sunam, e drept. Apoi, citez : *„Un (une) domestique viendra m'ouvrir. Je m'informerai auprès de lui (elle) si Monsieur ou Madame est visible, si Monsieur, ou Madame peut me recevoir.* Lecția I, pagina 1. Deci : un servitor (ori servitoare) îmi va deschide. Eu mă voi informa pe lîngă el (ori ea) — auzi ! —dacă domnul sau doamna pot să mă primească. Și aci eram nevoiți să ne abatem un pic de la indicațiile din carte în sensul că, îndată ce ni se deschidea, puneam revolverul în burta servitorului ori servitoarei, poftind-o să ne ducă de îndată și fără zgomot la *Monsieur* sau *Madame*.

Ofițerii izbucniră în rîs. Dar maiorul zîmbea acru.

— Mai departe. După ce intram în dormitorul jidanului bancher ori negustor sau al franțuzului pe care-l identificasem ca dușman activ ori viitor activ : *„Asseyez-vous, Monsieur. Prennez un siège."* „Așezați-vă, domnule. Luați loc." În traducere liberă : Mîinile în sus ! Și nu mișca de nu vrei să-ți dau

în depozit cîteva cartușe. *„Mon ami, Monsieur Albert, m'a annoncé votre visite. Les amis de mes amis sont mes amis.“* Asta ar veni cam așa: „Prietenul meu domnul Albert mi-a anunțat vizita dumneavoastră. Prietenii prietenilor mei sînt prietenii mei — i-ar fi răspuns el tatii. Dar noi nu mai eram în războiul lui Joffre și Foch, ci al *maquis*-ului și-al Intelligence Service-ului și, vrînd-nevrînd, am deformat puțin formula lui Kron din *Micul parizian*, întrebînd politicoși ce legături au cu tîlharii din Rezistență, pentru că prietenii dușmanilor noștri sînt, la rîndu-le, și dușmanii noștri. Puteți să rîdeți, că și tata a făcut haz.

După ce hohotele s-au potolit și marinarul fu din nou împiedicat să-și termine o variantă nouă a străvechii anecdote cu Isac și Sara, al patrulea locotenent, de față și de artilerie, rugă respectuos pe domnul colonel și *Obersturmbannführer*, să citească și să mai comenteze cu atîta umor din comica și prețioasa carte a lui Kron. Fără să se lase chiar prea mult rugat, Porsch răsfoi mai departe cărțulia legată-n pînză kaki, pentru uzul trupelor Kaiserului și al civililor după domesticirea Franței, și citi tare subtitlurile pe capitole:

— *Toilette, Famille, Corps humain, Maison, Pension, Hôtel, En voyage, Moyen de locomotion, Amusement et récréation...*

— Da, da! Amuzamente!

— Pagina 120: Cavalerul: *„Mademoiselle, voulez-vous me faire l'honneur de m'accorder la prochaine valse, scottish, polka, mazurka, polonaise?“* Cavalerul: „Domnișoară, vreți să-mi faceți onoarea acordîndu-mi viitorul vals, scotish, mazurcă etc.?“ Dama: *„Avec plaisir, Monsieur. Volontiers, monsieur. Oui, Monsieur“*. În traducere ad-literam: „Cu plăcere, domnule. Desigur, domnule. Da, domnule.“ Dragă tată, i-am spus, așa ai fi procedat dumneata în 1916 ori 17, la vreun bal de cartier din Paris, dacă lui Dicke Bertha nu i-ar fi turnat jidanii și judeomasoneria apă în praful de pușcă. Dar azi, cînd panzerele au demascat în fața lumii întregi că pentru Tigrii și Ferdinanzii noștri linia Maginot este făcută din Brie și Camambert, a trebuit să modernizăm siropoasele dialoguri din prea *Micul parizian*.

— Spuneți-ne! Spuneți-ne!

— Ești nerăbdător, tanchistule! Fiți atenți! Același local de noapte, dar cu gardă militară afară, ori la un bal,

urmat de „balet“ în camera de anchetă, la aceeași pagină 120 : Cavalerul.

— Teuton !

— Teuton, *fein*, locotenente ! Cavalerul : „Domnișoară, vreți să-mi faceți onoarea și să-mi acordați semnătura dumneavoastră pe această declarație, în care recunoașteți, de bunăvoie și nesilită de nimeni, că ați luat parte la sabotaj ori difuzare de manifeste incendiare ? Eventual la un atac armat asupra unor militari germani, deținere de armă de foc etcaetera ?“ Dama : „Cu plăcere, domnule ofițer, dar nu știu nimic. De bună voie, domnule anchetator, dar habar n-am. Nu, domnule colonel.“ Și mai departe : Cavalerul : *„Madame, voulez-vous me faire l'honneur de danser ce galop, cette contredanse, ce quadrille, ce(s) lancier(s), le cotillon — avec moi ?“*

— Am cam înțeles întrebarea cavalerului.

— Cunoașteți franceza, domnule maior ?

— Trebuie să recunosc.

— Și dumneata, tinere locotenent cavaler teuton călare pe Tigru ?

— O bănuiesc doar.

— „Doamnă — spune cavalerul în cărțulia profesorului Kron — vreți să-mi faceți onoarea să dansați acest galop, contradans, cadril, lanseu, cotilion cu mine ?“ Dama : *„Je vous remercie — ou simplement : merçi — mais je suis invitée. Je vous remercie, je désire me reposer un moment“*. Ea refuză : „Vă mulțumesc — ori simplu mersi, dar sînt invitată“. Sau : „Vă mulțumesc, doresc să mă odihnesc un moment.“

— Și formula modernă ?

— Formula modernă, tanchistule, a celor care răspundem de securitatea trupelor și a prezenței noastre în țara dușmană și învinsă : Cavalerul : Doamnă, vreți să-mi faceți onoarea să vă dezbrăcați și să vă așezați în oricare poziție convenabilă pentru a vă putea dărui douăzeci și cinci de cravașe peste albele și drăgălașele dumneavoastră fese ?“ Dama, refuzînd : „Vă mulțumesc, dar cred că nu le voi putea suporta“. Ori : „Vă mulțumesc, dar vreau să mă mai îngăduiți puțin“.

— Și-atunci ?

— Atunci, domnule maior, conform indicațiilor din Kron, *„le cavalier qui reconduit sa partenaire, à sa place, lui offre généralement le bras gauche...* Noi îi ofeream cravașa cu dreapta. „Deci cavalerul apasă pe buton, sosește ofițerul de serviciu

care reconduce pe tînăra domnișoară sau doamnă în cabinetul unde valsul, scociul, polca și mazurca sînt folosite exclusiv pentru a le convinge de a face mărturisiri, în cadrul uriașului cotilion ce l-am deschis împotriva comuniștilor, jidanilor și a celorlalți dușmani ai Germaniei. Mi se pare, amirale, că nu ești de acord.

— Ați ghicit, *Herr Obersturmbannführer*. Nu sînt de acord, dar de loc de-acord, mă-nțelegeți, să terminăm această plăcută seară fără să vă spun un vîț tare cu Mozes și Rebeca fecioara, care au cerut hahamului despăgubiri pentru...

— Rabinului, poate?

— M-am exprimat corect. Hahamului, căci e vorba de tăiat... Au cerut amîndoi să fie despăgubiți, deoarece au constatat... Dumneavoastră, domnule maior, nu sînteți atent. Am impresia că nu vă plac glumele.

— Te-nșeli, dragul meu.

— Atunci, rectific, nu vă plac toate glumele.

Von Winkel se făcu că nu înțelege unde voia să bată marinarul, de altminteri destul de bine aranjat de băutură.

— Firește, chiar toate nu-mi pot plăcea. Unele sînt răsuflate, altele n-au haz.

— Ori un anumit gen care vă indispune?

Maiorul s-a ridicat de la masă.

— Plata, *Fräulein* Lotte. Mă iertați, dar eu o să mă retrag.

— Nu vă simțiți bine în compania noastră?

— Ba da, dar sînt obosit, nu pot sta mai mult.

— V-au supărat cumva glumele mele? Văj ur c-au fost fără intenții.

Von Winkel își înălță trupul și răspunse jumătate-n glumă, jumătate-n serios:

— Domnule locotenent, dacă aș fi comandantul dumitale, te-aș spînzura de vîrful catargului pentru indisciplină.

— Iar eu, înainte de a-mi vărsa limba afară, n-aș regreta să vă spun cum Moritz, alt Moritz, a vrut să fie sigur că Rașela lui, altă Rașelă, nu-l înșală.

— Povestește-le-o domnilor, poate că nu o știu. Oprește-ți restul, domnișoară Lotte. Am onoarea! Bună seara.

Puffmutter îl ajunse abia la ușă.

— Nu vă place nici o fată, domnule maior?

— Ba da, dar...

— Vă recomand pe Eva, poloneza. Nu are mai mult de optsprezece ani și abia de o lună a venit. Sau pe franțuzoaica Angélique, care-i atît de fină, ori pe mica sîrboaică...

— Nu te necăji, *gnädige Frau*. Poate cu alt prilej. Bună seara.

— Păcat. Am acum un lot de fete tare simpatice. În sfîrșit, cum doriți. Și bonul dumneavoastră nefolosit?

— Am să-l rup.

— Mă rog.

— Ai avut o purtare ireverențioasă față de maior, amirale. În locul lui, te puneam la ordine și-ți făceam un raport de te-ar fi usturat în fund un an întreg. Ai avut noroc că a luat în considerație numărul de pahare pe care le-ai supt, altminteri...

— Îmi pare rău, *Herr Obersturmbannführer*, *aber* domnul maior e suspect.

Porsch își umflă, nemulțumit, pieptul. Apoi își reveni.

— Te-ai îmbătat rău, băiete. Ar fi bine s-o ștergi, pînă nu intri în vreun bucluc.

Locotenentul de marină Metz își suflă cu zgomot nasul în batistă.

— Nici cît asta nu mă doare. Nu l-ași văzut ce fund are și cum merge?

— Ce? Ce vrei să insinuezi? strigă indignat Porsch.

— Fundul rotund și mersul legănat este tipic jidovilor. Iar cînd îl priveam în ochi, lăsa pleoapele. Ce mai, are sînge de percinat von Winkel ăsta, care nu putea suporta să nu m-a lăsat nici la masă, și nici la bar, tot timpul cît s-a mocăit cu-n păhărel de coniac, să termin vreuna din glumele cu jidani.

Oricît de bine dispus era ori se trudea să fie, Porsch nu putea permite ca, în fața lui, un mucos de locotenent și încă de marină, să jignească un ofițer superior. Era suficient că ofițerii din corpul SS-ului aveau dese conflicte cu ofițerii din Reichswehr. Existau și instrucțiuni în acest sens, pentru evitarea, pe cît posibil, a fricțiunilor dintre trupele de elită ale *Führer*-ului și partidului și cei din armata regulată. O lecție și un raport către forul superior în care să arate cum un *Obersturmbannführer* SS a apărat disciplina în rîndurile armatei de rînd ar fi un exemplu bine venit. Ar demonstra că, totuși, spiritul de ca-

maraderie între SS și Reichswehr există. Cu atît mai mult va impresiona, căci va fi vorba de un „von", maior von Winkel.

Și puștiul ăsta care pare îndopat cu-n atît de prostesc curaj ! Ofițer de marină pe frontul rusesc... Curios ! Poate-i un provocator... Unul dintre executanții manevrelor lui Canaris... Hmm... Poate că pasărea... Nici nu mai știi din care cracă zboară. Numai să fii atent și cu degetul pe trăgaci... Ar fi o mare ocazie pe care nu trebuie s-o scape...

— Spune-mi, locotenente, ce treburi grozave te-au debarcat de pe covertă pe meleagurile astea rusești ?

— Secret. Secret militar. Nu e voie de divulgat. Parcă dumneavoastră nu știți ?

— Domnul locotenent așteaptă să conducă un curs de pontonieri, răspunse Puffmutter în locul marinarului.

— Dar dumneata, doamnă, de unde ai aflat ?

— De la dînsul. A spus-o la bar domnului maior, înainte să veniți dumneavoastră, informă Puffmutter surîzătoare și mîndră de perspicacitatea ei.

Lui Porsch îi sticliră ochii către tanchist :

— Uite cui încredințează armata secrete !

Metz își întinse picioarele cît putu de mult sub masă, slobozi cu două ochiuri cureaua de la pantaloni și zise rînjind :

— Acum, dac-ați aflat, e totuna. Tot n-au să se mai țină cursurile.

Porsch bătu cu pumnul în masă.

— Îți interzic, domnule locotenent, să mai continui cu dezvăluirea secretelor militare. O să dai curînd de dracu !

— Ce-aveți cu mine, domnule colonel ?

— Sînt *Obersturmbannführer*.

— Oi fi, dar pentru mine... Pentru armată ai echivalentul de colonel... Lotte ! Pardon, *Fräulein* Lotte, *noch eine Flasche* Mosella. Cum nu se mai poate ? Doar nu sînt încă beat. Ci numai vesel. *Bitte, noch ein*... Să nu procedați cu mine cum a făcut bancherul Grünberg la nunta fetei lui cu doctorul Isidor, căruia i-a făgăduit o zestre de un milion de dolari în cazul cînd fata... Ei, ce-i cu vinul ăla ? De ce mă supărați ?

Porsch chemă pe matroană și-i șopti la ureche :

— Trimite după un ostaș din gardă. Îl arestez pe nebunul ăsta, că a devenit periculos. *Schnell* ! Repede !

— Nici dumitale nu-ți plac glumele cu jidovii ? Curios. Nu-nchizi ochii cînd te privesc... Hîc ! Pardon ! O Mosella,

bitteee...! Şi fundul... Cum aveţi fundul, *Herr Oberst*? Vreţi să mi-l arătaţi puţin?

— Porcule! Cine te-a învăţat să vorbeşti astfel cu superiorii?

Numai apariţia caporalului din gardă îl opri să-l pălmuiască pe marinar. Acesta păru buimăcit.

— Dar eu am vorbit... N-am vorbit decît de jidani... Îi cunosc de la o poştă... Ochii, fundul... Şi unchiul mi-a spus că am căpătat fler ca un copoi... Dintr-o mie, unul să fie, îl descopăr. Dar unchiul este cel mai mare specialist... hîc! Lotte!... N-ai venit încă? O aduci chiar din Mosella?

— Care unchi, zevzecule?

— Unchiul Iulius...

— Asta cine mai e?

Metz deschise o gură să-l înghită cu epoleţi şi cizme pe de-a-ntregul. Dar se mulţumi numai să rîdă şi să se bată cu palmele pe pulpe.

— Cine e? Nu-l cunoşti pe unchiul Iulius...? Ha-ha-ha! Sînteţi primul german pe care-l aud că nu ştie cine-i unchiul Iulius Streicher... De *Gauleiter*-ul Franconiei n-aţi auzit...? Aud?... Nici de ziarul *Der Stürmer...? Die Stürmer*, în care găseşti cele mai extraordinare anecdote cu jidani... Am să-i scriu...

— Domnule locotenent...

— O să-i scriu: „Unchiule Iulius, am găsit aici, în spatele frontului, un... — hai, fie — *Ober... sturm... bann... führer...*

— Domnule locotenent, m-aţi înţeles greşit.

— ...Care habar n-are de dumneata! Şi mai e şi colonel... Ba nu, *Obersturmbann* plus *Führer*... Dar n-a citit niciodată *Stürmer*-ul... De aceea nu-i plac viţurile cu Mozes şi cu Raşela... Un fenomen... Curat fenomen, ca în povestea cu Leia... Cu Leia, nevasta bijutierului şi... şi hîc! şi ofiţerul de husari...

Se apropiară caporalul şi un soldat, salutînd reglementar pe cel mai mare în grad, pe colonelul Porsch, care le ordonă să aştepte lîngă uşă. Apoi Porsch îşi trase scaunul alături, îl luă de gît pe marinar, neobişnuit de prieteneşte, vorbindu-i:

— Cine nu-l cunoaşte pe excelenţa-sa domnul Streicher şi cine n-a citit şi nu s-a delectat cu „*Stürmer*"-ul domniei-sale? Ca să fac o mărturisire de credinţă, am — şi încă demult — o adevărată slăbiciune pentru excelenţa-sa, iar *Stürmer*-ul este pentru mine, după *Beobachter*, după „*Völkischer Beobachter*",

hrana spirituală de căpetenie. (Îi mai turnă un pahar :) *Prosit !* (Şi încă unul :) *Prosit !*

Tanchistul priveşte la nepotul faimosului Streicher ca printr-o lupă. Infanteristul nu se poate prea bine concentra şi-şi întreabă vecinul de băutură :

— Chiar... Julius Streicher ? Chiar... el ?

Al treilea comesean din vechiul grup de la masă, tot locotenent şi infanterist, nu poate răspunde cu precizie dacă-i vorba de Julius-Julius sau numai de un surogat, o asemănare de nume, şi transmite întrebarea celui de-al patrulea, care poartă gradul inutil de căpitan, căci e suficient de beat ca să nu-ţi poţi da seama dacă-i mintos ori prostovan.

Porsch turuia înainte, îmbiind să bea pe marinarul care nu se lăsa prea mult rugat. Ba, dimpotrivă, acum turna pahar după pahar ca-n executarea unui ordin :

— Am acasă întreaga colecţie a *Stürmer*-ului... Ar trebui trimise cît mai multe exemplare trupelor pe front... Să se mai înveselească...

Marinarul răspundea în monosilabe.

— Eu... cu Raşela... hîc ! domnule maior... Wun... Wankel...

Acum abia Porsch se lămuri de ce maiorul nu răspunsese cum se cuvine mojiciei ofiţerului inferior şi preferase să părăsească salonul. Trebuie să se descotorosească şi el de pramatia asta afurisită, venită să chiulească în Rusia, în loc să-nfrunte flota engleză pe ocean... Să chiulească şi să nenorocească ostaşi nevinovaţi şi nebănuitori cu ce lup tăvălit în miere au de-a face...

— Înc-un pahar ! *Prosit !* Şi-acum, gata... O să mergem să facem nani... Desigur, împreună ! Cum o să te las singur, amiralule ? Caporal, ia-l pe domnul locotenent care vine direct de pe front şi nu i-a priit băutura. Uşurel. Bineînţeles că merg şi eu cu tine, marinarule ! Sînt aci, n-o să te abandonez ! Hai, caporal, dă-i drumul ! Cum unde ? La gară, în camera de gardă. Îl predai comandantului gărzii şi-i spui să aibă grijă de dînsul pînă mîine dimineaţă, cînd se trezeşte...

— Să nu.. hîc ! mă pă... părăseşti, domnule colo... *bannführer*...

— Nici o grijă. Te însoţesc.

— Şi... şi... hîc ! ăştia cine-s ?

— Caporalul şi-un ostaş din garda trenului.

— Ca... Capo... Cum te... cheam... ? Nu mă-mpinge... prea... repede...

— Peter Glischke. Merg la pas cu dumneavoastră. Sprijiniţi-vă bine de mine.

— Mă... mă... spri... dar... tu ştii ?

— Ce să ştiu, domnule locotenent ?

— Cînd Avram... a... a sosit... vreau să spun... în cer... şi a... întrebat... de... Reghi... Reghinica lui...

— Incet la scară, domnule locotenent. Nu amîndouă, vă rog. Numai cîte un picior. Unu... Doi... Unu... E bine.

— Teribilă seară, doamnă.

— Sîntem obişnuiţi, *Herr Obersturmbannführer*.

— Treci consumaţia marinarului în socoteala mea. Şi voi ? Domnilor locotenenţi şi dumneata, căpitane ! Ce mai aşteptaţi ? V-aţi împlinit suma de băutură, de marinar v-am scăpat, c-altminteri poate dădeaţi de dracu cu el.

— Lotte, porunci Puffmutter, nu vezi că domnii ofiţeri aşteaptă să facă plata ?

— Credeam că treci şi prin cuşete.

— E prea tîrziu pentru dumnealor. Trebuie să ne conformăm dispoziţiilor. De la orele zece seara în sus numai pentru domnii ofiţeri superiori.

Peste alte cîteva minute în salon nu se mai afla decît Porsch, fetele şi matroana cu barmaniţa.

— Bănuiesc că vreţi să rămîneţi peste noapte la noi, *Herr Obersturmbannführer*.

— Aceasta mi-e şi intenţia. Ce cuşetă îmi recomanzi ?

Puffmutter se prefăcu că-i alege.

— V-ar conveni numărul nouă ? O poloneză proaspătă.

— M-am săturat de poloneze, strîmbă Porsch din nas. Altceva.

— Şase, franţuzoaică. Fină şi cu-n corp...

— *Weiter !* Ceva mai bun.

— O puştoaică din Serbia ?

— Sînt eu om de *Kindergarten*, de grădiniţă de copii ?

Matroana se bătu cu palma pe frunte.

— Ştefanka ! Spanioloaica de la patru.

— Spanioloaică veritabilă ?

— *Echte Ware*, marfă originală din Barcelona.
— S-a făcut. Care este ?
— Bruneta de colo, care stă de vorbă cu sîrboaica cea mică. Numai fiţi atent : să nu vă ardeţi. Frige ! îi codoaşa dădu ochii peste cap, trudind să nască, dar fără să izbutească, cîteva frisoane.

— Eşti spaniolă ?
— Din Barcelona.
— Atunci de unde numele ăsta sălbatic de Ştefanka ?
— Mi se spunea Mercedes.
— Oho ! Mercedes, Carmen, Juanita... Aşa da ! Mercedes şi mai cum ?
— Atît. Nu avem voie să dăm alte relaţii domnilor ofiţeri. *Frau* Puffmutter vă poate da toate informaţiile despre mine.
— Vreau să le aud din gura ta.
— Anchetă ?
— Vax ! Ce anchetă ? Poate, puţin deformare profesională, dar ţin să aflu cît mai mult despre cei care stau lîngă mine şi chiar sub mine... Cum de pildă ai să fii şi tu curînd.
— Cu plăcere.
— Cu plăcere ? De ce eşti ipocrită ? Ştim noi bine ce plăcere aveţi voi, tîrfele, cînd sînteţi obligate să ne luaţi în braţe.
— Şi să scoatem gemete cît mai naturale.
— Eşti cinică, Mercedes.
— Servesc cu supunere Reichul german.
— Îţi place cumva acest serviciu ?
— Ce-i place Germaniei trebuie să-mi placă şi mie.
— Curios. Ştiam că spaniolii sînt mîndri.
— Cine v-a spus ?
— I-am văzut eu. Acasă la ei. În Spania.
— Ce puteaţi să vedeţi ca turist ?
— N-am fost turist, ci aviator... În escadrila „Kondor"-urilor, voluntari pentru Franco.
Mercedes l-a privit lung, cu buzele strînse. Şi-a trecut degetele prin părul negru şi des.
— Să mă dezbrac ?
— Nu încă. Sînt puţin umflat de băutură. De altminteri, vom rămîne toată noaptea... Nu-ţi face plăcere ?
— Am să mă străduiesc să fiţi mulţumit. Pot aprinde o ţigară ?

— Te rog ! Lasă-mă să te servesc cu țigări bulgărești aromate.

— Vă pot oferi grecești. Un domn ofițer m-a tratat cu-n pachet întreg.

— După cum observ, n-o duci rău.

— Dimpotrivă, excelent.

— Chiar așa. Ai ce-ți trebuie : mîncare bună, căldură, rochii fine. Nu uita că sîntem în război și că însăși femeia germană muncește din greu în fabrici și uzine, în birouri, gospodării și chiar pe linia de luptă.

— Sînt recunoscătoare Germaniei.

— Faci bine că vorbești cu ochii deschiși la realitate. Tu... Tu ești, de altminteri, spaniolă, din Barcelona și... Nu te-ntreb cum ai ajuns aici.

— Nu mă-ntrebați.

Porsch rîgîi și apoi căscă.

— Dacă vreau, te-ntreb. Și o să trebuie să-mi răspunzi.

— Nici nu mai încape discuție.

— Atunci spune-mi cum dracu ai aterizat din însorita Barcelonă în bordelul ăsta rătăcitor de pe cîmpiile Ucrainei ? Stai ! Nu-mi povesti încă ! Trebuie să mă duc la toaletă. Să nu te dezbraci pînă nu mă-ntorc. Îmi place să privesc operația dezbrăcatului. *Auf Wiedersehen !* Observi ce burtă mi-au făcut Mosella și bockwurștii ?

— Am să observ tot ce doriți.

A fluierat o locomotivă de manevră, gros și scurt, ca un remorcher care-și cere intrare în docurile Barcelonei. Mercedes închise ochii și trase pe nări izul sărat al mării și-al gudronului fiert. Respiră adînc. Dar nu mirosea decît a vopsea fierbinte — din caloriferul proaspăt lăcuit — și a lignit ordinar, amestecat în focarul locomotivei cu nobilul cocs.

...Ce departe ești, tu Bercelonă, pe care zdrahonul ăsta de SS-ist mi te-a readus iarăși în strîmta-mi cușetă, unde trebuie să-ncapi cu toate cheiurile tale de piatră, cu gărzile copacilor de pe Promenade de Los Tilos, cu Parea de Colon și Parallela.

...Într-o seară a intrat în salon un locotenent spaniol din Divizia albastră. L-am observat din vreme, de cum și-a scos mantaua și s-a-ndreptat către bar. Am fugit și m-am închis în cușetă. Puffmutter mi-a spus că am făcut bine : ar fi fost îngrozitoare întîlnirea a doi spanioli în acest bordel.

Și cît aș fi vrut să vorbesc cu el, să-l chem înăuntru, să-l servesc cu o țigară și o cafea, iar apoi să-l rog să-mi povestească — nu despre Franco și închisorile lui, nici despre tribunalele militare și văduvele minerilor din Austria — ci doar despre Barcelona... Despre Barcelona și cafenelele de pe Ramblas pe unde treceam cu Manuel... Sau dacă în Plaza de Toros...

S-a lungit pe spate și a lăsat să-i alunece un pantof din picior. Dar și-a reamintit de ordinul colonelului și s-a ridicat la margine, în capul oaselor, cu picioarele atîrnînd.

Alături, în stînga și-n dreapta ei, ca și în vagonul dormitorului vecin, fetele dorm obosite, visîndu-și zilele străine ori cele vechi, îndepărtate, care le vin din ce în ce mai rar pe pernă. Și ele parcă s-au înăsprit și-nrăit. Nu mai cred în nimic. Pentru că nu mai speră în ceva. Totul se consumă și se distruge atît de repede...

Marina, tînăra grecoaică de 16 ani din Salonic, a ajuns o epavă în numai două luni. Se scofîlcise și urîțise în mai puțin de opt săptămîni ca o bătrînică trecută de șaizeci de ani. Nimeni dintre ele n-a văzut-o, căci asta s-a întîmplat cu peste un an și jumătate în urmă. Dar povestea ei au transmis-o fetele din gură în gură. Marina băuse oțet. Nu mînca, sau foarte puțin. Dar bea oțet. Mințea că avea grețuri. Cine o învățase că oțetul pe stomacul gol usucă și îmbătrînește? După două luni și un șomaj de o săptămînă, răstimp în care nici un oaspe n-o mai invitase, a fost trimisă într-o uzină, pentru muncă. Așa a crezut Marina. Și fetele care au preluat povestea, iar apoi s-au dus după ea... Dar acum știu toate ce soartă le așteaptă cînd trupul lor va fi refuzat de ofițeri, nemaiatrăgîndu-i. Și sfîrșitul acestui coșmar atît de neverosimil, încît pare de cînd lumea...

În seara aceasta la bar, colonelul pe care-l așteaptă a vorbit despre o armă secretă a lui Hitler. O nouă invenție. O altă armă pentru nimicirea celor care mai sînt încă în viață, pe linia de front, în aer, pe mare ori acasă, în adăposturile subterane. Această armă va fi chiar finalul tuturor celor cărora crucea cu cîrlige le-a decretat pieirea. Sînt în stare. Ah, Germanie, Germanie... Vor pieri și ea, și Manuel. Dar atunci cine se va mai încălzi la dulcele soare al Barcelonei? Pe lungile și nesfîrșitele bulevarde Rambla de las Cortes de Catalanna și Gran Via diagonal, pașii cui își vor depune invizibila amprentă, în inserările cînd aurul topit al soarelui se re-

varsă dornic, poleind părul iubitelor și fruntea încinsă de patimă a amanților ? ...Barcelona.

— Dacă nu fac o diaree înseamnă că bockvurștii au fost proaspeți, dar numai eu, flămînd, am mîncat cu lăcomie — și *Oberstrumbannführer*-ul intră cu bretelele pantalonilor desfăcute, acoperind, munte, cu trupu-i mătăhălos întreaga deschizătură a ușii.

— Dacă doriți să vă spălați pe mîini...

— A, da ! Săpun dezinfectant ? Bun. Un prosop curat ? *Danke !* Poate ai un pic de coniac ? Nu ? Însă, n-o mai deranja pe barmaniță, cred că s-a culcat.

— Sîntem obligate s-o facem. Domnii oaspeți trebuie să fie satisfăcuți.

— O sticlă mică... Spune-i că-i pentru stomac. Am să iau și o pastilă contra diareei. Am totdeauna așa ceva la mine. Cînd te afli mereu pe drum și ești nevoit să mănînci tot felul de rahaturi, trebuie să fii prevăzător... Prezervative, antidiareice și sulfamide, Rubiazol... Du-te și vino degrabă.

— V-a plăcut Spania ?

— Chiar de la-nceput, de la două mii de metri înălțime. Bineînțeles că în huruitul Messerschmidt-urilor de vînătoare și al grelelor Heinkel III de bombardament, nu puteam să-i auzim și muzica vestită. Exact. Dar seara, lîngă aeroportul de Vittoria... Ce băutură și cîntece ! Și mai ales femei... Dar a trebuit să sfătuiesc, iar apoi să dau ordin piloților noștri să se astîmpere.

— De ce ?

— Instrucțiunile sunau altfel pe-atunci ! Să dăm dovadă că am venit, mă rog, voluntari în Spania, ca reprezentanți serioși ai poporului german, nu pentru petrecere... Dar, după ce am plecat (doar șase luni am stat), ordinul s-a contramandat. De-atunci am rămas cu... Cu-n punct nerealizat din programul meu de perspectivă.

— Femeia spaniolă ?

— Exact. În noaptea asta închei și acest capitol rămas deschis.

— Ați fost comandant pilot ?

— Nu. Instructor politic. Dar am luat parte la mai toate raidurile importante... Un timp, aş fi vrut să rămîn în aviaţie. Apoi m-am răzgîndit.

— Ar fi fost foarte periculos.

— Aşi ! Crezi că mi-era teamă ?

— În Spania, nu. Aviaţia guvernului era aproape inexistentă.

— Cine ţi-a spus ? Erai prea mică să ştii asta.

— Aveam 17 ani cînd a fost nimicită Guernica.

— Oh, Guernica... De acolo a început ascensiunea mea... Asta mi-a prilejuit neuitata-mi întîlnire cu *Führer*-ul... Am fost felicitat pentru educaţia dată piloţilor noştri şi moralul lor susţinut... Guernica, aş putea-o uita vreodată ? Ce tactică simplă, dar preţioasă pentru antrenamentul pe viu al piloţilor noştri.

— Au fost mii de morţi şi răniţi.

— Îţi pot spune precis. Chiar din datele roşilor şi din raportul meu... 1 654 morţi şi 889 răniţi. Îmi reamintesc, sînt şase ani de-atunci, Segnor Gay a declarat la Radio Salamanca că anarhiştii i-au pus foc... Acum pot să-ţi spun că am luat parte la planul de atac... La marginea oraşului se aflau două cazărmi cu miliţie motorizată şi chiar o fabrică de muniţii. Le-am neglijat. Ne interesa doar oraşul, care era neînsemnat... Cu căsuţe mici, acoperite de şindrilă, dar unde Ferdinand şi Isabela de Castilia au jurat să respecte drepturile bascilor... Vezi cît sînt de documentat ? Era zi de tîrg. Într-o luni. Am început la orele 3 şi 30 dimineaţa cu centrul oraşului. Bombe şi grenade de mînă. Apoi am fost martorul cum oamenii cu năvălea pe străduţe, ascunzîndu-se în pivniţe şi adăposturi improvizate ! După ce i-am silit să se adune cît mai compact, am trecut la bombe torpile de cîte 450 de kilograme şi incendiare. Pînă către ceasurile 7 şi 45 de minute spre seară. Jerbele de foc ale incendiilor erau dovada că *unsere Jungen*, băieţii noştri, lucraseră bine. Un rug uriaş cu scîntei şi artificii. Nu-ţi poţi imagina minunata privelişte ce se desfăşura sub aripile avioanelor noastre.

— Pot... Dar pentru ce, Doamne, pentru ce a fost nevoie şi de asta ?

— Proastă mai eşti ! rîse Porsch cu indulgenţă şi compătimire. Guernica, Durango şi Eibar. Gualdecano şi Amorebieta.

La Amorebieta n-au fost decît 22 de Heinkele, care l-au scormonit, ca și pe celelalte 20 de orașe și orășele la care aliații noștri italieni nu s-au putut mîndri cu prea multă oboseală. Peste 20 de localități. Greul noi l-am dus. Pe puțin 20 de orașe. Fără ele, *segnorina*, n-am fi putut avea Coventry și nici Londra, Odesa ori Kievul. Cum s-ar fi putut antrena mai bine urmașii lui Richthoffen și ai mareșalului Göring ?

— La Guadalajara...

— Ai reținut numele ? Da, la Guadalajara, în martie '37 dacă nu mă-nșel, roșii au obținut o lovitură la plex. Dar apoi, domnișoară, am intrat și noi pe ring... Ia spune-mi, ce ai învîrtit pe-acolo, în timpul războiului ?

— Război între frați.

— Fără noi ar fi durat 30 de ani sau o sută, după cum știi din istorie că s-a mai întîmplat. De ce-mi ocolești întrebarea ? Ce socoteli aveai pe-atunci ? Ai fost roșie, desigur.

— N-am fost roșie.

— Atunci ? Pentru ce ai fugit și n-ai rămas printre portocali și migdali, cu castagnete și ghitare, *segnorina* ? Trebuie să-mi spui ! Îți ordon !

— Dacă-mi ordonați sînt obligată să vă răspund. Mai întîi am fost la o școală de învățătoare din Madrid, unde meditam un grup de fete de la țară, admise în acel institut vechi, din 1904, care primea numai copii de învățători. Apoi, cînd bombardamentele nu ne-au mai dat posibilitatea continuării cursului și nici speranța că o să-mi mai pot lua bachillerato-ul, am lucrat cîteva luni la „Cultura Popular", care se ocupa cu bibliotecile populare. Pe urmă, cum războiul se-ntețise și după descoperirea doctorului Jorda...

— Ce-a putut să descopere ăsta ?

— Doctorul Dunan Jorda de la spitalul militar din Barcelona a descoperit o metodă pentru prezervarea sîngelui pînă la 15 zile.

— Fleac. Noi am reușit să-l păstrăm și două luni.

— Dar pe-atunci... M-am înapoiat acasă și am început să lucrez la Centrul benevol de donatori de sînge... Se ofereau cu sutele... Acolo venea și Manuel.

— Soț ?

— Nu. Logodnic.

— Gata. Să lăsăm acum Spania în pace... În noaptea asta va trebui să stăm puţin la discuţie. Doar atîta pretenţie mai deosebită am.

— Orice doriţi. Îmi daţi însă voie să vă întreb ceva ?

— *Bitte.*

— Deasupra Barcelonei aţi zburat în raid cumva ?

— *Selbstverständlich !* Bineînţeles. Doar nu ca să presărăm păpuşele din Nürnberg, ci migdale de cîte o jumătate de tonă.

— Era într-un ianuarie... Aviaţia noastră de apărare abia dacă se arăta...

— *Aber*, dar ce tot spui ? Aviaţia republicană... Coşciuge cu elice de pe vremea lui Bleriot...

— O bombă, una singură, a căzut asupra unei case cu copii refugiaţi. Au murit 83 din 108 cîţi erau strînşi sub acoperiş...

— Ai memorie bună.

— Nu mă pot plînge...

— Şi-acum dezbracă-te. Încet. Nu te grăbi.

— Nu mă grăbesc.

— Doamna te-a recomandat cu multă căldură.

— *Frau* Puffmutter este foarte binevoitoare cu noi. Sper să nu vă dezamăgesc.

— Vino mai aproape de mine... Într-adevăr, ai o temperatură foarte ridicată... Ştii că trebuie să execuţi orice îţi ordon...? Vreau să spun că eşti obligată să-mi satisfaci toate dorinţele.

— Cunosc regulamentul.

— N-am să-ţi cer cine ştie ce. Un fleac. Nimica toată pentru tine. Să nu te gîndeşti la cine ştie ce excentricitate, dar eu... Mai dă-mi un coniac ! Şi dumneata ?

— Mulţumesc, nu mai pot bea.

— Te rog ! Încă unul ! Trebuie ! O să-ţi fie mai uşor pentru cele ce-ţi cer. Hai, mai dă unul peste cap... *Weiter !* Tot, tot... !

— Dar de ce este nevoie să mă-mbăt ? N-aveţi încredere în mine ? Nu-i mai bine cînd sînt lucidă şi vă pot servi cum doriţi ?

— *Nein, nein !* Ştii... De cînd eram tînăr, foarte tînăr... La doisprezece ani... O servitoare din Bayern, m-a îmbolnăvit... Nu, nu e ce crezi... La nervi, la sensibilitate m-a îmbolnăvit.. Îmi povestea cum... Prima oară şi... Mai bea un pahar !

— E peste măsură ! Nu mai rezist.
— *Sehr gut!* Foarte bine ! Bea, bea, pînă la fund. *Gut.* Acum treci lîngă mine... Te rog... E vax pentru tine...
— Ce doriți ? Spuneți-mi clar.
— Să-mi vorbești... Asta vreau... să-mi vorbești despre tine.
— Despre mine ? Am dat de cîteva ori declarații doctorului Schwalbe.
— Nu, proasto ! Despre prima ta legătură cu un bărbat... Cum a fost ? Cu amănunte... Te rog ! Numai așa mă pot îmbărbăta. Ce e ? Nu ți-e bine ?
— Am băut prea repede... Patru păhărele de coniac deodată...
— Hai, dă-i drumul ! Dar cu amănunte... Cu cît mai multe amănunte...
Mercedes avu bune minute impresia că ofițerul e nebun. Nebun sadea. Avusese de-a face, în cele aproape șase luni, cu peste două sute de bărbați. Grade inferioare de la sublocotenent la căpitan, ofițeri superiori, maiori, colonei și chiar doi generali, între care unul din detașamentele de muncă ale lui Todt. Avea asupra lui o colecție întreagă de parfumuri. Violete pe batistă, tabac pe cap, flori de salcîm pe pieptul cămășii, mosc pe tunică, o drogherie ambulantă care, amestecată cu duhna sudorii lui de om gras, te-ngrețoșa. Multe săptămîni n-a putut scăpa de senzația acelui persistent miros, cu toată apa fiartă cu care se spăla și opărea.
Au fost printre ei și ticăloși, care au ciupit-o și mușcat-o. Alții au pretins să fie luați ca prunci în brațe. Un căpitan de transmisiuni i-a cerut să se-mbrace în rochie și ciorapi negri — a trebuit să-i împrumute de la franțuzoaică —, cu două lumînări aprinse la cap — le-a scos căpitanul din servietă — să facă dragoste, bocită ca o moartă... Și iată acum alt specimen. SS-istul cu coarnă deasă pe piept, care-i cere, nici mai mult, nici mai puțin — după ce i-a răscolit sufletul cu amintirile —, să i se spovedească despre cea dintîi dragoste... Nu, colonelul vrea să-i povestească despre primul ei act major al dragostei. Și, mai mult. Cu amănunte.
— Pentru acest motiv te-am oprit toată noaptea. Trebuie să mă-nțelegi, dragă Mercedes. Am nevoie ca nervii să-mi fie destinși. Relaxați. Patria are acum și mai mare nevoie de mine. Nu te departa... Spune...! Spune...!

— Mi-e destul de greu, *Herr Obersturmbannführer*. Eu vă-nțeleg, dar credeți-mă și pe mine... Nu mi s-a cerut niciodată asa ceva...

— Sincer ? Adevărat ! Atunci eu voi fi primul bărbat străin care te ascultă... Spune... Asta-mi place ! Dar nu mă ține prea mult în așteptare... Dacă mă-nfurii, e nenorocire mare. Te avertizez. Hai, vorbește dracului odată, cît am să te mai rog ?

— De ce țineți să ?...

— Ți-am explicat, nu ? strigă ofițerul.

— Nu vă supărați. Dacă țineți neapărat, o să vă povestesc despre cea dintîi dragoste a mea.

— Mă... Fac ceva pe dragostea ta, m-auzi ? Mie să-mi spui cu cine și cum te-ai culcat întîia oară ! Se-aude ? — și Porsch dădu fetei o palmă teribilă.

Mercedes sări din pat. Își duse mîna la falcă. Aproape răcni :

— Ce v-am făcut ?

— Ce mi-ai făcut ? urlă, la rîndu-i, ofițerul. De cîte ori să-ți repet ? Nu mai trebuia decît să versi cîteva cuvinte din tine... Dar pînă să-ți mestecí măsalele... Pînă ai binevoit, putoarea dracului... ! Parcă ți-aș fi cerut să sugrumi pe tat-tu ! Și asta pentru că m-am purtat frumos cu tine și te-am rugat, în loc să te spînzur de păr... Mișcă la loc în pat ! Nu ! Bea restul de coniac ! Golește sticla. A treia oară, dacă mă silești să-ți repet, te calc în picioare !

Obersturmbannführer-ul părea că turbase de furie. Mercedes duse sticla la gură și turnă în ea cărbuni aprinși. Puse, abia putînd să mai respire, sticla pe măsuță și rămase într-o stare de prostrație.

— Vino-ncoace acum ! Te-ai îmbătat puțin. N-ai să mă minți. Acum ai să-mi spui tot, tot...

— ...Manuel lucra la Uzinele Renault... Avea treizeci de ani... Făcuse parte dintr-o companie de mitralori. A luptat în Madrid. Era ofițer, sublocotenent... Făcuse școala militară redusă de șase luni...

— Lasă Madridul. Spune-mi ce ți-a făcut spaniolul la Barcelona.

— La Barcelona nimic. Eram abia logodnici...

— Atunci, unde ?

— La Paris, cînd ne-am refugiat în Franța... M-a chemat acasă la el. Avea o cămăruță mică pe *rue* Rollin, unde mai înainte stătuse cu taică-său... Bătrînul a fost și el într-un batalion de săpători și pontonieri...

— Dă-l dracu pe bătrîn și pe toți pontonierii roșii din Spania ! Zi-mi ce ați făcut în pat, nu pricepi că asta mă interesează ?

— Eram de o lună în Franța. Am intrat în cămăruță... Manuel m-a luat în brațe și m-a sărutat...

— Bine, bine, apoi te-a trîntit în pat. Hai repede, repede !

— Eu l-am întrebat dacă mă iubește... Dar numai așa, ca să-l necăjesc, căci mă iubea ca un nebun... Vai ce mă arde coniacul ăsta... Și cabina se-nvîrtește cu mine... Un pic de apă, dați-mi voie să mă scol și să beau...

— De cîte ori ai să mă mai întrerupi ? — o altă palmă zdravănă. Stai, nu fugi ! Nu te mai miști din pat decît ca să te așterni sub tălpile cizmelor mele. Nu știu ce mă oprește să nu te strivesc și să chem altă curvă... Dă-i drumul ! Fii concisă. Știi prea bine ce vreau de la tine. Puteam să-ți pretind mult mai mult. Ce nici nu-ți trece prin căpățînă. Dacă te spînzuram cu o curea de picioare, cu capul atîrnînd în jos, și îți ceream să faci cu mine în această superbă poziție dragoste, era mai bine ? Ce ți-am pretins ? Să-mi vorbești. Atît. Să-mi vorbești despre dragoste. De Manuel al tău. Și de tine. Concret. Cu detalii. Hai... !

— ...

— Nu vrei ? Bineee... !

— Ba da. Vreau. O să vă vorbesc. De mine. De Manuel, care, nemaiavînd răbdare, mi-a sfîșiat rochia...

— Ți-a sfîșiat-o, firește. Și-apoi ?

— M-a luat în brațe și m-a strîns tare. M-am speriat...

— Ah, ce bine povestești... Vă văd...

— Am vrut să fug, dar el...

— Dar el... ? El ce... ? Hai... ! Acum... ! Acum.... !

— El a... Manuel al meu, care a fost arestat la intrarea Metroului... Deși nu se știe cine a tras și a doborît un maior german...

— Cum ? Ce... Ce metrou... ? Ce amesteci metroul cu... Ah... ! M-ai nenorocit ! Într-adins... Într-adins... Tocmai cînd...

— Atunci Manuel...

— Tîrziuu ! urlă Porsch ca scos din minți. Prea tîrziu... ! Ți-ai bătut — gîfîia — joc... de mine ?... De mineee... ?

A zvîrlit-o din pat și s-a aruncat peste ea, proiectil greu de oase și mușchi, ca de pe trambulină, zdrobind-o aproape. Apoi a început s-o lovească, fără să scoată un cuvînt, icnind doar.

Inertă, Mercedes nu și-a revenit decît sub nemaipomenita durere pricinuită de călcîiul colonelului, care a pocnit-o în coaste, spărgîndu-i-le... Proiectată cu capul în ușă și-n pantalonii ofițerului, atîrnați în cîrlige, a întins instinctiv mîna, o singură mînă, să se apere. Și atunci a dat de tocul revolverului.

Bîțîind pe lîngă pat, Porsch aprinse lămpița ca să vadă teatrul de bătaie și eventual să continue.

A murit tîrfa ? Nu, n-a crăpat încă. Dar are s-o fărîmițeze bucățică cu bucățică sub labele lui. De un an ori doi nu fusese atît de bine dispus ca-n seara asta. Și tîrîtura care stă în genunchi și... Și ce Paștele mă-sii face acolo cu capul, ciupercă terciuită ? Ce mai vrea să-i arate cu mîna îndreptată către... Cu... *Verfluchte Hure !* Afurisită curvă ! Are un revolver... Și-l amenință... Pe el... ? Pe Helmuth Porsch ? Pe *Obersturmbannführer*-ul Helmuth Porsch... ?

Cu brațul întins, Mercedes încercă să se ridice, din genunchi în picioare, sprijinindu-se de ușă. Durerea din coaste îi tăia respirația. Fiece mișcare a plămînului o trecea prin muchii de cuțite. Un ochi, acoperit de pleoapa umflată, era spart, scos, ori careva îi turnase plumb topit în el. Și totuși reuși să se mențină în picioare.

Porsch vru să se repeadă și, din doi pumni în burtă și-n tîmplă, să-i zboare deodată și arma din mînă, și sufletul din ea. Dar iminența primejdiei — așa i se-ntîmpla întotdeauna — îl calmă, dîndu-i rapid posibilitatea de a judeca.

— Lasă arma că-i descărcată și urcă-te la loc în pat... Am fost nervos. Ce să fac ? De o lună aștept... Și tocmai cînd... Zvîrle jucăria din mînă și hai să terminăm treaba... Nu vrei ? Ești mîndră ? Mai poți fi mîndră, *segnorina ?* scrîșni el.

— Sînt mîndră !...

— Ce ? Îndrăznești să mă înfrunți ? Pe mine ?

— Pe tine. Un singur pas dacă faci, trag... !

Lui Porsch i se urcă iarăși sîngele-n cap.

— Cu ce să tragi, curva dracului ? E descărcat.

Vorbea greu, sfîrtecată de junghiuri în spate și sub sîni.

— Atunci, omoară-mă de-a binelea... Vino spre mine... Ce te temi, dacă revolverul e gol ? Dar ți-e frică, ții la pielea ta de mistreț, la viața ta. Tu, care ai stins fără să clipești atîtea altele...

— Te iert pentru că ești beată. Din vina mea. Eu te-am silit. Hai să ne-mpăcăm.

Mercedes trebui să-și facă încet și cu insuportabilele dureri provizia de aer, ca să mai poată răspunde :

— O să mă-mpac cu tine știi cînd ? Cînd Germania ta își va plăti crimele cu o pîine... O pîine din grîul semănat și cules de pe tot cuprinsul ei... Grîu și neghină. De la o margine de Reich la cealaltă, numai un singur ogor... Cît vezi cu ochii, Germania, numai grîu... și neghină... O pîine doar din pămîntul care nu v-a ajuns... Dar îndestul ca să ne sature de răzbunare...

— Ce tot vorbești prostii acolo ?

A tras aer mult în pieptu-i cu plămînii terciuiți. Părea că sorbise benzină aprinsă... O ustură, o doare, dar nu poate, trebuie să-i răspundă, să-și răcorească cel puțin inima.

— E mult o pîine... ? Pentru milioanele de asasinați, înrobiți, spînzurați și arși... Jefuiți și îngropați de vii... ? Pentru tatăl și mama, care au pierit sub dărîmăturile căminului de copiii din Barcelona... ?

— Astea-s subiecte de romane pentru fetițe... Ești beată, crunt ! Vino aci să te odihnești, să te culci. Și are să-ți treacă.

— Am să viu, *Herr Obersturmbannführer*... Și ai să vii și tu... Vom merge împreună... Acolo... Acolo unde toate și toți sînt la fel... Unde nu le știm și nu ne mai interesează...

— Lasă, păpușă dulce, prostiile astea filozofice de adormit bunici în papuci. Ești în stare să mă acuzi și de uciderea părinților tăi... Tot din cauza coniacului, iar nu pentru că... Au fost atunci, în Spania, sute de piloți... Ce inepții poți scoate din gurița ta spaniolească... Uite, m-am întins în pat. Te aștept. Îmi placi. Vino !

Și-a trecut dosul palmei peste ochiul orb și tumefiat.

— Am să te împușc... domnule *Obersturmbannführer*... Dar fără să te chinuiesc... Cum faceți voi atunci cînd, în neputință de a asasina întreaga omenire.... o condamnați la moarte lentă... Te avertizez că peste cîteva minute... Trag în tine...

— Vendetă ? Ești caraghioasă ! Știi ce-nseamnă asasinarea unui ofițer superior SS ?

— Un tîrziu... dar meritat act... de dreptate...

— Și chiar nu glumești ? Vrei cu tot dinadinsul — ha-ha-ha — să mă cureți ?

— Nu înainte de a-ți răspunde la jignirea cea mai usturătoare pe care ai vrut să mi-o aduci...

— Dac-ar fi încărcat și ai îndrăzni, ajungi direct cu capul sub ștreang... Hai, draga mea, termină ! Ce rost are, acum... ? Te-am jignit și lovit din enervare... Iartă-mă ! Sînt intempestiv, dar nu rău... Nu-ți dai seama că pe tine te-am ales dintre toate celelalte fete... ?

— Nu te apropia de mine... Trag ! Înapoi ! Un singur pas dacă... Mai înapoi... !

— Mă joc cu tine, draga mea ! Un singur glonte nu există în revolver... Întotdeauna, înainte să beau, îl descarc. Ca să nu am surprize.

— Dacă e așa, poți să mă omori... Dar mai înainte voi apăsa pe trăgaci... Să-l încerc... Să trag în tine.

— Ascultă ! Nu te juca ! Nu fi proastă !

— Mi-ai spus că spaniolii sînt mîndri... Așa e... M-ai întrebat apoi... cum de pot sta în acest infernal bordel...

— Nu am vrut să te jignesc. Mă gîndeam să te scot de-aci.

— Ți-era poate milă de mine ?... Ori te și îndrăgostiseși puțintel... Așa-i ?

— Și una și alta.

— Nu minți ! Un om înaintea morții... Nu trebuie să mintă... Eu nu m-am culcat cu nimeni... sub acoperișul ăsta blestemat... Nici unul din cei... două sute de mistreți... nu m-au avut... Riturile lor.. mi-au îmbăloșat fața... Au profitat ei... nu eu... de carnea și pielea mea... Dar a fost la fel... cum aș fi căzut... într-o baltă infectă cu lipitori... Pot fi acuzată... ? Am avut legături ? Am simțit ceva, cînd rîmele vîscoase au supt din mine... ?

— ...

— Manuel ? A fost logodnicul meu. Și-atît... Acum... Sst ! Trece cineva... pe culoar... Sst ! Nu scoate nici o șoaptă... Te previn... !

— *Hilfeee ! Hil...*

*

— Maior Felix Schültze din Kriminalpolizei.

— Luați loc, vă rog. Da. Eu sînt șefa trenului. Numai necazuri avem de la un timp încoace. Mi se trimit fete pe care nu am timpul necesar nici să le verific caracterul ascuns, și nici să le educ.

— Vă rog să-mi spuneți cum s-au petrecut lucrurile ?

Puffmutter sughiță. Oftă. Și iarăși sughiță.

— Un Alash ? Nu ? Domnul general Müller... În urmă cu zece zile am primit o ilustrată trimisă din Belgia... Ne cunoaștem de mult. Dînsul preferă Alashul oricărei alte băuturi, bineînțeles după bere. Da... Bietul *Herr Oberstrumbannführer* Porsch ! Ce om vesel și de treabă... Dar să vă arăt ultima ilustrată a excelenței-sale...

Eram atît de obosit, deprimat și sceptic.

Intorceam spatele, neîncrezător în propria mea imagine din oglindă. Incepusem să mă ignorez pînă la desființare, iar rarele întîlniri cu mine însumi — nu mai aveam forța și nici răbdarea să le evit — se sfîrșeau cu insulte și dispreț...

Fusesem naiv, credul, romantic și sentimental.

Fusesem iubit, mințit, părăsit, uitat.

Și iarăși mi se oferise albastra mărgărită a prieteniei. Am întins mîinile și am primit-o cu recunoștință. Mi s-a dat căldură, am găsit înțelegere, mi s-a purtat tandrețe. Dar totul atît de suav și de repede îngropat în pămînt.

Există o lege a compensației? Da: pentru durere ești răsplătit cu suferință.

Că tu ești aceea pe care o așteptam mi-o dovedește asprimea chipului tău de început, neîncrederea mustrătoare ce mi-o purtai și dizolvanta întrebare „Ei și?", căreia nu-i puteam da răspuns.

Ne întîlneam fără un scop precis, cheltuiam ore, străzi și gînduri, aproape fără cuvinte. Mă considerai un amator de aventură. Te socoteam rece, rea și mofturoasă. Și nici unul dintre noi nu ne dădeam seama că, de fapt, ridicam cărămizile pentru căminul în care dragostea avea să crească pe as-

cuns, pentru ca apoi să spargă ferestrele și să izbucnească vîlvătaie într-afară...

Îmi plăcea mersul tău ușor, plutit. Mai ții minte cînd ne-am plimbat dragostea pe puntea vaporașului alb ? Umerii tăi m-au înduioșat. În toamna cu flori și culori din parc, urmăream zborul unor păsări călătoare, cu care te-am asemuit întru aceeași rotundă și grațioasă mișcare a brațelor și aripilor. Și pentru întîia oară m-a străpuns lancea necălită a presimțirii că mă vei abandona.

De ce să mă jenez a recunoaște că sînii tăi m-au ispitit ? Primul pocal de cristal, aburit pe dinăuntru de rubinia licoare a coniacului cu stele, m-a tulburat la fel.

Cum și după cîtă vreme am izbutit să amorțesc și-apoi să-mi strivesc sfiala ca să-ți mărturisesc... ? Ți-am mărturisit :

— Am nevoie de mîngîierile tale... De respirația ta pe tîmplele-mi împănate cu platina prețioasă a așteptărilor... De arcul cefei tale, în care să-mi șterg fruntea...

Te-ai fi putut ridica indignată de la măsuța cofetăriei unde ne aflam. Ori să te fi amuzat ca de-o pretenție nefirească. După cum puteai, ipocrită, să dai ochii peste cap și, nereușind să te-nroșești suficient, m-ai fi acceptat cu-n „vai... !" îmbibat de falsă pudoare.

Dar nu a fost așa. M-ai privit lung, cîntărind deopotrivă dorința și durerea din mine, și, cu sacrificiul medicului care pășește în salonul cu contagioși, ai răspuns, calmă, sigură, acoperind pudică accentul milei :

— Dacă nu se poate altfel...

Și ai venit în cămăruța rece și străină, din subsolul pe care nu-l credeam în stare să ne taie și să ne deschidă o spărtură în beton către fericire, pe unde să ne strecurăm. A doua oară m-ai refuzat. Iar a treia oară cînd simțeam amîndoi că am ajuns în pragul decapitării ori a marii dragoste, ți-am luat brațele și mi le-am pus colac după gît. Și abia atunci te-ai trezit. Și abia atunci te-ai dezlănțuit. Și tot de-atunci... De-atunci...

Te-am îmbarcat pe bătrîna mea navă cu pînzele sfîșiate, ale cărei coaste purtau încă, evidente, numele grele ale furtunilor și iminența naufragiului. Cu pavilion înălțat în vîrful catargului și stegulețele naiv arborate pentru marele pavoaz, am pornit-o înainte.

Ce ne păsa că de pe țărm cucuvelele umplute în cîlți cleveteau din pliscurile lor înverzite? Ce ne interesa că huhurezii cocoțați pe uscații copaci de pe mal își făceau semne a ciudă și mirare?

Pluteam spre portul care nu este trecut pe nici o hartă și-n care niciodată n-o să putem acosta... Increzători doar în drepturile noastre nescrise... Navigam cu toate pînzele sus. Și n-aveam habar că păianjenii, de departe și de lîngă noi, stîrniți de gelozie, țeseau, urduroși, plasa în care să ne strîngă și funia de care vor îndrăzni să ne spînzure iubirea.

Făceam planuri, le schimbam și completam, amînam, reluam și înnoiam... Planuri, planuri...

CAPITOLUL AL IX-lea

Dacă prin fereastră privesc în sus fără să clipesc, ajung sub cerul nemaipomenit de albastru al Belgradului. Oprindu-mi cu voință respirația, cît să număr în gînd pînă la 30, sînt în stare să trag pe nări izul părăsit și amestecat de gutuie, naftalină și spirt, din cămăruța fratelui meu Petre. Și tot astfel, concentrîndu-mă pînă-ntr-atît încît să împing departe pereții țarcului de fier, pot să încep, să reiau ori să continuu, ultima discuție de-acasă.

— Și dacă o să se afle ? Ce va fi cu tine, Rada ?
— Ce ar fi cu Stera.
— Nu-i totuna... Tu, dacă vrei, rămîi acasă. Deocamdată nimeni nu te poate smulge de lîngă noi.
— Ești atît de sigură... ?
— Măcar de-aș fi de Stera atît de sigură.
— Și Petre ce are să facă fără ea ? Ce să-i spunem ?
— Să-i spunem... să-i spunem că Stera a trebuit să-și întîlnească tatăl, care se află într-un lagăr de muncă la Novisad.
— Novisad ? Cum are să nu creadă că a riscat să fie prinsă, pentru o întîlnire imposibilă ? Și un copil ar pricepe că-i basm...
— Ori că a trebuit să-și schimbe ascunzișul.
— Prea îl crezi naiv.
— De ce să nu creadă ? El nu-și dă seama de situație ?

— Şi Stera? Cît de tare poate ea să fie, ca să-i ascundă adevărul, la despărţire?

— Nu, nu. Ceea ce vrei să faci e o nebunie.

— Pentru viaţa lui Petre, merită să fac şi o nebunie cu risc total şi nici noutăţeci şi nouă la sută şanse.

— Te vom pierde.

— Rămîne Petre.

— Cum vorbeşti? De tine crezi că nu ne pasă?

— Sînt cea mai mică.

— Ei şi? Eşti sora noastră.

— O întîrziată... Am venit cînd demult nu mai era nevoie de mine. O, dacă aş fi fost băiat, ca Petre...

— Prostii! Dar nu de asta e vorba acum, ci de ceea ce vrei să faci. Să te nenoroceşti cu mîna ta. Pînă la urmă o să te descopere, o s-o ridice şi pe Stera, şi pe mama care i-a dat adăpost, şi pe Petre, logodnicul ei, bineînţeles, dar fratele nostru...

— Cine crezi tu, Zină, că a denunţat-o?

— Nu ştiu. Bănuiesc pe mulţi. Iartă-mă, Doamne, că doar unul e vinovat, dar nu ştiu care-i.

— Şi dacă ne-am speriat degeaba?

— Dar poliţistul care alaltăieri dădea tîrcoale pe uliţă? Şi civilul de ieri? De două ori a ciocănit la uşă şi a întrebat, o dată de unul Ştefan, într-adins, şi apoi dacă avem vreo cameră cu-n pat, de închiriat... Şi biata mama, care nu bănuie nimic.

— Şi Petre prins în fierbinţelile bolii, seară de seară...

Nimeni nu poate, nu trebuie să se-nşele. Altă culoare are Sava ziua şi altfel îşi poartă ea apele sub lună. Razele de argint spală, iar apa îşi fring brațele într-un tremur neverosimil. Cînd stai la mal şi priveşti poleiala care-i îmbracă unda, riştí să nu te mai poţi urni din loc. Atunci, ca să te poţi despărţi... Ca să...

— Ca să te poţi despărţi de cineva pe care-l iubeşti îţi trebuie curaj. Şi Stera are.

— Dar are şi milă.

— Milă? Asta crezi tu că o leagă de Petre?

— Şi asta, şi asta, nu se poate altminteri, căci n-ar mai fi dragoste, ci pasiune.

— Nu crezi că ştii prea multe pentru cei şaisprezece ani ai tăi!

— Cred, Zină surioară, cred.

Dunărea e altceva. Cu totul altceva. Nu e nici şarpe gras cu solzii de nichel vechi, nici brîu lat şi unduitor ori ciorbă lungă precum mustul din ciurpen alb, înainte de-ncrop. Dunărea este un mister. Un mister nedezlegat de zeci ori sute de mii de ani. De la facere şi de la început. Dunărea-i o ființă vie. O femeie deznădăjduită care cîntă trist pe lîngă țărm, iar inima-i, ascunsă în fundul mîlos, plînge ca un pumn de clopoței zdrobiți într-o piuliță de aramă. Auzi...

— Auzi, Zina...? Iarăşi plînge Stera dincolo.

— Să nu simtă Petre. Să n-o vadă.

— De ce să n-o vadă? Poate că ar fi mai bine. Să se obişnuiască...

— Niciodată n-are să se obişnuiască. Şi ţii de ea, surioară...? Pentru că nici ea, şi nici el nu se vor putea despărţi.

— Nimeni nu vrea să-i despartă. Doar Dumnezeu, care hotărăşte cum îi mai bine.

— Numai cum vrea. Ca şi Hitler.

— Să nu faci păcate! Il pui pe Hitler în altarul lui Dumnezeu?

— Dumnezeul tău, Zino, de-i mai mic ca Hitler, e scuzat, căci n-are nici o putere. De este mai mare, atunci sigur o să-l împiedice ori...

— Doamne, iart-o că nu ştie ce vorbeşte!

— Ori dacă, deşi mai puternic, îi face pe voie, înseamnă că se-nțirdăşeşte cu el. Altă interpretare nu poți să dai, oricît ai fi de credincioasă.

— Iart-o! Iart-o, Doamne, că numai din gură păcătuieşte, la suflet şi trup e ne-ntinată.

Neîntinată e pulberea albă a zăpezii. Virgin şi diafan e preşul de nea care se-ntinde din prag şi pînă-n poartă. O frişcă albă acoperă întreaga curte. Dar cizmele cu tinte scobesc răni negre şi adînci în spuma deasă, iar spaima viscoleşte, crivăţ uscat...

Uscată-i e limba și cerul gurii. Abia poate răspunde.
— Da, eu sînt Estera Alcalay...
— Chiar tu ? Și pînă acum de ce nu te-ai prezentat pentru plecare ?
— Mi-a fost frică.
— Frică ? De ce ? Poate nu-ți place munca ? Hai, mișcă ! Ai stat deci ascunsă în vizuina asta ?
— Aici. De ce să mai intrați în casă ? Nu am nimic cu oamenii aceștia... Nu-i cunosc.
— *Los ! Los !* Mișcă !
Din fund se aude glasul obosit al lui Petre :
— Cu cine vorbești, Rada ?

— Cu cine vorbești, Rada ?
— Cu nimeni, *Frau* Puffmutter.
— Bați din buze de una singură ? Ce-i cu tine ?
— Nimic... Mă gîndeam... Și m-am pomenit vorbind...
— Să nu te mai gîndești decît în somn, cînd dormi. În timpul serviciului nu e voie. Ai înțeles ?
— Am înțeles...

— E singură, plutonier ?
— Doar una singură, puțin cam întîrziată. Nici mai mult nici mai puțin decît un an și jumătate. Am găsit-o ascunsă la văduva Marcovici. Ce spuneți ? S-o înregistrăm mai întîi. Și apoi s-o trecem la anchetă.
— Numele !
— Estera. Estera Alcalay.
— Vîrsta ?
— Douăzeci de ani.
— Nu prea ai crescut. Profesiunea ?
— Dactilografă... Dar știu și germana. Nu foarte bine, însă pot să susțin o discuție.
— Vreo rugăciune știi ? E nevoie. Are să-ți trebuiască am zis. Dar nu o să-ți folosească... Ha-ha-ha... !

Poți folosi gîndurile cum vrei : Le chemi și ele vin supuse. Le întrebi și-ți răspund cinstit. Cercetîndu-le, nu se feresc și

nu-ţi ascund nimic. Pofteşti să le trimiţi înapoi, te ascultă şi fac, cît ai clipi, calea întoarsă. Uneori, dai poruncă să-şi croiască drum înainte. Atunci se reped, năucă, departe cît mai departe, de nu mai ştii pe care şoasa gonesc, dintre cele multe şi nesemuite. Abia cînd truda ori somnul îş gata să te doboare, le rechemi. Au sosit. Obosite, prăfuite de nu le mai recunoşti. Cu greu reuşeşti să le-nchizi iar în colivia de aur, unde trebuie să prindă puteri, pentru viitorul raid. Iar dacă eşti în stare să mai înşeli somnul cu încă-un semicerc de secundar, le-ai şi făcut un plan nou de drumeţie, cu acelaşi fals paşaport...

— De ce ţi-ai falsificat identitatea ? De ce te-ai dat drept jidancă ?

— De vreme ce nu mi-era scris pe frunte, am socotit că totuna-i.

— Cu care scop ai luat numele logodnicei fratelui tău, Estera Alcalay, şi te-ai prezentat în locul ei ?

— Am zis că tot două braţe vor fi la muncă.

— Faci pe ţîmpita ori pe filozoafa cu noi ? Vorbeşte !

— Vă rog, nu daţi atît de tare în mine : o să mă omorîţi.

— Bineînţeles. Dar nu înainte de a face mărturisiri. Vorbeşte ! De ce te-ai dat drept jidancă ? Mărturiseşte ! De nu, te ucid în pumni, te-nviez şi iar te omor pînă ce... Nu fugi ! Vino aci !

— O să vă spun... Stera trebuia...

— Cine-i Stera ?

— Estera, logodnica fratelui meu bolnav... Bolnav de plămîni... Petre o iubeşte...

— Da, şi ?

— De asta.

— Cum de asta ? Nu poţi explica mai clar ?

— Sîntem şase surori şi-un singur frate... Mama a vrut să aibă un băiat... Şi tata... Abia după a cincea fată a venit Petre... Sînt ultima... După fratele meu... Ar fi trebuit să fiu şi eu băiat, ca să-i mai bucur o dată...

— Mai concis !

— Petre e singurul băiat în familia noastră... Dar s-a îmbolnăvit... De plămîni... Cu toţii îl iubim... Am fi bucuroase

să moară oricare dintre noi, surorile, pentru ca el să se însănătoșească... Stera e logodnica lui... O iubește... Mama și fetele speră că Petre o să se facă bine... Dar dacă Stera îl va părăsi, Petre se prăpădește... Înțelegeți ?

— Cum să nu înțeleg ? I-ai luat locul, crezînd că ai să-i poți lăsa jidanca ofticosului ?

— De ce vorbiți atît de... ? Nu mă mai loviți, domnule... !

— Poate că nu meriți ? Ai vrut să te duci în locul cumnatei ? Fără să știi la ce bal te invitaseși de una singură ?...

— Lăsați-mă pe mine în locul ei... Nu vi-e totuna ?

— Ești smintită ? Dar am să te servesc mai bine. Dacă nu te recunoștea un polițist de-al vostru...

— Și Stera ? Ce se va întîmpla cu ea ?

— Ești curioasă. Ce să se poată întîmpla ? Își va lua locul unde i se cuvine.

— Dar Petre ? Petre are să...

— Cîți ani ai ?

— Șaisprezece.

— I-ai și împlinit ?

— Da.

— Cînd ?

— Azi...

Azi ca și ieri. Mîine precum ieri și tot ca și azi. Dar poimîine ? Poimîine ? Există cumva o astfel de zi ? Există. Dacă există, cînd va fi ? Nu se poate preciza. Și cum va începe ? Obișnuit. Nu e cu nimic deosebită de celelalte ? O, fără îndoială, e cu totul mai deosebită... Doar începutul, tern și mohorît. După aceea... Care semn ne-o va indica că nu-i una la fel ca altele dintr-o mie ? Nici unul ? Dar atunci, s-ar putea ca să n-o observăm și s-o lăsăm, cu indiferență, să treacă pe lîngă noi ? S-ar putea, dar nu ne va lăsa ea. Are să strige : „Eu sînt ! Primiți-mă ! Bucurați-vă ! De-acum sînteți libere !" Cum are să strige ? Simplu. Totuși nu ca toate strigătele, ci vîlvătaie, topind fierul vechi și crud al lanțurilor. În noi va striga. Și-ndată sîngele va porni să întărească bătaia în vine, iar ciocanul inimii să-și întețească ritmul. Și abia cînd ne vom privi bine, oglindindu-ne unii în ochii altora și vom observa că semănăm

iarăşi la chip cu oamenii, cu oamenii cei fireşti şi din toate zilele, adică cu noi cei de mai înainte, abia atunci...

— ...Abia atunci ai să vezi. Deocamdată nu-ţi pot spune nimic. Să ai răbdare pînă are să ţi se indice munca pe care va trebui s-o îndeplineşti.

— Pot să servesc la masă. La nevoie spăl şi vasele... Acasă eu făceam toată treaba.

— Are cine să facă treaba asta. O barmaniţă, Lotte şi alta Grette.

— Eşti cehoaică?

— Nu. Sîrboaică.

— De la Adriatica? Dalmaţia?

— Belgrad. La Dunăre şi Sava. Dar dumneata?

— Eu? Sînt de departe...

— Din Berlin?

— Berlin? Mă faci să rîd. Din Barcelona. Ai auzit de oraşul ăsta?

— Sigur. Barcelona, port la Mediterană, Cadiz, port mai mic în Atlantic, Madrid, capitala: Muzeul Prado, Goya, El Greco şi...

— Cîţi ani ai?

— Toţi mă-ntrebaţi de ani. Ce importanţă are? Sînt în stare să muncesc orice. Ce rochie frumoasă aveţi! De mătase, nu? Poftim? Nu v-am spus? Scuzaţi! Şaisprezece ani, atîţia am. Sînt elevă de liceu în clasa şaptea. Adică am fost, însă am pierdut un an. Anul ăsta. În vara cealaltă mi-aş fi putut lua bacalaureatul. Am numai mamă. Şi multe surori. Dar numai un frate, Petre. Este bolnav de plămîni. A răcit într-o iarnă. S-a dus să ne aducă cartofi de la ţară. A călătorit pe acoperişul unui vagon de marfă la un ger de... De nu ştiu cîte grade sub zero. Stera e logodnica lui. Trebuia să plece. Este evreică. Se ascunsese la noi în pivniţă. De fapt nu la noi, ci în pivniţa comună. De acolo se ajungea la un bloc vecin, în spatele casei noastre, pe care o unea numai cu-n gang.

— Dar tu cum ai ajuns aici?

— Păi, nu vă spun? Pe Stera a denunţat-o cineva. Nu ştim cine. Ea locuia la noi şi numai refugiul, în caz de pericol, îl avea în pivniţă. Într-o bucă părăsită, plină cu zdrenţe vechi.

— Fratele tău o cunoştea de mult ?

— Nu. Mama i-a adus-o într-o seară. A găsit-o chircită în pivniţă. Dormise acolo cîteva luni. Ieşea doar noaptea căutîndu-şi hrană prin gunoaie... Intîi mama a crezut că-i o hoaţă. Pe urmă însă...

— Şi pe tine de ce te-a trimis aci în... Eşti atît de tînără. O fetiţă. De cînd nu te mai joci cu păpuşile ?

— O, demult. De trei ani aproape. Am acasă una cu părul blond. Ii spune Marika. Dar să nu mai spuneţi cuiva pe aci... Credeţi că o să mă lase să ajut la bufet ori o să mă trimită la bucătărie ?

— Nu cred... Nu ştiu... Dar de ce nu-mi răspunzi ? Cum de te-au trimis aci ?

— Cum ?... Eu, ştiţi... Pe Stera... Dacă pleca ea, Petre se prăpădea...

— Văd eu că nu vrei să-mi răspunzi la ce te-ntreb. De unde ai fost trimisă aci ?

— Nu ştiu. De la o gară. O gară mare. După ce m-au descoperit că... Că nu sînt... M-au dus departe într-un oraş la o casă cu militari nemţi, unde am mîncat bătaie ca să spun adevărul...

— Ce adevăr ? Pentru ce te-au bătut ? Ce ai făcut ?

— M-am prezentat în locul Sterei... Estera Alcalay, aşa o cheamă cu adevărat... Şi pantofii care-i purtaţi sînt atît de minunaţi... Şi ciorapii, tot de mătase ? Imi daţi voie să-i ating ? Dar dumneavoastră ce lucraţi aci ? Ce faceţi ? V-am supărat cu ceva ? Am spus cumva ce nu trebuie ? De ce plîngeţi ?

— Nu mai smiorcăi din nas. Cred că ţi-ajunge porţia primită pentru toată săptămîna. Ne-am înţeles ?

— ...

— Am întrebat dacă ne-am înţeles ?

— Ne-am înţeles, doamnă...

— Ai să te duci cu domnii ofiţeri în cuşetă ?

— Am să mă duc.

— Sînt eroi, veniţi doar pentru cîteva ore de pe front. O să ai grijă să nu-i superi ?

— O să am grijă.
— Şi, dacă o să-ţi dea să bei, ai să mai refuzi ?
— Nu.
— Bine, fetiţo. Dacă tot ce mi-ai făgăduit o să şi faci, ai s-o duci bine cu mine. Uite ce rochie ţi-am făcut ! Ce zici ?
— E minunată.
— Şi pantofii ?
— Minunaţi.
— Ciorapii ?
— O minune !
— Vezi să nu-mi mai faci tu vreo altă minune. Cînd domnii oaspeţi or voi să te sărute, să te mîngîie şi... Să se joace puţin cu tine...
— ...
— Dacă mai ţipi şi dacă încă o dată mai aud că zgîrii... Nu trebuie să-ţi spun ce ai să capeţi. Porţia de azi nu a fost decît un mezelic. Poţi pleca ! Nu aşa. Cum te-am învăţat ?
— Sărut mîinile, doamnă Puffmutter !
— E bine ! Şterge-o în salon. Ce mai stai ? N-ai auzit ? Ce vrei ?
— Dacă am să fiu cuminte...
— Ei... Dac-ai să fi cuminte ? Să presupunem. Şi mai departe ? Ce pretenţii o să ai ?
— Mă trimiteţi să lucrez la bucătărie ?
Puffmutter şi-a sigilat cu palma rîsul.
— La bucătărie ? O să vedem. Depinde de tine şi de ce-mi vor spune oaspeţii noştri. Hai, şterge-ţi lacrimile !

— Şterge-ţi lacrimile, *Fräulein*. De ce atît de departe... ? Vreau să fim împreună.
— Sîntem împreună, domnule ofiţer.
— Sînt general, dragă păpuşică. Şi nu-ţi fac nici un rău. Doar vreau să mă joc puţin cu tine.
— Jucaţi-vă.
— Dar pentru asta trebuie să te dezbraci.
— Sînt dezbrăcată.
— Ia te uită cum mai minte păpuşica asta dulce. Dar cămăşuţa ? Şi... Ori poate nu văd eu bine cu lămpiţa asta mică ?

Să scoatem puțin cămășuța și apoi... Ei ! Nu merge chiar așa ! Nu ți-a spus nimic *Frau* Puffmutter ?

— Mi-a spus.

— Ce ți-a spus ?

— Să nu vă supăr.

— Numai atît ?

— Și să vă las să... Să vă jucați puțin cu mine.

— Păi vezi ? Ia să tragem jos cămășuța... Ei ! Ce faci ? Ai înnebunit ? *Aber*... Acum nu-mi mai scapi așa ușor... Ei ! Nebuno ! Unghiile ! M-ai... Idioato ! Hei !... Stai ! Jos mîinile... ! Vai ! Vai ! Aprinde lumina ! Aprinde cînd îți spun ! Nemaipomenit ! Mi-ai zgîriat și-nsîngerat toată fața ! *Verfluchtes Waldtier !* Afurisit animal sălbatic ! Ce are să se zică despre mine cînd m-or vedea cu fața asta zebrată ? Ce-o să le spun... ?

...Ce i-a spus Zina, cînd Petre a întrebat-o de Stera ? Ce a simțit mama cînd am dispărut de acasă ? Ce a gîndit Stera cînd au venit s-o ridice din ascunzătoare, aproape la doi ani după ce toți evreii din oraș fuseseră deportați ?

...Ce va spune Petre, după război și înfrîngerea lui Hitler cînd va căuta și va fi față în față cu cel care a denunțat-o pe logodnica lui și apoi cu polițistul care i-a trădat sora ?

...Ce despăgubire morală să-i ceară generalului cu care o noapte întreagă s-a bătut, nevrînd să-i cedeze și să se lase batjocorită ?

„Nu te speria. Liniștește-te. Sterei a trebuit să-i găsim alt adăpost. Într-una din nopți, pe furtună ori viscol, cînd o fi ulița pustie, are să vină și o să-ți bată în geam."

Așa i-a spus Zina lui Petre.

„Doamne... ! Fata mea ! Fetița mea cea mică și pedepsită de tine, Doamne ! Pentru ce ? Pentru ce dintre atîtea steluțe mititele din ceru-ți mare, nemăsurat și de nimeni socotit, tocmai în ea suflași ?"

Așa s-a bocit mama, plesnindu-se cu palmele peste obraji.

— „Adio, Petre... Rămas bun, dragul meu... Să nu te uiți pe fereastră... Și dacă cumva ai să mă mai întîlnești, să te faci că nu mă cunoști..."

Și cuvintele Sterei le aude fără teamă, de parcă i le-ar striga lîngă ureche.

„Ascultă... ! Ascultă tu, lupule cu ochi vineţi şi botul stropit de sînge! De unde vrei să-ţi scot iubita şi surioara? Din gît ori din pîntece? Taci? Iată am să-ţi deschid gîtlejul şi cuşca sufletului... — va urla Petre cu briceagul desfăcut şi strîns în pumn..."

„Domnule general, aci în faţa judecătorilor nu cer decît să se hotărască pe drept şi pentru dreptate ca fiica ori nepoata dumneavoastă să petreacă o noapte în cuşetă cu oricare dintre domnii ofiţeri invitaţi... O singură noapte. Aşa cum am petrecut-o eu... Iar dumneavoastră, domnule general, să priviţi, din prag... Iar dimineaţa, voi veni să vă cer scuze pentru semnele ce vi le-am scris pe obraji şi pe nas... — va cere ea, nu cu ură, ci cu semnul creştinesc pe frunte şi buze..."

— Muşti? Bestie afurisită! Las' că te vor linişti băieţii de la uzină. Scoateţi-o afară! Legată, nelegată, vă priveşte. Nu! Doar mecanicul şi electricianul... Nu ştiu, nu mă priveşte! vorbiţi cu domnul maior sau doctor Schwalbe. Auzi dumneata, ce-a putut să-mi facă scîrba asta mică! Şi tu, spanioloaico, ce tot mă pisezi la cap? De ce să te fi recomandat pe tine excelenţei-sale domnului general? Pe sîrboaică, i-am rezervat-o! Poftim, dacă vrei s-o înlocuieşti... Ce-nseamnă că acum nu te mai interesează? Cui răspunzi tu astfel? Ce? Cum ai zis? Aşa..., pe dînsul crezi că nu-l mai interesează...? Hmm... Să nu fi auzit eu bine, ori germana ta, pe care niciodată n-ai s-o mai înveţi ca lumea... Du-te la excelenţa-sa... A rămas în cuşetă, unde l-a pansat Schwalbe... Sîrboaica? Ce te priveşte unde am trimis-o? Ascultă aici, Ştefanka... Mi se pare că, uneori, nu prea gîndeşti ce vorbeşti. N-ar fi încă nimic, dacă nu te-ar lua gura pe dinainte. Şi atunci vorbeşti nu numai ce nu trebuie, dar şi ce gîndeşti. Ei uite, asta poate să-ţi cauzeze arsuri la stomac. Ce mă priveşti cu ochii de capră bronzată în cuptor? Mişcă la excelenţa-sa şi vezi ce mai poţi drege după ravagiile făcute de turbata de sîrboaică! Să-i faci un masaj fain pe burtă!

Burţile bestiilor sînt argăsite în sarea sudorilor...

Urletul de durere se rupe în gîtlej şi se sparge în ochi...

Cuţitele de foc spintecă din coama creierului şi pînă-n temelia tălpilor...

Gura înfundată îneacă geamătul în ghemotocul batistei...

Mîinile îs legate și inerte, iar degetele amorțite și-au încrustat demult unghiile neputincioase în dușumeaua aspră...

Numai gîndul, liber dar prea slab ca să tragă după el, dincolo de ferești, trupul greu și-nsîngerat — se-nvîrte și se-nvolbură sterp în cap...

Gîndul care trage după el gîfîind lunile, săptămînile, zilele.

Zile, săptămîni, luni...

— Te-ai dat pe brazdă, sîrboaico ?

— M-am dat, doamnă...

Luni, săptămîni, zile...

— Nu prea ne mai vin oaspeți... Nici chiar la tine, Rada ?

— Nici chiar la mine, doamnă...

Zile, ore, minute...

— Ce-s nervii ăștia pe voi, domnișoarelor ? Nu mai aveți astîmpăr ? Vă lipsesc domnii ofițeri ? Nu s-aude ? Ei, sîrboaico, Rada, auziși, ce-am întrebat ?

— Am auzit doamnă...

— Dac-ai auzit, răspunde-mi !

— Vă răspund doamnă... Am astîmpăr... Nu am nervi și nu-mi lipsește nici un domn ofițer...

Minute, secunde, minute...

— ...Cum a reușit să fugă Marisa, grecoaica ?... Cine a împins-o pe Mona, olandeza, sub roțile mărfarului, alături de ofițerul arhitect ? ...Ce-a vrut să rezolve pînă la urmă Vera, rusoaica ? ...Care a fost totuși vina lui John, franțuzoaica, cu capul zdrobit și acoperit sub pulpana cu portative a lui Beethoven ? ...De ce a fost împușcată Inge ? ...Cum s-a hotărît Mercedes, pe neașteptate, să ucidă pe *Obersturmbannführer*-ul Porsch și apoi să-și tragă, la rîndu-i un glonte în cap ?

— De ce mă-ntrebi, Rada ?

— Vreau să știu.

— Și eu aș vrea, dar n-avem cum afla. Povestea unora dintre ele ne-a parvenit tîrziu și-n fragmente, ca o baladă despre viteji, transmisă oral prin generații...

— Care va fi soarta noastră ?

— E scrisă dinainte... Ce spui, Angélique ? Nu ești de acord ? Repetă-mi dacă ești bună !

— Deocamdată soarta ne-o scriu alţii. S-ar putea ca, foarte curînd, să-necepem să ne-o scriem iarăşi noi... Poate că am şi pornit într-acolo...

— De ce nu pornim ? Ce s-a întîmplat ? Alarmă ? Avioane ? Ce staţie e asta ?

— Probabil Ploieşti... Trebuie să intrăm ori să trecem pe lîngă gară, spre Braşov.

— Braşov ? Tot România ?

— Da. Şi de-acolo către Cluj... Un moment, să verific harta asta de buzunar... Cluj... Oradea... Budapesta...

Doctorul Schwalbe scoase capul pe fereastră. Dar îndată il retrase. Privi către Puffmutter, apoi spre uşa salonului în care lovituri surde cereau să se deschidă.

— Ce este ? Ce s-a întîmplat ? repetă matroana, cu vocea îngroşată de teamă.

— Românii... ! Ne-au luat locomotiva.

Şi-ndată un glas puternic, de-afară :

— Deschideţi ori spargem uşa !

— Ce vor ? bîlbîi Puffmutter.

Doctorul nu-i răspunse. Năvăli spre coridorul primului vagon de dormit, strigînd :

— Cine ştie româneşte ? Care din *dumneavoastră* se poate înţelege cu românii ?

— Eu.

Tînărul, brunet cu mustăcioară, în cămaşă, banderolă tricoloră la braţul stîng şi automatul după gît, privi la norvegiana care într-o latinească aproape perfectă îi ceru s-o ia cu el căci vrea să-i spună un lucru foarte important. Răspunse, privindu-i încruntat, şi mai bănuitor :

— Nu înţeleg.

Schwalbe clătină capul nerăbdător, intervenind.

— Asta nu-i românește ! Latină. Şi ce i-ai spus ?

— Ce mi-aţi ordonat.

În spatele civilului se aflau încă trei bărbaţi înarmaţi. Jos, la triaj, un grup de militari români cu mitraliere. Dinspre sonde se ridica un nor gros de fum. Bubuiturile surde de tun începură iarăşi să ciocăne-n timpane.

Au venit încă doi civili. Cu banderole la mînă, grenade la brîu și revolvere.

— *Die Partisanen*... ! — gemu Puffmutter, cu genunchii moi, reușind totuși să se mențină în picioare.

— *Kranke Menschen*, lazaret, oameni bolnavi... Spital... — vru Schwalbe să-i convingă, susținut de crucea roșie proaspăt vopsită în exteriorul pereților și pe acoperișul vagoanelor.

— Să le oferim un Allasch domnilor, propuse matroana, lovită subit de-o idee.

— *Bist du verrückt ?* Ești nebună ? îi zvîrli printre dinți doctorul.

Tînărul cu mustăcioară șopti ceva celui de lîngă el, care plecă imediat. După cîteva minute reveni în salon însoțit de un ins între două vîrste, cu șapcă și ochelari. Omul cunoștea germana. Și-ndată întrebările și răspunsurile se porniră, ploaie :

— Ce fel de tren sanitar este acesta ?

— Tren sanitar militar, pus sub protecția Crucii Roșii de la Geneva.

— Și răniții ? Nu cumva sînt și din cei sănătoși printre ei, care vor s-o șteargă ?

— Sănătoși nu există ! Ce să caute militari sănătoși la noi ? Numai răniți, grav răniți.

— Unde sînt ?

— Dar dumneavoastră, care ne-ați oprit, cine sînteți ?

— Ne ceri socoteală ?

— Nu vă cerem decît, în virtutea convențiilor internaționale — oferind un surîs sleit —, a tradiționalei și nedezmințitei umanități a poporului român, să permiteți plecarea de urgență a acestui tren, aflat în stricta slujbă a răniților.

— Un medic militar de-al nostru va verifica spusele dumneavoastră...

Schwalbe rîse acru.

— Nu aveți ce verifica... Doar cușetele cu paturi și surorile.

— Cușetele sînt goale ?

— Nu, angajate.

— Și răniții ?

— Peste două sute, care ne așteaptă să-i ridicăm la nu mai departe de o sută și ceva de kilometri de noi... În gara Brașov,

Răpăit puternic de mitralieră în dreapta trenului sanitar.

Civilii schimbară priviri între ei. Un lucrător de cale ferată vîrî capul pe uşă şi le strigă :

— Vin nemţii !

— Unde ? întrebă flăcăul cu mustaţă şi-nainte de a mai asculta răspunsul, comandă celor de lîngă ei :

— Doi rămîn aici de gardă, iar ceilalţi afară ! Atacă germanii! Nene Avrame, spune-le nemţilor să aştepte liniştiţi pînă ce...

— Pînă ce...? — şi mi-am lipit obrazul de faţa ei.

— Pînă să-şi termine tînărul cele ce avea de spus a năvălit în salon franţuzoaica. Dar Schwalbe care sesizase prezenţa apropiată a neaşteptatului ajutor, o coloană nemţească motorizată în retragere, îşi reluă aroganţa o dată cu comanda trenului.

— De ce nu l-a părăsit? Era suficient de compromiţător ca să-l trimită, mai tîrziu, la ştreang, ori ca să-nfunde puşcăria?

— Intr-adevăr. Valabil pentru Puffmutter ca şi pentru restul personalului. Dar trenul mai însemna şi eventualitatea, posibilitatea de a fugi şi scăpa din România şi prizonierat, sub falsul scut al Crucii Roşii.

— Da. Aşa trebuie să fi gîndit Schwalbe, Puffmutter şi ceilalţi. Spuneai de franţuzoaică.

— Şi de noi, celelalte, care la apelul şi îndemnul ei am năvălit împreună în salon. Ne-am dat seama că era o unică ocazie de evadare, dacă izbutim înainte ca trenul să ne care către Germania şi la moarte.

— Nici n-aţi mai fi apucat să călătoriţi un sfert de oră, şi vă împuşcau, zvîrlindu-vă cadavrele în drum.

— Eram conştiente că devenisem, printr-o întîmplare, unele dintre cele mai teribile martore acuzatoare împotriva Germaniei hitleriste. Trebuia să-ncercăm totul pentru a salva, nu atît bietele trupuri pîngărite, în a căror carne martirizată — aşa credeam atunci — dragostea nu va mai putea încolţi niciodată, ci mărturiile noastre...

— Ţi-e greu să mai continui?

— Să-ncerc... Ce pot să-ţi mai spun? Finalul? ...Totul s-a desfăşurat într-o viteză vertiginoasă... Franţuzoaica l-a pălmuit cu sete şi furie pe Schwalbe. Doctorul a tras. Dar a nimerit în pîntecul Radei, care s-a interpus. Puffmutter a vrut să sară prin fereastra de lîngă bar, al cărei geam l-a

spart cu pumnii. A rămas urlînd, prinsă în rama îngustă ca-ntr-o menghină. Lotte a primit un glonte după ce nu reuşise să spargă cu o sticlă capul tînărului cu armă şi banderolă tricoloră la braţ, care se afla de pază în salon.

— Ajunge... O să-mi mai povesteşti şi mîine.

— Mîine? Nu vezi că e de-acum, mîine, iubitule? Priveşte prin fereastră. S-a făcut ziuă...

— ...Numai dacă nu-ţi face rău...

— ...N-are importanţă... Trebuie să-ţi povestesc şi sfîrşitul... Abia către seară Rada s-a stins. Am întrebat-o dacă doreşte ceva. A zîmbit cu floarea morţii între buze. Mi-a şoptit: „Aş vrea să iubesc pe cineva... Un bărbat bun şi tandru... Să-l pot mîngîia pe frunte... Să-i sărut cu dragoste degetele, părul şi ochii... Există şi dragoste...? Ori...?" Franţuzoaica ne-a cerut... să-i plătim pentru actul ei de curaj, care ne-a salvat. Am întrebat-o, uimiţi, ce puteam să-i dăm... Şi-a formulat pretenţiile. N-a fost prea ieftin.

— Nu a fost prea ieftin... Ce a vrut? Cît a vrut?

— Să-ţi spun „suma" cerută:... „şi dacă cumva, întîmplarea ori minunile care poate vor începe iarăşi să circule, ne vor scoate din nou faţă-n faţă... Să nu mă recunoaşteţi... Să treceţi indiferenţi pe lîngă mine... Să uitaţi unde şi ce am fost... Am un logodnic... Poate-l mai găsesc în viaţă... Atîta vă cer!" Eu am intrat în spital la Ploieşti ca să-mi vindec rana grea de glonţ, pătruns în osul şoldului... Pe urmă, după ani, m-am reinternat la o clinică în Bucureşti.

— Şi după aceea?

— Ne-am întîlnit...

— Şi mai departe?

— Ne-am iubit... Nu. Între noi nu poate avea loc forma „la trecut", ci doar la prezent şi viitor.

— Cum sună?

— Ne iubim şi ne vom iubi. Mereu. Şi-ntotdeauna!

— Chiar întotdeauna? N-ai să mă laşi?

— Cum îţi închipui că te voi putea părăsi, cînd te-am găsit după atîţia ani de aşteptare? Dragule, iubitule, copil mare şi prost...

. . . .

Te caut... Mereu... Pretutindeni...

Îţi caut părul în care-mi înfundam obrazul şi-l răscoleam cu degetele încinse... Şi pielea aromată cu iz de lapte şi miere

ce nu mai puteau tăgădui că, totuși — oh, da, totuși, — dragostea era încă prunc în tine... Și ochii speriați, în străfulgerele prelungite de spasmul care trece torța vieții mai departe... Buzele și gura, precum rana sălbatecei mușcături într-o piersică...

Iți caut trupul pe recele cearșaf și partea-ți din perna care ți se cuvine... Și brațele tale care sparg și irup din pergamentul cîntat al cîntului cîntărilor lui David...

Mereu, neostoit... În toate secundele împletite în minute... În toate minutele care țes ore, zile și ani... Neobosit, neresemnat, necruțător, dar cu puterile din ce în ce mai slabe...

Nici optimismul, nici speranța... Nici dezamăgirea ori inutilul... Nimeni și nimic nu-mi pot opri, împiedica ori înfrîna goana asta turbată, continuă, cu inima zvîcnind în cerul gurii, cu mușchii picioarelor împietriți de efort, cu spinarea adusă a alergătorului blestemat să mărșăluiască fără istov...

Pretutindeni. Peste tot. Oriunde. Te caut... În străzile și ulițele în care ecoul pașilor tăi nu s-a sleit... În căsuța mică cu-n singur etaj, pe treptele de piatră, după gardul scund de lemn și-napoia ușii unde mă așteptai ca să-ncepem de fiece dată efemera și permanenta experiență de a ne topi și dizolva într-o singură licoare și-apoi într-o unică celulă. O unică celulă din care, la-nceputul începutului, au pornit laolaltă durerea și fericirea...

Și te-am mai căutat în mine, atunci cînd îmi mîngîiam pe trupu-mi încins amprentele palmei tale, hăituindu-mi imaginile cu-ncordarea vînătorului ce nu vrea să-i scape nici un amănunt...

Te-am urmărit chiar deunăzi, pe bulevardul care duce spre uriașa grădină din centrul orașului... Incercam să-ți descopăr părul în vînt și geanta-servietă, în mulțimea studenților care ieșeau de la Universitate...

Te-am așteptat și pe mal, de-a lungul șirurilor de castani precoce, maturizați, lîngă podul unde un copil stingher încerca să pescuiască regretele din Sena...

Speram c-ai să revii, din cripta rece, igrasioasă din care numai tu, păstrată în noi, puteai evada...

Și te-am întîlnit, fără să-ți pot vorbi și nici atinge, pe lîngă zidurile, mute de amintiri, orbite de soare, ale Ierusalimului...

Odată, ți-am desprins silueta dintr-un grup de femei tinere care se-ngrămădeau în fața unei vitrine...

Altă dată erai chiar tu, mergînd obosită, înaintea mea, fără să-ndrăznesc a-ți privi fața, amînînd cu junghi în inimă clipa cînd îți vei întoarce către mine chipul alteia...

Iar într-o seară... Într-o seară, aseară, ți-am auzit glasul... Și instinctiv am închis ochii ca să-ți port prezența numai în scoica urechilor... Glasul tău... Despre ce vorbeai? Nu știu... Era suficient să pot prinde inflexiunile și tremolo-ul cu care-mi șopteai: „Da... Eu sînt... Da"...

Mi se zbate cu atîta desperare în piept pumnul de carne bolnavă...

Dacă o întîlniți, spune-ți-i c-o aștept... O aștept mereu... In colțul străduței... La fereastra mea... Sub un semn de piatră...

Nu e nevoie să vă dau semnalmentele ei... E destul să-i cereți să-mi transmită cîteva cuvinte. O veți identifica numaidecît:

„...Dragul meu... Iubitule... Cum îți închipui că te voi putea vreodată părăsi, după ce de-atîția ani te caut și abia te-am găsit? Dragul meu, iubitule..."

POSTFAȚĂ

Prin 1934 am primit la revista „Cuvîntul liber", pe care o conduceam atunci, primele articole semnate Maria Arsene.

Oricine a condus o publicație de largă răspîndire știe că poșta aduce în fiecare zi, pe masa redacției, valuri și valuri de manuscrise. E mirajul literei tipărite, care vrăjește nu numai tineretul, ci și pe unii oameni maturi. Cei mai mulți dintre acești aspiranți la glorie sînt poeți. În rîndul al doilea vin prozatorii. La coada convoiului, se ivește și cîte un dramaturg, cu obișnuita epistolă: „Am văzut că nu publicați piese de teatru. Socotind că aceasta e o mare lipsă a revistei dv., vă trimit o dramă, care..." etc. Mai totdeauna drama e în versuri și are cinci acte.

Foarte rareori mi s-a întîmplat să primesc articole politice. E un gen care, mai ales debutanților, li se pare sec, arid și fără ecou în masa cititorilor. Numai cînd și cînd, cîte un bătrîn pensionar, după cum îl arăta scrisul tremurat, încerca să dezbată o problemă „la ordinea zilei".

Cu atît mai surprins am fost cînd am primit cele dintîi articole semnate Maria Arsene. Gheorghe Dinu, care ținea

secretariatul de redacție al revistei, mi le-a adus, fluturînd filele în aer: „Un mare talent..." Și avea dreptate. Era o viguroasă demascare a diversiunii antisemite, pe care publicațiile extremiste de dreapta o speculau cu obișnuita lor șarlatanie. Bine scris și bine închegat, articolul te cucerea de la început printr-un puternic suflu de viață, de convingere sinceră și de mare revoltă. Toate acestea vibrau în fiecare pasaj, în fiecare rînd, în fiecare cuvînt. De-a lungul textului, gazetăria se împletea cu literatura, cum se întîmplă totdeauna cu adevărata gazetărie. Ne aflam, incontestabil, în fața unui talent real.

Publicate în revistă, articolele au stîrnit vîlvă. Scrisorile de sudalmă ale huliganilor se amestecau cu cele pline de entuziasm ale cititorilor devotați. Mulți din ei se plîngeau că n-au mai găsit „Cuvîntul liber" la chioșcul de ziare și ne rugau să le trimitem numerele respective, anexînd mărci poștale în contravaloarea costului revistei. Dar de unde să le trimitem? De la primul număr și pînă la sfîrșit, „Cuvîntul liber", deși ajungea la un tiraj de 25.000 de exemplare, cu totul neobișnuit pentru vremurile acelea, n-a avut niciodată „retur", cum se zice în vocabularul administrației gazetelor, adică foi nevîndute și înapoiate de debitanți la redacție.

Am strîns atunci articolele semnate Maria Arsene și, însoțindu-le de o prefață, le-am publicat într-o broșură, sub titlul „Iuda". Trasă în 60.000 de exemplare, broșura s-a epuizat în cîteva zile.

Între timp, aflasem că Maria Arsene, colaboratoarea noastră de la Giurgiu (fiindcă de acolo ne veneau articolele), nu era o scriitoare, ci... un scriitor, care luase numele soției sale, ca să-și deruteze adversarii. Cînd l-am cunoscut, am avut surpriza de a vedea un bărbat pașnic, cu vorba moale și cu o aparență aproape timidă. Cum se întîmplă

adesea în literatură și publicistică, acest om blajin nu devenea pamfletarul și luptătorul dîrz decît cînd se așeza la masa de scris.

În 1936, „Cuvîntul liber“ a fost suprimat, din ordinul guvernului Tătărăscu-Inculeț. Era, după cum mi-a spus Ion Inculeț, ministrul de interne de atunci, o publicație „iritantă“ pentru diversele grupări extremiste de dreapta, în frunte cu Garda de fier, care trebuiau „menajate“, fiindcă „așa e politica“...

În acel ultim număr confiscat cald încă și neuscat de sub teascul tipografiei se afla și nuvela „Ancheta“, care avea să-și urmeze independent drumul, ca și atîtea alte lucrări ale lui Arsene, tipărite și difuzate ilegal.

O bucată de vreme n-am mai știut nimic despre scriitorul Maria Arsene. L-am revăzut în 1938, cînd i-am dat o prefață pentru volumul său „Camaradul Strul“, ars ca și „Iuda“ de bandele legionare în Piața Teatrului și apoi confiscat din librării și biblioteci particulare printr-un ordin special al Ministerului de Interne. L-am reîntîlnit în 1940, cînd i-am deschis paginile ziarului „Jurnalul“, unde încercam o regrupare a cîtorva publiciști de stînga — și unde Maria Arsene și-a putut continua, destul de puțin timp, campania sa antihitleristă, ziarul fiind suprimat în iulie 1940 de către guvernul Gigurtu.

Au urmat cei patru ani de război. Maria Arsene a avut mult de suferit de pe urma scrierilor sale și a luptei antihitleriste pe care a dus-o cu hotărîre și curaj. Arestări, lagăr, domiciliu forțat — Maria Arsene le-a cunoscut pe toate. Mi-aduc aminte că, într-o noapte, m-a trezit din somn zbîrnîitul prelung al soneriei. Era un comisar de poliție, care mi-a cerut să-i dau „cărțile alea cu Iuda“. Nu aveam decît un exemplar. I l-am dat. Vădit nemulțumit,

acest zelos paznic al ordinii publice mi-a explicat că „s-au găsit multe de-astea" împrăştiate la soldaţi. Apoi a mai cotrobăit prin bibliotecă, după care a plecat, bodogănind nemulţumit. M-am gîndit cu îngrijorare la colaboratorul şi prietenul meu Arsene şi am încercat să obţin veşti despre el, dar n-am izbutit. Mai tîrziu am aflat că se găsea în lagăr şi apoi în domiciliu forţat, după ce făcuse şi un stagiu la închisoarea Jilava.

L-am revăzut după război. Anii de prigoană îi zdruncinaseră mult sănătatea, dar, cu energia care îl caracteriza, s-a refăcut şi şi-a reluat activitatea literară, publicînd pînă acum douăzeci de cărţi. În mai toate, Maria Arsene urmăreşte cu talent şi tenacitate aceeaşi ţintă: demascarea nazismului sub toate aspectele lui. Se va spune poate: „Dar nazismul a fost lichidat!" Să nu luăm lucrurile prea uşor. Dacă în ţările socialiste nazismul a fost în adevăr lichidat, în alte ţări au rămas unele „rezidii". Iată de ce acţiunea de demascare a nazismului trebuie continuată. În aceste împrejurări, romanul lui Maria Arsene, *Los*, e binevenit.

Dar în afară de aportul lui în acţiunea de demascare a nazismului, această carte are şi o certă valoare literară. E un roman de război, redînd încă un aspect al războiului, asupra căruia — după cîte ştiu — nu s-a oprit nici un alt scriitor pînă acum. Acţiunea se petrece într-un tren „cu fete", pe care naziştii le pun la dispoziţia ofiţerilor de pe front. Printre ele se află şi o evreică din Slatina, arestată în Clujul ocupat şi „rechiziţionată" pentru acest tren. Maria Arsene se apleacă asupra personajelor sale şi asupra vieţii lor cu înţelegere şi compasiune. El analizează şi redă emoţionant eforturile lor de a-şi salva personalitatea, de-a nu sucomba moralmente în cloaca în care au fost aruncate. Scenele sînt zguduitoare, dialogul viu, iar frămîntările su-

fletești sînt analizate cu o reală putere de pătrundere. Dar ceea ce autorul a vrut să mai demonstreze și a reușit este și faptul că noțiunile „om", „omenie" și „umanitate" nu sînt abstracte, ci elemente vii și permanent valabile. Cu aceste însușiri, *Los* se înscrie printre romanele cele mai interesante despre ultimul război.

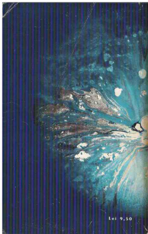
TUDOR TEODORESCU-BRANIȘTE

București, ianuarie 1968

Tehnoredactor : IONEL GHEORGHIU

Dat la cules 14.11.1967. Bun de tipar 31.01.1968. Apărut 1968. Tiraj 21 170 ex. Broşate 19 090 ex. Legate 1/1 2080 ex. Hîrtie scris I A de 80 g/m². Format 540×840/16. Coli ed. 19,11. Coli tipar 20,5. A. nr. 15521/1967. C.Z. pentru bibliotecile mari şi mici 859—31.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 818, la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii—1, Bucureşti — Republica Socialistă România

Lei 9,50